Избрани Приказки

Том 3

Ангел Каралийчев

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Най-старата приказка на света
Египетска народна приказка

Тази приказка е записана върху папирус в древния Египет преди близо четири хиляди години. Тя е най-старата народна приказка. Преведена от древноегипетски на руски език. Преводът е направен от И. С. Кацнелсон и Ф. Х. Менделсон. Озаглавена е „Лъвът и мишката" и напомня много приказките на някогашния елински роб Езоп, но е хиляда и петстотин години по-стара от тях. Книгата, в която е напечатан руският превод, носи заглавие „Фараонът Хуфу и магьосниците — приказки, повести и поучения от древния Египет".

Живял някога в планината един могъщ лъв. Той ходел всеки ден на лов и планинските животни се страхували от него.

Веднъж лъвът срещнал една пантера. Цялата й кожа била изпокъсана, а коремът й висял на парцали. От много рани тя била нито жива, нито мъртва. Лъвът я попитал:

— Какво е станало с тебе? Защо ти е изпокъсана кожата? Кой ти е изподрал корема?

Пантерата му отговорила:

— Човекът.

— Какво е туй човек? — повторно я запитал лъвът.

— Човекът е най-хитрото нещо — отвърнала пантерата. — Да не му падаш никога в ръцете!

Наежил се лъвът срещу човека, но затаил злобата си и тръгнал да го търси.

По пътя си той срещнал едно магаре и един кон. Около техните муцуни били замотани юзди с железни пръчки между зъбите.

— Кой ви е вързал тъй? — попитал лъвът.

— Нашият господар, човекът! — отговорили добичетата. Лъвът рекъл учудено:

— Нима човекът е по-силен от вас! Конят и магарето отговорили:

— Той ни е стопанин. Няма нищо по-умно от човека. Никога да не му падаш в ръцете!

Още повече се наежил лъвът срещу човека и отминал коня и магарето.

Насреща му се задали волът и кравата. Рогата им били заострени, ноздрите им — продупчени, а върху вратовете им тегнел хомот. Лъвът попитал кой ги е докарал до такъв ред, а те му отговорили, че тая работа е сторена от техния господар — човекът.

Отминал лъвът по-нататък и срещнал мечката. Ноктите й били отрязани, а зъбите — извадени. Лъвът я погледнал и викнал:

— Кажи ми, и от тебе ли е по-силен човекът?

— По-силен е! — отвърнала мечката. — Аз бях ратайкиня на един човек. Веднъж той ми рече: „Наистина, ноктите ти са много дълги, пречат ти на яденето. А пък зъбите ти са много слаби и не ти дават да похапнеш каквото искаш. Позволи ми да ги извадя и ще ти донеса два пъти повече храна, отколкото съм ти давал досега!“ Аз склоних да ми изкара зъбите. Но той, като ми взе зъбите и ноктите, нагреба пясък, хвърли го в очите ми и побягна. А пък аз с нищо не можех да го задържа.

Още повече се разгневил лъвът. Той напуснал мечката и тръгнал да търси човека.

Но скоро съзрял втори лъв прищипнат от едно планинско дърво. Разцепеният отгоре ствол на дървото бил захапал лапата на лъва и той се мъчел, защото не можел да я измъкне и да побегне.

Лъвът, който пристигнал, попитал:

— Как си попаднал в такава беда? Кой ти я докара до главата?

Вторият лъв му отвърнал:

— Докара ми я човекът. Пази се от него и не му вярва! Човекът е хитър. Никога да не му падаш в ръцете! Аз срещнах веднъж човека и го попитах с какъв занаят се прехранва. А той ми отвърна тъй: „Моят занаят не ми дава да остарея. Аз мога да ти направя такъв талисман, че след него ти няма никога да умреш. Трябва само да отсека ствола на ей онуй дърво. И дам ли ти да се докоснеш до такъв талисман — никога няма умреш!“ И ето го, наближи до туй планинско дърво, отсече го, разцепи ствола му с клин и ми викна: „Слагай тука лапата си!“ И аз мушнах лапата си в цепнатината. Тогава човекът изби клина и дървото ми захапа лапата. А човекът, щом видя, че не мога да го подгоня, хвърли пясък в очите ми и ме остави.

Първият лъв, като чул тия думи, се разсмял и рекъл:

— О, човече, ако ти ми паднеш някога в лапите, ще ти се отплатя наведнъж за всичките обиди, които си нанесъл на планинските зверове!

И той продължил да търси човека. Но тъкмо в туй време му се пречнала под лапата една мишка, съвсем мъничка наглед и немощна. Лъвът посегнал да я смачка, но мишката му се помолила:

— Не ме смачквай, господарю мой! Ако ме изядеш, няма да се наситиш. Ако ме пуснеш, гладът ти няма да стане по голям. Но ако ми подариш живота, и аз донякога ще ти се отплатя с такъв подарък. Не ми прави зло, не ме убивай, защото, когато и да е, аз ще те отърва от беда.

Лъвът се присмял на мишката:

— Че какво можеш и направиш ти? Нали никои на земята не може да се бори с мене и да ми стори зло!

Но мишката му се заклела:

— Клетва давам, че ще те избавя от гибел, когато за тебе настъпи черен ден!

Лъвът сметнал всичко за шега, но си помислил:

„Ако я изям, не ще се наситя, затуй няма да я изям.“

И я пуснал да избяга.

Но случило се тъй, че един ловец, който ловял зверове с примки, изкопал яма тъкмо по пътя на лъва. Могъщият лъв

пропаднал в ямата и паднал в ръцете на ловеца. Омотал го ловецът в една мрежа, здраво го вързал със сухи ремъци, а отгоре го затиснал със сурови кожени въжа.

Завързаният лъв лежал в планината и се мъчел. Тъкмо сега настъпило време мишката да изпълни клетвата си. Случаят поискал да се посмее над горделивите лъвски слова и завел при него мъничката мишка.

Мишката тогава казала на лъва:

— Не ме ли позна? Аз съм оная мъничка мишка, на която ти подари живота. Дошла съм да ти се отплатя. Ти си паднал в ръцете на човека, но аз ще те отърва от гибел. Трябва винаги да си признателен на оня, който ти е направил добро.

И се заловила да гризе мрежата на лъва. Тя прегризала всичките сухи ремъци, прегризала и суровите кожени въжета, с които бил омотан, и го отървала от мрежата. Сетне мишката се скрила в гривата на лъва и той бързо се втурнал с нея към планината.

Помисли си за малката мишка, най-слабата от всички планински жители, и, о, лъве, ти, дето си най-силен от зверовете в планината, помисли и ти какво чудо е признателността, на която дължиш живота си!

---

info

Информация за текста

$id = 13201
$book_id = 215
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/13201
Сканиране, разпознаване и корекция: NomaD, 2009 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки от цял свят
Издателство „Пан“, 1998

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Най-тежкото

Щъркелът разказваше. Магарето го слушаше с широко отворени очи и клюмнали уши.

— Има оттогава три години. Беше по вършитба. И аз помагах. Цял ден стоях в гнездото си на плевника и гледах отвисоко към Балкана. Щом се закъртеше някое бяло облаче над сините върхове, подканях харманджиите да сколасват бърже. Дъжд да не накваси хармана. И когато големите житни купни се загубиха и свършихме вършитбата, дюлите в градината бяха пожълтели и капеха. Аз обиколих посърналите стърнища, простих се с жабите, простих се с гуговицата, дето ми гукаше всяко утро на ставане, и тръгнах за другата земя.

— Коя е тя?. — попита магарето.

— Земята, от която иде крилатият бял вятър. Там живеят най-черните хора.

— Магарета има ли там?

— Няма магарета.

— Вятър я вее, щом няма магарета — рече с дълбоко съжаление дългоухият.

— Когато тръгвах — продължи щъркелът, — доде ми наум, че негрите, като поемах насам, ми поръчаха за армагани. Чудех се какво да им занеса. Имаше много хубави работи, ала аз не знаех как да ги занеса. Тежки армагани не мога да нося…

— Защо не си повикал мене? Аз мога юнашки да нося, гърбът ми е здрав — похвали се магарето.

— Ами тебе кой ще те носи през морето? Мислех тъй, кроих инак, нищо не можах да реша. Най-сетне се дигнах и отидох при дяда Матея, воденичарина. Заварих го пред воденицата, дими с ореховата си лула и плете мрежа, й той е рибар като мене, само че жабите не харесва. Кацнах на един стар търкулнат

воденичарски камък, пропъдих с крило дима от лулата му, за да не сълзят очите ми и го попитах:

— Като си стар и всичко знаеш, можеш ли ми каза какъв армаган да занеса на оная земя, където черни хора живеят в сиромашки колиби?

Замисли се дядо Матей. Сложи мрежата на тревата, сне от уста лулата и очите му тръгнаха по далечните пожънати ниви.

— Чувай — рече той, — да им занесеш най-тежкото.

— Кое е то? — попитах го аз.

— Житеното зърно. То е най-тежкото имане на хората. Без него няма да има хляб, а без хляб нямаше да има хора. Дребно е като мушица, но струва много. Занеси им едно зърно!

Магарето се засмя. Големите му зъби се лъснаха.

— Че защо им е едно зърно? Кого ще нахрани то? Да си им занесъл магарешки бодили. По-леко и по-сладко нещо от магарешкия бодил надали има по света. Право ти казвам. Защо не си дошел при мене, аз да те науча на ум и разум?

— Сложих аз зърното под езика си и полетях над селата, над градовете, през синьото море, към страната на белия вятър. Моята родина. Бързах да зарадвам бедните души на черните. Отминах много кораби с бели платна, прелетях над цветущи острови, където зрееха жълти като кехлибар порто кали, прехвърлих широкото море. Една сутрин спрях над нашето село и кацнах насред мегдана. Като ме видяха черните, наизскачаха от колибите, развикаха се, наобиколиха ме и попитаха:

— Носиш ли армаган?

— Нося.

— Дай да го видиме.

Аз изплюх зърното на земята. Тъкмо в туй време една крадлива гарга се спусна между наведените къдрави глави на моите съотечественици, клъвна зърното и литна.

— Дръжте я! — закрещяха черните.

Един старец опъна своя тежък лък и пусна стрела подир птицата. Пронизаната гарга се преметна във въздуха и падна върху една колиба. Извадиха от устата й житеното зърно. Тя още не беше сварила да го глътне. Тогава аз разправих на

тъмнокожите селяни как и къде да посеят зърното. Те го посяха в една градина и през първото лято ожънаха седем класа. Стриха узрелите класове и ги посяха отново. На другата година поникна леха жито, а на третата — цяла нива. Научих ги да мелят брашното и пекат хляб. Сега те имат воденица, по-хубава от дядовата Матеева. Като построиха воденицата и опекоха първата пещ хляб, направиха голямо угощение. Аз бях най-скъпият им гост на трапезата. Бяха ми наловили цяла кофа змии и жаби. Попитаха ме тогава кой ме е научил да им занеса най-хубавия дар. Отговорих им — старият българин, дето има воденица във Витското ливаде.

— Помоли го да дойде догодина, цар да ни стане. От мермер дворец ще му направиме. Златен комин ще гудиме на двореца му, в златни паници чорба ще му сипваме.

— Добре — рекох им.

Тръгнах да се върна пак тука. Минах отново над моретата. Летях пак над цветущи острови с лимонови и портокалови градини. По пътя настигнах един рибарски кораб и както бях огладнял, изкълвах цяло каче с прясна риба.

Когато се върнах тука и разправих на дядо Матей за молбата на черните, той смукна три пъти от лулицата си и поклати глава:

— Няма да мога да царувам вече, защото остарях.

Магарето наостри уши.

— Цар ли нямат? Слушай, ако си ми приятел, занеси ме там на гърба си! Аз мога да им стана цар. Много съм млад и много съм умен — бива ме за тая работа. Гласът ми е чудо! Като стана цар — ще ти се отплатя по магарешки.

Щъркелът погледна магарето, усмихна се и размаха криле.

---

info

Информация за текста

$id = 3394
$book_id = 549
$book_id = 437
$book_id = 62
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3394
Сканиране и разпознаване: unicode, 2007
Корекция: BHorse, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Най-тежкото имане. Приказки и разкази
Съставител: Георги Струмски
Библиотечно оформление: Стефан Груев
Редакционна колегия ЕФРЕМ КАРАНФИЛОВ, ИВАН ЦВЕТКОВ, ЙОРДАН МИЛЕВ, КАМЕН КАЛЧЕВ
Отговорен редактор НИКОЛАЙ ЯНКОВ. Редактор на издателството АННА ПАНЧЕВА
Илюстрации АЛЕКСИ НАЧЕВ. Художник на корицата РАДОЙ БОЯДЖИЕВ. Художествен редактор ИВАН МАРКОВ
Технически редактор ЕЛЕНА МЛЕЧЕВСКА. Коректор ТАНЯ СИМЕОНОВА
Първо издание. ЛГ. V. Тематичен № 13/9537172431/6006-2-79
Дадена за набор на 23. IV. 1979 г. Подписана за печат на 27. IX. 1979 г. Излязла от печат на 10. X. 1979 г.
Поръчка № 118. Формат 1/16 60×90. Тираж 60 000. Печатни коли 16. Издателски коли 16. Цена 2 лв.
„НАРОДНА МЛАДЕЖ“ — ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС. МОНОФОТО, ПЕЧАТ И ПОДВЪРЗИЯ ДПК „Д. БЛАГОЕВ“. СОФИЯ — 1979

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Наказание
Троянска легенда

На сто крачки от манастира „Свети Йоан Предтеча" има един голям каменен старовремски кръст, покрит със зелен мъх. Под него спят двадесет и пет души бунтовници, излезли бой да се бият за свободата на своя роден край. Пред манастира те се появиха със зелени войнишки куртки, с бели калпаци и лъвчета на калпаците, с високи навои и черни върви, с тънки иглянки.

Войводата ги проводи да бранят Вълчия проход. Зад тях, в една тиха зелена долина, се беше потулил вехтият манастир. Над гъстия орешак светеше оловното кубе на църквицата. Бунтовниците натрупаха камъни, заприщиха пътя на татарите и залегнаха. Когато пътят отвъд прохода почерня от татари и пушки запукаха като клепало — петима души манастирски братя изскочиха от килиите си, пресякоха тревясалия двор, открехнаха малката задна вратица и побягнаха като рогачи в дълбоките планински дебри.

В магерницата остана само нямото момче Велко, манастирският ратай. Наведен под камината, Велко раздуха въглените, подкладе гърнето, излезе навън и се мушна в градината за мащерка, ала преди да накъса дъхави стръкчета, Нямото се покатери бързо на ореха да навести своите крилати другарчета-гургуличета.

Надникна в дупката и въздъхна: птичките бяха вече изхвръкнали. С тъга Нямото се озърна наоколо и ги потърси. Погледна към Вълчия проход. Най-напред видя червеното знаме на бунтовниците. Очите му се разшириха и сърцето му затупка. Хвърли се на земята и изхвръкна вън, затече се към прохода.

— Нямото е тука! — обади се един от бунтовниците. — По-скоро тичай, Велко, за вода, че умираме от жажда!

Нямото не го чу. То беше глухо.

Бунтовникът му направи знак с ръце. Като разбра какво искат от него, Велко се обърна назад и полетя. Подире му дигнаха прах три татарски куршума. Единият разкъса петата му, кръв закапа по сухия път. Нямото се спря. Закуца към манастира, влезе в магерницата, грабна стомната и я подложи под чучура на чешмичката, която едвам сълзеше. Докато се напълни стомната, то си превърза с една кърпа ранения крак. Бунтовниците поеха стомната с разтреперани ръце. Изпиха водата и поискаха още. Насреща татарите напираха с грозен вой.

Додето слънцето слезе над Чемерикова поляна, Нямото три пъти се връща при бунтовниците. Когато излезе за четвърти път от манастирския двор и погледна към прохода — косата му настръхна: една стена от черни хора с голи ножове прехвърли натрупаните камъни от бунтовниците и идеше към него. С ужас Нямото хвърли стомната и тя се строши. Втурна се към черковната врата. По белите каменни стъпала останаха кървави петна от ранения му крак. Блъсна лявата врата на иконостаса и влезе в олтара. Наведе се, вдигна една голяма плоча под престола, спусна се в скривалището и пак намести плочата над главата си. Притихна.

Татарите нахълтаха в двора. Запращяха дървените килии. Най-напред потърсиха водоносеца на бунтовниците. По кървавите дири разбраха, че в църквата. Почнаха да го търсят зад клоните, събориха аналоя, гледаха под престола, в пезулите никъде го нямаше куцото момче, сякаш беше потънало в земята.

— Огън! — извика големият господар на татарите.

Двамина изскочиха навън към магерницата за огън. Нямото в тъмната дупка трепереше като голо птиче и се кръстеше.

Докато се върнат татарите с огъня — големият господар вдигна нагоре пушката и я насочи към иконата на Исуса Христа. Божият син го гледаше с благи очи. Татаринът спусна ударника. Тогава куршумът прониза шията, стигна един камък, по-твърд от кремък, върна се назад по същия път и се заби в челото на стрелеца. Началникът на ордата се люшна и падна възнак. Голям страх завладя ордата. Двамина хванаха убития и го

изнесоха навън. Ония, които вървяха из манастирските стаи, като разбраха какво се е случило, нададоха грозен вик и се разбягаха.

Манастирът опустя.

Нямото вдигна плочата. Излезе навън и се озърна наоколо. Вечерна светлина влизаше през десния прозорец и заливаше кръста над иконостаса…

---

info

Информация за текста

$id = 9090
$book_id = 670
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/9090
Сканиране: sir_Ivanhoe, август 2007 г.
Разпознаване и корекция: NomaD, август 2008 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982
Издателство „Български писател“, 1982

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Народен закрилник

Водил бе Чавдар дружина
тъкмо до двайсет години
и страшен беше хайдутин
за чорбаджии и турци;
ала за клети сюрмаси
крило бе Чавдар войвода.

Христо Ботев

Влакът беше пълен с войници отпускари, които отиваха на юг, към завоя на Черна и Каймакчалан, където черната жътва не спираше. Там синовете на българския народ гаснеха като мухи, разкъсани от снарядите, простреляни от куршумите на англо-френците, пометени от пристъпите на епидемиите и на глада. Ноември 1917 година. Повечето вагони бяха открити. По крайпътните дървета стояха омърлушени гарвани с мокри крила. Войниците, наблъскани като добитъци в товарните вагони, сгушени под платнищата, гледаха запустелия кър и мълчаливо се прощаваха с нивите, където посърнали невести хвърляха семена и невръстни деца натискаха ралата с немощните си ръце. Там, където спираше ешелонът, в надпревара към вагоните се втурваха по десетина задянати войници с раници. Те сякаш бързаха да отидат час по-скоро на огнената мелница, за да не изтърват реда си. Разплакани жени тичаха подире им и се спъваха, малки деца подсмърчаха и гледаха ококорени почернелите мъже, закърпените шинели, провесените от вратите надолу към колелата на вагоните подковани ботуши. Целият влак имаше само един вагон за пътници. Той беше определен за офицери и войнишкият ботуш нямаше право да влиза там.

На една гаричка с липови дървета, от които капеше жълта шума, машинистът удари спирачката и вагоните се сблъскаха с грохот. От чакалнята изскочи един тежко натоварен войник и закуца мъчително към първия товарен вагон. Подире му оборкана тепаше състарена млада жена с шарена престилка, черна забрадка, спуснати до кръста заплетени коси и хубави хлътнали разплакани очи. Тя мъкнеше две големи бели торбички, догоре натъпкани.

— Има ли при вас едно местенце и за мене? — попита войникът ония, дето бяха седнали най-отпред — с провесените крака.

— Няма, брате, къде си тръгнал с този куц крак? Бягай назад!

— Абе бягай назад, ти казвам, там е празно!

Войникът закуца бързо, колкото можеше. Невястата го сподиряше като сянка. Тя спираше пред всеки вагон и се молеше:

— Защо не му сторите мъничко място? Той е куц. Вижте го какъв е. Ах, Божичко, ще остане!

— Бягай назад в пътнишките! Едвам се влачиш! Ако те подгонят англичаните, като заек ще хвърчиш. По-бързо! — обади се бродяга с лула.

Кондукторът даде сигнал за тръгване. Локомотивът изпищя. Жената почна да вика:

— Тичай, Венко! Тичай!

Раненият напрегна последните свои сили, повлече куция си крак и когато стъпи върху стъпалото на пътнишкия вагон, ешелонът се беше вече откъртил. Женицата с хлътналите очи дълго тича редом с вагона, докато му подаде торбичките. Тя не намери време дори да заплаче. Но щом последният вагон изтрещя покрай нея, сякаш я перна с желязна ръка по лицето, запъхтяната жена дигна престилката си към очите и се затресе.

Войникът влезе в коридора, спря се до прозореца на първото купе и смъкна раницата от раменете си. Пусна я на земята, намести торбите до нея и погледна навън. Едри дъждовни капки замрежваха прозореца. Едвам се мержелееха

нивите, които беше орал и жънал. Дърветата бягаха назад, сякаш му махаха с голи клони и викаха: сбогом! Буца заседна на гърлото му. Обърна се назад и погледна в купето. Там седеше само един човек — хубав млад мъж, с черна къдрава коса и брада като смола, големи блестящи очи. Цивилен.

Щом очите на двамата се срещнаха, оня отвътре протегна ръка, отвори вратата на купето и викна:

— Другарю, влез вътре, не стой в коридора, защото ще те сгазят.

„Чуден човек — помисли си войникът, — вика ми «другарю»" И помъкна торбите си вътре. Домакинът му помогна, додето се настани.

— Видях те от прозореца — рече той, — зле куцаш. Защо не остана в болницата?

— Изписаха ме. Място нямало. Докараха тежко ранени, а нас, по-здравите, ни изритаха.

— Къде отиваш?

— Тръгнал съм да гоня Михаля към Завоя на Черна. Как ще се завлека дотам с един крак, не знам.

— Много нещо мъкнеш бе, брате!

— Не е мое. Ротата ми, кажи-речи, е цялата нашенска. Щом сляза, всички ще почнат да ме гледат в ръцете. Гладни хора, какво да ги правиш. Армаганец дадоха женорята им. Хей, умира от глад в окопите нашият брат.

— Нашият брат мре в окопите от глад, а управниците, обърнаха топа и срещу Русия. Малко им се видя един фронт…

В този миг по коридора мина един военен с гола глава, златни пагони на раменете, очила, намръщен. Той погледна втренчено през прозореца и отмина, като забави крачките си.

Войникът изтръпна: полковник!

— Ей сегинка ще ме прегази като луда крава… — проговори той и докато изрече думите си, полковникът се обърна, дръпна гневно ръчката на вратата и викна:

— Войник!

Раненият скочи на крак и отдаде чест.

— Аз, господин полковник!

— Знаеш ли, че този вагон не е за тебе?

— Тъй вярно, зная, господин полк…

— Тогава що щеш тука?

— Никъде нямаше място за мене, господин полковник!

— Той е ранен и едвам се влачи, а вагоните са претъпкани. Тук има място, нека остане — намеси се цивилният.

— Не е ваша работа! А ти ще очистиш вагона още на първата спирка. Веднага!

— Слушам, господин полковник!

И като затръшна вратата, полковникът закрачи към своето купе.

Щом влакът намали хода си, войникът задяна пак раницата, смъкна торбичките си и рече с горчива усмивка:

— Изгониха ме от рая. За тях ние не сме хора. Ако не изпълня заповедта му — поглеж, че ме изправил пред военен съд.

Цивилният се дигна да му помогне, докато се настани в празната спирачка на съседния вагон. Ръцете му трепереха от възмущение.

Когато влакът отново тръгна, полковникът се появи пак, да провери дали е изпълнена заповедта му. Тогава черноокият млад мъж се изправи срещу него и рече:

— Господин полковник, това, което направихте, е недостойно!

— Как? — извика полковникът.

— Повтарям: вашата постъпка е недостойна. Изхвърлихте един ранен български войник, когато целият вагон е почти празен.

— Знаете ли вие какво значи военен закон?

— Освен вашите военни закони има и други, човешки закони, които очевидно вие не познавате. Този нещастен куц войник е жертва на вашите безумия: наместо да засее нивата си или поне да остане, в болницата, докато зарасне раната му, той отново бърза за фронта, а вие не му позволявате да прекара няколко часа на топло и сухо. Изблъскахте го!

— Кой сте вие, господине, дето си позволявате да ми говорите с такъв език?

— Аз съм народен представител.

— Как се казвате?

— Казвам се Георги Димитров, от партията на тесните социалисти.

— Къде отивате?

— Не съм длъжен да ви докладвам.

— Вие сте тръгнал да бунтувате войниците. Но ще ви науча аз вас!

— Вие не можете да ме научите, защото нищо не знаете, но оня, когото изтласкахте, няма да ви забрави никога!

От околните купета пододоха главите си няколко души офицери. Полковникът се обърна изведнъж и зачервен като рак закрачи свирепо в коридора.

В този вагон, който пътуваше към Южния фронт през 1917 година, се срещнаха трима души. Единият — вдъхновител на ония, които според думите на Антон Страшимиров по-късно щяха да „колят своя народ тъй, както турчин не го е клал", другият — орач и работник, баща на момчетата, които след четвърт век щяха да поемат с оръжие в ръка хайдушката пътека на Ботев и Левски в Балкана, а третият — един от най-големите мъже на нашата епоха, неустрашимият борец за правда и за комунизъм. През този дъждовен ден той отиваше на Южния фронт да разкаже на българските войници за първите светкавици на Великата руска октомврийска революция и който за току-що разказаното застъпничество беше осъден на три години затвор.

Навън валеше ноемврийски дъжд! Вагоните се блъскаха като стадо овце, насметени от зъл овчар.

---

info

Информация за текста

$id = 3409
$book_id = 549
$book_id = 5495
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3409
Сканиране и разпознаване: unicode, 2007
Корекция: BHorse, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Най-тежкото имане. Приказки и разкази
Съставител: Георги Струмски
Библиотечно оформление: Стефан Груев
Редакционна колегия ЕФРЕМ КАРАНФИЛОВ, ИВАН ЦВЕТКОВ, ЙОРДАН МИЛЕВ, КАМЕН КАЛЧЕВ
Отговорен редактор НИКОЛАЙ ЯНКОВ. Редактор на издателството АННА ПАНЧЕВА
Илюстрации АЛЕКСИ НАЧЕВ. Художник на корицата РАДОЙ БОЯДЖИЕВ. Художествен редактор ИВАН МАРКОВ
Технически редактор ЕЛЕНА МЛЕЧЕВСКА. Коректор ТАНЯ СИМЕОНОВА
Първо издание. ЛГ. V. Тематичен № 13/9537172431/6006-2-79
Дадена за набор на 23. IV. 1979 г. Подписана за печат на 27. IX. 1979 г. Излязла от печат на 10. X. 1979 г.
Поръчка № 118. Формат 1/16 60×90. Тираж 60 000. Печатни коли 16. Издателски коли 16. Цена 2 лв.
„НАРОДНА МЛАДЕЖ“ — ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС. МОНОФОТО, ПЕЧАТ И ПОДВЪРЗИЯ ДПК „Д. БЛАГОЕВ“. СОФИЯ — 1979

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Назаем брашно тъпкано се връща

Хитър Петър бил сиромах човек и нали си нямал пари за бръснар, веднъж отишъл при своя богат съсед и му рекъл:

— Съседе, ти имаш остър бръснач, я ме обръсни, защото с тая брада съм замязал на таралеж.

— Сядай! — викнал съседът, който минавал за шегобиец и подал на Хитър Петра стол. Обърнал го срещу слънцето, изкарал бръснача и се заловил да го бръсне, без да му насапуни брадата.

Хитър Петър примрял от болка, сълзи излезли от очите му, но стискал зъби и мълчал. А съседът стържел по сухо и се подсмивал.

— Петре — рекъл той по едно време, — да бях ти дал теслата, че да захапеш дръжката й, защото както си стиснал зъби, можеш да си прехапеш езика.

— Гледай си работата, съседе! — отвърнал Хитър Петър. — Назаем брашно тъпкано се връща.

— Честито! — казал съседът, като свършил.

— Благодаря! — проломотил Хитър Петър. — Няма да ти забравя услугата.

И си отишъл.

Минала една година. Като настъпила пролетта, богатият повикал Хитър Петра и му поръчал:

— Ти, Петре, си спомняш колко добрини съм ти правил. Дошло е време да ми се отплатиш. Хайде иди на лозето ми, да го порежеш, ама хубаво да го порежеш!

Хитър Петър взел косера, отишъл на чорбаджийското лозе, запретнал ръкави и захванал да реже наред. Всичките пръчки изрязал. Оголил лозите до главните.

Като се прибрал в село, чорбаджията го попитал:

— Казвай, поряза ли го?

— Охохо! — отвърнал Хитър Петър. — Цялото! Второ рязане не му е потребно.

— А пръчките?

— Очистих ги до една.

— Ами плаче ли лозето ми?

— Плаче, та се дере — поклатил глава Хитър Петър. — И ти да го видиш — ще ревнеш.

---

info

Информация за текста

$id = 3552
$book_id = 652
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3552
Сканиране, разпознаване и корекция: unicode, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Български народни приказки
Издателство „Народна младеж“

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Неблагодарната мечка

Един селянин отишъл в гората за дърва. Тръгнал между дърветата и намерил една яма, два човешки боя дълбока. В ямата — мечка. Върти се назад-напред и ръмжи. Чака да дойде ловецът, който е изкопал ямата, за да я прибере.

— Какво правиш тука, Мецано? — попитал дърварят.

— Строполих се като кьорава надолу с главата и не мога да изляза. Моля ти се, дърварко, помогни ми да се измъкна. Ако ми помогнеш — ще ти дам каквото искаш.

— Как да ти помогна? — замислил се дърварят.

— Спусни ми една стълба в ямата — подсетила го мечката, — по нея да изляза.

— Абе, аз стълба нямам, но ще ти подам ритлата на колата — отвърнал дърварят и спуснал ритлата на колата в дълбоката яма.

Мечката внимателно почнала да се катери нагоре по ритлата и излязла навън. Отървала кожата.

— Казвай — рекла тя на дърваря, — какво искаш да ти дам, задето ми спаси живота?

— Нищо не искам — отвърнал дърварят, — не е голяма работа, една ритла съм ти подал.

— Без нищо не може — рекла мечката. — Ще вземеш нещо. В хралупата, където живея, имам три делви мед. Ела да ти дам едната.

„Защо да не го взема?“, рекъл си дърварят, закрачил подир мечката и прибрал делвата. Като си тръгнал, мечката му поръчала:

— Този мед е само за тебе. Ти ще си го ядеш. Няма да даваш никому от него. Ако дадеш на жена си или на децата си, свършено е с тебе, ще те изям. Тъй да знаеш.

Нямало що. Насякъл селянинът дърва, натоварил колата, наместил най-отгоре делвата и се прибрал у дома. Децата му го посрещнали на вратника и щом зърнали делвата, почнали да подскачат.

— Тате, какво ни носиш в делвата?

— Нищо няма — отвърнал дърварят, — делвата е празна.

И като разпрегнал воловете, внесъл делвата в зимника, потулил я на едно тайно място и почнал да си яде скришом от меда. Не щеш ли — децата го усетили и захванали да му се молят:

— Тате, дай и на нас от онуй нещо, дето си го скрил в зимника!

Селянинът си помислил тъй: „Не е хубаво аз да ям мед, а децата ми да се облизват. Ще им дам и те да хапнат, че каквото ще да става".

Слязъл в зимника, изнесъл делвата и казал на децата:

— Ще ви дам да си хапнете мед, но по-напред излезте навън и погледнете дали някой не се навърта край къщата.

Децата излезли навън и скоро се върнали:

— Няма никой, тате, само маминият сукман се чернее под стряхата. (А то било мечката, която всичко видяла и всичко чула.)

Изяли децата меда. Облизали делвата. Бащата дигнал празната делва и я понесъл пак към зимника, но мечката го преварила и почнала да ръмжи:

— Е, дърварю, каква ни беше думата? По-скоро върви на реката да се изкъпеш!

— Защо? — попитал селянинът.

— Защото ще те изям!

Бре, ами сега! Селянинът изтръпнал от страх, но нямало що да стори: тръгнал към реката, а мечката — подире му. Върви селянинът и сълзи текат от очите му. Изневиделица насреща му изскочила лисицата.

— Защо плачеш? — попитала тя селянина.

Селянинът й разправил всичко от начало до край. Лисицата го изслушала внимателно и поклатила глава:

— От цялата история само едно нещо не мога да повярвам.

— Кое? — попитал дърварят.

— Не ми се вярва, че мечката може да ходи по стълба.

— Мога — изръмжала Баба Меца, — и по дърветата мога да се катеря, и по стълба мога да ходя.

— Аз, додето не видя с очите си, няма да повярвам.

— Тогава да вървим! — провикнала се мечката. — Аз ще ти покажа мога ли, или не мога.

— Къде да вървим?

— В гората.

Отишли тримата в гората и щом стигнали до вълчата яма, мечката извикала:

— Едно, две, три!

И се бухнала в ямата.

— Тичай по-скоро за ритлата! — извикала мечката на дърваря.

— Ти остави ритлата, ами донеси секирата, за да се разправиш по дърварски с тая неблагодарна мечка! — обадила се хитрата лисица. — И чуй какъв съвет ще ти дам: отсега нататък, видиш ли мечка стръвница, паднала в яма, да не й подаваш стълба!

---

info

Информация за текста

$id = 21694
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21694
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Непослушнитѣ деца

Майката пристигна отъ кладенеца съ голѣмитѣ менци на рамо. Тя бѣше цѣлата мокра. Виръ вода шуртѣше отъ дрехитѣ й. Като окачи менцитѣ на полицата, простудената жена тръгна къмъ огъня и рече:

— Деца, сторете ми мъничко мѣсто да се посгрѣя, че капнахъ отъ умора и студъ. Навънъ плющи страшенъ дъждъ. Рѣката приижда. Пакъ ще вдигне моста. Сторете ми мъничко мѣсто!

Четиритѣ деца се бѣха наредили край накладения огънь и се грѣеха съ разголени крака и прострѣни напредъ зачервени рѫце.

Първото се обърна и рече:

— Мамо, азъ не мога да ти сторя мѣсто, защото обувката ми е пробита и си намокрихъ крака, като се връщахъ отъ училище. Трѣбва хубаво да се натопля.

Второто каза:

— На мене пъкъ калпака ми тече. Днесъ въ училищната стая, като си удряхме калпацитѣ върху пода — моятъ се пукна. Докато се върна — намокри ми се главата. Пипни, ако не вѣрвашъ!

— Азъ, майчице, тъй хубаво съмъ се намѣстила до батя, че не ми се иска да стана, — добави лениво третото дете — момиченцето.

А четвъртото, най-малкото, викна високо:

— Който ходи по дъжда, нека сега мръзне като мокра кокошка!

Затопленитѣ деца се засмѣха високо и безгрижно, а простудената майка тѫжно поклати глава. Влѣзе въ пещника да имъ мѣси хлѣбъ. Докато мѣси хлѣба въ нощвитѣ, мократа й риза залепна на гърба и зѫбитѣ й взеха да тракатъ. Късно презъ

нощьта тя запали пещьта, метна хлѣбоветѣ, почака докато се опекатъ, извади ги съ една лопата, нареди ги на полицата и хвърли отгоре имъ кожухчето си. Прибра се подъ юргана. Духна лампата. Децата ѝ сладко спѣха, ала тя не можа да притвори очи, защото главата ѝ пламна. Залюлѣ я люта треска. Три пѫти става да гребе студена вода отъ менцитѣ и да си кваси челото.

На сутриньта децата се пробудиха и скочиха. Откачиха менцитѣ и разлѣха всичката вода, докато се измиятъ. Сетне си отчупиха по единъ комать мекъ хлѣбъ, мушнаха хлѣба въ торбите и заминаха на училище. При болната жена остана само най-малкото.

Търколи се деньтъ. Майката не можа да се вдигне. Устнитѣ ѝ се напукаха отъ огъня. Следъ пладне тритѣ деца се върнаха отъ училище.

— Ахъ, мамо, още лежишъ, а пъкъ нищичко не си ни сготвила! — укори я момиченцето.

— Мили деца, — обади се съ премалѣлъ гласъ майката, — много съмъ болна. Изгорѣха ми устата отъ жажда. Тази сутринь вие сте разлѣли водата отъ менцитѣ до капка. По-скоро вземете стомната и тичайте на чешмата!

Тогава се обади първото:

— Нали ти казахъ, че обувката ми тече.

— Ти забрави, че калпакътъ ми е пукнатъ, — добави второто.

— Мамо, колко си смѣшна, — рече момиченцето. — Мога ли да хукна по чешмитѣ, когато имамъ да пиша домашно упражнение?

Очитѣ на майката се напълниха съ сълзи. Най-малкото, като видѣ сълзитѣ, грабна стомната и се затече навънъ, ала се спъна на прага и счупи пръстения сѫдъ.

Всичкитѣ деца ахнаха, разшаваха се, отчупиха си още по единъ комать хлѣбъ и неусѣтно се измъкнаха навънъ да играятъ. Остана само най-малкото, защото нѣмаше обувки. То започна да пише съ пръстъ човѣчета по запотеното стъкло на прозореца.

Болната майка се надигна. Погледна къмъ напуканата вехта икона и се помоли.

— Господи, стори ме на каквато и да е птичка! Дай ми криле да литна съ тѣхъ и да избѣгамъ отъ тѣзи лоши деца! Азъ за тѣхъ залъка отъ устата си давахъ, а тѣ не рачиха да ми донесатъ капка водица.

Господь, който гледаше отгоре къмъ земята, чу молбата на болната и я стори на птичка кукувица. Най-малкото, щомъ видѣ, че майка му се превърна на птичка и размаха криле, изскочи навънъ по чорапи и се развика:

— Братчета, сестро, тичайте, но-скоро, защото мама стана на птичка и се гласи да бѣга отъ насъ!

Когато децата стигнаха предъ кѫщи, майката излиташе презъ отворената врата.

— Кѫде отивашъ, мамо? — попитаха децата въ единъ гласъ.

— Отивамъ си. Не ща да живѣя при васъ. Вие сте лоши деца.

— Мамичко, — запишѣха и четиритѣ, — върни се въ кѫщи! Ей сега ще ти донесемъ вода!

— Късно е, дечица, вече. Не мога да се върна. Вода ще пия по бистритѣ ручеи и отъ планинскитѣ езера.

И тя полетѣ надъ земята.

Децата се втурнаха съ писъкъ следъ нея. Тя хвърчи надъ земята, а тѣ ти-чатъ по земята.

Деветь дни бѣгаха сиротните дечица подиръ кукувицата презъ нивитѣ, презъ трънацитѣ, по камениститѣ поляни. Падаха, ставаха. Нараниха си краката и рѫцетѣ. Гърлата имъ се продраха отъ викане. Нощемъ кукувицата кукаше уморена на нѣкое дърво, а децата се сгушваха до дънера подъ дървото.

На десетия день птицата размаха криле надъ една гѫста гора и се загуби.

Децата се върнаха въ родното си село съ засъхнали сълзи по бузитѣ. Пръснаха се по чуждитѣ кѫщи да слугуватъ на хората за парче хлѣбъ.

А кукувицата не рече вече да свие гнѣздо и да отвъди челядь. До день днешенъ тя скита по свѣта, кука самотна и снася яйцата си въ чужди гнѣзда.

(Народна приказка)

info

Информация за текста

$id = 38554
$book_id = 8299
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/38554
Сканиране: Dave, 2014 г.
Разпознаване и корекция: filthy, 2014 г.

Издание:
Автор: Ангел Каралийчев
Заглавие: Българчета
Издател: ИК „Хемусъ“
Град на издателя: София
Година на издаване: 1942
Тип: сборник разкази; приказки
Националност: Българска
Печатница: „Изгрѣвъ“
Художник: Вадим Лазаркевич
Адрес в Библиоман: https://biblioman.chitanka.info/books/2616

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Непослушните деца
Сибирска народна приказка

Майката пристигна от кладенеца с големи менци на рамо. Тя беше цялата измокрена. Вир-вода шуртеше от дрехите й. Като окачи менците на полицата, простудената жена тръгна към огъня и рече:

— Деца, сторете ми мъничко място да се посгрея, защото съм капнала от умора и студ. Навън плющи страшен дъжд. Реката приижда. Пак ще вдигне моста. Сторете ми мъничко място!

Четирите деца се бяха наредили край накладения огън и се грееха с разголени крака и простени напред зачервени ръце.

Първото се обърна и рече:

— Мамо, аз не мога да ти сторя място, защото обувката ми е пробита и си намокрих крака, като се връщах от училище. Трябва хубаво да се натопля!

Второто каза:

— На мене пък калпакът ми тече. Днес в училищната стая, като си удряхме калпаците върху пода — моят се пукна. Докато се върна, намокри ми се главата. Пипни, ако не вярваш!

— Аз, майчице, тъй хубаво съм се наместила до батя, че не ми се иска да стана — добави лениво третото дете, момиченцето.

А четвъртото, най-малкото, викна високо:

— Който ходи по дъжда, нека сега мръзне като мокра кокошка!

Затоплените деца се засмяха високо и безгрижно, а простудената майка тъжно поклати глава. Без да каже нещо, тя влезе в пещника да им замеси хляб. Докато меси хляба в нощвите, мократа й риза залепна на гърба и зъбите й взеха да тракат. Късно през нощта майката запали пещта, метна

хлябовете, почака, докато се опекат, извади ги с една лопата, нареди ги на полицата и хвърли отгоре им кожухчето си. Прибра се под юргана. Духна лампата. Децата й сладко спяха, налягали едно до друго, но тя не можа да притвори очи, защото главата й пламна. Залюля я люта треска. Три пъти става да гребе студена вода от менците и да си кваси челото.

На сутринта децата се пробудиха и скочиха. Откачиха менците и разляха всичката вода, докато се измият. Сетне си отчупиха по едно парче мек хляб, мушнаха го в торбата и заминаха за училище. При болната майка остана само най-малкото.

Търколи се денят. Майката не можа да се вдигне. Устните й се напукаха от огъня. След пладне трите деца се върнаха от училище. Блъснаха вратата.

— Ах, мамо, още лежиш, а пък нищичко не си ни сготвила! — укори я момиченцето.

— Мили деца — обади се с премалял глас майката, — много съм болна. Изгоряха ми устата от жажда. Тази сутрин вие сте разлели водата от менците до капка. По-скоро вземете стомната и тичайте на чешмата!

Тогава се обади първото:

— Нали ти казах, че обувката ми тече.

— Ти забрави, че калпакът ми е пукнат — добави второто.

— Мамо, колко си смешна — рече момиченцето. — Мога ли да хукна по чешмите, когато имам домашно упражнение?

Очите на майката се напълниха със сълзи. Най-малкото, като видя, че майка му заплака, грабна стомната и се затече навън, ала се спъна на прага и счупи пръстения съд.

Всички деца ахнаха, разшаваха се, отрязаха си още по една порязаница хляб и неусетно се измъкнаха навън да играят. Остана само най-малкото, защото нямаше обувки. То започна да пише с пръст човечета по запотеното стъкло на прозореца.

Болната майка се надигна. Погледна навън през отворената врата и рече:

— Дано се превърна на каквато и да е птичка! Дано ми пораснат криле, че да литна с тях и избягам от тези лоши деца!

Аз за тях залъка от устата си давах, а те не пожелаха да ми донесат капка водица.

И мигом стана чудо: изведнъж болната жена се превърна на птичка кукувица. Най-малкото, щом видя, че майка му е вече птичка и размаха крилете си, изскочи навън по чорапи и развика:

— Братчета, сестро, тичайте по-скоро, защото мама стана на птичка и се гласи да бяга от нас.

Тичешком се втурнаха децата, но когато стигнаха пред къщи, майката вече излиташе през отворената врата.

— Къде отиваш, мамо? — попитаха децата в един глас.

— Отивам си! Не ща да живея при вас! Вие сте лоши деца!

— Мамичко — запищяха и четирите, — върни се вкъщи! Ей сега ще ти донесем вода.

— Късно е вече, дечица! Аз не съм човек — нали виждате — птичка съм. Не мога да се върна. Вода ще пия от бистрите ручеи и от планинските езера.

И тя полетя над земята.

Децата се втурнаха с писък след нея. Тя хвърчеше над земята, а те тичаха по земята.

Девет дни бягаха сиротните дечица подир кукувицата през нивите, през трънаците, по каменистите поляни. Падаха, ставаха. Нараниха си краката и ръцете. Гърлата им се продраха от викане. Нощем кукувицата кукаше уморена на някое дърво, а децата се сгушваха до дънера под дървото.

На десетия ден птицата размаха криле над една гъста гора и се загуби. Децата се върнаха в родното си село, но къщата им се видя съвсем пуста, защото я нямаше майка им.

А кукувицата не искаше повече да свие гнездо и да отвъди челяд. До ден днешен тя скита по света, кука самотна и снася яйцата си в чужди гнезда.

---

info

Информация за текста

$id = 13213
$book_id = 215
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/13213
Сканиране, разпознаване и корекция: NomaD, 2009 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки от цял свят
Издателство „Пан“, 1998

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Неволята

Един дървар имал двамина синове. Всеки път, когато отивал в гората, той водел по един от тях за помощник. Веднъж дърварят натъкмил колата и казал на синовете си:

— Хайде, момчета, идете сами в гората за дърва, а пък аз ще остана вкъщи да си отпочина, защото много се объхтих.

Момчетата се зарадвали, че им се е паднал случай да отменят баща си, и подкарали колата. На излизане от къщи по-големият се обърнал назад и попитал баща си:

— Абе, тате, ако ни се повреди колата, кой ще ни я поправи?

— Не берете грижа — отвърнал бащата, — ако строшите колата, повикайте неволята, тя ще я поправи.

Отишли момчетата в гората. Разпрегнали, пуснали воловете да пасат и грабнали секирите. Развъртели се. Захванали да секат. На бърза ръка насекли дърва, натоварили и претоварили колата. Впрегнали пак добичетата и потеглили назад.

Не щеш ли, насред пътя, като се спускали по едно нанадолнище, претоварената кола се засилила, блъснала хомота и строшила теглича. Двете момчета прехапали устни: ами сега как ще откарат колата с дървата? Тогава по-големият се досетил за поръчката на баща си и захванал да вика, колкото му глас държи:

— Невольо! Невольо! Ела да ни поправиш колата!

Никой не се обадил.

— Невольооо! — екнал още по-силно гласът на малкия. — Ела, че загазихме!

Но гората била глуха и неволята я нямало никаква.

Смрачило се. Птиците се прибрали в гнездата си. На небето се появила бледна месечина.

— Бате — рекъл по-малкият брат, — то се видя, че тая проклета неволя няма да дойде. Кой я знае къде се е запиляла в пущинака — навярно поправя друга кола или пък лежи под някое дърво. Я хайде ние сами да си поправим колата.

— Как? — попитал по-големият. — То не е лесна работа.

— Ще отсечем нов теглич от сухо дряново дърво, ще го издяламе — и готово!

Речено — сторено. Разтичали се двете пъргави момчета, намерили сух дрян, отсекли го, издялали го хубаво, направили нов теглич и го сложили на мястото на счупения.

Откарали колата у дома си.

Додето разтоваряли дървата, разказали на баща си какво се е случило.

— Остави се, тате, насред пътя строшихме теглича. Захванахме да викаме неволята. Викахме, викахме, гърлата си продрахме, но тя не се обади, сякаш беше потънала в земята. Тогава се запретнахме сами и си направихме нов теглич, по-як от стария.

Бащата се усмихнал и рекъл:

— Ех, момчета, вие сте търсили неволята из пущинаците, а тя е била при вас. Самата неволя ви е помогнала да си поправите колата. Поразмислете малко и ще разберете, че съм прав.

---

info

Информация за текста

$id = 21699
$book_id = 3889
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21699
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги“
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Нова приказка за Червената шапчица

Имаше една Червена шапчица. Много добро и хубаво момиченце беше. Тя живееше отсам гората, а нейната баба — отвъд гората, тъкмо там където е Дядовата Иванова воденица, която мели брашно за всички гладни хора по света.

Веднъж, когато отиде в гората да бере гъби, Червената шапчица видя, че старият воденичар копае дълбок трап точно под клонестия дъб, където минава горската пътечка. Червената шапчица се спря и погледна добрия воденичар с големите си учудени очи.

— Какво правиш тук, Дядо Иване? — попита тя.

— Вълча яма — отговори старецът.

— Че защо ти е?

— Трябва ми. Искам да хвана Злия Вълк, който изпояде овцете на селяните, а сега е почнал да налита и на хора. Заканва се, че ще изтреби всички — и старите баби, и младите невести, и малките дечица.

— Ами как ще го хванеш?

— Лесно. Ще изкопая ямата, ще я покрия лекичко с вършини и малко пръст. Нощес ще падне снежец и ще засипе гората. Ще заличи и вълчата яма. А Злия Вълк ще се измъкне от бърлогата си и ще тръгне към кошарите за малки агънца. Щом чуе гласа на агънцата, звярът ще се втурне по пътечката. Ще стигне ей тук и — бух! — в ямата.

— А после? — попита Червената шапчица.

— После ще дойдат моите дванадесет синове, все отбор юнаци. Те носят големи секири и не се боят от Злия Вълк. Ще му видят работата, ще му смъкнат кожата и ще направят от нея тъпан.

— Ах, колко хубаво си го намислил! — плесна с ръце Червената шапчица, грабна си кошничката и се затече в къщи да разкаже на майка си.

А в туй време ето какъв разговор водеха Злия Вълк и Лукавия Пес, сгушени в най-затънтеното място на гората.

Вълкът рече:

— Аз съм много доволен от тебе. Колкото пъти съм идвал в кошарата, никому не си обаждал за моето пристигане, а си мълчал като риба, докато удуша най-сладкото агънце. Такива предатели като тебе са ми потребни. В отплата на туй винаги съм ти давал по едно агнешко копитце, защото си ми съдружник. Сега ми се е прияло човешко месо. Искам да изям Червената шапчица, но не мога да вляза вътре и да я грабна, защото нейната майка винаги заключва вратата. Ето какво искам от тебе. Щом Червената шапчица тръгне през гората при баба си, ти веднага ела да ми обадиш. Аз ще я преваря и ще си я изям. Сетне ще изпия цял варел петрол. Много обичам човешко месо и петрол. И още едно нещо обичам: да бъркам в чужди джобове и да излапвам всичко онова, което другите са спечелили с пот на челото. Такъв ми е вълчият нрав. А на тебе ще дам едната обувка на момиченцето — да си я гложди. И ще те наградя с медал. Зная, че си по ордените. И няма вече да те наричам Пес, а ще получиш титлата Маршал. Съгласен ли си?

— Съгласен! — изръмжа Лукавия Пес и почна да си маха угоднически опашката.

В къщи Червената шапчица подаде на майка си кошничката с гъбите и разказа какво прави Дядо Иван в гората. Майката рече:

— Ако Дядо Иван се разправи със Злия Вълк, ще отърве от вълка всичките работни хора. Ох, че е добър този Дядо Иван! Хайде лягай си, мамино момиче, че утре ще станеш рано и ще идеш при баба си да й занесеш гъбена чорбица. Тя е болна и няма кой да й приготви нищичко за ядене.

Червената шапчица се наспа хубавичко, стана, облече се и грабна гърненцето с гъбената чорбичка. Навън беше навалял

снежец, точно такъв, какъвто го искаше Дядо Иван. Майката се обърна към Лукавия Пес:

— Куче, тръгвай да придружиш това хубаво момиченце през гората, защото узнах, че се е появил Злия Вълк. Не искам да се повтаря приказката на братя Грим. Вярно да ми пазиш дъщеричката.

— Ще я пазя — отвърна Лукавия Пес, завъртя си опашката и изръмжа: — Аз не съм вече куче.

— Ами какво си? — попита учудено майката.

— Аз съм Маршал.

— Маршал ли? Тогава марш оттука!

Тръгна Червената шапчица през гората, а Песа — подире й. Момичето мисли за баба си, а пък Песа — за вълка. „Какво ли ще ми даде, ако му заведа Червената шапчица в бърлогата? Сигурно ще ме награди с два медала" — си рече Песа и очите му светнаха. Вървяха, вървяха, стигнаха едно място, където горската пътечка се раздвояваше. Лявата пътечка водеше към Дядовата Иванова воденица, а дясната — към бърлогата на вълка. Студеният зимен вятър огъваше клоните на дърветата и донасяше зловещия вой на Злия Вълк.

Лукавия Пес рече:

— Червена шапчице, хайде да минем по дясната пътека!

— Не искам — поклати глава момичето.

— Защо?

— Защото тя води в тъмната гора, където някой страшно вие, а бабината къщурка се намира наляво, на полянката, където е воденицата на Дядо Иван.

Тогава Лукавия Пес викна:

— Слушай, момиченце, ако склониш да минем по дясната пътека ще ти хвана живо зайче и ти ще си играеш от сутрин до вечер с него!

Червената шапчица много обичаше зайчетата и лапна въдицата!

Продължиха пътя си. Гората ставаше все по-тъмна и по-страшна. Ето че стигнаха клонестия дъб, където се намираше

вълчата яма, вече покрита със сняг. Червената шапчица се досети за Злия Вълк и зъбите й затракаха от страх.

— Не искам да отивам по-нататък! — извика тя на Песа и почна да се дърпа назад.

— Защо не искаш?

— Е, пък страх ме е!

— Тогава няма да получиш зайчето и баба ти ще умре от глад.

„Бабината къщичка не е в горския пущинак — си помисли Червената шапчица и мигом й стана ясно, че Лукавия Пес я води в бърлогата на Злия Вълк. — Ох, че мръсен предател!" Тръпки я побиха. Но Червената шапчица беше хитра главичка, затуй в ума й дойде една спасителна мисъл.

— Слушай — обърна се тя към Песа,— хайде да се надскачваме! Ако ти ме надскочиш — ще продължим по дясната пътека, но ако аз те надскоча — ще се върнем и ще минем по лявата. Искаш ли?

— Искам! — зарадва се Лукавия Пес. — Глупава Червена шапчица — с мене ще се мери! Ха-ха-ха!

Червената шапчица си остави на земята гърненцето и се затече по пътечката към клонестия дъб.

— Хоп! — извика тя, подскокна и тупна до самия ръб на вълчата яма. Тя знаеше точно къде е ямата и не падна вътре.

— Хà сега пък ти! — обърка се девойчето към Песа.

Лукавия Пес се засили отдалеко, метна се нагоре, проточи напред краката си и се сгромоляса право там, където беше ямата. Проби една дупка и падна надолу с главата на дъното.

Червената шапчица бързо откърши две-три клончета, покри дупката, грабна си гърненцето и хукна към лявата пътека. А снегът продължаваше да вали и скоро заличи стъпките й. Покри и новооткършените клончета върху вълчата яма.

През нощта Злия Вълк дълго очаква своя сътрудник и като не го дочака, напусна бърлогата си, затрака със зъби в мрака и тръгна към клонестия дъб…

А на другата сутрин Дядо Иван воденичарят проводи своите дванадесет синове да видят има ли нещо в ямата. Дядовите

Иванови синове носеха остри секири и не се бояха от лютия горски звяр. Надвечер те се върнаха и донесоха кожата на Злия Вълк.

— А Лукавия Пес? Къде е Маршала? — попита Дядо Иван.

— И Лукавия Пес беше в ямата при Злия Вълк. Но ние му окачихме на шията медал — един тежък камък — и го хвърлихме от моста в дълбокия вир! — рекоха синовете.

— Добре сте направили! — похвали синовете си Дядо Иван и окачи вълчата кожа пред вратата на воденицата.

---

info

Информация за текста

$id = 28625
$book_id = 5502
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/28625
Сканиране, разпознаване и корекция: moosehead, 2013

Издание:
Хоро
Весели приказки, разкази и стихове за деца

Подбрал: Петър Димитров-Рудар
Редактор: Христиана Василева
Художествен редактор: Петър Василев
Технически редактор: Жак Битев
Коректор: Райна Иванова

Дадена за печат на 11.XI.1953 г.
Поръчка №427. Тираж 5000. Формат 1/16 от 70/100
Печатни коли 10 и ¼

Издателство „Народна младеж" — ул. „Леге" 15
Държавна печатница „Тодор Димитров" — Дондуков 48, София
Пор. 5521

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Новогодишен подарък
Китайска народна приказка

Всички посрещат Новата година с голяма радост и надежда.

На трапезата срещу Нова година седнаха да вечерят старият баща и неговите три дъщери. Дъщерите поднесоха на баща си чашка затоплено вино, а старият се усмихна и рече:

— Много съм ви благодарен, чеда мои, за трудовете, които полагате да бъде разтребен този дом, където живеем. Както е редно, според обичая сега аз ще ви поднеса по един новогодишен подарък. Подаръците са много скромни, но те са от сърце и вие ще покажете какво можете да направите с тях.

И като се вдигна, старецът отключи скривалището и изкара отвътре три вързопчета, в които беше грижливо завързал подаръците.

Девойките поеха подаръците, наведоха се, целунаха десницата на баща си и се дигнаха от трапезата. Пожелаха лека нощ на стареца и се прибраха в своята стая. Нетърпеливо разгърнаха вързопите с подаръците. Първа развърза своя подарък най-голямата. На устните й се изписа крива усмивка, когото видя, че в нейното вързопче бяха скътани три бакърени парички.

— Голям скъперник стана на стари години нашият баща. Подарява ми само три бакърени монетки. Какво можеш да направиш с тях? Поне да бяха сребърни… — въздъхна тя.

— И на мене подарява три бакърени парички. Ще ми стигнат да си купя само три пъти сладолед през лятото! — проговори средната.

— Всеки бащин подарък е скъп. А още по-скъпи са мъдрите думи, които татко изрече, когато ни поднесе новогодишните подаръци! — рече най-малката и притисна вързопчето до сърцето си.

Минаха дванадесет месеца. Отново настъпи Нова година. Този път старият баща поднесе на дъщерите пъстри колани, измайсторени от коприна. За ланшните малки подаръци не стана дума. Старецът сякаш ги беше забравил.

Изтекоха още две години. Девойките пораснаха.

За трети път настана новогодишна вечер. Когато всички се наместиха живи и здрави край трапезата, бащата изпи чашката със затопленото вино и се обърна към дъщерите си:

— Кажете ми, чеда, какво направихте с подаръците, които ви поднесох преди три години?

Най-възрастната се засмя и рече:

— Аз, татенце, едва си спомням за монетките, които затулих някъде преди три години и не ги намерих.

— Нищо не си спомням за ония нищо и никакви парички, с които още преди години си купих сладолед и го изядох — рече средната.

Тогава се намеси най-малката дъщеря и рече:

— Много съм ти благодарна, татко. С трите бакърени монетки аз купих теличката, която сега стои вързана в обора.

Двете сестри се спогледаха с голямо учудване.

— Как е възможно да купиш теличка само с три малоценни монети?

— Ще ви кажа — отвърна най-малката. — За трите бащи бакърени парички аз купих само едно жълтичко пухкаво патенце. Изхраних го. То порасна и стана патица. През цялото лято аз изнасях на пазара патешки яйца за продан. През есента имах пари и купих едно прасенце. За една година то ми порасна и стана голямо-голямо и тлъсто. Продадох го получиш толкова пари, с които можах да купя едно теленце. Миналата година го доведох и то израсна. Вече стана млада телица. Догодина, татко, ние ще имаме крава и всеки ден ще получаваме за закуска мляко и наше сирене. Ето какво направиха аз с трите медни парички, които получих преди три години като новогодишен подарък.

— Да си жива и здрава! — рече бащата и се просълзи.

Прегърна дъщеричката си и я целуна по челото.

Този беше неговият най-скъп новогодишен подарък.

---

info

Информация за текста

$id = 13202
$book_id = 215
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/13202
Сканиране, разпознаване и корекция: NomaD, 2009 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки от цял свят
Издателство „Пан“, 1998

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Новогодишна приказка

Ти знаеш ли оная малка къщурка с книжното прозорче? Тя се намира накрай града, до самия път, който навлиза в гората. Насреща е високият комин на книжната фабрика. Цял ден този комин изкарва гъсти кълба дим. Ще попиташ: защо на прозорчето наместо стъкло са опънали бяла книга? Защото една немирна детска ръка тупна стъклото със снежна топка и го строши. Ако идеш в тая къщурка и почукаш на пътната врата, никой няма да ти отвори, но ще чуеш един ясен глас на момиче:

— Кой хлопа, моля?

Това е гласът на Калинка. Тя е петгодишно момиченце. Подир малко ще прогърми и един дебел мъжни глас:

— Хей, кой си ти? Ако си мечка, да се махаш, защото ще те заколя със сабята си!

Този пък е гласът на тригодишния Крум — братчето на Калинка. Той е мъничък, едвам приказва, бърка думите, но гласът му е страшно надебелял. Представи си, този Крум, наместо да пие вода — яде сняг. Простинал е хубавичко и сега буха здравата. Ще попиташ — нямат ли майка тези деца? Имат майка, много добра майка си имат, но тя е работничка в книжната фабрика. От зори до мрак се труди, печели пари, за да купува на децата си хляб, дрешки, дърва.

Сега ще ти разкажа какво се случи с Калинка и Крум срещу Нова година. Следобед, когато майка им тръгна към фабриката, заръча:

— Мирно да стоите! Да не се боричкате, да не изядете всичкия хляб и да не изгорите всичките дърва, защото други нямаме. Утре цял ден ще мръзнем, ако ги изгорите. Довечера, като се върна, ще ви донеса по едно кравайче и една голяма бяла книга. На нея ще нарисуваме дядо Мраз как пристига с шейна. Довиждане, деца!

— Довиждане, мамчице! — извикаха двете деца и затвориха вратата.

Щом заглъхнаха стъпките на майката, децата се втурнаха към печката. Отвориха вратичката й, клекнаха и почнаха да пъхат вътре дървата, които майка им беше приготвила за Коледа. Натихака вътре всичките дръвчета. Печката грозно забумтя и светна. Стана много горещо. Децата разтвориха вратите и прозореца. Нахлу зимният студ. подир един час, когато дървата изгоряха — стаята изведнъж изстина, защото децата не се сетиха навреме да затворят вратата и книжното прозорче.

— Когато се върне мама довечера, ще ни пребие — замислено проговори Калинка. — Какво да правим сега? Искаш ли да отидем в гората и да съберем сухи дръвца?

— Искам! — отговори важно Крум.

Облякоха си дебелите дрехи. Калинка завърза Круповите уши с един вълнен шал. След туй грабна кошчето за дърва, хвана Крума за ръката и го поведе. Беше още видело, когато навлязоха в гората. Отлъчиха се по пътя. С голяма мъка почнаха да събират сухи клончета. Додето напълнят кошчето — настана вечер. Мразовитият вятър залюля дърветата и започна да ги засипва със сняг.

— Олеле, како, една снежинка влезе в окото ми, не мога да виждам.

— Няма нищо, какиното момче — извика Калинка и обърса окото на Крума с престилката си. — Върви сега подире ми, да излезем на пътя, че затъмняхме.

Закрачиха двете деца, но наместо да поемат към широкия път, те навлязоха още по-дълбоко в гората. Затънаха до гърди в сняг. Почнаха да викат за помощ. Юначният Крум ревна. Страх го беше и от снега, и от вятъра, и от дърветата.

— Не плачи, миличко, защото, ако вълкът те чуе, ще дойде при нас и ще ни изяде.

Като чу тия думи, Крум, наместо да млъкне, ревна още по-силно.

— Кой плаче в тая самотна гора — извика някой зад дърветата.

Крум млъкна изведнъж. Двете деца се ослушаха и чуха песен на звънчета. Обърнаха се и що да видят: между дърветата тичат два бели коня. На челата им светят звезди, а копитата им — сребърне. Тия два коня теглят една шейна, накамарена с дърва. Върху дървата седнал един старец с бяла брада и голям калпак, цалият засипан със сняг. Същински дядо Мраз.

— Кои сте вие? — попита старецът, като стигна при децата и спря конете.

— Ние сме Калинка и Крум.

— Ами що щете в гората по туй време?

— Дойдохме да съберем сухи дръвца.

— Дръвца ли? Я се качвайте на шейната!

И брадатият старец пое най-напред Крума, сетне Калинка. Намести ги на коленете си. Загърна ги хубаво с кожуха си и подкара конете. Запяха отново звънчетата.

Когато стигнаха до малката къщурка с книжното прозорче, старецът спря шейната. Сне полека двете премръзнали деца и ги заведе в къщи. Сетне се запретна и стовари всичките дърва от шейната в двора. Децата просто не вярваха на очите си, че имат толкова много дърва. Като свърши тая работа, старецът с дългата брада влезе в къщи, наведе се, челуна двете деца по челата и си отиде. Калинка и Крум чуха само как полекичка заглъхна песента на звънчетата.

Късно вечерта се върна майката. Децата я посрещнаха на прага.

— Мамчице, видя ли дървата?

— Видях ги, пиленца. Тая зима няма да мръзнете. Господ здраве да дава на дяда ви Горана от Дълбок дол. Обеща ми човекът и си сдържа думата.

— Имаш грешка, мамо, тези дърва ги докара дядо Мраз с шейна. Два големи бели коня теглеха шейната — извика Калинка.

— На челата им имаше звезди — обади се и Крум със своя пресипнал дебел глас.

— Защо ти е толкова пресипнал гласът? — попита майката. — Сякаш цял ден си бил в гората. Завторете вратата. Елата сега да си получите кравайчетата. като ги изядете, ще ми нарисувате този дядо Мраз, дето ни е докарал дървата. Искам и аз да го видя. Може пък да прилича на дяда ви Горана…

---

info

Информация за текста

$id = 4746
$book_id = 437
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/4746
Оригинален източник: http://biblioteka.biberonbg.com/klasika/index.php?section=4&page=31

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Омагьосаната жаба
Руска народна приказка

В едно царство далечно, отвъд девет планини и девет морета, живееше стар стопанин със своята невеста. Тя му роди трима сина. И тримата бяха юнаци, стройни, толкова хубави, че не можеш нито с очи да им се нагледаш, нито с перо да ги опишеш.

Най-малкият се казваше Иван.

Веднъж бащата повика своите трима сина и рече:

— Мои мили синове, вземете и тримата по една стрела! Опънете лъковете и пуснете стрелите на различни страни! Където паднат стрелите — там идете да си дирите невести.

Пусна стрела първо най-големият брат. Стрелата писна и падна в един болярски двор, тъкмо под трема на болярската дъщеря.

Пусна стрела вторият брат. Стрелата писна и падна в двора на един богат търговец, падна до прозореца, на който стоеше една стара мома — дъщерята на търговеца.

Пусна стрела най-малкият брат Иван. Издигна се стрелата към небето и — туп! — цамбурна в едно кално блато. Тозчас я подхвана една жаба-кекерица.

Тогава Иван рече:

— Как ще се оженя за тази жаба? Тя не ми е прилика.

— Ще се ожениш! — строго заповяда бащата. — Такъв ти е късметът.

Дигнаха сватба тримата братя. Най-големият взе болярската дъщеря. Средният се ожени за дъщерята на търговеца, а Иван прибра жабата кекерица.

Повика бащата своите трима синове и им поръча:

— Хайде сега кажете на жените си утре да ми умесят по една пита бял мек хляб.

Върна се Иван вкъщи невесел. Обронил глава. Нещо го дави.

— Ква-ква-ква! Миличък Иване, какво ти е толкоз докривяло? — попита го жабата. — Да не си чул от баща си някоя противна дума?

— Как да не ми е криво, как да не ми е мъчно — отвърна Иван, — като е поръчал баща ми утре да му умесиш една пита мек хляб.

— Не тъгувай, съпруже! Легни си да спиш: утрото е по-мъдро от вечерта.

Нареди жабата леглото и когато Иван заспа, тя смъкна своята жабешка кожа и се превърна в чудна хубавица, по-хубава от месечината. Излезе на балкона и се провикна високо:

— Мои стари помощници, мои скъпи бавачки, скоро се пригответе и елате тука да умесите един хубав хляб за свекъра! Ще го месите такъв, какъвто съм яла в дома на родния си баща.

Сутринта, когато се пробуди Иван, хлябът беше отколе готов и тъй хубаво изпечен, че по-хубав хляб не е печен. По хляба бяха изписани чудни рисунки, а отстрани се виждаха руските градове и крепости.

Бащата благодари на най-малкия си син за чудесния хляб и поръча на тримата си синове:

— Кажете на вашите невести още тая нощ да ми изтъкат по една черга от коприна.

Иван повторно се върна невесел, с наведена глава, с тъжни очи.

— Ква-ква-ква! Миличък Иване, какво ти е толкова докривяло. Да не си чул от баща си някоя противна дума?

— Как да не ми е криво — отвърна Иван, като моят баща заповяда за една нощ за му изтъчеш цяла черга от коприна.

— Не тъгувай, съпруже, ами лягай да спиш! Утрото е по-мъдро от вечерта — рече жаба-кекерица.

Нареди му леглото и когато съпругът заспа, отново смъкна своята жабешка кожа, превърна се в невиждана хубавица,

излезе на балкона и се провикна с висок глас:

— Мои стари слугини-бавачки, по-скоро пригответе един стан и изтъчете, додето пропеят трети петли, една черга копринена. Нека да бъде такава, на каквато съм седяла, когато бях в бащиния си дом!

Както поръча хубавицата, тъй и стана.

На другия ден, когато се пробуди младоженецът Иван, чергата беше готова. Толкова хубава черга никъде по света нямаше. Със злато и сребро я бяха украсили тъкачите и който я погледнеше — очите му оставаха в нея.

Старият баща разгледа чергата, благодари на Ивана и изрече нова поръка:

— Утре да се явите пред мене и тримата заедно с невестите си!

Върна се отново Иван при жабата невесел, с наведена глава.

— Ква-ква-ква! Съпруже Иване, какво си навел глава? Да не си чул противна дума от твоя баща?

— Как да не ми е мъчно, как да не ми е тъжно, като поръча баща ми утре да се явя пред него заедно с тебе. Как ще изляза с такава невеста пред очите на хората?

— Не тъжи, миличък, ами лягай да спиш! А утре излез сам пред баща си. Аз ще дойда след тебе. Щом чуеш трясък и гръм — да речеш: моята жабичка пристига в една кутийка с четири колелца.

На другата сутрин пристигнаха при баща си най-напред по-големите братя с невестите си: облечени, нагиздени. Изправиха се до Ивана и започнаха да му се смеят:

— А бе, братко, защо си дошъл без невестата си? Поне да беше я вързал в една кърпичка, че да ни я покажеш. Къде пък я намери толкова хубава. Навярно си обходил всичките блата.

Изведнъж се разнесе голям трясък и гръм. Целият дом се разлюля. Звъннаха стъклата. Гостите наскачаха и не знаеха какво да правят. Само Иван не се уплаши, ами рече: — Не се бойте, скъпи гости! Това не е гръмотевица небесна, ами е моята жабичка. Тя пристига, седнала в една кутийка с четири колелца.

Погледнаха навън гостите и що да видят — пред вратата спира колесница с шест коня, а от колесницата излиза невиждана хубавица, дето не може да се опише с перо. Като влезе при гостите, хубавицата хвана Ивана за ръка и го поведе към дъбовите маси, където беше наредена трапезата.

Започнаха всички да ядат, да пият и да се веселят. Ивановата невеста дигна една чаша с вино, отпи половината, а остатъка изля в левия си ръкав. След туй изяде едно крило от лебед и костта скри в десния си ръкав. Щом видяха тези хитрини, невестите на по-големите братя сториха същото.

Дигна се хубавицата да играе с младоженеца Иван. Размаха лявата си ръка, изсипа виното и от него се образува цяло езеро. Размаха дясната си ръка — изтърси костта и мигом в езерото заплуваха лебеди. Бащата и гостите останаха с отворени уста от невижданото чудо.

Дигнаха се тогава по-старите невести. Размахаха левите, си ръкави и плиснаха виното върху главите на гостите, размаха десните си ръце и изтърсиха костите пак върху гостите. Една кост удари бащата по лицето. Той се разсърди, скочи и прогони снахите си.

Тъкмо в туй време Иван изварди най-сгодната минута, затече се към своя дом, намери жабешката кожа и я изгори в огъня. Подир малко пристигна невестата му, почна да търси тук кожа, там кожа — няма я жабешката й премяна.

Натъжи сс хубавицата и рече на Ивана:

— Ох, миличък, какво си направил? Ако беше още малко почакал, аз щях да бъда завинаги твоя, но сега прощавай! Ще ме търсиш през девет земи в десетата: ще търсиш безсмъртния магьосник.

Щом изрече тези думи, хубавицата се превърна в бял лебед и изхвръкна през прозореца.

Иван заплака горчиво и тръгна, където му видят очите. Вървя що вървя — насреща му се зададе един побелял старец.

— Добър ден — рече старецът. — Накъде отиваш, към коя страна си се упътил?

Клетникът му разказа своето нещастие.

— Ех, Иване! Защо си запалил жабешката кожа!? Не ти е било работа да я буташ, защото не ти си й облякъл жабешката премяна. Твоята невеста се е родила по-хитра от баща си, затуй е наказана. Нейният баща е поръчал да я превърнат на жаба и да остане жаба до три години. Сега вземи туй кълбо и го търкулни! Където иде кълбото — и ти бягай след него!

Иван благодари на стареца и тръгна подир кълбото. Върви, върви през полето, срещна най-напред една мечка.

— Я да убия аз тази мечка! — си рече Иван. А мечката му продума:

— Не ме убивай, Иване, защото все някога и аз може да ти потрябвам.

Тръгна младият човек по-нататък. Гледа — над него лети една патица. Дигна лъка си и се приготви да пронижe патицата с една стрела, но тъкмо в туй време тя му проговори с човешки глас:

— Не ме убивай, Иване! Ще дойде време, когато и аз ще ти потрябвам.

Смили се Иван над патицата и не я прониза със стрелата. Потегли по-нататък. И гледа — бяга един бърз заек — прескача храстите. Дигна отново своя лък, ала заекът му проговори с човешки глас:

— Не ме убивай, Иване, защото ще дойде ден и аз да то потрябвам.

Пощади Иван и заека. Упъти се по-нататък към синьото море. Гледа — на пясъка лежи една риба-щука. Лежи и умира.

— Ах, Иване, смили се над мене и ме хвърли в морето! — с премалял глас рече щуката.

Иван я хвърли в морето и тръгна по брега. А кълбото се въртеше и развиваше пред него. По едно време кълбото се търкулна към една къщурка. Стои си къщурката върху два кокоши крака и се обръща насам-нататък.

Иван се провикна:

— Къщурке-мащурке, застани пред мене, както е прилично: с предната си част се обърни към мене, а със задната към морето!

Кьщурката изпълни поръчката на младия човек. Тогава той влезе вътре и гледа — върху печката седнала магьосницата баба Яга, носът й забит в тавана. Седи и си точи зъбите.

— Хей, юначе, какъв вятър те донесе при мене? — попита тя гостенина.

— Ах ти, стара вещице! Най-напред слез да ме нахраниш, да ме напоиш и да ме изкъпеш в банята, че тогава ме питай защо съм дошъл!

Баба Яга го нахрани, хубаво нагости, изкъпа го в банята и тогава научи, че е тръгнал да търси своята жена, чудната хубавица.

— Познавам я! — рече баба Яга. — Тя сега се намира при Безсмъртния зъл магьосник. Трудно ще си я върнеш. С магьосника не можеш се разбра. Неговата смърт стои на крайчеца на една игла, иглата е в едно яйце, яйцето — в корема на една юрдечка, юрдечката — в един заек, заекът — в един сандък, а сандъкът стои окачен на висок дъб. Този дъб магьосникът пази като зеницата на очите си.

И баба Яга показа с костеливата си ръка къде расте дървото.

Иван се упъти нататък, ала не знаеше що да стори, как да смъкне сандъка. Изправи се и почна да се чуди. Но в този миг дотърча мечката, сграбчи дървото и го изтръгна от земята с корените. Сандъкът падна и се строши на парчета. От сандъка изскочи един заек и се втурна с все сила да бяга, но подире му се спусна втори заек, настигна първия, хвана го и го разкъса на парчета. От корема на заека мигом изхвръкна една юрдечка и литна нагоре. Тогава се понесе патицата, на която Иван пощади живота. Тази патица настигна юрдечката и я удари с крилото си. Щом я удари, юрдечката изтърва едно яйце. Яйцето падна в морето.

Клетият момък видя какво се случи и заплака. Но ето че морето се раздвижи и на брега се показа щуката. Тя държеше яйцето в устата си.

Иван грабна яйцето и го удари върху един камък. Намери иглата и счупи нейния тънък връх.

Магьосникът се замята насам-нататък, най-сетне се тръшна на земята, изтегна се и издъхна. Втурна се Иван към неговата къща и намери невестата си вързана с девет въжета. Развърза й краката и ръцете и си я отведе в своята родна къща. Там двамата живяха честито цели сто години.

---

info

Информация за текста

$id = 13209
$book_id = 215
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/13209
Сканиране, разпознаване и корекция: NomaD, 2009 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки от цял свят
Издателство „Пан“, 1998

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Опитомените вълци

В една вълча дупка млад овчар намерил три вълчета без зъби и ги отнесъл в кошарата си. Постлал им мекичко, настанил ги край огнището и започнал да ги храни с овче мляко. Всяка събота ги къпел, за да ги отърве от бълхи.

Веднъж в кошарата пристигнал старият баща на овчаря. Като видял вълчетата, старецът извикал:

— По-скоро да махнеш тия зверове, защото, пораснат ли — ще издушат стадото!

— Не бой се, тате — усмихнал се младият овчар, — аз тия вълчета ще ги направя верни кучета. Те ще ми бъдат много признателни и за доброто, което им правя, не само няма да посегнат на овцете ми, но и ще ги вардят по-добре, отколкото ги вардят сегашните ми кучета.

— Сине мой, вълкът си е вълк! — поклатил глава бащата.

Минала една година. Малките вълчета станали големи вълци. Зъбите им наедрели, вратовете им надебелели.

— Те ще ми вардят занапред стадото! — си рекъл овчарят и за да не дава хляб на кучетата си, замахнал с тоягата и прогонил вън от кошарата верните пазачи на стадото.

Но през една тъмна нощ, когато овчарят заспал дълбоко, трите опитомени вълка нападнали стадото, издушили всичките овце, метнали на гръб по един овен и побягнали в гората.

На сутринта овчарят, като видял какво се е случило, горко заплакал.

— Тъй ми се пада — рекъл той, — защото не послушах мъдрия съвет на баща си.

---

info

Информация за текста

$id = 21668
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21668
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги“
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Орачът и гъските

Вървял един цар през нивите. В близката долчина видял старец, прегърбен и немощен — крачи подир ралото и пъшка. Спрял се царят, погледал как дървеното рало кърти едри сухи буци, и рекъл:

— Абе, дядо, ти защо се мъчиш като грешен дявол? Нямаш ли си челяд да ти помага, ами си се прегърбил подир ралото?

Старецът спрял воловците си и отвърнал:

— Имам челяд, човече, но тя помага на други хора. Чуждите ниви работи.

„Не е глупав този старец", помислил си царят и продължил да пита:

— Ами с двете как си — далеч или близо?

— С двете ли? Много съм близо.

— А с трийсет и двата?

— Хич ме няма. Останаха ми трийсет и два без двайсет и осем.

— Ами носят ли те двата коня? Вървят ли бърже и могат ли да теглят старата кола?

— Не ме питай за конете — отвърнал старецът, — те запряха. Мислих, мислих какво да правя, най-сетне реших да си намеря в гората още един кон. Сега три коня ми теглят колата, но тя скърца ли, скърца.

— Още едно нещо ще те попитам — зинал учуден царят от умните отговори на стареца, — вкъщи имам девет охранени гъски. Ако ти ги проводя, можеш ли ги оскуба?

— Охохооо! — поклатил глава старецът. — За тая работа ме бива. И десет да ми проводиш — няма да се посрамя.

Простил се царят с орача, тръгнал да си ходи, но след като направил две-три крачки, се обърнал назад и викнал:

— Кажи ми, дядо, от какво имаш най-голяма нужда?

Старецът погледнал любопитния чужденец, мълчаливо дигнал нагоре двете си ръце, отпуснал им пръстите надолу и почнал да ги тръска над сухата земя. Сетне замахнал с десницата си, описал едно голямо колело и подкарал воловците си.

Царят отминал и додето се прибере в двореца си, напрягал ум да разгадае последния мълчалив отговор на стареца, но нищо не могъл да отгатне.

Щом влязъл в двореца, поръчал веднага да повикат деветимата му съветници, които били един от друг по-мъдри. Събрали се царските съветници.

— Водих — рекъл им царят — днес разговор с един прост човек — орач. Питах го за различни работи и той ми отговори. Искам да ми разтълкувате какво означават моите въпроси и отговорите на орача.

И царят разказал на съветниците целия разговор с орача. Замислили се царските съветници. Мислили, мислили, бъхтили си мъдрите глави, но нищо не могли да отгатнат. Тогава царят се ядосал, стрелнал ги с очи изпод вежди и рекъл:

— Един ден срок ви давам. Ако до утре не ми разтълкувате думите на стареца, ще ви натикам в тъмницата, а на вашето място ще сложа него!

Уплашили се съветниците. Глътнали си езиците. Дигнали се и деветимата, отишли при стареца на нивата. Почнали да му се молят:

— Разтълкувай ни царските въпроси и твоите отговори.

— Ще ви ги разтълкувам — отвърнал старецът, — но за всяка дума трябва да ми броите по една жълтица. За по-малко не си отварям устата, защото ме е страх да не ми паднат и последните четири зъба. И още едно: ако някой от вас ме пресече, ще млъкна.

Няма що — съветниците склонили и развързали кесиите си.

А умният старец започнал да им разказва надълго и нашироко, как си орал нивата, как пъшкал и проклинал ония, дето трупат сиромашията с тежки данъци, как се спрял непознатият пътник и почнал да го разпитва. Един от

съветниците бележел всяка дума на стареца с чертичка. Съветниците стояли на тръне, като гледали как се умножават чертичките, но не смеели нищо да кажат на умния старец, защото се бояли да не млъкне.

Най-сетне орачът започнал да тълкува въпросите и отговорите:

— Отначало царят ме попита нямам ли челяд да ми помага, ами се трепя като грешен дявол. Отговорих му, че моята челяд помага на други хора, чуждите ниви работи. А то значи: имам дъщери само, които са женени и работят нивите на мъжете си. След туй царят ме попита как съм с двете. Как съм, искаше да каже, с двете очи. Отговорих му, че съм близо, значи не виждам надалеч, късоглед съм. Как съм с трийсет и двата беше третият въпрос. Със зъбите как съм, питаше царят. Отговорих му, че имам трийсет и два без двайсет и осем. Само четири са ми останали. Ами как съм с двата коня — могат ли да теглят колата ми. Туй питане означаваше как съм с двата крака. Отговорих, че са запрели, но съм намерил в гората трети кон. Третият кон е тоягата, с която се подпирам. На тръгване величеството благоволи да ме попита от какво имам най-голяма нужда. Аз вдигнах нагоре ръцете си, провесих пръсти надолу и ги изтърсих, сетне описах с десницата едно голямо колело. Исках да му кажа, че имам нужда от пороен дъжд, който да напои земята, за да се роди ей такава голяма погача, но царят нищо не проумя и си отиде озадачен. Колкото до деветте гъски, които царят обеща да ми изпрати за скубане — трябва вече да сте се досетили, — гъските сте вие! Но защо не дойде и десетата, която също не можа да отгатне последния ми отговор?

Съветниците потънали в земята от срам, платили за всяка дума жълтица и си тръгнали с наведени глави. А старецът разпрегнал воловете и до вечерта броил жълтиците.

---

info

Информация за текста

$id = 21709
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21709
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Орачът и мечката

Един селянин орал нивата си край гората. Изневиделица от гората излязла една мечка и се упътила към орача.

— Чичо — изръмжала мечката, — искаш ли да орем заедно?

— Защо да не искам — отвърнал селянинът, разпрегнал единия вол и на негово място зажеглил мечката. Почнал да я боде с остена, за да върви по-бързо. Цял ден орали. Набраздил нивата.

На другия ден мечката рекла:

— Хайде пък сега да посеем жито!

— Да посеем — отвърнал орачът и докарал от житницата си един чувал зърно. Почнали да сеят. Орачът пръскал житото, а мечката влачела трънената грапа.

Преминала зимата, настанала пролетта, пекнало лятото. Орачът отишъл в гората, намерил съдружницата си в мечата дупка и викнал:

— Бабо мецо, нашата нива узря, ела да си поделиме житото, нали сме съдружници.

— Ида! — изскочила мечката и се навървила подире му.

Като стигнали на нивата, мечката се изправила, разгледала правите жълти стръкове, изкривените надолу натежали класове, дълго се чудила какво да вземе и най-сетне отсякла:

— Аз ще вземе долното, а пък ти — горното!

— Тъй да бъде! — зарадвал се селянинът и поженал храната. Навързал житото на снопи, овършал, го, отвял го и направил от житото една малка купчина, а от сламата изкамарил голяма купа.

— Малката купчинка е моя, а голямата купа за тебе — рекъл той на мечката и пренесъл зърното в житницата си.

Мечката приближила до купата и захванала да рови сламата. Ровила, ровила и като не намерила нито едно зърно,

тежко въздъхнала:

— Излъга ме ти, но до лято аз ще взема горното, а пък ти — долното!

— Тъй да бъде, няма да се караме, нали сме съдружници — усмихнал се селянинът и се прибрал в къщи.

Дошла втората пролет. Орачът впрегнал мечката, изорал нивата и посадил картофи. Щом заесенило, мечката се развикала:

— Горното е мое!

И почнала да скуби картофените стъбла. До едно ги изскубала. А орачът изровил картофите, прибрал ги в чували и ги натоварил на колата си.

— Пак ме излъга! — кипнала мечката, изправила се на задните си крака, разперила големите си лапи и посегнала да сграби съдружника си — ще го яде. Той се дръпнал уплашен.

Тъкмо в тоя миг измежду храстите подала муцунката си една лисица. Мечката съзряла лисицата й си помислила: „Защо да не изям и лисицата? Няма да ми дойде много."

— Повикай лисицата при нас! — заповядала тя на селянина. Селянинът се провикнал:

— Кумичке, кумичке, я ела насам!

— Не смея — отвърнала лисицата.

— Защо? — попитал селянинът.

— Защото ме е страх от мечката. Мечката се вдървила и тихичко проговорила:

— Кажи й, че не съм мечка, а чер пън. Селянинът повторно се провикнал:

— Ела, кумичке! Туй дето го виждаш, не е мечка, а чер пън.

— Щом като е пън, мушни го в чувала! — казала лисицата.

А мечката се обадила тихичко:

— Мушни ме в чувала!

Селянинът изтърсил картофите от една чувал и наврял вътре мечката надолу с главата.

— Ха сега — добавила лисицата — завържи чувала с въжето. Върза ли го здраво?

— Вързах го! — отвърнал селянинът.

— Ха сега пък вземи секирата и бухни мечката по главата! Селянинът грабнал секирата и — тупа-лупа — утрепал мечката.

След туй поканил лисицата да се качи на колата, откарал я в село и я пуснал в курника — да си избере най-тлъстата кокошчица за награда.

---

info

Информация за текста

$id = 3544
$book_id = 652
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3544
Сканиране, разпознаване и корекция: unicode, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Български народни приказки
Издателство „Народна младеж“

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Ощърбеният месец

Навела се баба под комина, запретнала ръкави, голям огън наръшкала, разшетала се. Шета и пее. И до огъня в черното менче спуща бели яйца. Бели ги взема от кошницата, а червени ги вади от менчето. Търкулнали се на рогозката, спят Ваньо и Кунето прегърнати. До Ваньовата глава мърка сивото коте, мърка и го гъделичка по ухото с дългите си мустачета. Усмихва се Ваньо, и котенцето се усмихва. Посяга заспалото момче към ухото си — да се почеше, — дръпва някой косъм от мустачетата, а закачливото коте го удря полека с лапичката си по ръката.

През отворения прозорец наднича бистрият ясночел месец. Той се е промъкнал между клоните на ябълката и е опърлил лозовия цвят. Умъдрил се, впил очи, гледа. Баба го пъди:

— Да си вървиш, магаре, ще ми урочасаш яйцата, няма да хванат боя! Махай се оттука, че като грабна метлата, разбивам ти главата! На тебе думам, иди си! Върви да грееш над тъмната земя! Малко ли закъснели пътници има по пътищата. Светни им да не се заблудят!

Не се маха месецът. Много му се ще яйце. Само едничко.

Да си го спусне в торбата и да поеме нагоре по небето.

Да отиде с яйцето под едно райско дърво, където звездите са наклали весела седянка. Там го чака сега младата звезда — Вечерницата, неговата годеница. И когато скокне светлата звезда и го попита какво й носи от долната земя, той да извади яйцето. Да се зачерви и тя от радост като великденско яйце.

А другите звезди да се пукат от завист.

Моли се месецът:

— Само едно мари, бабо! Дай ми само едно яйце! откога ти се моля! Закъснях за седянката. Очите на моята годеница се изгледаха вече. Ако бях се молил на царя толкова, щеше да ми подари едно куцо магаре.

— Не давам! — му дума бабичката и не го поглежда.

— Защо не даваш? Утре вечер ще изгрея рано. Ще дойда, ще кацна на един клон срещу прозореца и ще ти светя, додето напредеш три вретена. Вричам ти се.

— И да се вричаш, и да не се вричаш — пак не давам. Не дава баба и туйто. Преди да дойде Великден, никому яйце не може.

Когато нашари всичките яйца, баба ги прибра в кошницата и ги скри под одъра. Беше рано. Още първи петли не бяха пропели. Зарови баба огъня, затвори прозореца и легна на рогозката да си подремне. И задряма, и захърка.

Нажаленият месечко дълго обикаля край къщата, залепя очи на прозореца, злати главите на двете заспали деца и не знаеше да разбуди ли пак бабата и да й се помоли за едно яйце, или да влезе да си открадне. Най-подир, като си спомни, че горе Вечерницата го чака с разтуптяно сърце, реши да открадне. Търкулна се по керемидите на покрива, стигна до комина, озърна се наоколо, както се озърта крадецът, преди да влезе някъде, и се мушна през комина. Слезе по веригата долу. Додето се спусне, саждите очерниха ясното му чело. Затуй, когато скочи на огнището, стаята не грейна. Пъхна се крадецът под одъра, избра най-хубавото червено яйце, скри го в торбата си и се покатери пак по веригата нагоре като котка.

Никой не го видя. Само сивото коте разбра каква е работата, но се сви зад Ваньовия гръб, защото го беше страх да не би, ако извика, месецът да го опари. Но щом месецът побягна, то скокна, се покатери се върху заключената врата, погледна през ключовата дупка и обади на рунтавия Мечо, който вардеше пред вратата.

Разлюти се Мечо и хукна да гони крадеца мълчешком. Хвана дирите му. Накрай селото месецът се спусна на голямата чешма да си умие почерненото от сажди чело. И щом се наведе над коритото, върху му се хвърли рунтавият Мечо и нали беше много настървен — отхапа половината от челото му. Месецът изпищя и като стрела полетя нагоре. Но яйцето беше в торбата

и Мечо не можа да го отърве. На другата нощ месецът се показа високо над звездите с половин чело — нащърбен.

---

info

Информация за текста

$id = 9075
$book_id = 670
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/9075
Сканиране: sir_Ivanhoe, август 2007 г.
Разпознаване и корекция: NomaD, август 2008 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982
Издателство „Български писател“, 1982

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
От небето падат камъчета

Имало едно петле с червено гребенче. То било като другите петлета: опашката му — зелена, а ботушките — жълти. Ходело наперено из двора, само че било много плашливо. От всичко се бояло: от кучето с рунтавата опашка, от магарето с дългите уши, от куция котарак. Щом се уплашело от нещо, захващало да пляска с криле, да кукурига, целия двор вдигало на главата си.

Веднъж петлето си щъкало под черницата и кълвяло туй-онуй. Не щеш ли, подухнал лек ветрец и отронил едно черничево зърно от най-долното клонче. Зрънцето тупнало петлето по гърба. Че като се уплашило онова ми ти петле, че като се развикало:

— Олеле! Кой ме удари?

— От небето падат камъчета — пошегувал се вятърът.

— Кукуригууу! — изкрещяло петлето и търтило да бяга. Прехвръкнало през плетищата, над покривите, излязло вън от селото. Там го срещнал Пат Патаран и го попитал:

— Защо си хукнало, Петленце?

— От небето падат камъчета! — отговорило задъхано петлето. — Бягай, защото камъчетата ще ни избият!

— Ама че работа! — гракнал Пат Патаран и се заклатил подир петлето.

То бяга, той бяга, то бяга, той бяга, додето срещнали Ежка Бежка Таралежка.

— Защо бягаш, Петленце? — навирил нагоре острото си носле Таралежко.

— Питай Патарана! — отговорило петлето.

— Защо бягаш, Патаране? — обърнал се Таралежко към Патарана.

— От небето падат камъчета! — гракнал Патаран. — Бягай да бягаме, додето не са ни утрепали!

Навървили се и тримата: петлето с жълтите ботушки, Пат Пат Патаран и Ежко Бежко Таралежко. Тичали, тичали тъй, че краката си щели да изпотрошат.

Изневиделица напреде им изскочил Зайо Байо Дългоушко и преварил петлето:

— Защо бягаш, Петленце?

— Питай Патарана!

— Защо бягаш, Патаране?

— Питай Таралежка!

— Кажи, Таралежко, защо бягаш?

— От небето падат камъчета. Бягай и ти, додето не са те тупнали по главата.

Понадил се и заекът подире им. Станали четирима. Запомни ли ги? — Петльо с жълтите ботушки, Пат Пат Патаран, Ежко Бежко Таралежко и Зайо Байо Дългоушко. Втурнали се към гората. Тъкмо влезли в гората — и насреща им изскочила Кума Лиса Кокошарка.

— Защо бягаш, Петленце? — попитала Кума Лиса.

— Питай Патарана!

— Защо бягаш, Патаране?

— Питай таралежа!

— Защо бягаш, Таралежко?

— Питай Дългоушка!

— Защо бягаш, Дългоушко?

— Как да не бягам, когато от небето падат камъчета! Бягай и ти след нас!

— Олелеее! — плеснала с предните си лапички Лисана и се присламчила най-отзад.

Станали петима: Петльо с жълтите ботушки, Пат Пат Патаран, Ежко Бежко Таралежко, Зайо Байо Дългоушко и Кума Лиса Кокошарка.

Бягали, бягали, бягали, додето срещнали Кумча Вълча Средногорски.

— Защо бягаш, Петленце? — преварил Кумчо Вълчо петленцето.

— Питай Патарана! — отвърнало петлето.

— Защо бягаш, Патаране?

— Питай таралежа!

— Защо бягаш, Таралежко?

— Питай Дългоушка!

— Защо бягаш, Дългоушко?

— Питай Кума Лиса!

— Защо бягаш, Кума Лисо?

— Как да не тичам — отвърнала Лисана, — как да не бягам, когато от небето падат камъчета. Тръгвай и ти след нас!

— Ауууу! — ревнал Кумчо Вълчо и търтил подир лисицата.

Станали шестима. Помниш ли ги? — Петльо с жълтите ботушки, Пат Пат Патаран, Ежко Бежко Таралежко, Зайо Байо Дългоушко, Кума Лиса Кокошарка и Кумчо Вълчо Средногорски.

Бягали, бягали, бягали, стигнали до мечата поляна. Там ги срещнала Баба Меца Кривогледа.

— Защо бягаш, Петленце?

— Питай Патарана!

— Защо бягаш, Патаране?

— Питай таралежа!

— Защо бягаш, Таралежко?

— Питай Дългоушка!

— Защо бягаш, Дългоушко?

— Питай Кума Лиса!

— Защо бягаш, Кума Лисо?

— Питай Кумча Вълча!

— Кажи, Кумчо, защо бягаш?

— Защото… защото и другите бягат — отговорил глупавият Кумчо Вълчо, тъй като бил забравил защо се помъкнал подир дружината.

— Хайде тогава да бягам и аз! — рекла Баба Меца Кривогледа и затрополила най-отзад.

Станали седмина: Петльо с жълтите ботушки, Пат Пат Патаран, Ежко Бежко Таралежко, Зайо Байо Дългоушко, Кума Лиса Кокошарка, Кумчо Вълчо Средногорски и Баба Меца Кривогледа.

Бягали, бягали, бягали, най-сетне стигнали до един дълбок трап и там спрели.

— Сега какво ще правим? — попитало петлето. — Искате ли да се върнем назад?

— Никакво връщане! — викнала Лисана. — Не сме тръгнали, за да се връщаме.

— Ами трапът? — гракнал Пат Патаран.

— Ще го прескочим! Хайде, Петленце, скачай първо ти, защото ти бяга най-отпред.

— Кукуригууу! — провикнало се петлето, разперило крила, подхвръкнало и прескочило трапа.

Подире му размахал крила Пат Патаран. И той прехвръкнал отвъд.

Засилил се и заекът. Той направил такъв юнашки скок, че прехвърлил не само трапа, но и половината гора.

Дошъл ред на таралежа. Той нали има къси крачка, превъртял се два-три пъти, търкулнал се като кълбо и — бух! — в трапа.

— Тъй ли се прескача трап? — скокнала лисицата, колкото й силите държат, но наместо отвъд и тя се намерила на дъното.

Подир нея се сгромолясал и вълкът, а Баба Меца направо се бухнала надолу с главата.

— Хубаво се наредихме! — спогледали се зверовете и захванали да мигат уплашено.

Минали три дни и три нощи. На четвъртия ден лисицата рекла:

— Гладна съм.

— И аз! — изръмжал вълкът.

— И аз! — изпъшкала мечката.

Само таралежът си мълчал.

— Кого да изядем? — попитал вълкът.

— Най-малкия! — отвърнала лисицата и погледнала към таралежа.

— Дръжте го! — ревнали трите звяра и се хвърлили върху бодливия таралеж.

Но Ежко Бежко изведнъж се свил на кълбо и настръхнал. Бодлите му щръкнали. Зверовете стоварили отгоре му лапите си, но мигом ги дръпнали назад.

— Олеле, той ме убоде! — заскимтяла лисицата.

— И мене!

— И мене! — изохкал вълкът.

Притихнали зверовете в дълбокия трап и цял ден не мръднали, но когато настъпила нощта, се нахвърлили един върху друг, грозно заревали, затракали зъби и се разкъсали един друг. Кой кого изял, никой не може да ти каже, защото било тъмно като в рог, но на другата сутрин таралежът видял, че в трапа няма нито вълк, нито мечка, нито лисица.

Останал сам таралежът и се замислил дълбоко: какво ще прави в този трап? Тъкмо в туй време две големи крила засенчили слънцето над него.

— Орел! — рекъл си таралежът и пак се наежил, но орелът му извикал:

— Не бой се, Ежко! Не съм дошъл да те грабна, а съм дошъл да ти помогна, защото си добър. Миналото лято ти изяде оная люта змия, която пълзеше по скалите към гнездото ми и се беше нагласила да ми изгълта орлетата. Сега пък аз ще ти се отплатя.

И като се спуснал, орелът сграбчил таралежа в ноктите си, изнесъл го от трапа и го пуснал внимателно върху тревата.

Ежко Бежко много се зарадвал и полека-лека се прибрал в дупката си.

А Петльо и Патаран, след като прескочили трапа, тичали още час, уморили се и си рекли:

— От небето вече не падат камъчета!

И се върнали в родното си село, а Зайо Байо Дългоушко останал в гората.

---

info

Информация за текста

$id = 21691
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21691
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Отмъщение

Старият воденичарски котак, който се беше наврял в ръкава на една скъсана антерия, стана, протегна се и тръгна между пълните чували към вратата. Спря на прага. Насреща му изведнъж блесна утринното слънце и го ослепи. Котакът притвори зелените си очи и почна лениво да мърка. Налегна го утринна дрямка, ала усети, че коремът му е празен, и се упъти към стаичката на дяда Падежка воденичарина. Влезе през прозореца. Пристъпи право към бялото менче, пълно с прясно мляко, което дядо Падежко току-що беше издоил. Наведе се и почна да лочи. В туй време пристигна дядо Падежко.

— Пак ли набута млякото ми, готованино! — викна той и грабна от огнището ръжена. — Плъховете цяла нощ гризят чувалите и пилеят житото, а ти лежиш и се преструваш на заспал. На ти сега едно мляко!

Дядо Падежко дигна ръжена и почна да налага ленивия котак. Котакът изхвръкна през прозореца, побягна в гората и навлезе по бялата пътека навътре. Далеко някъде в сенчестия гъстак гукаше гургулица. Котакът вървеше и се облизваше. Много му се ядяха крехки гургуличета. На една полянка, обсипана с богородички, той се спря и почна да дебне като ловджийско куче. Долови шум от криле. Дигна глава и съзря на съседното тънко яворово дръвче гняздо, голямо колкото куклена шапчица. А над гняздото трепти едно пиле — славейче. То беше хванало една мушица, голяма като прахолинка, и я подаваше на най-голямото голишарче. Котакът безшумно запълзя нагоре по дънера на дървото. Славейчето го съзря едвам когато той се беше вече надвесил над малките му пиленца.

Писна, завъртя се тревожно над дървото, но като видя, че отникъде няма помощ, слабото крилато птиче само връхлетя върху хищника, който гълташе една след друга рожбите му.

Почна да го бие с немощните си крилца, опита се да му клъвне очите с мъничките си нокътчета. Навря се в празното гняздо и котакът го сграби с лапите си.

Като слезе от яворовото дърво, старият разбойник не се върна към воденицата, а потегли за нови жертви. Повървя малко по белите габъри и стигна в една долчинка. Над долчината беше разперила клони стара трънлива круша, а сред клоните се чернееше голямо гняздо, направено от клечки. „Дали е пълно?“ — помисли котакът и почна да се катери крадешком по крушата. Щом наближи гняздото — отвътре изхвръкна една черна гарга с остра човка. Тя полетя над гората и нададе тревожен писък. Котакът се надвеси над голите гарджета и продължи утринната си закуска. Но не щеш ли — тъкмо когато дояждаше последното гардже, върху му връхлетя с ярост майката и го клъвна по гърба. Котакът изръмжа и се хвърли да я сграби, като протегна предните си лапи, ала задните се откъснаха от клона и той се строполи долу на тревата. Тъкмо в туй време от всички посоки на сенчестата гора започнаха да приждат гарги. Те бяха чули писъка на злочестата майка и бързаха да й помогнат. Цяло ято с грозно грачене се надвеси над котарака.

Той затрепера и търти да бяга. Гаргите го превариха и му преградиха пътя. Налетяха връз него, почнаха да го кълват и бият с криле. Котакът се бранеше яростно. Той дори свари да удуши една гарга, която се опита да му клъвне окото. Тогава другите настръхнаха. Спуснаха се от всички страни като черна градушка и забиха кривите си нокти в тялото му. Разпериха криле и задружно понесоха нагоре изтребителя на немощните пиленца. Дълго летяха накуп черните птици и когато стигнаха над воденицата, подеха се още по-нависоко и го пуснаха.

Котакът падна като камък върху плочния покрив на дядовата Падежкова воденица и не можа да гъкне, защото беше пребит на място.

---

info

Информация за текста

$id = 18698
$book_id = 437
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/18698
Сканиране, разпознаване и корекция: ckitnik, 2010 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки и разкази

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Овчарят и неговата жена

Върху една стара круша паднал гръм и запалил синора. Пламнали лозините, къпините и трънаците. Разбягали се зайците, които се криели в трънаците, отлетели птичките от гнездата си, в пламъците останала само една отровна змия — пепелянка. Тя се гърчела в огъня и жаловито съскала. Наблизо минал един овчар. Змията, като го видяла, почнала да писка:

— Моля ти се, овчарко, направи ми една добрина: спаси ме от пламъците на огъня!

— Защо да не помогна на тази змия? — си рекъл овчарят. — И тя душа носи.

И като мушнал дългата си тояга в огъня, викнал на змията:

— Мини по този мост!

Змията бързо се усукала около овчарската тояга и се измъкнала от пламъците, но щом наближила ръката на овчаря, наместо да тупне на земята, запълзяла нагоре по ръкава му и се увила около шията му.

— Ах! — извикал уплашен овчарят. — Тъй ли се отплащаш за доброто, което ти сторих? Право казват хората: на зла круша — зъл прът.

Но змията допряла главата си до ухото му и рекла:

— Аз съм тежко обгорена и не мога да пълзя. Отнеси ме в планинската пещера, където живее моят баща — старият синорник. Той е господар на всичките змии в тая земя. Като му разкажа какво добро си ми направил — ще те награди богато. Хайде!

— Ами кой ще ми пази стадото? — попитал овчарят.

— Не бой се за стадото. Там, където има огън, вълци не смеят да наближат. Докато гори синорът — вълци няма да дойдат.

Тръгнал овчарят към планинската пещера. Помъкнал змията. Когато наближил усойната пещера, змията му рекла:

— Баща ми има много злато и скъпоценни камъни. Той ще иска да ти напълни торбичката с имане, но ти му кажи, че не ламтиш за съкровища, а искаш само едно: да разбираш езика на птиците и животните. Послушай ме, няма да сбъркаш.

Стигнали пещерата. Входът й бил затворен с вратник, изплетен от змии. Пепелянката захванала да съска и змиите, щом я видели, почнали бързо да се разплитат. Сторили й път.

Старият синорник, с коронка на главата, като видял дъщеря си, пролял сълзи от умиление.

— Къде се губиш, дъще? — попитал той.

Пепелянката му разказала всичко за гърма, за пламналия синор и за милостивия овчар.

Синорникът се обърнал към овчаря:

— Ти си избавителят на моята дъщеря. Казвай каква награда искаш — злато, сребро или скъпоценни камъни.

— Искам — отговорил овчарят — само едно нещо: научи ме как да разбирам езика на птичките и на животните. Друго не ми трябва.

— Не бива да искаш такова нещо — поклатил глава загрижено синорникът, — защото, ако кажеш някому какво си приказват птиците или животните, мигом ще умреш. Откажи се!

— Не се отказвам. Дай ми тая награда или прощавай. Ще си отида и без награда!

— Тъй не бива! Не мога аз да изпроводя без награда спасителя на дъщеря ми — извикал синорникът. — Отвори си устата!

Овчарят си отворил устата. Старият синорник навирил нагоре главата си и духнал три пъти в отворената овчарска уста.

— Сега — рекъл той — ти ще разбираш езика на всяка птица, на всяко животно и на всяка буболечка. Но внимавай добре и пази тайната!

Овчарят се простил с главатаря на змиите, поклонил се на дъщеря му, пепелянката, и излязъл от пещерата. Змиите, които пазели пещерата, мигом се заплели, направили жив вратник и

затворили входа. Като вървял през гората, овчарят напрягал слух, чувал гласовете на птиците и разбирал всичко, което си приказвали помежду си. Радостта му била много голяма, защото проумявал и думите на песните им. Когато стигнал до нивата, където бил оставил стадото си — синорът бил вече изгорял.

Седнал овчарят под едно дърво и се поизлегнал върху дънера му — да се отмори. В туй време долетели два черни гарвана. Те кацнали върху най-горния клон и се заговорили на своя гарвански език.

— Виждаш ли тоя овчар? — изгракал по-старият гарван. — Той пасе чужди овце и се храни с просеник. Лежи си сиромахът под дървото и не знае, че на два разкрача от него има цяла делва с жълтици.

— Що щат тия пари там? — попитал вторият.

— Преди сто години трима души разбойници превариха един търговец, утрепаха го, взеха му парите и ги заровиха под голямата круша. Аз тогава бях малко гарванче като теб. Стоях пак на този клон и гледах. Заровиха жълтиците тримата разбойници, заминаха пак по обир и вече не се върнаха. Трябва да са ги утрепали някъде.

Като чул тия думи, овчарят скочил, затекъл се към дома си и подир малко се върнал с един търнокоп. Започнал да копае, изкопал делвата, напълнил си торбичката с жълтици и слязъл в село. Купил си цяло стадо овце, издигнал си нова къща, задомил се и казал сбогом на сиромашията.

Един ден някогашният овчар си спомнил за своите другари, които пасат стада в планината и се хранят само с просеник.

— Жено — рекъл той, — замеси една бяла погача, разточи вита баница и заколи най-хубавата кокошка. Довечера ще имаме гости.

— Кого смяташ да поканиш на вечеря?

— В планината имам трима добри приятели — овчари. Сиромаси хора. Цяла година ходят подир овцете на своите чорбаджии и за труда си получават само сух просеник. Нека похапнат хубаво на моята трапеза. И те са хора.

Запретнала се домакинята и приготвила вечерята, а той отишъл в планината и поканил старите си другари.

— Идете, братя, у дома. Жена ми е приготвила добра вечеря. Нахранете се хубаво и се отбийте да се видите с домашните си. За нищо не берете грижа.

— А кой ще пази стадата ни тази нощ? — попитали овчарите.

— Аз ще ги пазя.

Овчарите слезли в селото, а пазачът прибрал стадата и легнал в кошарата. Кучетата дремели между овцете. По едно време от гората се навървили пет-шест големи вълка. Наближили оградата на кошарата и почнали да си говорят:

— Хайде да грабнем по едно агне! — предложил най-гладният.

— Да грабнем, но между овцете лежат злите овчарски кучета. Много са опасни, по-добре да не ги закачаме! — обадил се друг вълк.

— Елате, братя вълци — дигнало се едно от младите овчарски кучета, — изберете си най-охранените агнета. Ние ще мълчим, ако ни обещаете, че в гората ще изядем агнетата заедно. И ние искаме да си похапнем агнешко месо.

Между кучетата имало и един стар пес само с два зъба в устата.

— Дума да не става! — скочил песът и козината му настръхнала. — Додето стоят тия два зъба в устата ми, не ще позволя косъм да падне от вълната на агнетата.

И почнал да лае толкова силно, че вълците се уплашили, подвили опашки и побягнали пак в гората.

На другия ден, когато се върнали овчарите от село, оня, дето им вардел стадата, поръчал да вържат по един камък на шиите на младите кучета и да ги издавят в дълбокия вир. Да оставят живо само старото куче с двата зъба. Овчарите го попитали каква вина имат кучетата, но той отсякъл с ръка:

— Не ме питайте, то си е моя тайна. Повярвайте ми, че го правя за добро — и се прибрал в село.

Овчарите изпълнили поръчката му. Останали само с едно старо, но вярно куче.

Прибрал се стопанинът вкъщи и рекъл на жена си:

— Искаш ли да се поразходим до лозето?

— Искам — отвърнала жената.

Оседлал той жребеца и кобилата, помогнал на жена си да се качи на кобилата, а той яхнал жребеца. Потеглили към лозето. По пътя кобилата изостанала надире. Конят се обърнал и почнал да я хока:

— Бързай, мари, защо изоставаш? Както се влачиш, до довечера няма да стигнем лозето.

— На тебе ти е лесно, но питаш ли мене? — изпъшкала кобилата.

— Защо?

— Защото ти носиш само един човек, а пък аз нося трима: господарката, нейното неродено бебе и моето неродено конче.

Като чул тия думи, стопанинът почнал високо да се смее.

— Защо се смееш? — попитала го жена му.

— Не мога да ти кажа — отвърнал той.

— Моля ти се, кажи ми.

— Не бива.

— Защо не бива?

— Защото, ако ти кажа — ще стане нещо лошо.

— Да става, каквото ще! Аз искам да ми кажеш, защото съм ти жена и трябва да зная всичките ти тайни. Ако не ми кажеш, ще се хвърля в дълбокия вир, дето овчарите тая сутрин издавиха кучетата.

Нямало що да прави бедният човек и склонил да й каже тайната вечерта, като се върнат вкъщи. Разходили се до лозето, набрали една кошница грозде и обърнали конете назад. Върнали се вкъщи. Жената пак го подхванала:

— Казвай сега защо се засмя, когато отивахме към лозето!

— Почакай малко да изкопая един трап! — отвърнал мъжът, изкопал една яма, човешки бой дълбока, и легнал в нея.

Тъкмо в туй време от кошарата пристигнало старото куче с двата зъба. Като разбрало какво ще става, легнало до трапа и

почнало жално да вие. Жената влязла вкъщи, отчупила половин хляб и го хвърлила на кучето, за да млъкне. Кучето продължило да вие, без да помирише хляба. Тогава петелът дотърчал от бунището, заловил се да кълве хляба и закъткал кокошките. След като изкълвал хляба, подскокнал на плета, плеснал с криле и почнал да кукурига.

— Какво ти е толкова додражало? Не виждаш ли, че нашият стопанин лежи в трапа и се гласи да мре? — укорило го старото куче.

— Нека мре, щом като не може да се разбере с жена си. Аз имам четирийсет жени — ярки и квачки, и мога да кажа, че всичките ме слушат. Когато намеря някъде зърна за кълване, ги викам и те да кълват, затуй ме уважават. А пък нашият стопанин не може да се разбере с една жена. Защо не й каже, че ще умре, ако издаде тайната?

Като чул думите на петела, стопанинът скочил, измъкнал се от ямата и рекъл на жена си:

— Слушай, жено, щом ти кажа тайната, която зная — свършено е с мен.

— Какъв е този трап? — попитала жената.

— Този трап ще бъде моят гроб.

— Ах, мъжо, мъжо, какво щяхме да направим! Мълчи, мъжо, мълчи! Не искам да ти зная тайната, само бъди жив и здрав! — викнала жената и го накарала по-скоро да зарине ямата.

---

info

Информация за текста

$id = 21657
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21657
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Овчица-душица

Вълкът спря пред кошарата, погледна вътре през една дупка и рече на заключената овца:

— Овчице — душице, какви тънки крачка имаш, като шарени вретена! Я излез навън да ми тропнеш една ръченица! Комарът ще посвири, а ти ще поиграеш.

— Хитър си ти, Кумчо — вълчо — отвърна овцата, — искаш да ми схрускаш крачката!

— Не бой се, овчице — душице, не ям вече месо, защото станах вегетарианец.

Сухи дренки си похапвам, бистра водица си посръбвам и ми е леко на душата. Ако намеря киселици, и от тях не се отказвам. Не правя вече грехове. Ах, овчице — душице, каква мека черна вълна имаш, като коприна! Излез да я помилвам.

— Хитър си ти, Кумчо — вълчо, искаш да ме изядеш.

— Не бой се де! Нали съм вече вегетарианец. Ах, овчице — душице, какви черни очички имаш! Като кюстендилски череши.

Излез да им се порадвам.

— Хитър си ти, Кумчо — вълчо!

— Всичко ти е хубаво и прехубаво, овчице — душице, само опашката ти е грозна:

— Защо, Кумчо?

— Защото има едно бяло косъмче — стареeш вече, хубавице овчице!

— Няма бяло косъмче на опашката ми!

— Има, излез да го отскубна. Ей го — виждам го през дупката. Ти си най-хубавата овца на света, ала бялото косъмче грози опашката ти. Отключи де!

Полъга се хубавицата и отключи кошарата. Старият вълк се вмъкна, хвърли се, удуши глупавата овца, метна я на гърба си и побягна в гората.

info

Информация за текста

$id = 9076
$book_id = 670
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/9076
Сканиране: sir_Ivanhoe, август 2007 г.
Разпознаване и корекция: NomaD, август 2008 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982
Издателство „Български писател“, 1982

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Овцете и кучето

Сговорили се овцете, отишли при своя стопанин овчаря и заблеяли пред кошарата му. Излязъл овчарят и ги попитал:

— Какво има? Защо блеете тъй жално?

— Стопанино — приближил се най-старият овен, — дошли сме да ти се оплачем.

— Кажете да чуя.

— Ти, стопанино, не си справедлив към стадото. Ние ти даваме мляко, от млякото правиш сирене, продаваш го и печелиш добри пари. С нашата вълна обличаш цялото си домочадие. Всяка овца през зимата ти ражда по едно агънце и умножава стадото. От година на година ти ставаш все по-богат, но за нас не мислиш. Сутрин ни изкарваш на поляната и казваш: „Хайде вървете да пасете трева!", а кучето си гледаш като писано яйце. Когато съмне, му даваш една порязаница, а вечерно време — и хляб, и сирене. С какво е заслужило кучето твоето благоволение? Вълна и мляко ли ти дава? Или пък ти ражда агънца? Дошли сме да ти кажем, че отсега нататък не искаме да пасем трева, а ще ни даваш хляб да ядем. Ако не послушаш молбата ни, ще вдигнем бунт. Ще запалим кошарата и ще се разбягаме на всички страни. Прогони кучето, а хляба давай на нас!

— Добре! — съгласил се овчарят и като прогонил кучето си, омесил една пещ хляб за овцете.

Цял ден овцете яли хляб и не отишли на паша. Но ето че през нощта, когато заспали, дошъл вълкът. Почнал да се върти покрай кошарата и щом угадил, че няма куче, прехвърлил с един скок оградата. Тогава старият овен се втурнал към кошарата и събудил овчаря:

— Стопанино — викнал той, — загинахме! Къде е кучето?

— Нали поискахте да го прогоня и аз ви послушах.

— Ах, стопанино, никога вече да не се водиш по овчи ум — рекъл овенът.

В туй време вярното куче, което не било далеко от кошарата, усетило вълка и връхлетяло отгоре му. Завчас го свалило на земята и горският звяр с голяма мъка отървал кожата.

От него ден нататък овцете и кучето станали големи приятели.

---

info

Информация за текста

$id = 21697
$book_id = 3889
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21697
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Пан Котаран
Украинска народна приказка

Остарял пан Котаран. Излежавал се край огнището, мъркал и го мързяло да лови мишки. А мишките вече не се страхували от него. Цял ден тропали ръченица покрай малката възглавница, на която дремел, дърпали го за мустаците и когато захващали да играят на прескочи магаре, прескачали го като път. Веднъж стопанинът видял какво правят мишките и поклатил глава.

— Защо ми е на мене такъв котарак! — рекъл той. — Хайде, Котаране!

Натикал го в една торба и го отнесъл в гората.

Оставил го под едно дръвче. А Котаран жално захванал да мяучи. Чула го Кума-лиса и тозчас пристигнала.

— Ти кой си? — запитала тя.

Котаран се уплашил и козината му настръхнала:

— Аз съм пан Котаран.

Зарадвала се Лисана, че този гостенин е от господарски род, и се завъртяла около него.

— Искаш ли, пане Котаране, да заживеем заедно в гората? Аз ще те отведа в моята къща и всеки ден ще ти нося туйцък-онуйцък за ядене. Гладен няма да те оставя.

— Искам! — отвърнал Котаран и двамата тръгнали към Лисиния дом.

Там си заживели хубавичко: Кума-лиса угаждала за всичко на своя съпруг. Мъкнела кокошки от курниците, донасяла му нападали по земята малки пиленца, които силният вятър събарял от гнездата на птиците. Веднъж Лисана срещнала пред къщата си Зая-бая.

— Какво търсиш тука? — попитала тя.

— Дошъл съм да се поразговаряме. Ти ще ми разкажеш какви новини си научила, а пък аз ще ти поиграя заешко хоро.

Пусни ме да вляза в къщурката ти.

— Недей влиза вътре, защото там има един мустака звяр, който ще те разкъса! — викнала Лисана.

— Как се казва звярът? — попитал заекът.

— Пан Котаран.

Додето Кума-лиса изговори името му, котаракът се показал на вратата — целият настръхнал.

— Кой е дошъл? — попитал той. — Доведи го тука — да му видя работата.

Зайо-байо обърнал гръб уплашен и хукнал в гората между дърветата. Там срещнал вълка, мечката и глигана.

— От кого бягаш? — запитали те запъхтения заек.

— От страшния пан Котаран бягам. Той се е настанил в къщата на Кума-лиса. Зъбите му са като тесли, ноктите му — като игли, а от очите му излизат пламъчета.

Горските зверове, като чули за опасния гостенин, се разтреперали от страх и за да умилостивят лютия съпруг на кумичката, решили да поканят на обяд Лисиното семейство. И захванали да се съветват какъв обяд да приготвят, че да се отсрамят пред новия съсед.

— Аз — викнал вълкът — ще донеса една агнешка плешка да сварим чудесен борш.

— От мене искайте цвеклото и картофите! — изгрухтял глиганът.

— Аз ще донеса мед, за да се подсладят гостите най на края — обещала Мецана.

— Къде отиваш, хей? — попитал го вълкът.

— Отивам да донеса зелка! — отвърнал заекът и се изгубил.

Запретнали се всичките горски зверове и сготвили в голямата тенджера ядене за важния гостенин. Когато яденето било готово, захванали да се сговарят кой да иде и да доведе пан Котаран и Кума-лиса.

— Аз не мога, защото съм дебела и се задъхвам при ходенето! — казала мечката.

— Аз не съм за пред хора, защото носът ми е много дълъг — поклатил глава глиганът.

— Аз пък съм толкова стар, че вече оглушах! — изръмжал вълкът.

— Хайде, Зайко, ти си най-млад и пъргав! — подканили всички Зая-бая.

Отишъл заекът, спрял пред Лисанината къщурка и тихичко почукал с предната си мека лапичка. Кума-лиса го видяла как е застанал на задните си лапички.

— Ти защо си дошъл? — попитала го тя.

— Вълкът, мечката и глиганът канят тебе и пана Котарана на обяд! — бързо изговорил Зайо-байо и се втурнал да бяга. Но щом стигнал при другите зверове, мечката му рекла:

— Да не си забравил да поръчаш на гостите да си вземат лъжици за чорбата!

— Ах! — плеснал с лапите си Зайо-байо. — Забравил съм.

И отново се втурнал назад. Пак приближил до къщурката на Кума-лиса и викнал през прозорчето:

— Да не забравите лъжици за яденето!

— Добре, добре! Няма да забравим! — отговорила лисицата и захванала да се тъкми. Начервила си муцунката, метнала си лисичата кожа. А пан Котаран си разчорлил косата и запалил в очите си две зелени огънчета.

Хванали се двамата подръка и тръгнали. Като наближили угощението, всичките горски зверове си глътнали от страх езиците.

— Бягайте да бягаме! Този страшен звяр ще ни изяде! — ревнал вълкът, първи изтрополил в гората и клекнал под едно дърво, мечката се покатерила бързо на дървото, глиганът се потулил под масата, а Зайо-байо се мушнал в дупката си. Котаран щом подушил вареното месо захванал да мяучи, хвърлил се към тенджерата и се заловил да яде.

Горските зверове го гледали уплашено и си шепнели:

— Вижте го какъв е страшен! Целия свят с готов да изяде!

А пан Котаран се наял с агнешки борш, изпил всичката суроватка от делвата и легнал да спи на масата. В туй време под масата лежал глиганът и полекичка мърдал опашката си. Котаран усетил мърдането, отворил очите си и помислил, че

долу шава мишка. Тихичко се дигнал и с един скок се хвърлил върху глигана. Но горският звяр изревал и търтил да бяга. Котаран се изплашил и се метнал да дървото, където се била скрила мечката. Мечката се опитала да се изкачи още по на високо, но едно тънко клонче се счупило и тя се съборила на земята. Паднала тъкмо там, където се бил скрил вълкът.

— Помогни ми, Боже! Настана моят край! — ревнал вълкът и търтил да бяга.

Подире му се втурнал Зайо-байо. Но Кумчо-вълчо бягал толкова бързо, че заекът не можал да го настигне.

В туй време пан Котаран и Кума-лиса пак седнали на масата, похапнали си още мед и масълце и си тръгнали. Когато мечката, глиганът, вълкът и заекът се върнали у дома си, почнали да си говорят.

— Нищо и никакъв звяр — рекли те, — толкова е мъничък, а без малко щеше да ни излапа всичките. Страшно нещо!

---

info

Информация за текста

$id = 13207
$book_id = 215
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/13207
Сканиране, разпознаване и корекция: NomaD, 2009 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки от цял свят
Издателство „Пан“, 1998

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Зеленият петел

Сега ще ви разкажа защо цар Пук се пукнал от яд.

Направи си цар Пук дворец. Нечувано нещо. Толкова бил висок дворецът, че когато от най-високата кула майсторът изтървал теслата, си тя падала шест месеца време, докле стигне земята. Учудил цар Пук света. Срещу двореца на десет разкрача, имало една сламена колиба. В колибата живели двама стари хора: един дядо и една баба. Те били от сиромаси по сиромаси. Всичкото им имане — един зелен стар петел. Дядото ходел в гората за дренки с една кошница и продавал дренките на пазара за две пари. С едната пара купувал било хляб, било сирене за бабичката си, а с другата — кривачка зърно за петела. От благодарност куцият петел всяка сутрин, щом се сипне зора, плесвал криле, запявал и събуждал стареца да не закъснее, че другите дядовци ще оберат дренките.

Като тръгнал една сутрин старецът с кошницата за пазара, бабичката му поръчала:

— Искам да ми донесеш червилце и белилце, че в неделя ще ходя на хоро. Ще ми се да грейна като слънце. Най-хубавата да съм.

Вечерта дядото се върнал с празни ръце. Червилцето и белилцето стрували 10 пари, а той спечелил само две, па и едната от тях била пробита. Бабата го набила хубаво и легнала да спи.

На другия ден — пак тъй.

А на третия ден на пътната врата бабата му подала зеления петел с вързани крака.

— Продай го — рекла — за десет пари и ми купи червило и белило.

Тръгнал дядо за пазара и не смеел на наведе очи, та да погледне вързания петел: ролкова му било мъчно Като минавал

през гората, той го отвързал и му рекъл:

— Хайде сега бягай. Скрий се в усоите. Гладен няма да умреш. Ще кълвеш буболечки и дренки. Не ми дава сърце да те продавам. Мил си ми. Ще те заколят месарите.

Петелът заплакал и закуцал между дърветата.

Когато се върнал в колибата, старецът ял сто оки бой, задето пуснал петела и — нали го набили като тъпан — заспал като окъпан, а ето що станало на другия ден.

На сутринта нямало кой да го събуди. Бабата била много сънлива, а петелът — в гората. Успал се. Кога отворил очи, слънцето било на пладне. Грабнал кошницата старецът и тръгнал към гората,но не намерил нищо. Рано, още в зори, минали други дядовци и обрали узрелите дренки.

Тогава почнало лошавото: голям глад, всяка сутрин старецът се успивал и все се връщал с празна кошница от гората. От голямо гладуване бабичката станала тънка като косъм. Да я духнеш, ще отлети.

— Ех, да ни беше петелът тука, нямаше да гладуваме сега! — взела да въздиша бабичката.

А в туй време петелът скитал по усойната гора, кълвял буболечки и се пощел под дебелите сенки. Един ден станало много горещо. Петелът се изпотил. Рекъл да се поокъпе, дано се разхлади. Тръгнал да дири кладенче. Тук кладенче, там кладенче, стигнал до един стар дъб. Гледа зеленият петел — под клонатото дърво извира вода, ама не като другите води — жълта вода.

— Бре — рекъл петелът, — целия свят обиколих, но такава вода не бях видял. — И се гурнал.

А то да било знатно кладенче. Излязъл петелът позлатен. И ударил веднага назад, към къщи.

— Ще се върна — думал си той — в колибата. Като ме видят такъв жълт, не ще да ме познаят, че съм предишният. Ще пея, както съм пял, ще будя дядото. А той ще ми хвърля по някое и друго царевично зърно. Омръзна ми да дивея по гората. Върнал се в колибата през нощта и в зори пропял. Излязъл старецът с кошницата. Гледа — един петел се поще на плета, а перата му

светят. Както се пощел светлият петел, едно перо се отронило от крилото му. Дядото сложил кошницата на земята, навел се, взел перото, разгледал го и си накичил а него калпака. Грабнал сетне кошницата и отишел в града. На пазара го спрял един златар, па го попитал откъде му е това перо и ще ли му го продаде.

— Колко даваш за него?

— Сто жълтици.

Дядото опулил очи:

— Не вярвам.

Златарят му наброил парите. Прибрал старецът жълтиците и хукнал като вятър към колибата. Бабичката му пощуряла от радост, седнала да яде, яла, яла и за два дни напълняла като бъчва.

Днес перо на златаря, утре перо на златаря, додето събрали бедните старци цяла грамада жълтици.

— Не ми се живее вече в колиба! — рекла бабичката.

— Щом ти се не живее в колиба, ще ти направя дворец! — отвърнал дядото и нает двеста души майстори. Заградили дворец майсторите, тъкмо срещу царския. Градили го три години време и го направили по-висок от царския. Като си изтървал майсторът теслата от най-високата кула на дядовия дворец, минали девет месеца, докле падне на земята.

Тогава цар Пук гледал, гледал и се пукнал от яд.

---

info

Информация за текста

$id = 9084
$book_id = 670
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/9084
Сканиране: sir_Ivanhoe, август 2007 г.
Разпознаване и корекция: NomaD, август 2008 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982
Издателство „Български писател“, 1982

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Златното момиче

На един мъж се поминала жената и той се оженил повторно. Щом влязла мащехата в къщи, видяла, че освен нейното доведено момиче и от първата жена било останало едно завареничe.

Стрелнала го с очи и викнала на мъжа си:

— Туй момиче не го ща в къщи!

— Къде да го дяна? Не виждаш ли, че е още малко и глупаво? — отговорил бащата.

— Където щеш го заведи — в гората, в морето — само да не се мярка пред очите ми.

Днес раздор, утре раздор, най-сетне бащата склонил да махне първото си дете от къщи.

— Омеси една питка! — поръчал той на жена си.

Мащехата омесила питка от просо, пуснала я в торбата и подала торбата на мъжа си. Той преметнал торбата през рамо, повел момичето и го завел в една страшна гора. Там имало малък хълм. Извел бащата детето си на хълма, извадил питката от торбата, търкулнал я надолу и рекъл:

— Тичай, чедо, да уловиш питката.

Момичето се затекло подир питката и я хванало в треволяка. В туй време бащата се мушнал в гората и се загубил.

— Тате, аз хванах питката! — обърнало се назад момичето. — Тате, къде си?

Изкачило се пак на хълма, погледнало насам-нататък — жива душа няма. Очите му се насълзили Тръгнало под старите дървета да търси пътека. Тук пътека, там пътека — никаква пътека нямало. Цял ден се лутало момичето. А когато слънцето потънало надолу зад гъстата шума на гората и взело да притъмнява, то се уплашило и почнало да плаче с глас.

Вдън гората в дървена колиба живеела една бабичка знахарка. Като чула човешки глас, тя излязла и викнала в тъмнината:

— Кой плаче там? Момиче или момче? Ако си момиче, ела при баба, ако си момче — махай се!

— Момиче съм, бабо — отвърнала сиротинката.

— Тогава по-скоро ела!

Като наближило, момичето попитало:

— Защо не искаш момче, бабичко?

— Защото ми трябва шетачка, а момчетата не умеят да шетат вкъщи.

Момичето влязло в колибата. Бабичката го нагостила, постлала му и то легнало да спи. Подир малко легнала и бабичката. На заранта момичето станало преди бабичката, разтребило, помело, донесло вода. Като се събудила старата и видяла какво е сторило гостенчето й, усмихнала се, но нищо не казала. Облякла се и тръгнала за гъби. На излизане тя заръчала на пъргавото момиче:

— В избата имам гадинки: змии, гущери, костенурки. Ти им попари трички и ги нахрани. Не бива да се боиш от тях, защото не хапят.

Момиченцето попарило трици, оставило ги да изстинат, занесло ги в избата, нахранило хубаво гадинките и като нямало друго що да прави, нанизало герданчета и вързало по едно на всяка гадинка. На пладне се задала бабичката. Гадинките се втурнали да я посрещат и почнали да се хвалят:

— Бабо, каква ни върза герданчета! Бабо, каква ни сладко нахрани!

— И на каква ви баба ще върже герданче! — отговорила бабичката и пак се усмихнала.

Близо до колибата течала чудна река. Тя всеки час променяла боята си. Подир пладне бабичката завела момичето на речния бряг, легнала на тревата и рекла:

— Баби, аз ще подремна на тревата, а ти ми попей, защото не ме лови сън без песен.

Момичето седнало до главата на бабичката и кротко запяло. Песента му била тиха като бръмчене на пчела. Преди да заспи, бабата проговорила сънена:

— Гледай водата. Най-напред ще потече синя вода, сетне червена, сетне черна. Подир черната ще се зададе жълта. Събуди ме, когато дойде жълтата вода!

И задрямала. Момичето учудено гледало реката. Реката час по час променяла водата си: ту синя, ту червена, ту черна. По едно време се задала жълтата вода и то събудило бабичката. Бабичката бърже скокнала, сграбила момичето и го потопила в реката.

— Дръж, баби — рекла тя, — хвани каквото можеш!

Момичето стиснало нещо и когато старицата, го извадила, видяло, че държи едно сандъче.

— Какво има в него? — попитало момичето.

— Когато идеш у дома си, ще го отключиш с туй ключе и ще видиш какво има — рекла бабичката, подала му едно че, извела го от гората, показала му пътеката към тяхната къща и го изпроводила да си иде със здраве.

Отишло си момичето и като влязло в къщи, цялата къща светнала, защото жълтата вода била златна и то станало златно. Мащехата прехапала устни от завист.

— Какво носиш в сандъчето? — попитал бащата.

Момичето отключило сандъчето, отворило го и всички ахнали: сандъчето било догоре пълно с жълтици.

— Разправи къде си била? — попитала мащехата.

Златното момиче всичко разказало.

— По-скоро да заведеш и моето момиче в оная гора! — викнала мащехата на мъжа си.

— Меси една питка, като е тъй!

Мащехата се запретнала и омесила една житена питка. Бащата повел доведеното момиче, завел го на хълма в гората, търкулнал питката и когато момичето се затекло подире й, той се потулил.

Цял ден се лутало момичето в гората и надвечер викнало да плаче.

— Кой плаче? — попитала пак същата бабичка от тъмнината. — Момиче или момче? Ако си момче, махни се, ако си момиче, ела насам!

— Момиче съм! — отвърнало доведеното и влязло в колибата.

Горската бабичка го нагостила и му постлала да спи. На сутринта, когато слънцето напекло, бабичката се дигнала, а гостенчето й още спяло. Намръщила се стопанката на колибата, ала нищо не казала. Събудила момичето и му рекла:

— Аз отивам за гъби, а ти разтреби в къщи, попари трички и нахрани гадинките ми. Те са в избата. Не се плаши от тях, защото не хапят.

Момичето станало, взело метлата, почнало да мете, без да поръси земята с вода, дигнало пушилка. Попарило трици, занесло ги горещи на змиите, гущерите и костенурките. Гадините се изпопарили и когато на пладне се върнала бабичката от гората, те почнали да й се оплакват.

— Бабо, кака ни изпари с триците! Много ни изпари. Боли, бабичко!

— И баба ще изпари кака ви! — продумала бабичката и влязла в колибата.

Подир пладне тя завела момичето при чудната река и му заръчала:

— Аз ще подремна, а ти гледай реката — като мине синя вода, не ме буди, като мине жълта — пак не ме буди, като дотече червената — пак не ме буди. Когато дойде черната — събуди ме! Хайде сега, попей ми една песен, додето заспя!

Момичето викнало, но то пеело толкова силно и лошо, че бабата го прекъснала.

— Спри! — рекла му тя. — Не можеш ме приспа с тая песен.

Момичето млъкнало. Бабичката задрямала, а реката зашумяла и почнала да мени боята си. Когато дошла черната вода, то събудило бабичката. Горската старица скочила, хванала момичето за косите, потопила го във водата и викнала:

— Дръж, баби, каквото можеш, дръж! Момичето напипало едно сандъче и го стиснало. Бабичката изтеглила момичето на

брега, дала му едно ключе, с което да отключи сандъчето, когато си иде в къщи, извела го от гората и му показала пътя към бащината му къща. Мащехата го чакала накрай село. Било надвечер. Когато го видяла, че е станало черно и грозно, пожълтяла от яд, н си рекла:

— Дано поне сандъчето е пълно жълтици.

Отишли си в къщи, отключили сандъчето и що да видят — вътре само змии, гущери и раци. Запищели всички, разбягали се. Златното момиче побягнало на улицата.

— Тичай по-скоро да му вземеш златните дрехи, за да облечем с тях моето доведено момиче! — извикала мащехата на мъжа си.

Мъжът се втурнал подир своето момиче. То бягало, той тичал, то бягало, той тичал, то бягало, той тичал, додето най-сетне, като видяло, че бащата ще го настигне, златното момиче разперило ръце и хвръкнало като птичка. Дигнало се нагоре над къщите, над градините, над планинските върхове. Превърнало се на златна месечина и грейнало.

Бащата останал с отворени уста. Такова чудо никога не бил виждал.

Оттогава златното момиче се появява нощем на небето, цялата земя огрява и търси с очи своя роден край.

---

info

Информация за текста

$id = 2681
$book_id = 3889
$book_id = 8471
$book_id = 332
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/2681
Сканиране, разпознаване и корекция: Victor, 2003
Корекция: Свилена Симеонова, 2003

Източник: http://bezmonitor.com

Издание:
Ангел Каралийчев. Имало едно време. Приказки
Художник: Александър Денков
Редактор: Иван Кръстев
Худ. редактор: Кирил Гюлеметов
Техн. редактор: Здравко Божанов
Коректор: Евелина Георчева
Издателство „Български художник“, София

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Златорожко
Саамска приказка

Направил един старец от глина човек — с голям корем и голяма уста. Измайсторил го и го изправил навън до прозореца да съхне. Сетне отишъл при бабата и се похвалил:

— Погледни, старо, какъв човек съм направил.

Старицата дигнала очи, погледнала през прозореца към глинения човек и видяла, че той е оживял и отваря устата си. Много се изплашила и прехапала устни:

— Оле, старче, какво си сторил? Ами че този човек, дето си го направил, е жив. Той сега ще влезе при нас и ще ни налапа! Додето изрече тези думи, зад прозореца се чули тежки стъпки: туп-туп-туп!

Глинчо пристигал.

Бутнал вратата и влязъл вкъщи.

Погледнал насам-натам. В къта седял старецът и плетял мрежа, а бабичката му помагала.

Глинчо протегнал ръце, хванал стареца и старицата и ги погълнал заедно с ръцете, краката и мрежата, която плетели. Озърнал се да види дали има нещо друго за ядене и като не съзрял нищо, обърнал се назад и излязъл на улицата. А там се задали две момичета. Едното носело вода в стомна, другото — с кобилица. Отворил устата си Глинчо и двете налапал — едното заедно със стомната, а другото с кобилицата. Продължил пътя си по-нататък.

Насреща му се задали три бабички. Те носели кошници, пълни с ягоди. Глинчо протегнал ръце, натикал в устат си бабичките, заедно с ягодите.

И пак закрачил: туп-туп-туп!

Стигнал до трима рибари, които поправяли една лодка. И тримата ги налапал заедно с лодката.

На пътя му се мярнали още трима души — дървари, които сечели дърва. И на тримата видял работата — глътнал ги на бърза ръка заедно със секирите.

Вървял, вървял. Видял една планина, а на планината — млад елен с разклонени рога. Пасе тревица. Глинчо застанал срещу елена и викнал:

— И тебе ще изям, еленко! Слизай долу! А еленът отгоре му отговорил:

— Глинчо, Глинчо! Ти стой там, както си спрял, разтворил си по-широко устата, а пък аз ще скоча от планината и право ще се намъкна в устата ти!

Зарадвал се Глинчо и захванал да се смее: „Хи-хи-хи!"

Изправил се под планината, зяпнал по-широко и се загледал как еленът щял да скочи в гърлото му. Но еленът се засилил и като подскочил, здравата ударил Глинча по корем: „Трах!"

Глинчо се разклатил, паднал на гърба си и се пръснал на хиляди парчета.

И всичките живи хора, които излапал, мигом скочили на крака и се разбягали към къщи: старецът със старицата повлекли мрежата, момичетата със стомната и кобилицата хукнали, бабичките с ягодите, дърварите със секирите, рибарите плувнали с лодката, а най-подире им се втурнал еленът.

Тогава девойките донесли много злато, селяните позлатили еленовите рога и всички започнали да наричат юначния елен Златорожко.

---

info

Информация за текста

$id = 13203
$book_id = 215
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/13203
Сканиране, разпознаване и корекция: NomaD, 2009 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки от цял свят
Издателство „Пан“, 1998

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Змей

Като ме питаш — ще кажа:
Нивата, Яно, запалвам,
ала сеното не мога,
че има билки сякакви.

Народна песен

— Вечерта късно, когато жива душа по улиците нямало и месецът се потулил зад Белия камък, горномахленчани видели как от небето паднала една голяма колкото кринче огнена топка, изпращяла и се пръснала на хиляди искри. На мегдана, пред вашите порти, станало видело като деня, а купните на дяда Ноя щели да пламнат. Яно мари, Змеят паднал пред вас.

— Лъжат, Никола!

— Не лъжат. Снощи, като мина край дома с менци на рамо, под ръченика ти висяха две ясни гергини, кога се върна — нямаше ги. За него ли ги остави на кладенеца?

— Забравила съм ги. Снех ги да не паднат в кладенеца, доде налея, мъчно ми беше, забравила съм ги.

— Чаках го през нощта, доде пропеят втори петли, ако беше дошъл…

— Защо вярваш на хората?

— Как да не им вярвам? Де кого срещна, гледа ме тъй, че сякаш иска жив да ме оплаче. Не съм от тях. Доде нося тая глава на раменете си, не ща никой да ме окае. Кажи истината. Ако ти е сърце изстинало, ще прежаля всичко, ще си грабна калпака, че където ми видят очите.

— Не думай. Не съм го срещала. Мълва е. Ако е дошъл, ще му кажа, че мъртва може, жива няма да се дам.

— Не си ти същата. Други път, колкото тежко да ми е било, видя ли те — олеква ми на сърцето. Сега нещо ме дави. Нощем

някой ме бута за рамото и ме вика на име. Стана, запаля газеничето — няма жан-жун. Седна и запуша, доде превали нощта и зорницата влезе през прозорците и се търкулне по дрехите. Пей дудичка, пей и шъта. Сянка няма на душата си.

— Никола, мой Никола!

— Ако е силен, защо не дойде да се срещнем лице срещу лице, да го погледна, да го пипна по рамото. Видя ли, че е по-силен от мене — ще му сторя мегдан.

— Че ти не го дириш.

— Диря го, ала той бяга като вятър. Вятърът лови ли се? Запил съм се. Какво ли зло ще направя, помен да остане, доде свят светува. Ех, да му знаех леговището…

— Думат, че слязъл на Коминчето в нашата нива. Там свил гнездо. Всяка сутрин баба Куна вещицата отивала да му носи топло мляко. Слагала паничката под кривата круша. На пладне, кога отивала повторно — паничката била празна.

— Ходих три пъти на Коминчето: няма го.

— Сякой не можел да го види.

— Ще го потърся още един път. Земята на крак ще повдигна. Под дърво и камък ще го диря. Да ме познае кой съм.

— Пази се, Никола, очите му били огнени.

— А на мене ръката ми е огнена.

* * *

Слънцето тупна върху пожълтялото чело на Кара могила и запърполи като ранена птица. Дългата сянка на крушата пропълзя нагоре по хълма, върху позлатената угар, като преметната черга. Пролетната вечер тихо се повдигна, прибра разпръснатата си коса и нагази със запретнати поли през нивята. Големите й сини очи ръсеха радост. Под бялата й риза трепереше събудената гръд, жадна за милувка и обич. Белите й стройни крака шъпнеха помътнели думи на тревичките. Тя се възправи срещу Коминчето, протегна голата си ръка и звънна проточен ясен женски глас:

— Ида! Идааа!

Прелетяха гълъби.

Никола отжегли биволите и ги пусна нагоре по хълма. Кой се провиква? Някой извика в душата му. Опря се на копралята и погледна.

Тя мина през нивята с изжъдняла гръд и изтръпнала снага.

— Яна!

В миг и земята се продъни, нивите се провалиха някъде, пръстта се разрони, ралото потъна, биволите се въправиха като две черни кучета и страшно завиха.

На Коминчето от Янината нива излезе Змеят с червен пояс и чер калпак. Сложи ръка над чело и погледна надоле. Очите му са черни като въглени, не — очите му са сини като лятно небе. Къде му са огнените крила?

Яна върви през дълбокото жито и на шията й блести Божиграбското седефено кърстче. Отива към него, диша бърже, гърдите й се повдигат високо, отива — загубена е! Ще я грабне и ще я понесе към небето.

Една тежка ръка хвана Николовото рамо.

— Никола!

Никола се сепна и прокара длан над челото си.

— Какво си се заплеснал? Никола, прибирай биволите и впрягай колата да си ходим — утре жътва ни чака.

Повя. Вечерникът разклати клоните.

* * *

— Да я убие Господ Яна! Тя ни запали храната!

— Житата горят, хей-ей-ей! Тичайте да гасите!

Дядо Иван кехаята се изправи на могилката срещу село, сне оръфаната си шапка и разтвори гърло. Гласът му — изтръпнал и зловещ — полетя, удари омърлушените покриви на къщите, изпращя между клоните на почернелите от род сливи и се заби в сепнатите души. Някъде откъм Осенов лъг като изтървани

коне с развени юзди — светкавици и огнен тропот — идеха страшни облаци.

— Тичайте, хора, селяни!

На Коминчето гори дядо Пеювата нива от четирите крайове. Пламъците пълзят по корем със зинали уста и гълтат — лами ненаяли се. Небето се разтваря над гората. Господи, как можеш да стоиш и гледаш, когато хлюбът гори! Нямаш ли сърце! Изпрати бурите, излей всичките небесни реки, пощади храните!

— Да я убие Господ Яна, дето разсърди Змея!

Мало и голямо се втурна из дълбокия път към Коминчето. Кой каквото сварил, грабнал: мотики, лопати, секири, търнокопи. Баба Пена, знахарката, размахва хурката си, тича и кълне. Изоставени кърмачета писнаха в село, завиха проточено кучетата, пръпнаха петлите по плетищата.

— Огънят слиза надолу — отиде селото!

— Олеле, майчице, изгоря ми душицата! Житцето ми, хлебецът ми… Снощи пак бих бабата, не ми било на добро.

— Всички сме под Божията ръка!

— Защо не рукне дъжд из ведро!

— Нощес сънувах Змея. Жъне с петнайсет млади жътварки. Нощес насън, днес наяве жъне Змеят.

— Дано ръката му окапе!

— Мълчи!

— Дано, Боже, кучета месата му да развлекат!

— Мълчи, лудетино!

— Как да мълча — пет са на главата ми, какво ще ядат!

— Камъни!

Полудели, с разчорлени коси и безумни очи, тичаха селяните към огромния пожар. Облаците се събаряха с отсечен трясък все по-близо и по-близо. А огънят бягаше надолу край дола, нивите пращяха и зелените синори се гърчеха като пребити змии.

Рукна едър дъжд.

* * *

Виждате ли кръстатия камък над Коминчето? Под него се чернее крушката самодивката. Тъй я помнят отколе — нито старее, нито плод ражда. Там е Янин гроб. Едно време дели Пею с два чифта биволи земята дънил и до гърди храна жънал. Едно време там се сбили Никола — Яниният годеник — и Змеят. Земята пламнала — всичко изгоряло. Отдолу под нивата шумолеше дядо Пеювата чешмичка с пет каменни корита. Под крушата баба Пеювица вързвала Янина люлка и Змеят идвал да я люлей. Откак изгоряха нивята, никой не е отишъл да забие рало, а чешмата пресъхнала.

---

info

Информация за текста

$id = 3614

Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3614

Оригинален източник: [[http://litclub.com|Литературен клуб]]

Издание:

Ангел Каралийчев, „Ръж“ (сборник), 1925

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Змия под кринчето

Един летен ден подир жътва дядо Петко отишъл за снопи на нивата. Обърнал колата пред кръстците и почнал да товари. Товарил, що товарил, накамарил колата. Останали на земята още десетина снопи. Дядо Петко се почесал по тила и си помислил:

— Да ги натоваря ли, или да ги оставя? Ако ги натоваря, може да прекатуря колата, ако ги оставя тука, ще трябва да бия път и да идвам още веднъж, за да ги дигна. Я да ги натоваря!

И като наредил най-отгоре останалите снопи, дядо Петко претоварил колата .Потеглил към село. Претоварената кола заскърцала по пътя, сякаш захванала да се оплаква. Пътят бил неравен, издълбан от пороите. По едно време колата запращяла, снопите се олюлели и дядо Петковото сърце примряло.

Тъкмо когато предното колело стигнало на най-опасното място, една костенурка изпълзяла от храсталака, изпречила се пред задното колело и дала гръб. Колелото стъпило върху гърба й, надигнало се и колата полетяла с биволите в дола. Дядо Петко се втрещил. Снел калпака си, обърсал с ръкав горещата пот, която избила по челото му, и дълго гледал с широко отворени очи надолу. Когато се опомнил, той толкова се ядосал, че забравил колата и биволите. Грабнал костенурката, хукнал като луд към къщи и още от улицата викнал на жена си:

— По-скоро слагай на огъня вода в медника! Щом като водата почне да ври, ще попариш тая злосторница, защото тя ми провали и колата, и биволите!

Додето заври водата в медника, дядо Петко захлупил костенурката под едно кринче и сложил камък върху кринчето, за да не го повдигне и да побегне. Когато водата кипнала, дядо Петко отхлупил кринчето и що да види: нямало никаква

костенурка, а на мястото и седяла навита на кълбо пъстра змия. В устата си държала жълтица.

— Убий змията! — викнала жена му настръхнала.

— Как ще я убия? Тя не е лошава змия. Ако ми желаеше злото, щеше ли да ми предлага жълтица? Ох, на дяда хубавицата! — рекъл той, навел се, взел жълтицата от устата на змията и пак я захлупил под кринчето.

На другия ден буля Петковица отишла да види какво прави оная чудна змия, която снасяла жълтици, както кокошката снася яйца, и да и върже едно герданче от мънистени зърна. Навела се, отместила камъка от кринчето и щом го повдигнала, змията подала глава и я клъвнала по ръката. Клетата жена изпищяла и хукнала да бяга. Насред двора се спънала, паднала и там издъхнала. Дядо Петко, прежълтял, грабнал секирата и се затекъл да съсече змията. Но когато повдигнал кринчето, намерил в устата и не една, а две бляскави жълтици. Ръката му отпуснала секирата и змията пак останала жива.

На третия ден змията ухапала дяда Петка за крака. Дядо Петко втори път прежълтял, влязъл в градината, откъснал Змийско биле, натрил раничката и отровата не подействувала.

Сега той решил твърдо да утрепе змията. Повторно грабнал секирата и като ритнал кринчето, намерил змията пак на кълбо, а в устата и лъщял безценен камък. Слисал се старецът и се загледал към камъка. Полекичка го поел от змийската уста, излязъл навън, отишъл в града и го продал на един богат златарин за цял калпак жълтици. Купил къща като дворец и се настани да живее в нея.

На четвъртия ден, като се наредил, дядо Петко си спомнил за змията и си рекъл:

— Брей, оная змия ми стори толкова голяма добрина, като ме докара от сиромашката къща в този дворец, пък аз я забравих.

И като изскочил бърже от новия си дом, върна се в бедната своя селска къщурка и прибрал кринчето със змията. Настанил я до леглото си, постлал и копринено килимче и оставил кринчето открито.

На петия ден вечерта, щом легнал в мекото легло и заспал дълбоко, змията изпълзяла от кринчето и го клъвнала между веждите. Клетият дядо Петко вече не се пробудил никога. Затуй народът казва:

— Не слагай никога змия в пазвата си!

---

info

Информация за текста

$id = 9086
$book_id = 670
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/9086
Сканиране: sir_Ivanhoe, август 2007 г.
Разпознаване и корекция: NomaD, август 2008 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982
Издателство „Български писател“, 1982

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Знамето на Средногорското въстание

Там, където стои паметникът на младия момък, направен от желязо, с очи на орел и гола сабя в десницата, някога имаше една градина. Тиха градина, потънала в зелена шума и дъх на цветя. Над градинския плет хвърляше прошарена сянка стара круша с разперени черни клони. Сред градината — едно до друго две черешови дървена като млади невести се повдигаха и сякаш гледаха навън. Те виждаха насреща огъня в Неновата ковачница. Ковачът Нено денем клепаше сърпове и мотики, а нощем точеше саби, правеше обръчи за черешови топове и лееше куршуми. Неговият чук кънтеше като камбана.

Нено имаше малък брат хайдутин. Той водеше една хвърковата дружина в Балкана, нападаше турците, закриляше поробения народ и разгаряше пламък в младите сърца. Поробителите го дебнеха по стъпките като вълци. Когато един ден войниците на Омар бей донесоха главата на младия войвода набучена на върлина, цялото градче изтръпна от ужас. Децата запищяха, мъжете настръхнаха, улиците опустяха. От Неновата ковачница излезе една прегърбена жена. Тя дигна светлите си очи към набучената глава, затрепера, побеля като платно и протегна ръце. Поробителят наведе върлината с главата към нея. От шията на отсечената глава се отрони една капка кръв и падна в праха. С викове и диви песни отмина ордата, която беше погубила войводата. Прегърбената жена дълго стоя на улицата с широко отворени безумни очи. Когато гласовете на войниците заглъхнаха, тя се наведе и нагреба с шепа праха, който беше попил кръвта, паднала от главата на нейния син. Влезе в градината, зарови тая шепа пръст под вейките на току-що разцъфтялата праскова. Почна да плаче. Нено ковачът направи паметник от камък и го поби под прасковата, а над

празния гроб, редом с прасковата, посади едно тънко дръвце яворово да расте за спомен. Дръвцето пое сока на капката юнашка кръв, пусна дълбоко в земята корен и почна бърже да се дига нагоре. Стъблото му се издигна стройно като свещ.

Веднъж ковачът влезе в градината със секира. Разтрепераната круша попита секирата:

— Кого ще сечеш, сестро?

— Черешите — отвърна секирата.

— Защо?

— Защото моят стопанин Нено е решил да направи два черешови топа и да ги опълчи срещу народните душмани.

Като издума тези думи, секирата заигра по дънерите на черешите. Рукнала жилавите дървета на земята и преди да издъхнат, проговориха:

— Нашата смърт е сладка, защото паднахме за свободата на българския народ. Ние ще бъдем най-тежкото оръжие. Земята ще затрепери, когато почнем да гърмим.

Минаха три дена. Една сутрин секирата заблъска дънера на крушата.

— А мене защо сечеш? — попита крушата.

— И ти трябваш — отвърна секирата. — От тебе моят стопанин ще направи колесница за топовете.

Крушата разтърси радостно черните си клони и политна надоле.

Градината опустя. Останаха само недъгавата праскова и яворовото дръвче.

— Всички заминаха — въздъхна дръвчето, — а мене оставиха, никому не съм нужно!

— Потрай, чедо, и за тебе ще дойде ред — рече прасковата.

Ала дръвчето клюмна като попарено, душата му се напълни с мъка, цяла нощ стоя, без да мръдне, и когато на другия ден огря слънцето, листата му бяха мокри, сякаш беше плакало.

— Ох, на кака яворчето, то е съкрушено от мъка! Бъди юнак! — почна да го милва с клоните си прасковата.

Дръвчето мълчеше, слънцето се дигна нагоре и мокрите листа изсъхнаха. Към пладне екна черковната камбана. Забуча

клисурата. От всички страни на градчето рукна народ към Неновата ковачница. Появиха се мъже с иглянки пушки, с тънки саби, с черни калпаци и златни лъвчета на калпаците.

— Какво е туй? — надникна яворовото дръвче и попита Неновия кон, който цвилеше високо на улицата.

— Въстание — отговори конят. — Българският народ се вдигна срещу своите петвековни душмани. Той е готов да умре за своята свобода.

— Братя! — извика един висок снажен мъж с два реда патрони на гърдите. — Дайте знамето! Къде е знамето!

От съседната къща изскочи едно момиче с китка на челото. То разгърна пред въстаниците широко зелен плат. Върху плата светнаха две думи, извезани със сребро: „Свобода или смърт!"

— Ето знамето — развя плата момичето.

— Нено, донеси върлината! — викна повторно високият мъж.

Ковачът Нено грабна секирата си, влезе в градината, огледа я и закрачи направо към яворовото дръвце. С един замах го отсече. Окърши клончетата му, отнесе го в ковачницата и върху младото стъбло, което беше поело в жилите си капката кръв на загиналия войвода, ковачът прикова знамето на Средногорското въстание.

Снажният мъж го пое от ръката на ковача и го дигна високо над главите на въстаниците. Всички отправиха очи към него с надежда и с вяра…

Там, гдето стои паметникът на войводата, Неновия брат, някога имаше градина, а в градината — яворово дръвце…

---

info

Информация за текста

$id = 3406
$book_id = 549
$book_id = 437
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3406
Сканиране и разпознаване: unicode, 2007
Корекция: BHorse, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Най-тежкото имане. Приказки и разкази
Съставител: Георги Струмски
Библиотечно оформление: Стефан Груев
Редакционна колегия ЕФРЕМ КАРАНФИЛОВ, ИВАН ЦВЕТКОВ, ЙОРДАН МИЛЕВ, КАМЕН КАЛЧЕВ
Отговорен редактор НИКОЛАЙ ЯНКОВ. Редактор на издателството АННА ПАНЧЕВА
Илюстрации АЛЕКСИ НАЧЕВ. Художник на корицата РАДОЙ БОЯДЖИЕВ. Художествен редактор ИВАН МАРКОВ
Технически редактор ЕЛЕНА МЛЕЧЕВСКА. Коректор ТАНЯ СИМЕОНОВА
Първо издание. ЛГ. V. Тематичен № 13/9537172431/6006-2-79
Дадена за набор на 23. IV. 1979 г. Подписана за печат на 27. IX. 1979 г. Излязла от печат на 10. X. 1979 г.
Поръчка № 118. Формат 1/16 60×90. Тираж 60 000. Печатни коли 16. Издателски коли 16. Цена 2 лв.
„НАРОДНА МЛАДЕЖ“ — ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС. МОНОФОТО, ПЕЧАТ И ПОДВЪРЗИЯ ДПК „Д. БЛАГОЕВ“. СОФИЯ — 1979

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Звънчето с жалния глас

— Видиш ли туй звънче — каза дядо Андрей на внучето си Отито, — напролет, когато порасне тревица и агънцето тръгне по къра да пасе, ще му го вържем на шията. Чудесно звънче — чугунено. Хайде сега, дядовото момче, остави малката гадинка на мира. Отивай да лягаш. То е мъничко и уморено. Ако бяхме го забравили в кошарата — нощес щеше да умре от студ. Брей, че виелица духа навън!

Отито се въртеше покрай агънцето и го милваше по главата.

Бялото гостенче гледаше момчето с големите си плахи очи и цяло трепереше. Крачката му бяха тънки и крехки като лозови пръчки.

— Чакай бе, дядо — молеше го Отито, още малко да си го помилвам. Милото агънце — багънце! И опашка си има, и ушета, и белег на челото. Също като майка си — рогушата. Дай да му окача звънчето На челото! Защо не ми го даваш?

— Не бива сега. То е само на един ден. Толкова е слабо, че ако му окачиме звънчето, ще падне на земята! То не е звънче, а цяла камбанка.

Дядо Андрей залюля камбанката. Чу се тъжен звън.

— Я — дигна нагоре очи Отито, — колко е жален гласът на звънчето!

— Жален е зер, прилича на глас на пиле, което дири в мрачината гнездото на майка си и не може да го найде. Искаш ли да ти разкажа защо моето звънче бие тъй жално?

— Искам, дядо.

— Чувай, щом като искаш. За туй звънче не съм давал пари. Туй звънче го намерих лятос в гората. Беше паднало до дънера На стария дъб, дето е засенчил Мечата поляна. Като се наведох и го взех, най-напред го полюшнах да видя как бие. И да ти кажа ли, дядовото желъдче, сърцето ми се обърна, като го чух.

В гората нямаше жива душа. Шумяха само листата на дъба и падаха узрели желъди.

— Защо ти е жален гласът? — попитах аз звънчето.

— Да ти обадя, дядо — отвърна ми то. — Аз съм едно много старо звънче. Преди двеста години ме изля в своята работилница един майстор от град Банско и ме подари на черквата във вашето село. Тогавашният поп Данаил ме окачи пред олтаря и аз звънях всеки празничен ден, когато дойдеше време за причастие. Много ми беше ясен гласът. Пеех като славей. Сто и трийсет години служих във вехтата черква. Един ден, беше през лятото, селяните дигнаха бунт за свобода. Грабнаха пушки, почнаха да гърмят, развяха едно знаме със златно лъвче и заминаха някъде да бой. Минаха ден, два, три. Майките чакаха синовете си да се върнат, децата плачеха за бащите си. Ала една сутрин, наместо бунтовниците, в селото нахълтаха вражи войници. Почнаха да секат, да грабят и да палят. Влязоха и в черквата. Избодоха очите на светците, задигнаха сребърния кръст и подпалиха олтаря. Венковната черква почна да пращи и рухна. Аз останах затрупано под камъните и стоях там цели осемдесет години. Свободата отколе беше огряла над българската земя. Веднъж в черковния двор влезе младият учител с мотика и почна да копае там, дето беше вехтата черква. Изкопа ме, много се зарадва, като чу гласа ми, и още същия ден ме окачи на своето най-хубаво агънце. Беше топъл летен ден. Отново звънна гласът ми над росните поляни, край тежкокласите ниви. Подир пладне стадото навлезе в зашумената гора и агънцето, което ме носеше, почна да тича като лудо под дърветата. Неговата майка блееше подире му.

— Не се отделяй от стадото, агънце — багънце, ще се загубиш!

Ала агънцето беше едно непослушно агънце. Надвечер то Се отлъчи от стадото, спусна се в една долина, загуби се в храсталака и додето излезе — стадото отмина. Втурна се уплашено малкото сиротинче, почна жално да блее, ала никой не му отвърна. Бързо се спусна нощта. А когато над горските върхари изгря месечината. От тъмната долчина излезе старият

вълк, с огнени очи. Той сграби агънцето и го понесе към Мечата поляна. Загина милото агънце… Останах само аз. Оттогава гласът ми пресипна и стана жален, жален…

Видиш ли, дядовото момче, какво се е случило с непослушното агънце!

Отито стана:

— Дядо, аз съм много послушно момче. Отивам да спя. Лека нощ!

— Спокоен сън, чедо! — отвърна дядо Андрей и постла в къта кожуха си, за да си легне на топло бялото агънце. Навън свиреше зимната виелица.

---

info

Информация за текста

$id = 9087
$book_id = 670
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/9087
Сканиране: sir_Ivanhoe, август 2007 г.
Разпознаване и корекция: NomaD, август 2008 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982
Издателство „Български писател“, 1982

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Кой каквото прави — на себе си го прави

Като ходел да проси от къща в къща, един слепец все тъй си думал:

— Кой каквото прави — на себе си го прави!

Дочула го жената на селския чорбаджия, дето дерял кожите на сиромасите, и му се заканила:

— Знам, че туй, дето го приказваш — за моя мъж го приказваш, но ще те науча аз тебе, когато минеш втори път.

И като запретнала ръкави, чорбаджийката замесила една питка и преди да я метне — сложила отрова в тестото.

Подир пладне слепецът пак минал край чорбаджийската къща.

Щом го зърнала, чорбаджийката викнала от прозореца:

— Хей, дядо, я ела насам!

И му подала питката.

— Земи я — рекла, — топла е. Замесила съм я, да ти се отплатя за мъдрите думи.

Старецът промълвил едно благодаря, поел питката, пуснал я в торбичката си и си тръгнал. Излязъл от селото. Поел по широкия път. Късно вечерта някъде по къра го срещнал чорбаджийският син, яхнал кон. Той слизал от планината, където били бащините му кошари.

— Хей, дядо — поспрял коня си чорбаджийският син, — ти, като ходиш по просия, не може да не носиш хляб в торбата си. Дай ми да хапна, защото ми се вие свят от глад. Горе, в планината, нашите нагъват просеник, а пък аз не мога да го ям.

— Да ти дам, сине — рекъл старецът и извадил питката от торбата. — Отчупи си половината. Одеве ми я даде една добра жена.

Чорбаджийският син грабнал питката и извикал:

— Цялата, цялата я дай! А ти ще си изпросиш друга — нали нямаш друга работа.

И като захапал питката, месена от майчината му ръка, той сбутал коня и отминал.

Додето стигне у дома си, лакомият мамин син почнал да се превива от болки. Щом влязъл, се тръшнал в леглото и изпъшкал.

— Майко, умирам.

Майката се смаяла и слисала. Най-сетне й дошло на ум, че може да е отровен, и го попитала какво е ял.

— Нищо — отвърнал болният, — само една питка изядох. Друго не съм слагал в уста.

— Кой ти я даде?

— Един просяк. Срещнах го по пътя, поисках му хляб и той ми даде питката.

Като чула тия думи, майката пропищяла:

— Майчице, какво направих! Просякът ми казваше, че кой каквото прави — на себе си го прави, вярна му беше приказката, добре казваше той, но кой ти го слуша!

И заудряла глава с юмруци.

---

info

Информация за текста

$id = 21659
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21659
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Който не работи, не трябва да яде

Когато Галинка се зажени, нейната майка заръчваше на старите сватове:

— Мамината дъщеричка не бива да се трепе, тя не е научена да работи. Пазете ми я. Не й давайте метлата къщата и двора да мете, защото ще си напраши очите. Не й давайте менците вода да носи от чешмата, защото рамото й е крехко и не е научено да мъкне пълни менци. Сложете под главата й пухена възглавничка, защото тя е научена да спи на мекичко.

Старите сватове се спогледаха, но нищо не казаха.

— Обещайте ми, че никога няма да й казвате лоша дума. Нейните уши не са научени да слушат лоши думи.

— Колкото за лоша дума, недей се тревожи, в нашата къща такова нещо няма — проговори старият сват и се качи на каруцата.

До него се намести свекървата, а отзад седнаха младоженецът и Галинка. Потеглиха за другото село. Цял ден пътуваха, защото селото беше далеко.

Вечерта, щом пристигнаха, свекървата запретна ръкави, приготви една баница, закла пиле, свари го в тенджерата, слезе в зимника и наточи вино. А Галинка седеше на едно столче, скръстила ръце, и си думаше: „Ах, каква чевръста жена е тая моя свекърва, също като майка ми. Добър живот ще живеем тук".

Навечеряха се хубаво и легнаха да спят. Изтърколи се нощта. На другия ден старият свекър се дигна рано и събуди всички:

— Хайде — викна, — ставайте да вървим на нивата!

— Какво ще правим там? — потърка сънените си очи Галинка и почна сладко да се прозява.

— Ще копаем царевица.

— С мотики ли? — попита мамината дъщеричка.

— То се знае, че с мотики — обади се свекървата.

— Аз няма да дойда.

— Защо? — запита младоженецът.

— Защото мотиката е тежка, а пък аз не бива да дигам тежки работи.

— Остави я — рече бащата. — Нека разтреби къщата и приготви ядене за довечера. И тук трябва човек.

Отидоха домакините на нивата, а младата невеста остана вкъщи. До пладне се излежава. Като се дигна, усети, че е изгладняла, и почна да търси нещо за ядене, но не намери нищо в тенджерите.

— Нищо не са ми оставили, забравили са ме — протегна се Галинка и влезе в градината да погледа цветята. — Ах, че хубави цветя! — викна тя и почна да ги къса и да ги мирише.

Малките пчели прелитаха бързо от цвят на цвят и радостно бръмчаха.

— Тези пък защо ли са се разбързали? — рече Галинка и тръгна лениво към близкото черешово дърво.

Полежа на тревата под дървото, пресегна се, както лежеше, откъсна няколко череши, за да залъже глада си, и почна да се прозява. Тъй прекара деня.

Вечерта тримата копачи се върнаха обхтани от работа и капнали от умора. Озърнаха се и що да видят: къщата неразтребена, в менците няма вода, огнището угаснало, кокошките заспали ненахранени.

Свекървата хвърли мотиката и най-напред грабна менците. Донесе вода от чешмата. Накладе огъня, сложи картофи в тенджерата и замеси бяла погача. Набързо приготви вечерята. Галинка я гледаше седнала на един стол и си клатеше краката.

Когато вечерята беше готова, свекървата покани всички:

— Хайде, сядайте да вечеряме!

Галинка се намести първа. Свекърът взе погачата и я разчупи на три парчета. Едното даде на жена си, другото — на сина си, а третото остави за себе си.

— А на невестата? — обърна се към него свекървата.

— Тя не е гладна. Който не работи, не огладнява.

Галинка прехапа устни, нацупи се и стана от трапезата. Прибра се в стаята си и почна да плаче. Цяла нощ не можа да заспи от глад.

На сутринта се повтори същото. Тримата работници отидоха да садят зеленчукова градина. Галинка не рачи да тръгне с тях.

— Слънцето пече много — рече тя, — ще почернея.

Оставиха я пак вкъщи. И този ден разгалената невеста не пипна нищо. Намери под една паница крайшник сух хляб, оставен за кучето, изяде го и пак се излежава до вечерта в градинката. И нали не донесе вода, да я полее, хубавите цветя почнаха да вехнат.

Късно вечерта тримата работници се върнаха пак капнали от умора. Навъсена, свекървата замеси погача и когато седнаха на трапезата, свекърът отново раздели погачата на три парчета. Галинка остана с празни ръце.

— Защо не даваш хляб на невестата? — попита свекървата.

— Защото, който не работи, не бива да яде! — отвърна свекърът.

Цяла нощ Галинка се въртя гладна в леглото и дълго мисли. Задряма призори. Щом пропяха трети петли, тя скочи. Потърси с очи свекъра, свекървата и мъжа си, но не ги видя, защото бяха излезли на нивата още по тъмно. Тогава Галинка запретна ръкави. Разтича се насам-нататък. Измете къщата и двора. Донесе вода от чешмата, поля цветята в градинката, накладе огъня и сготви ядене за работниците. Замеси брашно в нощвите. Изпече една погача. Като свърши всичката къщна работа, грабна хурката и седна да преде на прага. Вечерта уморените работници, като видяха какво е свършила невестата — очите им светнаха. Галинка сложи трапезата, подаде погачата на стария сват и с трепет зачака да види какво ще направи. Свекърът пое погачата и я разчупи на четири къса. Най-големия подаде на Галинка и рече:

— Яж, чедо, ти заслужи хляба си, защото днес си се трудила здравата!

Галинка пое хляба и почна да яде. Никога не беше яла такъв сладък хляб.

---

info

Информация за текста

$id = 21660
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21660
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Колибърчето и слонът

Въ Мадагаскаръ живѣе едно малко птиче колибърче. Малки читатели, вие навѣрно не знаете нищо за най-дребнитѣ птички, които се въдятъ въ топлитѣ южни страни. Тѣ се наричатъ колибри. Всѣка птичка е голѣма колкото една муха. Затова ученитѣ наричатъ колибърчето „птица-муха“. Чудна премѣна е дала природата на туй птиче. Има колибърчета червени като череши, има жълти като кехлибаръ и зелени като шумата на дърветата. Когато колибърчето кацне на нѣкое клонче, прилича на разцъвнало цвѣте. Слънчевата свѣтлина играе въ перошината му и то блещука като скѫпоценно камъче. Колибърчето е мъничко, но се смѣта за много голѣмо, като всѣко дребно нѣщо на свѣта.

Мадагаскарчето си бѣше свило гнѣзденце нѣкѫде въ шумата на едно тънко дърво край пѫтеката, която води къмъ гората на слоноветѣ. Гнѣздото бѣше голѣмо колкото напръстникъ, а яйцата които, птичето снесе, приличаха на ябълкови сламки. Легна отгоре имъ колибърчето и си измѫти три птичета. Тѣ бѣха толкова мънички, че когато майката имъ хванѣше нѣкоя мушичка, ядѣха я цѣли три дни.

Веднажъ старата птичка се дигна рано и каза на дечицата си:

— Деца, стойте мирно въ гнѣздото и не шавайте. Азъ ще се върна подиръ единъ часъ.

— Кѫде отивашъ? — попитаха пиленцата.

— Отивамъ въ село Чики-Тава. Тамъ има бананови градини. Ще ви донеса на обѣдъ бананова кашица. Бѫдете ми само послушни, сгушете се и поспете малко, докато се върна.

Щомъ майката замина, пиленцата си заврѣха главичкитѣ въ топлия мъхъ на гнѣздото и задрѣмаха. Тъкмо въ туй време отъ гората излѣзе единъ слонъ. Той пристѫпваше бавно, махаше

хобота си и цѣлата земя треперѣше подъ краката му. Отиваше надолу къмъ рѣката. Когато стигна до дръвчето на колибърчетата, той се спрѣ и почна да си чеше хобота. Дръвчето се залюлѣ и една едра росна капка падна въ гнѣздото. Колибърчетата трепнаха и се събудиха.

— Наводнение! — нададоха писъкъ намокренитѣ душички. Подадоха главичкитѣ си навънъ и изтръпнаха отъ страхъ, като видѣха слона. А слонътъ си чешеше дългия хоботъ и силно огъваше надолу дръвчето.

— Стой, дѣдо! Какво правишъ! Ще ни изтърсишъ отъ гнѣздото! — писнаха въ хоръ тритѣ пиленца.

— Кой бръмчи тамъ горе? — попита слонътъ и дигна глава къмъ гнѣздото. Като видѣ малкитѣ намокрени птиченца, той се засмѣ и пръхна. Отъ силното духане едното колибърче изхвърча навънъ, тупна на земята и рече:

— Хопла!

Слонътъ отмина. Подиръ малко се върна старата птичка. Тя грабна рожбата си отъ земята, дигна я въ гнѣздото и попита:

— Какво се е случило?

— Ахъ, майчице, ти не знаешъ какво страшно нѣщо мина отъ тукъ! — забръмчаха пиленцата.

— Голѣмо ли беше?

— Много голѣмо, съ две опашки: една отпредъ и една отзадъ.

— Колко бѣше голѣмо, като мене ли?

— Много по-голѣмо!

Тогава птичката се накокошини и почна да се надува:

— Кажете, деца, толкова ли бѣше?

— Още по-голѣмо!

— Какво, още по-голѣмо ли? Охъ, смѣшни, глупави пиленца! Тогава трѣбва да е било ей-такова! — И тя се наду още повече.

— Не, майко, още, още по-голѣмо!

— Охъ, деца, вие ще ме накарате да се пукна отъ смѣхъ. Има ли нѣщо по-голѣмо отъ менъ? Гледайте сега, като разперя криле, цѣлото гнѣздо покривамъ. Кога мине втори пѫть искамъ да ми го покажете.

— Защо, майко?
— Ще го клъвна!

---

info

Информация за текста

$id = 38558
$book_id = 8299
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/38558
Сканиране: Dave, 2014 г.
Разпознаване и корекция: filthy, 2014 г.

Издание:
Автор: Ангел Каралийчев
Заглавие: Българчета
Издател: ИК „Хемусъ“
Град на издателя: София
Година на издаване: 1942
Тип: сборник разкази; приказки
Националност: Българска
Печатница: „Изгрѣвъ“
Художник: Вадим Лазаркевич
Адрес в Библиоман: https://biblioman.chitanka.info/books/2616

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Колибрито и слонът

Далеч в океана на остров Мадагаскар живее едно малко птиче, колибри. Малки читатели, вие навярно не знаете нищо за най-дребните птички, които се въдят а топлите южни страни. Те се наричат колибри. Всяка птичка е голяма колкото една муха. Затова учените наричат колибрито „птица-муха". Чудна премяна е дала природата на туй птиче. Има колибрита червени като череши, има жълти като кехлибар и зелени като шумата на дърветата. Когато колибрито кацане на някое клонче, прилича на разцъфнало цвете. Слънчевата светлина играе по перушината му и то блещука като скъпоценно камъче. Колибрито е мъничко, но то се смята за много голямо, като всяко дребно нещо на света. Мадагаскарчето си беше свило гнезденце някъде в шумата на едно тънко дърво край пътеката, която води към гората на слоновете. Гнездото беше голямо колкото напръстник, а яйцата, които птичето снесе, приличаха на ябълкови семки. Легна отгоре им колибрито и си измъти три птичета. Те бяха толкова мънички, че когато майка, им хванеше някоя мушичка, едвам я поглъщаха.

Веднъж старата птичка се дигна рано и каза на дечицата си:

— Деца, стойте мирно в гнездото и не шавайте. Аз ще се върна подир час.

— Къде отиваш? — попитаха пиленцата.

— Отивам в село Чики-Тава. Там има бананови градини. Ще ви донеса на обед бананова кашица. Бъдете ми само послушни, сгушете се и поспете малко, докато се върна.

Щом майката замина, пиленцата си завряха главичките в топлия мъх на гнездото и задрямаха. Тъкмо в туй време от гората излезе един слон. Той пристъпваше бавно, махаше хобота си и цялата земя трепереше под краката му. Отиваше надолу към реката. Когато стигна до дръвчето на колибритата,

той се спря и почна да си чеше хобота. Дръвчето се залюля и една росна капка капна в гняздото. Колибритата трепнаха и се събудиха.

— Наводнение! — нададоха писък намокрените душички.

Пододоха главичките си навън и изтръпнаха от страх, като видяха слона. А слонът си чешеше дългия хобот и силно огъваше надолу дръвчето.

— Стой, дядо! Какво правиш! Ще ни изтърсиш от гнездото! — писнаха в хор трите пиленца.

— Кой бръмчи там горе? — попита слонът и дигна хобот към гнездото.

Като видя малките намокрени птиченца, той се засмя и пръхна. От силното духане едното колибри изхвърча навън, тупна на земята и рече:

— Хопла!

Слонът отмина. Подир малко се върна старата птичка. Тя грабна рожбата ей от земята, дигна я в гнездото и попита:

— Какво се е случило?

— Ах, майчице, ти не знаеш какво страшно нещо мина оттук! — забръмчаха пиленцата.

— Голямо ли беше?

— Много голямо, с две опашки: една отпред и една отзад.

— Колко беше голямо, като мене ли?

— Много по-голямо!

Тогава птичката се накокошини и почна да се надува:

— Кажете, деца, толкова ли беше?

— Още по-голямо!

— Какво, още по-голямо ли? Ох, смешни, глупави пиленца! — Тогава трябва да е било ей такова! — И тя се наду още повече.

— Не, майко, още, още по-голямо!

— Ох, деца, вие ще ме накарате да се пукна от смях. Има ли нещо по-голямо от мене? Гледайте сега, като разперя криле, цялото гнездо покривам. Когато мине втори път, искам да ми го покажете.

— Защо, майко?

— Ще го клъвна!

Птиченцата започнаха да се смеят, но за да не оскърбят майка си, закриха човки с крилцата си.

---

info

Информация за текста

$id = 3384
$book_id = 549
$book_id = 437
$book_id = 62
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3384
Сканиране и разпознаване: unicode, 2007
Корекция: BHorse, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Най-тежкото имане. Приказки и разкази
Съставител: Георги Струмски
Библиотечно оформление: Стефан Груев
Редакционна колегия ЕФРЕМ КАРАНФИЛОВ, ИВАН ЦВЕТКОВ, ЙОРДАН МИЛЕВ, КАМЕН КАЛЧЕВ
Отговорен редактор НИКОЛАЙ ЯНКОВ. Редактор на издателството АННА ПАНЧЕВА
Илюстрации АЛЕКСИ НАЧЕВ. Художник на корицата РАДОЙ БОЯДЖИЕВ. Художествен редактор ИВАН МАРКОВ
Технически редактор ЕЛЕНА МЛЕЧЕВСКА. Коректор ТАНЯ СИМЕОНОВА
Първо издание. ЛГ. V. Тематичен № 13/9537172431/6006-2-79
Дадена за набор на 23. IV. 1979 г. Подписана за печат на 27. IX. 1979 г. Излязла от печат на 10. X. 1979 г.
Поръчка № 118. Формат 1/16 60×90. Тираж 60 000. Печатни коли 16. Издателски коли 16. Цена 2 лв.
„НАРОДНА МЛАДЕЖ“ — ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС. МОНОФОТО, ПЕЧАТ И ПОДВЪРЗИЯ ДПК „Д. БЛАГОЕВ“. СОФИЯ — 1979

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Коледна приказка

На Божанка Г. Константинова

Ти знаешъ ли оная малка кѫщурка съ книжното прозорче? Тя се намира накрай града, до самия пѫть, който навлиза въ гората. Насреща е високиятъ коминъ на Книжната фабрика. Цѣлъ день този коминъ изкарва гѫсти кълба димъ. Ще попиташъ защо на прозорчето намѣсто стъкло сѫ опънали бѣла книга? Защото една немирна детска рѫка тупна стъклото съ снѣжна топка и го строши. Ако идешъ въ тая кѫщурка и почукашъ на пѫтната врата, никой нѣма да ти отвори, но ще чуешъ единъ ясенъ гласъ на момиче:

— Кой хлопа, моля?

Това е гласътъ на Калинка. Тя е петь годишно момиче. Подиръ малко ще прогърми и единъ дебелъ мѫжки гласъ:

— Хей, кой си ти? Ако си мечка, да се махашъ защото ще те заколя съ сабята си!

Този пъкъ е гласътъ на тригодишния Крумъ — братчето на Калинка. Той е мъничъкъ, едвамъ приказва, бърка думитѣ, но гласътъ му е страшно надебелѣлъ. Представи си, този Крумъ, намѣсто да пие вода — яде снѣгъ. Простиналъ е хубавичко и сега буха здравата. Ще по-питашъ — нѣматъ ли майка тѣзи деца? Иматъ майка, много добра майка си иматъ, но тя е работничка въ Книжната фабрика. Отъ зори до мракъ се труди, печели пари за да купува на децата си хлѣбъ, дрешки, дърва.

Сега ще ти разкажа какво се случи съ Калинка и Крума срещу Бъдни вечерь. Следъ обѣдъ, когато майка имъ тръгна къмъ фабриката, зарѫча:

— Мирно да стоите! Да не се боричкате, да не изядете всичкия хлѣбъ и да не изгорите всичкитѣ дърва, защото други нѣмаме. Утре цѣлъ день ще мръзнемъ, ако ги изгорите.

Довечера като се върна ще ви донеса по едно кравайче и една голѣма бѣла книга. На нея ще нарисуваме дѣда Коледа, какъ пристига съ шейна. Довиждане, деца!

— Довиждане, мамчице! — извикаха дветѣ деца и затвориха вратата.

Щомъ заглъхнаха стѫпкитѣ на майката, децата се втурнаха къмъ печката. Отвориха вратичката й, клѣкнаха и почнаха да пъхатъ вѫтре дървата, които майка имъ бѣше приготвила за Коледа. Натикаха вѫтре всичкитѣ дръвчета. Печката грозно забумтѣ и свѣтна. Стана много горещо. Децата разтвориха вратитѣ и прозореца. Нахлу зимния студъ. Подиръ единъ часъ, когато дървата изгорѣха — стаята изведнажъ изстина, защото децата не се досѣтиха навреме да затворятъ вратата и книжното прозорче.

— Като се върне мама довечера — ще ни пребие, — замислено проговори Калинка. Какво да правимъ сега? Искашъ ли да отидемъ въ гората и да съберемъ сухи дръвца?

— Искамъ! — отговори важно Крумъ.

Облѣкоха си дебелитѣ дрехи. Калинка завърза Крумовитѣ уши съ единъ вълненъ шалъ. Следъ туй грабна кошчето за дърва, хвана Крума за рѫката и го поведе. Бѣше още видѣло, когато навлѣзоха въ гората. Отлѫчиха се отъ пѫтя. Съ голѣма мѫка почнаха да събиратъ сухи клончета. Додето напълнятъ кошчето — настана вечерь. Мразовитъ вѣтъръ залюлѣ дърветата и започна да ги засипва съ снѣгъ.

— Олеле, како, една снѣжинка влѣзе въ окото ми, не мога да виждамъ.

— Нѣма нищо, какиното момче: — извика Калинка и обърса окото на Крума съ престилката си. — Върви сега подире ми, да излѣземъ на пѫтя, че затъмнѣхме.

Закрачиха дветѣ деца, но намѣсто да поематъ къмъ широкия пѫть, тѣ навлѣзоха още по-дълбоко въ гората. Затънаха до гърди въ снѣгъ. Почнаха да викатъ за помощь. Юначниятъ Крумъ ревна. Страхъ го бѣше и отъ снѣга и отъ вѣтъра и отъ дърветата.

— Не плачи, миличко, защото ако вълкътъ те чуе, ще дойде при насъ и ще ни изяде.

Като чу тия думи Крумъ, намѣсто да млъкне ревна още по-силно.

— Кой плаче въ тая самотна гора? — извика нѣкой задъ дърветата.

Крумъ млъкна изведнажъ. Дветѣ деца се услушаха и чуха пѣсень на звънчета. Обърнаха се и що да видятъ: между дърветата тичатъ два елена. Рогата имъ позлатени, на челата имъ свѣтятъ звезди, а копитата имъ — сребърни. Тия два елена теглятъ една шейна, накамарена съ дърва. Върху дървата седналъ единъ старецъ съ дълга бѣла брада и голѣмъ калпакъ.

— Кои сте вие? — попита старецътъ, като стигна при децата и спрѣ еленитѣ.

— Ние сме Калинка и Крумъ.

— Ами що щете въ гората по туй време?

— Дойдохме да съберемъ сухи дръвца.

— Дръвца ли? Я се качвайте на шейната!

И брадатиятъ старецъ пое най-напредъ Крума, сетне Калинка. Намѣсти ги на колѣнетѣ си. Загърна ги хубавичко съ кожуха си и подкара еленитѣ. Запѣха отново звънчетата.

Когато стигнаха до малката кѫщурка съ книжното прозорче, старецътъ спрѣ шейната. Сне полека дветѣ премръзнали дечица и ги заведе въ кѫщи. Сетне се запретна и стовари всичкитѣ дърва отъ шейната въ двора. Децата просто не вѣрваха на очитѣ си, че иматъ толкова много дърва. Като свърши тая работа, старецътъ съ дългата брада влѣзе въ кѫщи, наведе се, цѣлуна дветѣ деца по челата и си отиде. Калинка и Крумъ чуха само какъ полекичка заглъхна пѣсеньта на звънчетата.

Късно вечерьта се върна майката. Децата я посрѣщнаха на прага.

— Мамчице, видѣ ли дървата?

— Видѣхъ ги, пиленца. Тая зима нѣма да мръзнете. Господь здраве да дава на дѣда ви Горана отъ Дълбокъ долъ. Обеща ми човѣкътъ и си сдържа думата.

— Имашъ грѣшка, мамо, тѣзи дървa ги докара дѣдо Коледа съ шейна. Два голѣми рогати елени теглѣха шейната, — извика Калинка.

— На челата имъ имаше звезди, — обади се и Крумъ съ своя пресипналъ дебелъ гласъ.

— Защо ти е толкова пресипналъ гласа? — попита майката. — Сякашъ цѣлъ день си билъ въ гората. Затворете вратата! Елате сега да си получите кравайчетата. Като ги изядете ще ми нарисувате този дѣдо Коледа, дето ни е докаралъ дървата. Искамъ и азъ да го видя.

---

info

Информация за текста

$id = 38561
$book_id = 8299
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/38561
Сканиране: Dave, 2014 г.
Разпознаване и корекция: filthy, 2014 г.

Издание:
Автор: Ангел Каралийчев
Заглавие: Българчета
Издател: ИК „Хемусъ“
Град на издателя: София
Година на издаване: 1942
Тип: сборник разкази; приказки
Националност: Българска
Печатница: „Изгрѣвъ“
Художник: Вадим Лазаркевич
Адрес в Библиоман: https://biblioman.chitanka.info/books/2616

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Колко са магаретата

Подкарал Настрадин ходжа пет магарета — да ги продава на пазара. Тичал подире им, гонил ги, додето се уморил и яхнал едно от тях. Като отпочинал малко, той преброил магаретата, които вървели напреде му с клепнали уши.

— Бре, само четири! — викнал ходжата уплашен и скочил на земята. — Едното се е отлъчило, ще се върна да го намеря!

Но преди да се върне, той преброил магаретата още веднъж и видял, че са пет. Зарадван до уши, ходжата пак се метнал на едно от магаретата и подгонил другите напреде си.

Подир някое и друго време той се заловил отново да ги брои!

— Пак четири! — извикал Настрадин ходжа и почнал да мига. Тъкмо в туй време насреща му се задал Хитър Петър.

— Хитър Петре, моля ти се, кажи ми колко са магаретата, които виждаш напреде си, защото, когато ги броя от земята, излизат пет, а щом се метна на самара — едното се губи.

Хитър Петър се усмихнал и отвърнал:

— Магаретата са шест, само че едното е с два крака.

---

info

Информация за текста

$id = 3554
$book_id = 652
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3554
Сканиране, разпознаване и корекция: unicode, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Български народни приказки
Издателство „Народна младеж“

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Конници въ Добруджа

Чичо Куцаръ каза на своето внуче Пенито:

— Ела съ мене, чедо, да гледашъ и да запомнишъ. Нашитѣ войници идатъ. Конници влизатъ въ Добруджа.

— Не ща, чичо! Я ми вижъ колѣнетѣ! И двата ми крачола сѫ продънени. Не съмъ за посрѣщане.

— Нѣма нищо, момчето ми. Нашитѣ гащи съ скѫсани, но сърдцата ни сѫ юнашки. Хайде, че закъснѣхме!

Чичо Куцаръ хвана Пенито за рѫка и го поведе къмъ селскитѣ хармани, кѫдето бѣше се сринало цѣлото село да посрещне гоститѣ. Българскитѣ войници влѣзоха въ село Пчелинъ подиръ пладне. Чудно слънце трептѣше надъ Добруджа, когато заехтѣ черковната камбана. Дѣдо Кръстанъ, кметътъ бѣше порѫчалъ да издигнатъ една арка отъ дѫбова шума, украсена съ слънчогледи. Едно конно отдѣление се спусна по хълма между високитѣ царевици. Най-напредъ вървѣше младъ офицеръ, на бѣлъ конь. Подире му препускаха войницитѣ — на черни като смола коне. Конскиятъ тропотъ изпълни сърдцата на пчелинци съ вълнение. Всички онѣмѣха отъ радость, когато конницитѣ наближиха. Дѣдо Кръстанъ стоеше предъ арката и стискаше единъ дървенъ подносъ, върху който бѣха сложили соль и хлѣбъ. Рѫката му треперѣше. Щомъ отдѣлението наближи арката, офицерътъ съ високъ гласъ изкомандва нѣщо и конетѣ мигомъ замръзнаха на мѣстата си.

Старият кметъ сне калпака си и започна:

— Живи бѣхме да ви дочакаме, мили братя, въ старата бащина земя. Докато ви нѣмаше — ние живѣхме въ тъмнина. Сега пакъ настана свѣтлина. Добре дошли, скѫпи момчета! Добре дошли, соколи! Споредъ стария народенъ обичай, азъ ви поднасямъ хлѣбъ и соль!

Додето кметътъ говорѣше, офицерътъ и войницитѣ отдаваха честь. Щомъ дѣдо Кръстанъ млъкна, офицерътъ се наведи, стисна сърдечно ржката на дѣда Кръстана, отчупи единъ къшей хлѣбъ отъ порѣзаницата, натопи го въ сольта и го поднесе къмъ устата си. Цѣлиятъ народъ започна да вика „ура!“ Хълмоветѣ поеха народния гласъ и го отнесоха въ далечината. Тогава между навалицата си пробиха пжть цѣла дружина девойки. Всѣка държеше по една китка цвѣте, брано отъ нейната градинка. Редомъ ги пододоха на офицера и на войницитѣ. Накичиха челата и конетѣ съ по една алена ружа.

— Минете сега, момчета, напредъ! Заповѣдайте въ селото! — провикна се дѣдо Кръстанъ.

Офицерътъ бутна бѣлия си конь и мина подъ арката. Залюлѣха се войницитѣ следъ него. Женитѣ бѣха изнесли най-хубавитѣ си черги. Цѣлата улица, по която тръгнаха гоститѣ, бѣше постлана съ шарени черги. На селския мегданъ, подъ сѣнката на стария орѣхъ, пчелинци бѣха сложили народна трапеза. Въ голѣмитѣ черни медници чукуркаха сварени пилета. Войницитѣ наскачаха зачервени, изгладнѣли, морни отъ дългия пжть. Насѣдаха на възглавницитѣ покрай трапезника. Грабнаха дървенитѣ лъжици. Офицерътъ кръстоса крака надѣсно отъ дѣда Кръстана. На всѣки войникъ девойкитѣ поднесоха по една паница пилешка чорба и по едно цѣло варено пиле. Зачаткаха чашитѣ. Засвири селскиятъ гайдарь най-хубавата трапезна пѣсень. Въздъхна стариятъ кметъ и обърса съ длань овлажнѣлитѣ си очи.

Чичо Куцарь се намѣсти накрай трапезата до плета. До него се сгуши и Пенито. То гледаше съ широко отворени очи конетѣ, войницитѣ, сабитѣ имъ.

— Тѣзи войници наши ли сж, бе чичо?

— Наши сж ами, не ги ли чувашъ? Всички говорятъ български.

— И конетѣ ли сж български? Ами има ли въ България топове?

— Има. Ще ги видишъ по-късно.

— Кога?

— Когато идемъ съ тебе двамцата. Сега вече нѣма граница. Пѫтьтъ ни е свободенъ. Ще впрегнемъ каручката нѣкой день, ще сложимъ въ торбата два-три голѣми хлѣба и десетина глави чесънъ. Ще напълнимъ каручката съ сѣно — да ни е меко. Че като емнемъ пѫтя — презъ селата, презъ горитѣ, презъ царевицитѣ — додето стигнемъ Варна. Ти знаешъ ли какво е Варна? Тамъ всичкитѣ улици сѫ направени отъ смола. Прашинка нѣма. По улицитѣ се разхождатъ хора, облѣчени въ дрехи, бѣли като снѣгъ. А край морето има една градина, по-хубава отъ Райската.

---

info

Информация за текста

$id = 38568
$book_id = 8299
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/38568
Сканиране: Dave, 2014 г.
Разпознаване и корекция: filthy, 2014 г.

Издание:
Автор: Ангел Каралийчев
Заглавие: Българчета
Издател: ИК „Хемусъ“
Град на издателя: София
Година на издаване: 1942
Тип: сборник разкази; приказки
Националност: Българска
Печатница: „Изгрѣвъ“
Художник: Вадим Лазаркевич
Адрес в Библиоман: https://biblioman.chitanka.info/books/2616

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Котаран

Лисицата срещнала котака и му рекла:

— Котаране, искаш ли да се оженим?

— Искам, Лиске — отговорил котаракът, — само че, като се оженим, как ще те храня?

— Как ли — заговорила хитрата лисица. — Всяка нощ ще идвам под дърветата, дето спят кокошките. Ти ще се катериш по дърветата, ще плашиш заспалите кокошки, те ще падат на земята, пък аз ще ги хващам. От всяка кокошка ще ти давам по едно крилце. Може ли?

— Може.

Оженили се. Тръгнала лисицата из гората да се похвали на мечката, на дивата свиня и на вълка:

— Да видите какъв мъж си найдох. Котаран. Опашката му като кросно, ноктите му като игли, а очите му светят като два въглена.

— Покажи ни го! — почнали да й се молят звеpовете.

— Ще ви го покажа, но трябва да го поканите на гости и да му приготвите хубаво ядене.

— Лесна работа — рекли звеpовете, — ти само ни го доведи.

Лисицата отишла за котака, а звеpовете приготвили ядене. Вълкът донесъл едно агне, мечката — цяло гърне с мед, а дивата свиня — варени царевици. Минало, що минало — ето я лисицата, пристига.

— Иде! — викнала тя запъхтяна.

— Иде ли? — трепнали звеpовете. — Весел ли иде, или ядосан?

— Ядосан, скрийте се! По-скоро!

Мечката и вълкът бърже се покатерили на едно дърво, а дивата свиня се заровила в шумата. Котаракът пристигнал. Не

щеш ли, една шумка паднала върху ухото на дивата свиня и тя мръднала ухото си. Котаран помислил, че е мишка, и с един скок се хвърлил върху свинята. Свинята пък помислила, че котаран иска да я изяде, изревала и се втурнала да бяга. Котакът, като чул рева, уплашен се метнал на дървото.

— Загинахме! — прошепнала мечката на вълка. — Ще ни изяде! — и преди котакът да стигне до тях, мечката и вълкът скочили долу и се утрепали.

Тогава лисицата се заловила да ги яде, а на котака дала едно ухо и една опашка — ухото от мечката, а опашката от вълка.

---

info

Информация за текста

$id = 21671
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21671
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Крадци

— Иди, Петърчо, иди, чедо, на дядовия Медарков пчелин, занеси му тая топла пита и му речи: „Много здраве от баба Ценка. Тя ти провожда тая питка, пък ти да й капнеш малко медец в една паничка, защото цял ден нещо й горчи на душата.“ Хайде, бабиното момче, като се върнеш, ще пусна от кошарата бялото агънце да поиграеш с него.

Петърчо пое вълнената торбичка с топлата питка и тръгна. Когато излезе вън от селото, той откърши една суха лескова тояжка, закачи торбата на нея и си я преметна през рамо. Кривна покрай циганските катуни, спусна се надолу към реката. От крайния катун изскочи едно голямо куче. То подуши миризмата на топлия хляб и мълком се навърви подир Петърча. Настигна го без да лавне, подскочи нагоре, захапа торбичката и я повлече по широката поляна. Петърчо поклати глава.

— Ако го имаше — рече той — някогашния закон да режат ръцете на крадците, ти, куче, нямаше да ми крадеш питката.

И тръгна да занесе на дяда Медарка много здраве, което кучето не можа да откраднe.

В туй време кучето бягаше, сякаш бяха му вързали тенекия за опашката. Стигна една долчина. Остави на земята торбата й се озърна наоколо. Нямаше никой. Само една суха върба и една шарена гарга на върбата.

— Какво донесе? — попита гаргата.

— Една топла пита — отвърна кучето, — подариха ми я селяните, защото пазя селото от вълци.

— Хубаво си направило, само че едно време баща ти не правеше тъй.

— Ами какво правеше?

— Когато му подаряха някое парче крехко агънце или някоя питка, той слизаше хе там надолу където е воденичният камък,

да си наточи зъбите върху камъка, а на мене казваше: „Ти, гарго, стой тука, да ми пазиш агънцето и питката!“

Глупавото куче реши да постъпи, както баща си, спусна се към воденицата да си наточи зъбите, а гаргата бърже грабна торбичката, литна към малките си гарджета в гнездото, което беше свито сред клоните на едно дръвче, и рече:

— Мои сладки пиленца, донесох ви топла питка, гладни ли сте? Я отворете човките си да видя!

Гарджетата зяпнаха.

Тъкмо в туй време мина хитроумната лисица.

— Мирише ми — рече тя — на топъл хляб. Какво има в торбичката? Я спусни, сестро шарена гарго, торбичката да си похапна. Нещо ми е прегладнялооо!

— Да има да вземаш! — отвърна гаргата.

— Тъй ли? — разсърди се лисицата и замахна с дългата си опашка, сякаш искаше да отсече дървото.

— Какво правиш? — попитаха гарджетата.

— Сека крушата.

— Майчице, отиде ни животецът, дай й питката! — записукаха уплашените гарджета.

— Спри! — разтревожи се гаргата и пусна торбичката. Лисицата я захапа и се мушна в гъсталака.

„Брей, че съм хитра! — помисли си тя. — Дали съм толкова хубава, колкото съм хитра?“ И като надяна торбата на шията си, тя тръгна към реката да се огледа в дълбокия вир. Клекна на брега, протегна шия. Торбичката увисна над водата.

— Ах — въздъхна лисицата, — каква красота!

И още повече се наведе към водата, но в този миг торбата с питката се изхлузи и цамбурна в дълбокия вир. Един грамаден мустакат сом налапа подаръка на лисицата, глътна го и тръгна да си направи вечерната разходка към дядовия Медарков пчелин.

Дядо Медарко с въдица на брега чакаше сома.

— Много здраве, дядо Медарко, ти провожда баба Ценка — провикна се отдалеч Петърчо.

— Ш-ш-ш-т! — сложи пръст на устата старият рибар. — Тихо, да не ми изплашиш рибата! Стой настрана!

Тъкмо в туй време лакомият сом захапа въдицата и дядо, Медарко го измъкна внимателно на пясъка.

— Ех, че голям сом — като овен! — зарадва се старецът и се обърна към Петърча: — Друго нещо да ми е проводила баба ти Ценка?

— Проводи ти, дядо, една топла питка, но то… кучето на катунарите я грабна от ръцете ми.

— Да не ме лъжеш! Ти си я изял! Сега пък аз няма да ти дам нито една капка мед. Иди в колибата и ми донеси ножа да разпоря този сом.

Петърчо се завтече между кошерите към колибата и донесе ножа. Дядо Медарко разтвори корема на сома и какво да види: вътре стоеше вълнестата торбичка на баба Ценка с питката.

— Я! — рече той и опули очи от учудване. — Гледай я тази баба Ценка по кого ми проводила питката. Тъй е то, кога няма вяра на внучето си. Чакай сега аз да й се отплатя.

Старецът мръдна към пчелина, влезе вътре и изнесе цяло гърненце с мед…

— Хайде сега тръгвай, Петърчо, защото слънцето клони на залез. Носи туй медено гърненце на баба си Ценка, защото нали я знаеш, горчи й нещо на душата.

---

info

Информация за текста

$id = 3395
$book_id = 549
$book_id = 437
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3395
Сканиране и разпознаване: unicode, 2007
Корекция: BHorse, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Най-тежкото имане. Приказки и разкази
Съставител: Георги Струмски
Библиотечно оформление: Стефан Груев
Редакционна колегия ЕФРЕМ КАРАНФИЛОВ, ИВАН ЦВЕТКОВ, ЙОРДАН МИЛЕВ, КАМЕН КАЛЧЕВ
Отговорен редактор НИКОЛАЙ ЯНКОВ. Редактор на издателството АННА ПАНЧЕВА
Илюстрации АЛЕКСИ НАЧЕВ. Художник на корицата РАДОЙ БОЯДЖИЕВ. Художествен редактор ИВАН МАРКОВ
Технически редактор ЕЛЕНА МЛЕЧЕВСКА. Коректор ТАНЯ СИМЕОНОВА
Първо издание. ЛГ. V. Тематичен № 13/9537172431/6006-2-79
Дадена за набор на 23. IV. 1979 г. Подписана за печат на 27. IX. 1979 г. Излязла от печат на 10. X. 1979 г.
Поръчка № 118. Формат 1/16 60×90. Тираж 60 000. Печатни коли 16. Издателски коли 16. Цена 2 лв.
„НАРОДНА МЛАДЕЖ“ — ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС. МОНОФОТО, ПЕЧАТ И ПОДВЪРЗИЯ ДПК „Д. БЛАГОЕВ“. СОФИЯ — 1979

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Крали Марко

През една ранна лятна утрин Крали Марко се дигна от леглото, облече се, наложи самурения си калпак, препаса сабята си и викна на невестата си:

— Невесто Ангелино, оседлай ми кончето Шарколията, че съм решил да потегля на дълъг път.

— Къде ще идеш, сине? — попита старата му майка.

— В Солун града ще ида, майко. Искам да навестя моя побратим Секула. Натъжи ми се сърцето за него. Отколе не сме се виждали.

— А защо си препасал сабята и защо си нарамил боздугана? Нали не отиваш бой да се биеш, а отиваш стар познайник да споходиш. Остави си тука оръжието, Марко, да ти не тегне по пътя!

Послуша Марко майка си, разпаса сабята дипленица, окачи я на стената и захвърли в къта тежкия си боздуган, влезе в малката стая, където спеше малкият му син, и се наведе да го целуне по челото.

Марковата млада невеста, нали беше хитра и досетлива, докато той оседлаваше коня, тайно потули под седлото му сабята дипленица, а боздугана скъта в кожените дисаги.

Яхна Крали Марко своя крилат кон и потегли по широкия солунски път, пресече Битолското поле, по което пасяха белоруни стада, и навлезе в една гъста дъбова гора, погледна дърветата и що да види: шумата им жълта пожълтяла посред лято, като попарени от люта есенна слана клюмнали надолу дъбовите листа. Никога посред лято не е бивало такова чудо.

Крали Марко попита гората:

— Кажи ми, горо, защо си посърнала? Пожар ли те изгори, или слана попари листето ти?

Гората никога не хортува, но на Марка отговори:

— Ще ти кажа, незнайни юнако: нито ме е пожар опожарил, нито ме е слана попарила. Тая сутрин през мене минаха народни поробители — черни арапи с криви ятагани. Те караха три синджира роби — твои братя славяни. С първия синджир бяха навързани млади невести с бели забрадки и червени гердани. Невестите вървяха покрусени и ронеха сълзи за невръстните си дечица, останали без майки в люлките. С втория синджир бяха навързани румени девойки, измъкнати от становете им тъкмо когато тъчели сватбените си дарове. Очите им бяха зачервени от плач. С третия синджир бяха навързани най-личните момци на твоя роден край. Те пристъпваха мълчаливи, със стиснати юмруци и сподавена мъка. Всичките се влачеха боси по прашния друм и тяхната мъка попари шумата на моите дървета. Затуй съм, юнако, без време посърнала и повехнала.

Пришпори Крали Марко коня си и викна:

— Бързай, Шарколия, да ги настигнем! Ако настигнем робите, ще те подкова със сребърни подкови и със златни клинци.

Втурна се бързоногият кон между дърветата като птица лекокрила, прегази буйните води на Вардара, прехвърли дълбоките долища, стъпка зелената трева на ливадите.

Накрай полето, при високите стени на Солунската крепост, Крали Марко настигна трите синджира роби. Те крачеха отмалели от жега и умора, обръщаха очи нагоре към небето и поръчваха на птиците:

— Мили птички, когато стигнете нашия роден край, отнесете много здраве от поробените на нашите скъпи майки, бащи и невръстни дечица. Кажете им, че ние никога няма да ги забравим.

Горещи сълзи капеха върху прашния път, а поробителите шибаха навързаните хора с камшиците си.

Нажали се Крали Марко, като видя толкоз хора, и се провикна:

— Черни арапи, народни изедници! Развържете робите и ги пуснете на свобода. Ако ги освободите, ще ви даря голям дар —

всекиму жълтица, а на командира ви — десет!

Обърнаха се арапите, погледнаха под вежди юнака и отвърнаха:

— Карай си по пътя, неверниko, защото и за тебе имаме един синджир.

Кипна юнашката Маркова кръв. Наведе се от коня, грабна един камък — цяла канара — и го захвърли към поробителите с такава сила, че камъкът прехвърли трите робски вериги, прехвърли Солунската крепост и падна отвъд в Бялото море. Попипа Марко кръста си, за да изкара сабята дипленица, но не я намери. Потърси боздугана си, но и него го нямаше. Горчиво въздъхна:

— Ах, майко, защо ме накара да си оставя оръжието вкъщи! Сега какво да правя с голи ръце? Как ще помогна на своите клети братя?

Като чу тия думи, Шарколията изцвили:

— Не тъгувай, Марко, добър юнак! Бръкни в дисагите и повдигни седлото ми, да видиш какво е скрила там твоята досетлива невеста.

Повдигна Крали Марко коженото седло и измъкна сабята дипленица. Бръкна в дисагите и намери тежкия си боздуган. Очите му светнаха от радост. Надигна се и замахна.

Най-напред хвърли боздугана към черните арапи, но конете на арапите бяха хитри. Щом видяха, че тежкият боздуган полетя към тях, мигом коленичиха и боздуганът профуча над арапските глави.

Тогава Крали Марко стисна дръжката на сабята дипленица. Острото оръжие изпищя като люта змия. Провикна се Марко добър юнак:

— Пазете се, черни души арапски!

Арапите мигом измъкнаха кривите си ятагани, обърнаха конете си към Марка и белите им зъби блеснаха.

Крали Марко препусна върху им и замахна надясно. Доде се обърне наляво, нито един арапин не остана жив. Повали ги, както косата поваля натежала трева. Помете ги, както есенният

вятър мете нападалата шума. Само навързаните роби останаха живи и здрави.

Че скочи Крали Марко от Шарколията, развърза трите синджира роби.

И на всичките даде по една жълтица — да си купят обувки от Солунския пазар, боси да не ходят.

Освободените хора целунаха десницата на своя спасител. Накупиха много армагани от солунския пазар и си тръгнаха честити към своя роден край.

А Крали Марко потегли към високия дом на своя стар побратим Секул. Преди да стигне Секуловия дом, той се отби в ковачницата на най-изкусния ковач и подкова Шарколията със сребърни подкови и златни клинци.

---

info

Информация за текста

$id = 21706
$book_id = 3889
$book_id = 8471
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21706
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Крилатият пленник

Навън валеше ситен сняг. Затрупаното село глъхнеше сънено под топлата снежна покривка. Градинската ябълка трепереше над плета като млада невеста, пременена и накитена с бяло цвете. Под стряхата три гладни врабчета ровеха сламките и търсеха житни зрънца, останали от лятната вършитба. Иванчо стоеше до прозореца, бършеше с длан запотеното стъкло и гледаше жадно как рошавите сиротни птички наближават капана му. Иванчовият капан беше направен от две почернели керемиди, похлупени една върху друга. В долната имаше шепа жълто просо, а горната стоеше подпряна леко с две пръчици — отдолу чаталче, а отгоре права клечка. Тя крепеше похлупака полуотворен. Щом едното от врабчетата видя просото в капана, радостно зачурулика и се втурна да кълве. Другите две се озърнаха наоколо, не посмяха да приближат и сякаш почнаха да думат на другарчето си:

— Внимавай, тая работа не е чиста!

Ала гладното пиле не ги слушаше. То влезе в капана, почна лакомо да кълве и, без да ще, докосна с крак чаталчето. Щом размърда клечката, горната керемида падна и го захлупи. Врабчето остана в тъмнина. Двете негови другарчета отлетяха уплашени. Иванчо изкрещя, втурна се по чорапи навън, затече се под стряхата, грабна капана с крилатия пленник, влезе с него в затоплената стая, затвори хубаво вратата и дигна едната керемида. Врабчето шумно изхвръкна. То помисли, че е вече свободно, дигна се стремително нагоре и удари крилете си в тавана, кривна към прозореца, почна да пърполи, заудря с главичката по железните пръчки; най-сетне падна отмаляло и Иванчо го хвана.

— Пипнах те — рече той, — сега ще намеря ножица и ще ти отрежа крилете, че тогава да видим как ще хвърчиш!

Голямата ножица, с която мама режеше плат, беше окачена на един гвоздей.

— Почакай малко да се върне мама! — закани се той на врабчето. — Тя ще ми снеме ножицата.

И мушна птичето в пазвата си. Седна до прозореца и се замисли.

— Туп-туп-туп! — тупкаше Иванчовото сърце.

— Кой тупка тъй? — попита врабчето.

— Аз тупкам — отвърна сърцето.

— Че кой си ти?

— Иванчовото сърце.

— Знаеш ли — почна да се оплаква птичето. — Иванчо иска да ми реже крилете с ножица.

— Ох, тоя Иванчо все пакости върши! — въздъхна дълбоко сърцето.

— Можеш ли да ми помогнеш?

— Аз не мога — отвърна сърцето, — защото Иванчовото ухо е пълно с памук и да викам, няма да ме чуе, ама ще кажа на съня.

Падаше вечер. Селото полека потъваше в синя мрачина. Ваньовият сън стоеше невидим пред момчето и му гъделичкаше клепачите.

Сърцето повика съня и му разказа какво иска да прави Иванчо.

— Помогни на врабчето! — рече то.

— Добре — прошепна тихо сънят и затвори Иванчовите клепачи.

Заспа малкото момче и насън тръгна по снега. Вървеше босо в една вековна гора по крива снежна пътека. Искаше му се да хапне, нещо, да си подкрепи силите, искаше му се топлинка, да си посгрее ръцете, ала нямаше нито хляб, нито огън в бялата снежна гора. Не щеш ли, изведнъж между старите отрупани със сняг дървета видя малка червена къщурка, а пред къщурката стои голямо дървено корито — подпряно като капан. Под коритото съзря чиния. В чинията — цял резен сирене, бяло като сняг. До сиренето — порязаница хляб. Зъбите му затракаха от

глад. Боязливо приближи и се озърна наоколо: няма жива душа. Без да мисли много, гладното момче се наведе под коритото и протегна ръка. Но щом докосна хляба, коритото щракна, падна и го похлупи. Иванчо почна да рита, почна да вика, колкото му глас държи, но от устата му не излизаше нито един звук. От червената къщичка се показа една белокоса бабичка. Тя дигна коритото, хвана Иванчо за крака, погледна го в очите и: викна:

— Ах, ти ли си оня, дето ловиш с керемиди малките врабчета? Чакай сега аз да те науча!

Повлече го по снега, внесе го в къщи и откачи от стената една грамадна ножица, която беше направена от две кръстосани саби.

— Какво ще правиш с мене? — попита разтреперан като лист Иванчо.

— Ще отрежа ръцете, които хващат с капани беззащитните врабчета и се гласят да им режат крилцата с ножица!

И белокосата бабичка разтвори страшната си ножица. Иванчо почна да се дърпа ужасено. Опита се да побегне. Бабичката го хвана с костеливата си ръка и викна:

— Стой!

— Олеле! — изпищя с цялото си гърло Иванчо и се стресна.

Събуди се и се озърна. Наоколо нямаше никой. Само той лежи в помръкналата стая и врабчето в пазвата му. Сгушило се бедничкото на топличко, тихичко писука. Иванчо дълго си търка сънените очи. Сетне стана прав, бръкна в пазвата си, извади притихналото пиле, нежно го допря до бузата си отвори прозореца и го пусна.

Врабчето хвръкна и потъна в хладната зимна вечер.

---

info

Информация за текста

$id = 3378
$book_id = 549
$book_id = 437
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3378
Сканиране и разпознаване: unicode, 2007
Корекция: BHorse, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Най-тежкото имане. Приказки и разкази
Съставител: Георги Струмски
Библиотечно оформление: Стефан Груев
Редакционна колегия ЕФРЕМ КАРАНФИЛОВ, ИВАН ЦВЕТКОВ, ЙОРДАН МИЛЕВ, КАМЕН КАЛЧЕВ
Отговорен редактор НИКОЛАЙ ЯНКОВ. Редактор на издателството АННА ПАНЧЕВА
Илюстрации АЛЕКСИ НАЧЕВ. Художник на корицата РАДОЙ БОЯДЖИЕВ. Художествен редактор ИВАН МАРКОВ
Технически редактор ЕЛЕНА МЛЕЧЕВСКА. Коректор ТАНЯ СИМЕОНОВА
Първо издание. ЛГ. V. Тематичен № 13/9537172431/6006-2-79
Дадена за набор на 23. IV. 1979 г. Подписана за печат на 27. IX. 1979 г. Излязла от печат на 10. X. 1979 г.
Поръчка № 118. Формат 1/16 60×90. Тираж 60 000. Печатни коли 16. Издателски коли 16. Цена 2 лв.
„НАРОДНА МЛАДЕЖ“ — ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС. МОНОФОТО, ПЕЧАТ И ПОДВЪРЗИЯ ДПК „Д. БЛАГОЕВ“. СОФИЯ — 1979

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Кръщението на стария вълк

Живееше един дядо поп. Матея го казваха. Живееше в една малка къща с лозница пред прозореца, тревясал двор, орех сред двора и плетена кошара под ореха. В кошарата вечерно време се завръщаше от зеленото, окичено с теменуги и кокиче, поле една напращяла вакла овчица. На прага я посрещаше бялото й агне с червено герданче на шията.

Стоеше дядо поп на едно трикрако столче под лозницата и се радваше на бялото агне. Бялото агне беше много страхливо. То играеше на двора и щом шумка шумнеше, цяло се разтреперваше. А когато гащатият петел, кацнал на плета, плеснеше с големите си крила, то бягаше в дъното на кошарата и очите му плахо светулкаха в мрачината.

Живееше в гората един вълк, стар вълк със зъби като тесли и сърце, студено като лед. Показваше той глава от шубраките, гледаше жадно овцете, които радостно хрупаха сочната тревица, и си облизваше муцуната.

Не щеш ли, една вечер къде залез слънце майката на дядовото попово страхливо агънце се отдели от стадото и тръгна към гората да си хрупне зелен здравец. Чувала беше, че от здравеца млякото става здраво и чедото и ще израсне пъргаво като мряна риба. Но когато навлезе в полумрака, под дърветата, наместо да си хрупне зелен здравец, гладният вълк си хрупна овчо месо.

Вечерта плахото агне забля тъй жално, като видя, че майка му не се връща, че дядо поп си обърса очите с ръкав. Прегърна той малкото сираче и чу как сърцето му тупти като дъждовна капка по лист. Цяла нощ мисли дядо поп какво да прави. А когато съмна и ведрина окъпа широките като длан листа на ореха и тревата засълзи, той взе един чувал и закуцука към гората. Намери вълка заспал под едно буково дърво с подут

корем. Бутна го дядо поп с патерицата по корема и вълкът скочи.

— Докога ще правиш грехове — му каза дядо поп, — не се ли насити на невинна кръв? Лани изяде кобилата на куция воденичар и накара човека да бъхти сам пътя с хромия си крак от воденицата до село. През есента изяде кравата на една клета сиромахкиня и дечицата й няма с какво да се облажат. Тази пролет грабна от стадото на овчаря югича с позлатените рога. Сега няма кой да предвожда стадото по хълмовете и овцете забъркват пътя. Много си грешен. Покай се! Посипи главата си с пепел!

— Да я посипя — отвърна вълкът, — защо да не я посипя?

— Стани християнин!

— Да стана — рече вълкът, — защо да не стана?

— Закълни се, че няма да посягаш на селско добиче, а ще ядеш като мечката ябълки, круши, киселици и мед от хралупите.

— Заклевам се рече вълкът, — защо да не се закълна?

— Но най-напред трябва да те покръстя.

— Най-напред земи, че ме покръсти!

— Хайде в селската черква — там става кръщението.

— Не мога — отвърна вълкът — да вляза в селото ви; тука, ако щеш, ме покръсти.

Извади дядо поп една свята книжка и зачете. В туй време наблизо звъннаха звънците на овчаревото стадо. Вълкът наостри уши. Стадото наближи, дори се чуваше как хрупат трева овцете. Вълкът се пооблиза веднаж, облиза се два пъти и зина:

— Спри, дядо попе, не бързай! Почакай малко, додето си грабна една овчица и я отнеса в гъсталака. Пак ще се върна да ме кръстиш. Има време.

— Не отивай — посъветва го дядо поп, — овчарят има три черни кучета: щом те видят, ще връхлетят върху ти и ще ти скъсат кожуха.

— Ах, какво да правя дядо попе, като ми се ще овчо месо?

— Какво ли? Влез в чувала. Аз ще те занеса сред стадото. Никой няма да разбере. Като стигнем сред стадото и те сложа на земята, между овцете, аз ще заприказвам овчаря, а ти си избери

най-тлъстото агне. Додето те съзрат кучетата, ще побегнеш. Сетне ще те кръстим.

Повярва вълкът на кръстника си и се намърда в чувала.

Запъшка дядо поп с тежкия звяр на гръб към стадото. Овчарят го зърна и се провикна:

— Какво носиш, дядо попе?

— Нося един мях небито сирене от мандрата. Ела насам с кривака! Як ли е кривакът ти?

— Дрянов — отвърна овчарят и щом разбра каква е работата, плю си на ръцете и почна да бъхти чувала. Тупа-лупа, пат-кют — додето пот изби по челото му — и спря. Дядо поп надникна в чувала и видя, че вълкът беше посветен, без да бъде кръстен.

---

info

Информация за текста

$id = 9069
$book_id = 670
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/9069
Сканиране: sir_Ivanhoe, август 2007 г.
Разпознаване и корекция: NomaD, август 2008 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982
Издателство „Български писател“, 1982

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Къщовник

Било късна есен. Пожълтели тревите по поляните, листата по дърветата. Жеравите, поели път на юг, писукали високо над нивите…

— Мъжо, тръгвай да сееш, че зима иде! — подканила една чевръста жена ленивия си мъж.

— Натовари ралото, качи чувала със семето на колата и впрегни воловете, тогава ще тръгна.

Жената наринала от житницата пет кринчета жито в един чувал, натоварила чувала и ралото на колата и повела воловете към вратнята. Мъжът се качил на колата и потеглил към нивата. Когато стигнал, спрял под крушата, що била сред нивата, разпрегнал, похапнал и тогава захванал да оре. Изорал една бразда и изсипал всичкото жито в браздата, изкарал втора — заринал го с пръст.

— Свърших си работата — рекъл, — сега ще си полегна на сянка, защото слънцето напече много силно.

Изтегнал се под крушата. Една муха забръмчала над главата му и не му давала да заспи.

„Добре е тука — помислил си ленивецът, — ама да имаше кой да ме варди от мухите, много сладко щях да си почивам".

Прозял се два-три пъти и заспал. Спал до залез. Кога се прибрал вечерта, жена му го попитала колко лехи е изорал.

— Две бразди изкарах — отвърнал той, — но утре ще стигна до крушата.

На другия ден се повторила същата история, на третия ден пак. Ядосала се жената. На четвъртия ден сама отишла да сее, а мъжът останал да шъта вкъщи. На тръгване му поръчала да изпере дрехите на реката, да набере една кошница от крушата на хармана и да варди пиленцата и квачката от сокола, който се виел цял ден над селото. И заминала.

„Сега е време да покажа на жената какъв съм къщовник", помислил си мъжът и се заловил да шета. Най-напред изловил всичките пиленца, взел здрав конец, навързал ги за крачетата, а края на конеца вързал за крака на квачката.

— Де го сега соколът? Никакво пиле не може да открадне, защото са вързани! — рекъл той и сам се почудил на ума си.

След туй нарамил на една кобилица дрехите и отишъл на реката да пере. Щом спрял на брега, дошло му на ума, че е забравил да набере круши, пуснал дрехите във водата и се затекъл към къщи. Щом ленивият кривнал в улицата, към реката слязъл един скитник да пои магарето си. Той видял дрехите, които плавали по водата, и си рекъл:

— Я какъв армаган ми е донесла реката!

Озърнал се наоколо, видял, че няма никой, грабнал прането и побягнал. Хитроумният мъж, като стигнал вкъщи, най-напред взел паница просо да нахрани пилетата. Помамил квачката. Тук квачка, там квачка — няма квачка. Погледнал към небето и що да види — един голям сокол лети към планината, в ноктите си държи квачката, а под него висят и се полюшват навързаните пилета. Същинско детско хвърчило с опашка.

— Ама че я свърших! — затюхкал се мъжът и мръднал към хармана да набере круши. Крушата не била висока, но твърде бодлива, затуй къщовникът, като дигнал очи нагоре, почнал да се чеше по врата: „Наместо да се кача горе и да се бода, я да взема, че да отсека туй дърво и да обера всичките круши!"

Речено — сторено. Грабнал брадвата, сякъл до пладне, отсякъл крушата. С трясък тя се строполила насред хармана. Къщовникът грабнал една кошница и почнал да бере. Но преди да напълни кошницата до половина, му текнало в главата, че е забравил дрехите на реката, оставил крушите и хукнал към брега. Ала там не заварил нищо.

— След толкова труд и тичане не е зле да подремна — рекъл си къщовникът и легнал под сянката на една върба. Спал, що спал — заварила го месечината. Станал, потъркал очи, прозял се и тръгнал към къщи.

Жена му го посрещнала с кобилицата:

— Къде са дрехите?

— Откраднал ги е някой.

— Къде са пилците с квачката?

— Навързах пилетата с връв за крака на квачката, но соколът ги дигна всичките.

— Ами крушата?

— Отсякох я.

— Ах, проклетнико, що си направил? Да се махаш от къщата — подгонила го жената с кобилицата — и да не се мяркаш хич пред очите ми, хич, хич, хич!

Изгонила го навън и заключила вратата. Цяла нощ вървял умникът по пътя, блъскал се в тъмнината и все си приказвал:

— Хич, хич, хич!

На разсъмване стигнал един мост. Тъкмо в туй време под моста имало двама рибари. Те ловели риба с мрежи. Когато нашият пътник се надвесил над реката, те вдигнали мрежите си и видели, че няма нито една рибка. Наведеният над реката мъж продължавал да си мърмори:

— Хич, хич, хич!

Рибарите кипнали, изскочили на моста и почнали да го бият.

— Защо ме биете? — развикал се той.

— Защото викаш „Хич!". Друг път, когато срещнеш хора като нас, няма да викаш „Хич!", а ще викаш „По пет-шест наведнъж! По пет-шест наведнъж!".

И го пуснали да си върви. Тръгнал по-нататък къщовникът и си приказвал:

— По пет-шест наведнъж! По пет-шест наведнъж!

Не щеш ли, откъм близкото село се задали двайсетина души, облечени в черно. Те вървели мълчаливо подир една кола, в която имало ковчег. Карали мъртвец към гробището.

Умникът се спрял настрана и почнал да вика:

— По пет-шест наведнъж! По пет-шест наведнъж!

Като го чули, опечалените хора избухнали, дръпнали му един бой и му поръчали:

— Друг път тъй да не правиш! Когато видиш хора като нас, снеми си калпака и почни да викаш „Вечна му памет!".

Заминали опечалените към гробището, а нашият пътник слязъл още по-долу и стигнал второ село. Щом влязъл в селото, чул, че свирят гайди и бият тъпани. Задали се сватбари. Най-напред вървели гайдарите, подире им невестата и младоженецът.

Пътникът отдалеч почнал да вика:

— Вечна памет! Вечна памет!

— На кого викаш „Вечна памет" бе, глупако? — ядосал се младоженецът и почнал да го бие. — На мене или на невестата? Друг път, когато срещнеш хора като нас, хвани си калпака, удари го о земята, почни да играеш ръченица и викай, колкото ти глас държи „Уха-ха! Иха-ха!".

Измъкнал се пътникът от селото и поел по-нататък. Навлязъл в една долчина и видял, че насреща му иде кола с чергило. Пред колата вървели две неопитни буйни волчета, а под чергилото имало стотина паници, гърнета и стомни. Щом видял колата, нашият пътник се затекъл срещу волчетата, ударил калпака си о земята, почнал да играе ръченица и се развикал:

— Уха-ха! Иха-ха!

Младите добичета се подплашили, кривнали от пътя, обърнали колата и тя се прекатурила в един дол. Всичките грънци се потрошили. Грънчарите пипнали виновника за злополуката, цял час го налагали и му поръчали:

— Слушай, друг път, когато срещнеш хора като нас, не играй ръченица, ами отскубни малко тревица, иди към добичетата и думай: „Биче, биче, на! Биче, биче, на!"

Наложеният отминал, откъснал хапка трева от една ливада и видял край едно лозе две бабички. Седят на припек, приказват си и дремят. Пътникът протегнал ръка и поднесъл тревата към устата им:

— Биче, биче, на! Биче, биче, на!

Едната бабичка дигнала тоягата си и го ударила по ръката:

— Ние да не сме добичета, че ни подаваш трева бре, проклетнико! — викнала гневно тя. — Не те ли е срам? Друг път тъй да не правиш, ами като видиш баби като нас, наведи се, снеми си калпака и дай да те попощят.

— Добре — рекъл пътникът и продължил нататък.

Надвечер стигнал в трето село. Накрай село видял, че се давят две кучета. Боричкат се, лаят, ръмжат и се хапят. Цялата им свада била за един кокал. Без да мисли много, пътникът снел калпака си, навел се и мушнал главата си между настървените кучета. Едното куче му отхапало ухото. Запищял нещастникът, побягнал настрана и седнал. Откъснал един парцал от ризата си и превързал разраненото си ухо.

— Защо ти е вързано ухото? — попитал го един селянин, който минавал с коса на рамо.

Злополучникът му разказал всичко. Косачът прихнал да се смее.

— Не трябваше да си тикаш главата в устата на кучетата! Друг път видиш ли такова нещо, дигай тоягата и удряй! Не си тикай главата!

— Тъй ще направя! — рекъл си пътникът, станал и отминал нататък.

Пред една вратня видял две деца — играят с копчета.

— Ей сега ще ви дам да разберете! — заканил се той на децата, па измъкнал един кол от съседния плет и замахнал да ги удари.

Но тъкмо когато вдигал кола, от къщата изскочил бащата на децата, грабнал кола от ръцете му и му залепил една плесница.

— Ти луд ли си? — извикал бащата. — Какво са ти сторили децата, че си дигнал кол над главите им! Друг път, видиш ли деца, наместо да ги биеш, бръкни в джоба си, извади някоя пара, ако имаш, и кажи „На, рожби, да си купите по едно кравайче!“.

Прекосил селото злополучникът, излязъл вън. Край пътя видял една свиня — рови торището и грухти:

— Гру, гру, гру! Гро, гро, гро!

— Какво! — извикал умникът. — Грош ли? Грош ли искаш? Аз нямам в джоба си пукнато петаче, а ти искаш грош. На! — ритнал той свинята и отминал.

Когато се уморил да броди по света, скитникът си помислил, че жена му вече е забравила сторената пакост, прибрал се вкъщи и започнал да работи, както му е редът — разумно и упорито.

---

info

Информация за текста

$id = 21689
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21689
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Кучето и котката
Естонска народна приказка

Някога кучето и котката си живееха като брат и сестра. А сега кучето мрази котката, гони я, лае подир нея, иска да я ухапе. Защо? Ще ви кажа.

Веднъж стопанинът повика при себе си кучето и котката и рече:

— Отваряйте си очите! Пазете ми имота, защото покрай моята къща се навъртат крадци, а зимникът е пълен с мишки.

— Ще го пазим — измяука котката, — но ти какво ще ни дадеш?

— Ще ви храня — отвърна стопанинът.

— С какво? — попита кучето.

— Сутрин ще ви давам варено месо, а вечер — печено.

— Чудесно! — облиза се котката. — Хайде да сключим договор.

— Може — рече стопанинът и написа договора. Подписа се най-отдолу и го предаде на котката. Тя захапа бялата книга и с меки стъпки се спусна към зимника.

— Къде отиваш? — попита я кучето.

— Отивам да скрия договора в зимника. Там има едно тъмно и скришно място зад чувалите, в които стопанинът държи житото си. Никой не може да го намери.

Но още през същата нощ мишките намериха договора и го изгризаха. Сладко-сладко си похапнаха.

Минаха два-три дни. Кучето и котката огладняха и отидоха при стопанина. — Дай ни да ядем месо!

— Какво месо? — попита ги разсеяният стопанин.

— Месото, което ни се полага по договор.

— Какъв договор? Донесете го.

Котката и кучето се вмъкнаха в зимника, претършуваха много място, но от договора бяха останали само огризки. Тогава кучето кипна от гняв и подгони котката.

И не можа да й прости до ден днешен за изгризания от мишките договор.

---

info

Информация за текста

$id = 13216
$book_id = 215
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/13216
Сканиране, разпознаване и корекция: NomaD, 2009 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки от цял свят
Издателство „Пан“, 1998

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Кума Лиса и кучето

Вървяла Кума Лиса през гората и си хортувала:

— Ах, че съм хубава лисичка! Какви очи имам! Ясно светят, всичко виждат. Ами крачката ми? То не са крачка, а вретенца. Като вихър ме носят през гората, сякаш не стъпват на земята. Ами ушенцата ми? Всичко чуват, нищо не пропускат. Но най ми е хубава опашката. Ей такава една лекичка и мекичка, същинска копринена къделя.

Тъкмо в тоя миг изскочило изневиделица едно ловно куче и — ав! — връхлетяло отгоре й.

Хукнала Кума Лиса да бяга към дупката си, а кучето — подире й. Тя бяга, то бяга, тя бяга, то бяга — аха, да я настигне. Но не смогнало. Бързите лисини крачета надбягали кучето. Мушнала се лисицата в дупката си, скрила се вътре, а кучето клекнало пред дупката и там притихнало.

— Ще почакам — си рекло, — може да излезе.

Като си поела дъх, Кума Лиса попитала крачката си:

— Крачка, мои краченца, вие що думахте, когато ни гонеше кучето?

— Ние — отвърнали в един глас четирите лисини лапички — думахме: „Беж, Лиске, да бягаме! Беж, Лиске, да бягаме!“

— Мили какини крачета! Кака ще ви изплете чорапки! — обещала им Кума Лиса и продължила: — Ами вие, какини очички, що думахте?

— Право, Лиске, в дупката! Право, Лиске, в дупката! Тъй думахме — отвърнали очичките.

— Мили какини очички, кака ще ви купи очила! — врекла им се лисицата и се обърнала към ушите си: — Ами вие, какини ушенца, що думахте?

— Още малко, Кума Лиске! Още малко, Кума Лиске! — отвърнали те.

— Мили какини ушенца, кака ще ви купи обички! — обещала лисицата и извила глава към опашката си: — А ти, опашке, що думаше?

— Дръж, куче, опашката, дръж, куче, опашката! Тъй думах — отговорила опашката.

Че като кипнала оная ми ти лисица.

— Какво? — изврещяла тя. — Гръм да те удари! Тъй ли се дума! Чакай да те дам на кучето за наказание!

И без да мисли много, Кума Лиса си подала опашката навън.

Кучето тъкмо туй чакало. Хвърлило се, захапало опашката и започнало да я тегли навън.

Лиса теглила навътре, кучето навън. Тя навътре, то навън, додето най-сетне я измъкнало и я сдавило.

---

info

Информация за текста

$id = 21692
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21692
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Кума-лиса и гърнето
Руска народна приказка

Отиде стрина Марина на нивата да жъне. За обяд тя си носеше една прясна питка в торбичка и паничка кисело мляко, подквасено в пръстено гърне. Най-напред жътварката окачи торбичката на едно брезово клонче, а до дънера на дървото в шумака потули гърнето — да седи на сенчица и на хладина. Тъкмо запретна ръкави стрина Марина и се залови за работа, ето я че пристигна Кума-лиса с тихи стъпки от гората. Изви нагоре едното си око към окачената торбичка и си рече: „Сладко мирише, но е окачено високо!“ Завъртя се наоколо и набута гърнето с млякото. Неканената гостенка предпазливо погледна към работната жена, която режеше сръчно ръкоите, и като разбра, че няма да я усети — посегна да излочи вкусното мляко. Но гърлото на гърнето беше тясно и главата й не можа да влезе вътре. Тогава хитрата Лиса сложи предните си лапички върху гърнето, изправи се на задните си крака и с голяма мъка навря главата си през гърлото на съдината, додето езикът й стигна до млякото! Захвана да лочи. Излапа всичкото мляко и опита да си измъкне главата, но не можа.

Уплашена здравата, Кума-лиса хукна по пътечката през гората и почна да говори:

— Какино мило гърненце, хайде върви при стрина Марина, защото подир малко ще те потърси. Тя ще те заведе на изворчето и там ще те измие със студена водичка. А мене ме пусни да се скрия в гората, защото тъдява се навъртата ловни кучета.

Но гърнето мълчеше, както мълчат всички гърнета.

— Чувай, гърненце — продължи Кума-лиса, — махай се от главата ми! Поигра си с мене, стига, не ми харесват такива

шеги. Но гърнето беше здраво стиснало лисичата глава и не мърдаше.

— Тъй ли? — изръмжа лисицата. — За да те накажа, ей сега ще сляза до реката и ще те удавя! — закани се ядосаната лисица и хукна към речния бряг. Щом стигна брега, тя нагази слепешката в най-дълбокото и потопи гърнето заедно с главата си. Водата забълника, напълни догоре гърнето, то натежа и повлече Кума-лиса към дъното на вира. Додето извика:

— Видя ли, проклето гърне, какво ти донесе до главата твоята упоритост! — водата навлезе в гърлото й и Кума-лиса се удави.

---

info

Информация за текста

$id = 13211
$book_id = 215
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/13211
Сканиране, разпознаване и корекция: NomaD, 2009 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки от цял свят
Издателство „Пан“, 1998

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Лакомото врабче

Кметът на село Айдуду, дядо Радойко, насмете с една дълга върлина крилатите гадини:

— Хайде, тръгвайте си вече! Махвайте се от главата ми! Окълвахте де що има.Зърно не остана по нивята, лозята и дърветата. Какво чакате? Щом падне сланата, ще ви помръзнат крилете и ще окапете като круши по пътя. Беше дълбока есен, слънцето едвам мъждукаше.

Беше му студено и то духаше на ръцете си, да ги стопли. В градините узрелите кехлибарени дюли огъваха клони до земята. Поведе щъркелът птичата дружина към морето на юг и захортува за оная далечна топла земя, където ще идат. Разказа им за тръстиковите колиби, в които живеят голи хора с мерджанови обеци, черни като комин. За високите дървета, които нощем, като полюшнат най-горните си клончета, досягат звездите и надолу като дъждовни капки политат искри. Разказа им за лъвовете, които бродят в пустинята и когато и когато им домъчнее и зареват, морето почва да се вълнува и корабите потъват.

На малките птичета щъркелът думаше:

— Като минете през Бялото море, потопете си крилцата, да станат бели. Ако не бели, по-нататък има зелено море. Ако не щете зелени, като стигнете Червеното море, потопете ги в него.

Всичките птици го слушаха, само врабчето не даваше ухо, ами се озъртеше надолу към земята. По едно време то забеляза една нива с натежало лудо просо. Без да мисли много, то остана назад и се спусна в просото да кълве. Когато птиците стигнаха вечерта до морския бряг и накацаха на един орех да нощуват, щъркелът преброи дружината си и видя, че го няма сивичкото врабче. Тозчас той се върна назад найде го в нивата с подуто коремче, хвана го и го отнесе. на утрото полетяха птиците над

Бялото море. Най-напред летеше щъркелът, а подире му, вързано с конец за крака, пърпореше врабчето.

На втората нощ срещнаха един кораб сред морето и накацаха по въжетата на корабните платна да нощуват. Тогава врабчето си спомни, че дядовото Радойково село в едно лозе имаше един забравен грозд, а на грозда само едно зърно неклъвнато. И защото беше много лаково, сивичкото реши да се върне назад с кораба. То прехапа конеца. Скри се в една празна кошница. На сутринта, когато неговата дружина се вдигна и отмина, на юг, то излезе от кошницата и почна да тършува трохи. А като си спомнеше за гроздeното зърно, наливаха му се устата.

Напролет, когато зашумяха ручеите и ябълките разтвориха пъпки, щъркелът доведе крилатата дружина в дядовото Радойково село. Пръснаха се птиците в околността. Не можаха да се нарадват на шарените си криле и по цели нощи разправяха за чудните топли земи. А врабчето с калното сиво кожухче се криеше между листата на тиквите по плетищата и не смееше да се покаже.

На втората есен лакомото врабче се върна пак отсред пътя за един обесен паяк на едно клонче в дядовата Радойкова градина.

А на третата година, когато тръгна подир птичата дружина, щъркелът го удари с крилото си, не рачи да го пусне. И врабчето не замина за топлите земи.

Оттогава то зимува при нас.

---

info

Информация за текста

$id = 9070
$book_id = 670
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/9070
Сканиране: sir_Ivanhoe, август 2007 г.
Разпознаване и корекция: NomaD, август 2008 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982
Издателство „Български писател“, 1982

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Ледени дантели
Китайска легенда

Живяла някога в далечната Корея една девойка на име Ок Сун. Тя била такава майсторица, каквато нямало нито в Страната на утринната свежест, нито в земите, където растат стройните кедрови дървета и хората ядат ориз наместо хляб. Чул за нейното изкуство тогавашният цар и заповядал на прислужниците си да му доведат необикновеното момиче. Прислужниците яхнали най бързоходите си коне и тръгнали да изпълнят царската заповед. Подир три дни те се върнали в царския дворец и пред царя и царицата се изправила самата майсторица Ок Сун, облечена в одежда, изтъкана от коприна, нежна като сребърна мъглица, забулила млада пролетна гора, в която духа кротък ветрец и се чуват гласове на току-що пробудени птици.

Царят отворил широко очите си, а царицата плеснала с ръце и попитала момичето:

— Кой направи тази чудна дреха?

— Аз! — тихо прошепнала девойката и скромно навела очи към земята.

— Можеш ли да измайсториш втора дреха, която да няма равна на себе си и да надминава твоята по хубост?

— Мога — отвърнало момичето, — но ще ми бъдат потребни цели три години.

— Ще чакам! — извикала с властен глас царицата и поръчала да отведат Ок Сун в царската подземна работилница, където имало конци, усукани от злато, гранчета от сребро, скъпоценни камъни, събрани от цял свят. Само едно нямало: слънчева светлина не влизала отникъде.

Подземната работилница се намирала на морския бряг и там от зори до мрак се чувало само бученето на морските вълни,

които се блъскали със страшен грохот, обливали крайбрежните камъни и утихвали само за един час в полунощ, когато месечината огрявала заспалия царски дворец.

Младото момиче пристъпило плахо в полумрачната работилница, запалило една восъчна свещица и се заловило за работа. То не се докоснало до царските съкровища, а поискало да му донесат само две плетачни куки, направени от слонова кост, и да му съберат паяжините, които бляскат, озарени от слънцето, и трепкат, лъхнати от най-кроткия полъх на гълъбовите крила. Три години денем и нощем заключената в подземието девойка се трудила, изпяла всичките песни, които знаела от майка си, измислила си нови, още по-хубави, каквито никой човек не е слушал, и жадувала за нощните часове, когато морските вълни затихвали и спокойствието навлизало в нейното тревожно сърце, а сънят затварял клепките на очите й.

Минали три години. Един ден Ок Сун повикала главния надзирател на работилницата и му предала своето ръкоделие — да го поднесе на царя и царицата. То било дантела, изплетена от паяжина — трепетна и нежна, — която падала върху човешката коса като застинала морска пяна. Царят останал потресен от нейните изкусни ръце, а царицата преметнала дантелата върху раменете си и станала по-хубава от всичките жени на земята. Тя се огледала в бистрото езеро на градинския фонтан и дигнала молещи очи към царя:

— Ти си могъщ — рекла тя, — господарю мой, направи тъй, че занапред никоя жена да не може да получи такава дантела. Само аз да я нося.

Жестокият цар, който лишил девойката от светлина, кимнал с глава, с което искал да каже че е готов да изпълня молбата на царицата, и повикал главния палач на двореца.

— Отнемете й очите — заповядал той, — за да не може никога да изплете друга дантела като тая, която е изплела.

Втурнал се царският палач в подземната работилница, но какво заварил! От тригодишното денонощно напрежение в полумрака девойката съвсем ослепяла, докато свърши дантелата. Очите й зеели като пресъхнали кладенци.

Прехапал устни палачът и се върнал пак при царя. Попитал го:

— Какво да правя с нея?

— Хвърли я на тигрите! Тя заслужава голяма награда! — викнал гневно царят.

Но когато злодеят блъснал невинното даровито момиче в зверилницата на гладните тигри, то протегнало ръце към тях да ги помилва по главите и кръвожадните зверове мигом се укротили.

И до ден днешен през зимните нощи Ок Сун ходи невидима от къща на къща и рисува по стъклата на прозорците ония чудесни ледени дантели, които много напомнят нейното някогашно ръкоделно майсторство.

---

info

Информация за текста

$id = 13232
$book_id = 215
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/13232
Сканиране, разпознаване и корекция: NomaD, 2009 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки от цял свят
Издателство „Пан“, 1998

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Летовници

На софийската гара в една заглъхнала линия стоеше изоставен, празен вагон с наполовина заличен надпис: БДЖ. Над левия решетъчен прозорец на тоя вагон си беше свила гнездо една лястовичка, която лятно време отвъждаше пилета, а зиме отлиташе на юг към брегoвете на Жълтото море. Туй лято от снесените три лястовички яйца се измътиха три голи птичета с тънки шийки и големи глави, които тежко висяха надолу. Малките душици се размърдаха, почнаха да се прозяват и рекоха на майка си:

— Гладни сме, майко! Много сме гладни!

Майката се завъртя насам-натам и слезе към Искъра за дребни мушици. В туй време едното лястовиче надзърна от гнездото с любопитното си око и каза на голите си братчета:

— Какво ли има долу на земята? Искам да видя.

Протегна си главата навън и нали шийката му беше тънка — главата му увисна като камъче. Любопитното лястовиче размърдука немощните си криле, направи опит да се прибере, но наместо навътре — туп! — падна на земята. На земята чакаше един мръсен котак, който се хранеше със зелени торни мухи и лястовичета.

— Има ли още птичета в гнездото? — попита мръсният котак и затисна с лапа жертвата си.

Когато се върна старата лястовичка, котаракът лежеше на тревата, печеше си гърба на слънце и се облизваше.

— Къде е братчето ви? — попита тревожно лястовичката.

— Падна на земята и котакът го изяде.

— Ох, милото птиче мамино! — заплака злочестата птица и като се наплака хубаво, избърса с крило сълзите си и се наведе над живите си рожби. Те й станаха още по-свидни. Малкото й сърце се давеше в обич, както се дави мравка в паница с вода.

— Пазете се, мили мои зрънца, от котака! — прошепна тя. — Не гледайте надолу, трайте си, пък аз ще ида край Искъра да наловя още некръстени черни мушици, за да ядете, че да пораснете. Наесен ще идеме заедно на летовище край Жълтото море.

Дигна се лястовичката и тъкмо, отлетя, ето че се зададе един работник със синя шапка, с маслена риза и металическа свирка на шията. Той прегледа колелата на стария вагон, наля масло върху осите, доближи свирката до устните си и свирна. С грохот пристигна един локомотив. Той имаше висок комин и червени колела. Работникът прикачи стария вагон подир локомотива. След няколко минути вагонът тръгна. Малките лястовичета подигнаха глави и видяха, че голямата гара я няма вече и техният вагон бяга през безкрайни жълти жита. Тук-таме се мяркаха жени с бели ръченици и мъже с червени пояси.

— Къде отиваме? — попита едното лястовиче.

— Не мога да ти кажа — отвърна другото.

Тъкмо по туй време се върна лястовичката. Като видя, че вагонът с нейните пилета е заминал някъде, целият свят се завъртя напреде й. Притъмня й пред очите. Отчаяна, тя се втурна към село Надежда, за да сложи край на живота си, като се хвърли в един стар кладенец. Когато стигна над кладенчевото корито, завари една крава със счупен рог. Кравата смъркаше лениво вода щом долови, че птица пърха над главата й, изви очи нагоре.

— Защо се въртиш над главата ми? — попита тя.

— Искам да се хвърля в кладенеца. Аз съм една нещастна майка — продума лястовичката.

— Добре, — рече кравата, — но щом си решила да се давиш, удави се поне в по-дълбока вода. Този кладенец е по мише коляно.

— Къде има най-дълбок кладенец? — попита лястовичката.

— В Добруджа.

— Ще ида там.

Лястовичката се понесе като самолет на север и замина към Добруджа. Късно вечерта тя пристигна и плувна над неизгледна

житна равнина, в която тук-таме, като кандила, мъждукаха притихнали села. В тия села хората хортуваха българска реч. Дълго се озърта лястовичката наоколо. Нощта настъпваше. В тъмнината тя не можа да намери кладенец.

— Ще пренощувам на телеграфната жица и утре, като стане видело, ще намеря най-дълбокия добруджански кладенец — рече си тя, кацна до една бяла чашка и нали беше много уморена, заспа дълбок сън.

Но къде се дянаха двете голокрили нейни дечица? Те пътуваха 16 часа. През нощта пресякоха цяла България и сутринта осъмнаха във Варна. Пред тях се ширна безкрайното зелено Черно море. Видяха чайки, видяха параходи с високи мачти, видяха златни пясъци край брега и хиляди голи хора, които лежаха по пясъците. Много се зарадваха двете малки птиченца, че са пристигнали в такъв прекрасен кът. Но като си спомниха за майка си, почнаха да плачат. Вагонът беше спрял тъкмо под една телеграфна жица.

— Майчице, къде си? — писнаха двете лястовичета.

Жицата хвана думите им и ги понесе. Отнесе ги далеко, далеко, в златна Добруджа, към оная чаша, при която спеше птичката. Птичката се пробуди от птичите думи, ослуша се, чу гласовете на децата си и зачурулика:

— В Добруджа съм, вие?

— Ние сме във Варна. Ела, мамчице, при нас! Тука е много хубаво. Духа прохладен вятър, има море и летовници. Ще прекараме лятото, а зимъс, ако е рекъл господ, ще идеме да видиме и Жълтото море.

— Ида! — плесна криле лястовичката. — Чакайте ме в гнездото и не гледайте надолу. Морските вълни изхвърлят раци с големи щипки. Ако паднете — ще ви ощипят.

— Добре, мамчице!

Лястовичката като стрела се спусна на юг, към Варна — най-хубавия град на Черно море. Там лястовичето семейство прекара честито, додето почна да капе шумата на дърветата.

info

Информация за текста

$id = 9071
$book_id = 670
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/9071
Сканиране: sir_Ivanhoe, август 2007 г.
Разпознаване и корекция: NomaD, август 2008 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982
Издателство „Български писател“, 1982

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Лисицата и воденичарят

Една лисица надула два меха — напълнила ги с въздух, вързала ги, метнала ги на гръб и тръгнала. Преди да излезе, поръчала на своите две лисичета:

— Рожби опашати, тая нощ ще бъдете сами, лягайте в дупката, затворете си очите и спете! Да не сте посмели през нощта да излезете навън, защото, светне ли месечината — по гората тръгва халата. Щом ви зърне, ще ви налапа — и туйто.

— А ти, мамо, къде отиваш с тези празни мехове? — попитало по-малкото, по-хитрото.

— На воденица отивам. Брашънце ще донеса. Утре ще ви омеся бяла погача. Ако ми се пречне някое воденичарско пиле, ще ви донеса по едно крилце.

Тръгнала лисицата към воденицата, а двете лисичета легнали да спят. По едно време край лисичата дупка минала светулка. Светнала два-три пъти с фенерчето си и отминала.

— Каква ли е тази гадинка? — попитало по-голямото лисиче, по-глупавото.

— Светулка — отвърнало по-малкото, по-хитрото.

— Хайде да я хванем, че да ни свети нощем в дупката.

— Хайде!

Скокнали двете лисичета, измъкнали се навън и подгонили светулката между дърветата. Не щеш ли, през клоните се усмихнала пълноликата месечина и халата тръгнала на лов. Тя имала дворец от бял мрамор вдън гората, дето човешки крак не стъпва. Денем си спяла, а нощем излизала да яде малки зайчета и дребни лисичета. В тъмнината халата нищо не виждала, затуй всяка нощ чакала да се яви месечината. Отдалеч зърнала двете лисичета, наежила се, зафучала, хвърлила се отгоре им, изяла ги и се облизала.

В туй време лисицата отишла при воденичаря, смъкнала от гърба си двата празни меха, сложила ги под прозореца и изпъшкала:

— Ох, тежко жито! Воденичарю, тая нощ да ми смелиш хляба! Оставям ти два чувала. Аз ще се върна пак. Отивам да си нагледам рожбите и пак ще дойда да си прибера брашното.

— Добре — отвърнал воденичарят.

Лисицата мръднала между колята, взела един остен от лесата на една биволска кола, отишла до прозореца, мушнала с остена меховете и ги пробила. Въздухът излязъл и кожените мехове спаднали. Поразходила се хитрата лисица насам-натам, легнала на топлото торище и заспала. Като се наспала хубаво, поразгледала дали не може да се вмъкне в заключения курник, но като разбрала, че не ще яде тази нощ пилешко месце, влязла пак във воденицата.

— Готово ли ми е житцето? — попитала тя воденичаря.

— Не е още. Къде са меховете?

— Ей там ги оставих, под прозореца.

Воденичарят отишъл до прозореца и се навел, но що да види — меховете празни.

— Брей, Кумице, някой ти е откраднал житото — рекъл той, — тюх да се не види!

— Искам си житото! — заврещяла лисицата.

— Няма нищо в меховете. Какво да правя? — дигнал ръце воденичарят.

— Какво ли? — извикала лисицата. — Тука мливарите са стоварили много чували, нагреби от всеки чувал по една паничка, додето събереш два меха жито, инак ще те дам под съд!

— Добре — съгласил се воденичарят, нагребал жито от чуждите чували, смлял брашно за лисицата и я изпроводил с двата меха, натъпкани догоре.

Помъкнала лисицата брашното си към гората. Още било тъмно. Като влязла в дупката, тя не заварила своите лисичета. Оставила меховете и изскокнала навън. Най-напред съзряла светулката между дърветата и я попитала:

— Сестричке светулчице, къде ми са рожбиците?

— Изяде ги халата.

— Олелеее! Милите рожби опашати! — завайкала се лисицата. — Ще я науча аз как се ядат чужди лисичета — заканила се тя и затепала пак при воденичаря.

— Воденичарко братко — рекла му тя, — много съм ти благодарна за брашното. Искам да ти сторя едно добро.

— Какво добро?

— Ще те оженя за царската дъщеря.

— Че как ще ме ожениш?

— Аз си зная. Тръгвай подире ми!

Воденичарят се полъгал, стегнал си цървулите и тръгнал подир лисицата. Вървели, вървели, наближили града, дето бил големият дворец. Лисицата се спряла и рекла:

— Ти слез, скрий се под оня мост и чакай, пък аз ще ида в двореца.

Воденичарят се потулил под моста. Лисицата ударила през полето. Полето било пълно с овце, коне и крави. Като минавала край пастирите, сватовницата им поръчвала:

— Ако някой ви попита кой е владетел на тази стока, вий думайте: „Нашият господар Цървулан".

Стигнала двореца. Влязла вътре. Посрещнал я самият цар. Той бил от вълчи род, затуй се имали с лисицата.

— Добре дошла, Кумице! Какво те носи насам? — зарадвал се царят.

— А че дошла съм да искам дъщеря ти — отвърнала лисицата.

— За кого?

— За нашия господар Цървулан.

— Богат ли е или не? — попитал царят.

— Стадата му са на брой толкова, колкото зърна има в един козлен чувал, пълен с просо. А дворецът му е целият от бял мрамор.

— Къде е сега този господар Цървулан?

— Оставих го под моста.

— Че какво прави там?

— Като идехме насам, връхлетяха ни разбойници и ни обраха. Взеха на господаря Червулана златотъканите дрехи, гол го съблякоха. Затуй го е срам да дойде.

— Аз ще му проводя дрехи — рекъл царят и заповядал на министрите си да занесат под моста най-хубавите царски дрехи.

Пременил се воденичарят и пристигнал в двореца. Дигнали сватба. В златна кочия седнали младоженецът и невестата, а лисицата насреща им. Потеглили. Воденичарят се навел и пошепнал на Лисиното ухо:

— Къде ще откараме невестата? На воденицата ли?

— Трай си! — отвърнала лисицата.

Като минавали през полето, царят попитал пастирите:

— Чия е тази стока, хей, пастири?

— На нашия господар Червулан — отвръщали пастирите.

— Блазе му — въздишал тихичко воденичарят.

Подир сватбарите крачели цял полк войници, да закрилят младоженеца и невестата по пътя. Биели барабани, полето ехтяло.

Като наближили гората, лисицата скочила от кочията и рекла:

— Вий карайте направо, пък аз ще ида да обадя в двореца, че пристигате.

Мушнала се вдън гората, дето човешки крак не е стъпвал, стигнала пред мраморния дворец на халата.

— Идат! — викнала тя.

— Кой иде? — попитала халата.

— Цял полк войници, не чуваш ли барабаните?

— Защо идат? — разтреперила се халата.

— Идат да ти одерат кожата!

— Хубава работа! Къде ще се дяна сега? — объркала се халата.

— Скрий се! — посъветвала я лисицата.

— Къде да се скрия?

— Влез в пещта! Аз ще донеса слама да те покрия. Никой няма да те види.

Халата се намърдала в пещта, лисицата донесла слама и затрупала страшилището. Сетне домъкнала разпалена главня и запалила сламата.

Халата се задушила и изгоряла в пещта. Пристигнали сватбарите пред мраморния дворец и заварили портите отворени.

— Че влизайте де! — поканила ги лисицата.

Влезли сватбарите, разгледали чудния дворец на господар Цървулан и останали смаяни.

Най-много се смаял Цървулан.

— Не ми е лош дворецът! — казал той и повел невестата по белоснежните стъпала.

Както и да е, към полунощ приключили сватбеното тържество. Прибрали се младоженците в най-хубавата стая на двореца. Натъркаляли се войниците в градината на двореца. Всички заспали. Щом захъркала царската дъщеря, воденичарят си спомнил за воденицата. Кой ще пусне водата? Кой ще смели брашното на хората? Без него нито един камък не ще се завърти. Тихичко се измъкнал от двореца и тичешком отишъл на воденицата. Додето съмне, смлял всичкото зърно на мливарите и ги изпроводил. Тръгнал пак към двореца, тихичко открехнал вратата, за да не стресне княгинята, но тя вече се била събудила и го стрелнала със зли очи.

— Къде ходи тая нощ? — почнала да го подпитва.

— Ходих да си нагледам стадата.

— А защо ти е посипана главата с паспал, сякаш си воденичар?

— Такъв съм! — рекъл воденичарят и почнал да й разказва всичко, както се било случило.

Че като се разсърдила оная ми ти царска дъщеря, че като се развикала, целият дворец дигнала на главата си. Прибрала си герданите, гривните, изскочила навън, накарала баща си да дигне войниците и всички потеглили към града.

— Какво направи? — попитала лисицата воденичаря.

— Нищо. Отървах се от едно живо кречетало.

— Щом като не можеш да лъжеш, ще умреш от глад — поклатила глава лисицата.

— Не бой се, Кумичке! Додето ми трака воденичката, за мен винаги ще има бял хляб.

---

info

Информация за текста

$id = 21690
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21690
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Ловецът и животните

Един млад ловец излязъл на лов. От шумака изскочила лисица. Ловецът дигнал пушката да я убие.

— Стой! — викнала лисицата. — Не ме убивай! Ще ти служа, додето съм жива!

Лисицата се укротила. Ловецът я хванал и си я отнесъл у дома. На другия ден пак излязъл на лов. Срещнал вълка. Дигнал пушката да го убие.

— Ауууу, не ме убивай! Ще ти служа вярно, додето съм жив!

Ловецът снел пушката. Вълкът се доближил до него като кротко куче. Той го вързал и си го отвел.

На третия ден ловецът се качил на една висока скала. Мислел там да найде диви кози. Над него се извил голям орел. Ловецът дигнал пушката да убие и него.

— Га-ка, стой, не ме убивай! Га-ка-га, ще ти стана най-верен служител.

Орелът се спуснал от висинето и кацнал на рамото му като кротко пиленце. Ловецът извадил от чантата си две-три дребни животни, нахранил го и си го отнесъл.

На четвъртия ден човекът излязъл на лов в гората. Тъкмо нагазил в гъсталака и една мечка ревнала срещу него. Той дигнал пушката.

— Оаъа, оаъа, не ме убивай! Ще ти служа и добро ще ти правя!

Ловецът не гръмнал. Смъкнал пушката. Мечката отишла при него и почнала да му се умилква. Той си тръгнал и тя тръгнала след него. Отвел я вкъщи при другите животни.

На петия ден ловецът тръгнал из пущинака. На един припек бил легнал голям лъв. Ловецът се прицелил. Животното ревнало с цялата си сила:

— Стой! Не ме убивай! Ще ти бъда покорен роб. Силен съм и ще ти бъда полезен!

Ловецът го оставил жив. Лъвът приближил към него и рекъл:

— Качи се на гърба ми!

Човекът преметнал през рамо пушката си и го яхнал като кон. Така си отишъл у дома.

Там животните заживели братски. Чистели хижата, носели вода, събирали дърва и готвели. Ловецът донасял храна от гората. Понякога и те ходели с него да му помагат.

Веднъж човекът отишъл сам на лов. Животните останали в готварницата. Лисицата готвела, вълкът и мечката режели месото, лъвът пренасял дърва и вода, а орелът вършел това-онова. Лисицата, като държала лъжицата, се изкачила на един стол, сбрала дружината около себе си и им произнесла такава реч:

— Побратими, нашият господар е много добър към нас. Това всички сте го изпитали. Навремето той можеше да ни избие. Сега някой големец щеше да постила кожите ни в стаята си или щяха да ги носят около шиите си богаташките жени. Ама той не го направи. Чу молбите ни, смили се над нас и ни подари живота. Прибра ни в хижата си. Ние стоим на топло, а той ходи в гората по дъжд и вятър да ни храни. Никога не ни е накарал на някаква тежка работа, нито ни е казал лоша или обидна дума. Ние за тая добрина трябва да му се отплатим.

— Кумичке, да живееш за хубавите думи! Съгласни сме с тебе! — викнали в един глас всички животни.

— Добре. И аз ви благодаря за съгласието. Тогава кажете: какво добро да му направим? Трябва да е такова добро, та винаги да ни помни.

Кумица Лиса клекнала на стола и зачакала, а приятелите й се навели и се замислили. След малко орелът вдигнал глава.

— Га-ка, га-ка, да му купим хубава пушка, та куршумът да бие до облаците. И той ще е доволен, и по-добре ще ни храни.

— Ама че го измисли! — рекла на подбив мечката. — Той и без това си ни храни добре. И пушката му е хубава. Ако

поискаше, и тебе можеше да те смъкне от облаците.

Лисицата кимнала и се съгласила с мечката. Животните пак се навели и се замислили. След малко се дигнал вълкът:

— Да ви кажа, най-хубаво е да му съберем в гората диви овце, диви свине, диви сърни, диви говеда и да го направим богат. Хем ние ще ядем от тях, хем той няма да се мъчи и да скита в гората всеки ден.

— Много познаваш господаря! — викнал орелът. — Той обича да ходи из гората. Драго му е, когато нарами пушката и тръгне в горската шума и по зеленото поле.

Лисицата се съгласила с думите на орела. Всички навели отново глави. След малко ревнала мечката:

— Слушайте! Няма по-добро нещо от многото имот, за да си осигури стариите човек. Ние можем да завладеем цялата гора и полето около нея.

— Тая земя и без това не е населена и нашият господар си ходи в нея сам-самичък, като че си е негова — рекъл вълкът.

— Тогава слушайте аз да ви кажа! — ревнал лъвът. — Хижата на нашия господар е много малка. Човек влезе ли в малка хижа, и той се усеща малък; влезе ли в голяма, усеща се, като да е голям. Ние можем да направим на нашия господар палат, та да се усеща като цар.

— Не ви стига умът, приятели! — укорила ги лисицата. — За такава работа мене питайте. Господарят е сам, трябва да го оженим. Това ще му бъде най-голямото добро и за това ще ни е най-благодарен.

— Да ни живееш, кумичке, ум да ни даваш — едногласно одобрили животните.

— Сега помислете коя ще е момата — рекла лисицата. — Ама тя трябва да е най-хубавата в целия свят.

— Тая работа оставете на мене! Аз като ходех вчера, видях такава мома, каквато няма никъде! Лесно ще я откраднa.

Така се наговорили животните. Нямали търпение да дочакат господаря и още същата вечер се пръснали кой където види — да вършат работа.

Ловецът се прибрал надвечер. Потърсил животните, ама не можал да ги намери. Видял яденето на огъня изгоряло. Помислил си, че приятелите му са се разбунтували и са избягали. Станало му мъчно. Взел пушката и хванал гората.

На сутринта лъвът довел много лъвове. Заловили се и до обед направили голям дворец. Подир пладне направили кошери, хамбари, плевници и други сгради.

Вълкът събрал другарите си, заобиколил гората и колкото овце имало, кози, свине, говеда и сърни, подбрали, та ги вкарали в чифлика на господаря.

Мечката събрала дружките си, та изпоплашили и изгонили от гората и из околното поле всичките зверове.

Орелът се губил някъде и донесъл хубава лъскава пушка. После литнал с един приятел, та откраднали и донесли хубавата мома.

А лисицата само се връцкала ту в чифлика, ту в двореца и нареждала кое как да бъде.

Минал денят. Слънцето залязло, а господарят не се връщал. Животните почнали да се тревожат.

— Да не му се е случило нещо? — рекла лисицата. — Той винаги се връща надвечер, а сега го няма! Я, орльо, литни, та разгледай дали не ще го видиш някъде!

Орелът литнал. Изгубил се из ширинето. След малко се върнал и казал, че господарят бил седнал на самия край на най-високата скала и бил нещо много замислен.

— Глупчо, защо не му се обади? Нему е домъчняло, че живее сам, без жена и челяд. Ако се хвърли от скалата, да му мислиш! — заканила се лисицата.

Всички животни се спуснали бързо към скалата. Ловецът се изправил да се хвърли в пропастта. Орелът го хванал за яката и го задържал. Пристигнали и другите животни и го попитали:

— Господарю, какво беше решил да направиш?

— Какво да сторя? Потърсих ви, а вас ви няма. Помислих си, че сте ме оставили. Стана ми мъчно. Отчаях се и… друго какво да сторя…

— Ех, знаеш ли ние какво сме ти приготвили през това време?…

— Какво?

— А, сега няма да ти кажем. Когато отидеш, сам ще видиш.

Яхнал господарят лъва и си тръгнал. Като стигнал, човекът се зачудил. Не можал да познае мястото, където живял толкова години. Пред двореца го посрещнала момата. Животните казали на господаря, че са му я довели за жена. Човекът се зарадвал и попитал момата дали е съгласна. Тя се съгласила. На другия ден направили сватбата. Ловецът заживял в двореца като цар.

Момата била щерка на царя в оная държава. Той тръгнал да търси щерката си. Врекъл се да даде голямо богатство на онзи, който я найде. Една баба обещала да издири момата. Царят й дал пари и кола. Тя кръстосала навсякъде царството. Стигнала и до двореца на ловеца. Надзърнала оттука, надзърнала оттам и видяла царската щерка в една стая при животните. Ловецът бил на лов. Бабата се скрила, почнала да реве като бик:

— Мууууу, мууу…

Лъвът изскочил и отишъл да търси бика. Мечката хукнала да го пресрещне. Бабата обиколила от другата страна и захванала да писука като пиле:

— Пию-пию, пию-пию…

Лисицата рипнала да найде пилето. Орелът след нея — да я пресрещне. Бабата се скрила на трето място и захванала да блее като агне:

— Беее, бееее!

Вълкът се хвърлил през прозореца и хукнал към гората да найде агнето. Бабата влязла, грабнала царската щерка, качила я на колата и избягала. Когато се върнали, животните не я намерили.

Лисицата се качила на стола и събрала приятелите около себе си:

— Кажете сега: какво да правим? Мислете по-бърже, додето господарят не е дошъл!

— Вие помислете, а аз ще ида да я потърся — рекъл орелът. След малко се върнал и им казал, че една баба е затворила

момата в кола и я кара към къщи.

— Скоро намери другар да я откраднеш! — заповядала лисицата.

Докато орелът намери другар, докато иде, бабата предала дъщерята на царя и му казала къде я намерила. Царят затворил щерка си в една стая. Орелът се върнал и казал на животните, че не може да открадне булката на господаря, защото е затворена. Лисицата се замислила и рекла:

— Скоро да сбереш всички орли, кажи им да се сбият над царския дворец, а ти се скрий с един приятел. Господарката ще погледне през прозореца да види орлите, а вие я грабнете и пак я донесете.

Орелът изпълнил заповедта на лисицата. Събрал побратимите си. Те се сбили над царския дворец. Господарката отворила прозореца и се надвесила да види какво правят орлите. Скритите орли се спуснали и я отнесли в двореца на ловеца.

Царят, нали знаел къде е дъщеря му, веднага пратил много войска да накаже грабителя и да доведе щерката му.

След тревогите лисицата я заболяла глава и излязла да се поразходи. Видяла един старец, който събирал дърва и ги товарел на магаре.

— Ей, защо крадеш от гората на господаря? Сега ще извикам кумеца да те разкъса!

— Недей, писана кумичке! Не е бог знае колко един товар дръвца, а пък аз ще ти кажа нещо много важно.

— Какво ще ми кажеш?

— Отдолу иде много войска. Разправят, че е тръгнала при вашия господар.

Лисицата се втурнала и обадила на другите животни.

— Скоро — рекла, — гответе се, иде войска, тя ще погуби и нас, и господаря! Ти, орльо, сбирай орлите! Ти, лъвчо — лъвовете! Ти, мецо — мечките! Ти, вълчо — вълците, да нападнем войската! Аз ще ви командвам. Бегом марш!

Животните изпълнили заповедта. Лисицата ги повела. Издебнала, когато неприятелската войска седнала на обяд, заповядала на орлите да грабнат и да отнесат пушките, а на другата си войска — да напада. Почнал се страшен бой. От неприятелската войска не останал жив човек.

Царят видял, че зет му е много силен и му съобщил да дойде при него, за да му отстъпи царството. Ловецът повел животните и жена си и отишъл при тъста си. Той наистина му отстъпил престола. Ловецът станал цар. Когато решавал да направи нещо, винаги се съветвал с животните, а особено с лисицата — и царството му напредвало.

---

info

Информация за текста

$id = 29820
$book_id = 5919
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/29820
Сканиране: Диан Жон, 2011
Разпознаване и корекция: sonnni, 2012
Допълнителна корекция и форматиране: Xesiona, 2012

Издание:
Ангел Каралийчев. Тошко Африкански и приказки
ИК „Хермес", Пловдив, 1997
Редактор: Венера Атанасова
Коректор: Ева Егинлиян
ISBN: 954-459-378-0

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Лозарят и косето

Напекло топлото мартенско слънце. Закапали весело капчуците. Стопанинът грабнал ножицата и се провикнал към косето:

— Хайде, косе-босе, тръгвай с мене да подрежем лозите!

— Не мога — отвърнало косето, — защото си имам работа: гняздо вия.

И отлетяло за сламчици.

Зашумял развигорът над хълмовете. Избуяли новите ластари на лозите. Бръмнали пчелите по градините. Стопанинът нарамил мотиката и погледнал към гняздото на косето:

— Тръгвай, косе, с мене — да прекопаем лозето!

— Дума да не става! — отвърнало косето. — Аз тъкмо сега съм захванало да снасям яйца!

И се накокошинило в гняздото.

Затрещели юнските гръмотевици. Проливни дъждове окъпали земята. Стопанинът нагърбил пръскачката и пак викнал на косето:

— Косе-босе! Хайде да пръскаме, че маната може да изгори гроздето.

— Върви сам! Не виждаш ли, че аз тука пиленца мътя! — отвърнало косето и притихнало в гняздото.

Гъсти буренаци заглушили лозите. Грижовният стопанин наточил косера си и попитал косето:

— Няма ли, косенце, да дойдеш с мене да оплевим лозето?

— Няма! — отвърнало косето. — Сега пък ще уча пиленцата си да хвърчат.

Настъпила есента. Кехлибарени гроздове натегнали под лозите. Стопанинът подкарал кораба към лозето.

— Къде си, косе-босе? — провикнал се той.

— Тук! — изчуруликало косето.

— Хайде да берем грозде!

— Ида! — пръпнало косето. — Почакай само да повикам пиленцата си. Всички ще береме!

---

info

Информация за текста

$id = 3548
$book_id = 652
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3548
Сканиране, разпознаване и корекция: unicode, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Български народни приказки
Издателство „Народна младеж“

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Лунно клонче
Японска народна приказка

Старият баща повика своите трима синове и рече:

— Чеда мои, усещам, че наближава моят край. Преди да склопя очи, искам да оставя единия от трима ви за наследник на моята малка къща и на оризовата нива, която досега задружно сме работили и тя ражда зърно за пет-шест гърла. Вие скоро ще се задомите, но къщата е тясна и не ще може да побере три нови семейства. Ако пък разделя оризовата нива на три малки лехи — доникъде не ще стигне, за да изхрани семействата ви. Виждам, че целият имот трябва влезе в ръцете само на един от трима ви. Но кого да направя за наследник, когато и тримата сте ми еднакво свидни? Цяла нощ не съм спал и съм размишлявал. И реших най-напред да проверя кой на какво е способен. Ето тука в трите торбички, които е тъкала майка ви, аз наброих по една шепа жълтици. Тези пари съм спечелил и скътал през целия си живот. Те са за вас — всекиму давам поравно. Вземете ги и тръгнете по широкия свят. Днес е първият ден на Оризовата жетва. Ще ви чакам точно на тоя ден подир три години. Вие се потрудете да извършите такива дела, че да умножите жълтиците, които ви давам, и да получите похвала от хората. Като се върнете, аз ще преценя според делата кой е достоен да стане наследник на къщата и на нивата ми. Хайде, на добър път!

Тримата братя протегнаха ръце към торбичките, поклониха се на стария си баща и тръгнаха. Цял ден вървяха заедно и надвечер стигнаха на един кръстопът.

— Тука трябва да се разделим — рече най-големият. — Нека всеки си избере сам пътя, който ще поеме.

— Аз ще тръгна по левия път — извика най-малкият.

— Аз избирам десния — бързо извика вторият брат.

— За мене остава средният — проговори най-големият и на раздяла се поклони на братята си. — Помнете, че след три години — в първия ден на оризовата жетва — всички трябва да се съберем пак на този кръстопът, заедно да си идем вкъщи.

— Съгласни сме! — дружно извикаха двамата по-малки братя и отминаха.

Най-големият бавно закрачи по средния път, който беше неравен, изоставен и тревясал. Никъде не се виждаше следа от човешки стъпки, нито от копито на домашно животно.

— Защо ли е изоставен този път? — си рече пътникът и много скоро му стана ясно защо.

Наблизо течеше една дълбока река с високи брегове. Пътят пресичаше реката, но никой не можеше да мине на отвъдния бряг, защото още през пролетта придошлите дъждовни води бяха отнесли стария мост. Наблизо не се виждаше никакъв брод. А отсреща се шареха напуснати лехи на оризови ниви, зеленееха се тучни пасища, цъфтяха плодни дървета.

— Тука трябва да бъде изграден нов мост, по който ще минават хората на другия бряг, за да засеят нивите си, да окосят ливадите си и да сбират плодовете на дърветата. Защо да не се заловя аз и да направя моста? Ще ме запомни мало и голямо. Пари имам. Ще си намеря помощници и ще свърша една добра работа! — си рече най-големият брат и още на другия ден намери трима майстори помощници от съседното село.

Запретнаха ръкави четиримата строители. Приготвиха камъни, отсякоха кедрови дървета за подпори и греди. Докато получаваха пари, помощниците работеха на драго сърце, положиха основите на моста, наредиха и основните греди, но когато узнаха, че техният ръководител вече е изхарчил всичките си пари, една сутрин си дигнаха чуковете и го напуснаха.

— Оставиха ме сам, но аз ще довърша работата докрай! — си рече майсторът и се залови да нарежда напречните дървета върху гредите. Още една година се труди. Чука, дяла, нарежда. Най-сетне на третата година привърши всичко.

Щом видяха, че мостът е готов, хората потеглиха на тълпи отвъд. Захванаха да разорават целините и да ги превръщат на

плодни ниви, напълниха пасищата със стада. Разведриха се набръчканите им чела. Тяхната радост беше голяма.

— Тяхната радост е най-голямата ми награда! — си рече майсторът и легна да пренощува на полянката до самия мост за последен път, преди да се върне в къщата на баща си. Но щом задряма, насън му се яви един старец с бяла брада, бутна го лекичко с тояжката си по рамото и рече:

— Ти, човече, се потруди за хората, ала за себе си нищо не направи. А твоят труд не бива да остава без награда. Затуй аз съм ти донесъл една въдица от тръстика. Изправи се на моста, дето ти го направи, метни надолу въдицата и дръж каквото се закачи. То ще ти бъде наградата. Първия път ще изкараш една кесия, пълна със златни монети. Хванеш ли кесията за дъното и започнеш ли да изтърсваш жълтиците, те ще засипят земята, кесията никога няма да се изпразни. Втория път ще изтегни една бъклица, пълна с най-добро вино. Наклониш ли тая бъкличка и захванеш да я изливаш — виното няма да има свършване. Третия път ще изтеглиш една метличка, направена от клончета на лунно дърво. Удариш ли с метличката някой стар човек — той мигом ще почне да се подмладява. И колкото повече го тупкаш — толкова по-млад ще става. Като изрече тия думи, старецът мина по моста и се изгуби. Майсторът се дигна, потърка с длан очи и съзря в краката си на тръстикова пръчка на въдица. Наведе се, разви конеца й, изправи се на моста и захвърли кукичката в буйните води на реката. Не щеш ли, на кукичката се закачи нещо тежко. Майсторът дръпна пръчката нагоре и измъкна една кесия, пълна с жълтици. Развърза я, захвана да я изтърсва на моста, а жълтиците падаха и нямаха свършване. С разтреперана десница майсторът заметна повторно въдицата. Този път кукичката му хвана една чудесна бъкличка с вино. Отвори й запушалката, надигна я, пи, додето утоли жаждата си, но виното не се свърши и бъкличката все още си беше пълна догоре. Когато за трети път метна пръчката, на въдицата се закачи лунната метличка. Тя сякаш беше направена от нежни коралови клонки.

— Повече нищо не ми трябва! — извика най-големият брат, захвърли тръстиковата въдица в реката, прибра кесията, бъкличката и метличката в торбичката си, метна я през рамо и закрачи към уреченото място, където го чакаха по-малките му братя.

Беше настъпил първият ден на оризовата жетва. Завари братята си спрели на кръстопътя цял керван от коли, натоварени с ориз и скъпоценни платове от тънка коприна.

Трите братя се поклониха един на друг и се изгледаха от главите до петите.

По-малкият се наведе над ухото на средния и му прошепна:

— Загубен човек е нашият брат. Пропилял е на вятъра бащините жълтици. Нищо няма да получи от баща ни.

Бащата беше излязъл на пътната врата и плесна радостно с ръце от удивление, като видя какво имане са докарали двамата му по-малки синове. Той пипаше копринатa, гребеше с шепи ориза и цъкаше с език, а в торбичката на най-големия си син не пожела да погледне. Само поклати глава и махна безнадеждно с ръка: „Твоята работа е изгубена!“ — искаше да каже старецът! Но най-големият брат го спря:

— Защо ме отминаваш, тате? Я виж какво съм ти донесъл и като извади кесията, захвана да я изтърсва. Жълтиците заваляха като огнени капки. Насъбраха се съседите.

— Вземете си по една шепа! — подкани ги майсторът на моста. — Моля ви се! Не се срамувайте!

Сетне прибра кесията и призова всички:

— Елате ми на гости да ви почерпя с най-хубавото вино на света. От моята бъкличка.

Насъбра се голяма навалица в бащиния му двор. Разположиха се гостите кой където намери място. А виночерпецът подложи едно камъче и наклони бъкличката. Тя потече като чешмичка. Всеки минаваше край нея и подлагаше чашата си. А най-жадните подлагаха направо шепите си и пиеха ли, пиеха. Всички се развеселиха. Само старият баща изтежко въздъхна:

— Ех, защо не съм по-млад, че да поведа хорото!

Като чу думите на баща си, най-големият брат се досети за лунната метличка, изкара я от торбичката и лекичко го удари по гърба. Тогава стана чудо. Бялата брада на стареца мигом почерня, бръчките по челото му се изгубиха, подмлади се човекът, скочи пъргаво на крака и поведе хорото.

Гостите си глътнаха езиците от почуда. Една бабичка разбута навалицата, отиде при най-големия син, изправи се пред него и рече:

— Дай ми я, баби, тази чудна метличка, ще ида с нея да тупна по гърба моя старец, защото е изнемощял и не може да мърда от мястото си. Ей сегинка пак ще ти я донеса.

Полъга се най-големият брат, даде метличката и прегърбената бабичка я отнесе у дома си. Минаха час-два, а бабичката все още я нямаше. Разтревожи се най-големият брат, отиде за метличката си и що да види: в бабината къща седи един дребен старец, а пред него лежи по корем едно пеленаче и вика:

— Още! Още!

А старецът го тупа с ръка по гърба.

— Къде е метличката! — извика строителят на моста.

— Метличката, която донесе моята бабичка, се изпотроши докато я удрях по гърба. Тя ставаше все по-млада, най-сетне се върна в детските си години, но нямаше насищане. Искаше още и аз я шибах, додето се изпотрошиха и се превърнаха на прах всичките клончета на метличката.

Тъй пропадна вълшебната лунна метличка, която връща годините назад и подмладяваше старите хора.

Някой от вас ще ме попита: какво стана с бъкличката?

Тя се разхожда по трапезите.

А бездънната кесия с жълтиците?

Тя е прибрана в съкровищницата на банката.

---

info

Информация за текста

$id = 13217
$book_id = 215
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/13217
Сканиране, разпознаване и корекция: NomaD, 2009 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки от цял свят
Издателство „Пан“, 1998

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Лъв без опашка

Зайка Зелкова има две зайчета. Едното се казва Сребърен мустак, а другото — Лъв без опашка. Веднъж Сребърен мустак, като прескачаше един горски ручей, тупна във водата.

— Добре ми дошъл, скакалецо! — се провикна една рибка с червена опашка и отвори гърло да налапа зайчето.

Сребърното мустаче замръзна от страх. Ушите му затрепераха. Рибката зяпна, разтвори широко уста, опита се да налапа зайчето, но като разбра, че не ще може да свърши тая работа, плесна ядовито с опашката си и рече:

— По-скоро да се махаш от очите ми! Сега не мога, но когато порасна, само да ми паднеш — ще те изям!

Сребърното мустаче се измъкна от водата и презглава хукна към заешката дупка. Мушна се в затопления мъх и цялото затрепера. Разболя се милото от страх. Зайка Зелкова час по час му слагаше мокри кърпи на челото и го поеше с липов чай.

— Не бой се, маминото! Аз ще кажа на щъркела да я клъвне тая проклета рибка. Не бой се!

Но Сребърното мустаче не можеше да се успокои. Като си спомняше как му се заканваше рибката — козината му настръхваше. Минаха пет дни. Разтревожена, Зайка Зелкова повика в къщи доктор Га, най-добрия горски лекар. Като влезе в дупката, доктор Га си намести очилата, погледна ушите на болното зайче, преслуша сърцето му, надникна в гърлото му и рече:

— Нищо му няма. Ако утре му дадеш едно червено яйце, страхът му ще изчезне.

И като се поклони, доктор Га напусна заешката къща.

— Ах, боже! — въздъхна Зайка. — Откъде да ти взема червено яйце, болно мамино момченце!

— Мамо — обади се Лъв без опашка, — аз ще намеря едно червено яйце. Ти само ми кажи при кого да ида.

— При кокошката, Лъвчо! Само тя може да помогне на братчето ти.

Лъв без опашка размаха предната си лапа и напусна заешката дупка. Затече се между дърветата. Извървя цялата гора, излезе на открито поле. Там пасеше едно магаре.

„Туй нещо трябва да е кокошката" — помисли си Лъвчо и се провикна:

— Хей, кокошко, по колко продаваш яйцата?

— Я си върви по пътя, не виждаш ли, че не съм кокошка?

— Ами какво си?

— Аз съм лъв в магарешка кожа.

— А къде живее кокошката?

— В курника.

— Къде е курникът?

— Не обаждам.

— Ще кажеш, аз заповядвам! — тропна с крак зайчето.

— Че кой си ти, дето ми заповядаш?

— Аз съм Лъв без опашка.

— Щом си лъв без опашка — прекланям глава, ще кажа. Курникът се намира там, където показва опашката ми.

Потегли зайчето по оня път, който му сочеше магарешката опашка. Вървя, вървя, вървя, най-сетне по тъмно стигна до едно село. Месечината беше изгряла, а селяните спяха дълбок сън. Лъвчо се озърна насам-нататък и се намъкна през отворената вратня на най-крайния селски двор. Пристъпи тихичко. Най-напред съзря курника. Под него се беше настанила неговата горска кака Лисица. Тя ровеше усърдно дупка под заключената врата на птичата спалня.

— Какво правиш тука? — попита зайчето.

— Ровя дупка.

— Защо ти е?

— Вътре зли хора са заключили една затворничка. Искам да я освободя.

— Колко си добра! — продума зайчето. — Това ли е курникът?

— Не е това. Курникът е там, пред къщата. Виждаш ли оная мъничка колибка? Там е курникът.

Лъв без опашка подскокна и за един миг се намери пред малката дъсчена къщичка. Надникна. Вътре хъркаше старото куче Мурджо. Зайчето протегна лапичката си, докосна Мурджа по главата, но кучето спеше дълбоко и не усети гостенчето. Тогава Лъв без опашка си навря главата в кучешката колибка и извика на Мурджовото ухо:

— Куку!

Мурджо скочи. Сграбчи зайчето с големите си лапи и изръмжа:

— Що щеш тука, зайче мустакато?

— Дойдох да ми дадеш едно червено яйце. Моля ти се, кокошко, дай едно яйце за болното Сребърно мустаче!

— Сбъркало си адреса. Аз не съм кокошка. Кой те проводи при мене? Искам да му целуна ръчицата.

— Проводи ме добрата кака Лиса опашата!

— Къде е тя? — наостри уши Мурджо.

— Хе там, трепе се горката да спаси една нещастница от затвора.

— Тая новина ти спаси невинната душица. Почакай пред колибата! Подир малко ще получиш яйце за болното си братче. — И като се промъкна крадешком край плета, кучето неусетно стигна до курника и се хвърли върху лисицата. Набърже й съдра кожухчето. Кокошката се измъкна от курника ни жива, ни мъртва.

— Ти си мой благодетел, защото ми спаси живота! — изкудкудяка тя на Мурджа.

— Най-напред за живота си трябва да благодариш на онова мъничко зайче, което стои пред колибата ми.

Кокошката се заклати към кучешката колиба и като видя зайчето, ахна:

— Що щеш тука на вълка в устата?

— Чакам си яйцето.

— Яйце ли? Заповядай! — рече кокошката и като се напъна, снесе едно яйце.

Зайчето погледна топлото яйце и поклати глава:

— Не го искам.

— Защо?

— Защото е бяло. Мен ми трябва червено яйце.

Кокошката се намери в голямо затруднение, защото тя можеше да снася само бели яйца, но старият Мурджо изръмжа нещо и кокошката подскочи.

— Ей сега ще ти донеса червено яйце, защото ти ми спаси кокошата глава — изкудкудяка повторно кокошката и прескочи градинския плет.

Подир малко тя се върна и търкулна пред муцунката на зайчето една току-що отскубана червена репичка.

— Вземи туй яйчице — рече тя — и го носи на болното си братче. Носи му още много здраве от кокошката и Мурджа.

Зайчето се поклони, захапа репичката за опашката и изхвръкна от селото.

Запъхтян се върна Лъв без опашка у дома си и подаде червената репичка на уплашеното си братче. Сребърното мустаче захрупа репичката и щом я изяде, скочи на крака. В очите му светна голямо безстрашие.

— Мамо — викна то, — отсега нататък не искам да ме наричате Сребърно мустаче!

— Ами как? — погледна го учудена Зайка Зелкова.

— Лъвско сърце!

Зайка Зелкова се усмихна и с лапичката си го помилва нежно по главичката.

---

info

Информация за текста

$id = 8900
$book_id = 5372
$book_id = 62
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/8900
Сканиране, разпознаване и корекция: moosehead, 2008

Издание:
Приказки от български писатели
Издателство „Български писател“, 1981 г.
c/o Jusautor Sofia

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Лъвът и лисицата

Натежали годините на стария лъв. Почнал да гони с голяма мъка жертвите си. Не можел вече да си хваща плячка. Повлякъл се гладен из гората. Дълго мислил как да си изкара прехраната и решил да си помогне с измама. Прибрал се в пещерата си и надал рев:

— Братя и сестри — вълци, мечки, елени, зайци и лисици, елате да ме видите, защото е настъпил последният ми час! Отивам си!

Полъгали се горските зверове и се навървили един след друг към лъвската пещера. Там старият лъв ги посрещал със силни удари и ги простирал на земята. Много доверчиви зверове издъхнали под лапите му.

Най-подир се задала и лисицата.

— Как си, господарю — надникнала тя отвън, но вътре в пещерата не влязла.

— Ох—изпъшкал лъвът, — зле съм. Няма да ме бъде. Влизай по-скоро, додето не съм хвърлил топа.

— Благодаря за поканата, господарю, но аз не смея да вляза вътре.

— Защо? — учудено попитал лъвът.

— Защото гледам, че всичките стъпки на зверовете, които са дошли преди мене, са насочени навътре към пещерата. Който е влязъл при тебе — навън не е излязъл. Сбогом, господарю!

И хитрата лисица побягнала здрава и читава.

---

info

Информация за текста

$id = 3546
$book_id = 652
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3546
Сканиране, разпознаване и корекция: unicode, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Български народни приказки
Издателство „Народна младеж“

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Мадарска легенда

Обадиха се тихи щурци. Зашепна топлата полегнала трева, зашътаха светулки в клонака край малките мадарски воденици. Над тях потрепваха върбите и разкършиха бели клони. Гъстият листак задавено зашумоля. Големите търкулнати надоле, дялани преди векове камъни потънаха в мрачината. Горе, над върховете, трепна една жълта звезда и пое над синьото Дунавско поле. Подире й тръгнаха други две, като помамени пилета. Техните гласове са заглъхнали високо някъде в златистия прах на Млечния път. По-силно запяха щурците, тревата и листите зашумоляха, затрепера бистрият ручей, в долчината — окъпа ги лунна светлина. Над стръмните скали се търкулна месечината и учудено спря до крайчеца на един камък. Сякаш се чудеше да плувне ли надоле над житната равнина в синевината, или да се търкулне на меката трева под люляците и заспи ведър летен сън. Загледа се ясноликата месечина към широките нивя, които бърже обличаха сребърна нощна риза, наведе се през камъка и плисна като из ведро светлина връз малките, изровени от земята стени на древни жилища, заля разбутания камънак, помилва надгробните кръстове, побити преди хиляда години…

Забърза над Мадарската крепост, където отколе са рукнали високите каменни стени с островърхи кули, дълбоки кръгли прозорчета и тесни бойници. Мина над задрямалата тъмна горица и нежно докосна вейките на люляците, натежали от цветове и птици.

Каква върволица от векове е видяла тая жълта глава!

Къде е сега оная земя, къде са сега ония хора, които преди девет столетия са препускали през Дунавското поле, гонили са глигани в делиорманските гори, пили са медовина от ешмедеметата и са развявали наместо знамена черни конски

опашки? Къде са ордите, облечени в тежки железни ризници, с тънки копия, като градоносен облак устремени на юг? Къде са дворците, пред които чужденецът се е спирал омагьосан? Къде са варварите, които са вярвали в орлите, къде са първите християни?

Голямо, чудно небесно око, когато преди хиляда години се показваше над оня същия камък, където беше преди малко, ти огряваше най-силната българска крепост. Ти се носеше над заспали тихи кули, над дълбоки гори — пълни със зверове и самодиви и ръсеше жълт пламък над някогашния белокаменен престолен град. Срещаше ли по улиците млади влюбени сърца, упоени от нощна радост? Ловеше ли думите им? Разкажи за ония корави и жестоки полудиви мъже със засъхнала кръв по кожените дрехи, които нощем, облегнати на копията си, тъгуваха за далечната прародина, останала някъде в степите край Волга като сън, като приказка.

Разкажи една приказка!

Налягали в гъстата копринена трева ние слушаме твоя глас. Щурците ще онемеят, а горе просънен нощен ветрец ще полюшва люляковите клони, натежали от цвят и птици.

Конникът, издълбан в скалите, ще оживее, ще смахмузи напукания корем на коня си и тежко ще затропат четири каменни копита по градините и покривите на Мадара. Ще затрепери цялото Дунавско поле. Додето плесне криле и нададе вик първият петел, каменният кон ще засмуче жадно вода от белия Дунав, а конникът ще потърси с очи образа на някоя русалка, излязла от дълбочината на тихата река.

Помниш ли оня голям майстор, който издяла в канарата този трепнал кон и неговия ездач? Помниш ли неговия чук и неговата дарена ръка?

Той беше млад момък, славянин, с жълта като слама коса, паднала на кичури над челото му и две загадъчни очи, окъпани от голям творчески пламък. В крепостта, където ечаха бойни рогове, цвилеха коне и се чуваха викове на мъже, жадни за плячка, за жени, медовина и за бой, този човек беше чужденец. Той носеше белега и на други времена. Нямаше роднина и

никой не го знаеше откъде е дошъл в Плиска. Цял ден удряше длетото с един тежък чук и когато отмалееше, отпущаше десницата си и извръщаше очи надоле, към прегорилото пшенично поле, където мирни жътвари бързаха да приберат хляба си, докато не са връхлетели вражи пълчища — да го потъпчат и запалят. Той гледаше жътварите, които мърдукаха между кръстците, и песните им вълнуваха кръвта му.

Надвечер в двуколесница със сребърни шини и славеи-звънчета откъм Плиска се задаваше царската дъщеря, на хан Омуртага дъщерята — тънко черно момиче с малки корави гърди като тракийски ябълки. То спираше потъналите в пяна едри коне и дълго гледаше широкия гръб на майстора и неговите здрави мургави ръце, които разсичаха камъка. Когато усетеше, че ханската дъщеря е зад гърба му, момъкът изтръпваше. Сладък сок тръгваше по жилите му. С разтуптяно сърце той удряше, чукът пееше в ръцете му, а камъкът омекваше като почва, напоена от пролетен дъжд.

Черното момиче го замеряше със ситни камъчета и смехът му се носеше наоколо — млад и волен.

Една вечер, когато княгинята дойде и спря зад него, той изведнъж се обърна назад и девойката потъна в кротките му тъжни сини очи. Почна да маха с ръце и да вика за помощ. Обърна двуколесницата и шибна коня. До полунощ майсторът не можа да заспи, а ходеше по стърнищата, между кръстците и пееше, тъй както пеят щурците. Мъждукаха далечни аули. Никога звездите, не са пламтели с такъв огън. След полунощ той легна на тревата. Чу как тупти сърцето на земята, усмихна се, затвори очи и протегна ръце към звездите. Тогава му се яви насън дъщерята на ювиги хан Омуртаг — тънка и черна, и мила. Попита го:

— Чух глас насън. Някой ме викаше. Ти ли беше? Защо ме повика?

— Защото ти грееш над мене като юлска звезда, защото твоите очи са две череши, мокри от утринна роса, а гласът ти — глас на чучулига.

— Ще кажа на хана.

— Кажи му.

— Ти посягаш да откъснеш най-хубавия плод от градината на хана. Той ще ти отреже главата, ще я хвърли върху скалите — за да изкълве бог Икуш очите ти. Тези очи! Остави ме да ги погледам! Ах, колко си хубав! Тая вечер ти видя ли как потъвах в тях, почнах да се давя и извиках за помощ. Аз съм удавница! Ето ме, лежа мокра на пясъка. Помилвай ме! Наведи се над мене и ме съживи с топлия дъх на устните си! Не си ли царски син?

— Не съм.

— А какъв си?

— Син съм на един каменар от най-будния аул в държавата на хан Омуртаг.

— Лъжеш.

— Защо да те лъжа?

— Ти си пратеник на боговете. Ти можеш да вдъхваш душа на мъртвия камък. Когато твоят чук заповяда — от канарата излизат живи хора. Ти имаш сила да покоряваш. Ти ме омагьоса. Ще ме отведеш ли?

— Къде?

— Където искаш. Светът е широк.

Майсторът я прегърна. Такава жена той не беше срещал никога през живота си…

Когато гроздето наля зърно и потъмня, когато златни листа закапаха от дърветата, и делото на майстора узря. Току-що се беше върнал Омуртаг от дълъг поход и беше събрал всичките си големци в крепостта на веселба.

Мадарската крепост се люлееше, пияна от преславско вино и загорска медовина.

Последния ден. Слънцето бърже залязваше. Майсторът захвърли чука и длетото, и бавно слезе по ремъчните стъпала от скалата. Позлатена от спокойната длан на есенното слънце, се зададе ханската колесница. От лявата страна на Омуртага стоеше черното тънко момиче. Хан Омуртаг го беше прегърнал с тежката си ръка и викаше:

— Гледай какво чудо е направил на скалата. Ще му по-златя ръката. Де го майстора?

Двамата боили, които препускаха подир колесницата, скочиха от конете и догониха майстора, който крачеше полека към Мадара.

— Ти ли си — попита ханът — майсторът?

— Аз съм.

— Каква награда искаш да ти дам?

— Нищо не искам, господарю!

— Искай! — гневно заповяда ханът. — За твоето незнайно дело искай царски дар!

Тогава майсторът го погледна смело в очите и заговори:

— В десницата си, господарю, ти държиш един меч, което е страшило за враговете, а с лявата прегръщаш едно момиче, по-скъпо от всички земни съкровища. Дари ме с лявата!

Сам се върна хан Омуртаг в Плиска, сам влезе в двореца и не знаеше къде да седне от мъка. Когато вечерта пристигнаха старите боили Да целуват ръка на своя хан и да се веселят на трапезата му, те попитаха къде е дъщеря му — да им подаде златните чаши.

С помътен поглед ханът се дигна, потърси с очи бързоходеца и му пошепна:

— Иди да върнеш дъщеря ми! Донеси ми главата на майстора!

В полунощ проточено запяха първи петли. Със сухи очи дъщерята на хан Омуртаг наливаше и черпеше беловласите военачалници. Сърцето й беше угаснало в гърдите и не трепваше. Сърцето и беше мъртва птица.

А на утрото, преди да заблести росата по крайчеца на листата, преди да се търкулнат колите между кръстците на дунавските ниви, едно момиче в бяла одежда, поръсена със зелени звезди, се качваше по стъпалата, що се виеха между скалите към крепостта.

Излезе девойчето горе, обърна се към слънцето, прошепна нещо и се хвърли.

Когато падна, скалата сякаш се пропука, от долу до горе, а ездачът изтърва копието си...

---

info

Информация за текста

$id = 3405
$book_id = 549
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3405
Сканиране и разпознаване: unicode, 2007
Корекция: BHorse, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Най-тежкото имане. Приказки и разкази
Съставител: Георги Струмски
Библиотечно оформление: Стефан Груев
Редакционна колегия ЕФРЕМ КАРАНФИЛОВ, ИВАН ЦВЕТКОВ, ЙОРДАН МИЛЕВ, КАМЕН КАЛЧЕВ
Отговорен редактор НИКОЛАЙ ЯНКОВ. Редактор на издателството АННА ПАНЧЕВА
Илюстрации АЛЕКСИ НАЧЕВ. Художник на корицата РАДОЙ БОЯДЖИЕВ. Художествен редактор ИВАН МАРКОВ
Технически редактор ЕЛЕНА МЛЕЧЕВСКА. Коректор ТАНЯ СИМЕОНОВА
Първо издание. ЛГ. V. Тематичен № 13/9537172431/6006-2-79
Дадена за набор на 23. IV. 1979 г. Подписана за печат на 27. IX. 1979 г. Излязла от печат на 10. X. 1979 г.
Поръчка № 118. Формат 1/16 60×90. Тираж 60 000. Печатни коли 16. Издателски коли 16. Цена 2 лв.
„НАРОДНА МЛАДЕЖ“ — ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС. МОНОФОТО, ПЕЧАТ И ПОДВЪРЗИЯ ДПК „Д. БЛАГОЕВ“. СОФИЯ — 1979

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Магаре и кон

Магарето и конят тръгнали на воденица. Магарето се влачело едвам-едвам, защото на гърба му били натоварени два чувала жито, а охраненият кон препускал празен и бодро цвилел.

— Ох! — изпъшкало магарето. — Колко много тежат пустите му чували! Задъхвам се. Ако падна — ще умра. Моля ти се, кончо, помогни ми! Кажи на стопанина да прехвърли единия чувал на твоя гръб.

Но конят си правел углушки и пет пари не давал за своя претоварен другар.

На едно каменисто място магарето се препънало, строполило се на земята и издъхнало под чувалите.

Тогава стопанинът на двете животни наместил магарешкия самар и чувалите върху конския гръб, шибнал коня с камшика си и го подкарал напред.

Конят се превил под тежкия товар, въздъхнал, извил глава към магарето и рекъл:

— Ех, братко, ако бях послушал молбата ти, сега щях да нося само един чувал жито.

И захванал да преплита краката си.

---

info

Информация за текста

$id = 3545
$book_id = 652
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3545
Сканиране, разпознаване и корекция: unicode, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Български народни приказки
Издателство „Народна младеж“

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Магаренцето Рилчо

Чичо Георги има едно младо магаренце на име Рилчо. То му тегли каручката до кооперативните ниви. Каручката е малка, но върши голяма работа. Много е хубава. Коларят Димо я измайстори. Издяла я от сухо дърво буково. Наплатите на колелата направи от ясен и ги шиноса с истинско желязо. Отзад на дъното майстор Димо нарисува едно петле със зелени разперени крила, червен гребен и жълти крачка. Петлето кукурига. Всичките текезесейци познават каручката на чичо Георги, когато затрака в зори по камъните. Жените събуждат децата си да тръгват на училище, като им думат: „Хайде, мами, ставайте, защото чичовото Георгево петле изкукурига. Бързайте да не окъснеете. Ей сегинка ще удари училищният звънец."

— Вие къде ще работите днес? — питаха малките.

— Гръсти ще скубем, картофи ще вадим, узрели круши ще събираме. Нали нощес се изви буря и силният вятър е изпоначупил клоните и обрулил пожълтелия плод на земята.

— И ние искаме да събираме узрели круши и ако в лозята има узрели гроздове, искаме да ги наберем.

— Елате, щом свършите училище. Ние ще ви чакаме на нивата.

— Чакайте ни, майко, недейте пипа нападалите круши. Ние ще ги съберем всичките и ще отделим натъртените и почернелите от здравите.

Тъй поръчваха малчуганите и изпращаха с очи пъргавото магаренце, което тропаше пред каручката и копитата му затъваха в наквасените от нощния дъжд коловози на селския път. Кооператорките шляпаха боси и щом си измият изпонакаляните крака в каменните корита на голямата чешма, всичките ще си обуят гуменките да не им мръзнат краката в утринния росиляк.

Пъргаво магаренце беше Рилчо. Теглеше юнашки каручката. Всичките текезесейци от звеното товареха сутрин на Рилчовата каручка торбите с хлябовете и мотиките си, когато копаеха царевиците, и сърповете си, когато жънеха житата. Рилчо теглеше, лъхтеше нагоре и никога не спираше, ако чичо Георги не му извикаше: „Стой, Рилчо!“

Понякога налиташе да надминава старите коне, с които возеха стока от зеленчуковата градина или смъкваха каци, пълни със зарзали за жълта кайсийка. Конете го отминаваха, без да си извърнат главите към него, но магаренцето тепаше усърдно подир каруците и дигаше пушилката.

Младите ламтяха за мотори. Те караха трактори между горичките на Белия камък, бучаха с комбайни през житата на Мержановия сърт, пращяха със скрепери, ровеха дълбок язовир под Гаганица и тревожеха славеите и гургулиците в дъхавите смрадликови горички. Щом чуеха бръмченето на машините, пойните птици се дигаха над върхарите и отлитаха.

Що щеше Рилчо между тоя народ, устремен към наука и задружен труд?

Една вечер, като се връщал от нивата и минавал покрай кантончето, насред пътя чичо Георги видял едно съвсем малко и рошаво магаренце. Към него тичал разлютен циганин с нож в ръката.

— Какво правиш, Ибрахиме? — спрял го чичо Георги.

— Ще му тегля ножа.

— Защо? — попитал звеноводът и погледнал клетото животинче.

— Нямам време да се разправям с него! Аз карам магарицата напред, а то спира и не мърда. Стои на едно място като заковано. Докога ще ме разиграва с този магарешки инат?

— Какъв инат! Не видиш ли, че е слънчасало горкинкото и цялото е мокро. Не може да си мърда крачетата. Остави го на мира! — викнал чичо Георги, но циганинът се разпалил.

— Тука — казал той — аз ли съм чорбаджията на магарето или ти? Кой ще го командари? Тръгвай — изблещил очите си към магаренцето циганинът — или ей сега ще ти тегля ножа!

Тогава чичо Георги хванал ръката на Ибрахима, тъй здраво я стиснал, че циганинът се изплашил и се дръпнал назад.

— Няма да пипаш магарето! — викнал разпоредникът на най-доброто звено в стопанството.

— Ами какво да го правя? — обърсал с длан изпотеното си чело Ибрахим.

— Продай ми го! — предложил му чичо Георги.

— Колко даваш. — захванал да мига циганинът. — Деветнайсет даваш ли?

— Двайсет ще ти дам — бръкнал в джоба си чичо Георги, — па се махай от главата ми!

И звеноводът начел двайсет лева.

— Малко ми даде ти на мене — разкаял се циганинът, но чичо Георги казал:

— Малко ли са! Дай ми парите назад!

Тогава циганинът се изплашил здравата и побегнал по пътеката след магаричката си. Същата вечер чичо Георги отнесъл в къщи магаренцето на ръце, като малко дете. Сложил го на сенчица. Донесъл му паничка млечице от млекарницата на стопанството. Захванал да си го гледа. Хранил го редовно. Сутрин и вечер — по една копанка млечице и по една паничка бистра водица. На два-три дена си го къпел с вода от чешмата, оставена на слънце — да не го простуди. Измислил му име. Пионерите от махалата захванали да му поднасят крехка тревица, но магаренцето само я помирисвало и не посягало към нея, а налитало към бодливите тръне в градината. Затуй пък белите зайчета в чичовия Георгев зайчарник хрупали крехката тревичка лакомо и с благодарност.

Такава е Рилчовата история.

За два-три месеца магаренцето се източи като мрянка. Стана чудно магаренце. Косъмът му залъщя, сребристокафяв. Коремът му — беличък. Ушите му все щръкнали. Отвътре сякаш звеноводът ги беше посипал с чисто бяло брашънце. Гривата му се изправи като гребен на наперено петле. Краката му станаха стройни и тънки, сякаш бяха изработени на струг.

Когато му направи каручката, чичо Георги не забрави да му окачи на челото един, голям червен божур от алена вълнена прежда. Всяка вечер, щом стигнеха до чешмата пред къщи, звеноводът викваше: „Тпрууу!“ — и Рилчо замръзваше на мястото си. Докато всеки кооператор прибереше нещата си от каручката — кой сечиво, кой манерка или бъкел, кой шарена празна торбичка или дрешка, чичо Георги влизаше в двора, навеждаше се в пещника, намираше калайдисаното менче, изнасяше го на чешмата, хубаво го изплакваше на стубела и наливаше бистра студена водица. Магаренцето го гледаше как пълни менчето, отпиваше с бавни глътки и не се дръпваше, не тропаше с крака, нито показваше каквото и да било нетърпение. Приемаше милувките на кооператорките като нещо заслужено. А жените го гладеха по главата с коравите си длани и думаха:

— Да си жив и здрав, Рилчо! И тая вечер ни докара в къщи — да нахраним децата и пиленцата си и да се отморим.

А чичо Георги ги пъдеше:

— Ще ми го урочасате. Хайде, отивайте си у дома, че Рилчо ще пие още водичка. Искаш ли, чичовото?

Тъй си го беше научил чичо Георги — да търси само млади стръкчета под синорите и да пие бистра чешмяна водица, наточена в добре излъскано менче. Инак да умре от жажда, не смръкваше от размътената вода на реката или от вадичките, където подскачаха жаби. На пионерите, които ококорено гледаха какъв е чистичък Рилчо и с каква ревност тегли общата каручка, звеноводът думаше:

— Гледайте го и се поучете от него. То се е родило в циганско катун, не е раснало в попска градина, но по чистота може да служи за пример на всеки пионер. И работи за всички, служи на хората. Досега не е поискало никаква заплата. Щом като го пусна, тръгва да си дири прехраната. Оставил съм го на самоиздръжка. Не само за хората се грижи, вози им безплатно сечивата, но още мъкне всяка вечер зелена шума, млада ливадска трева и плодове за зайците ми. Голямо приятелство е завързал с белите зайчета. Щом го пусна на тревата пред градинката, започва вечерната игра със зайчетата, които тичат,

минават под краката му и го гъделичкат с дългите си уши. Такива са игрите им — магарешки и заешки. Уморените зайчета се прибират в зайчарника, щом огрее месечината и се окъпе в коритото на чешмата, а Рилчо заспива прав пред яслата, в която мърка котката. Цяла нощ той си дреме, додето сутрин чуе стъпките ми и ушите му щръкнат нагоре.

— Истина ли е туй, дето ни го разказват, че циганинът Ибрахим искал да го заколи, когато било много мъничко, а, чичо Георге? Разкажи ни?

— Какво да ви разказвам. Истина е. Ибрахим беше посръбнал една вечер. Яхаше си магаричката, когато го настигнах при кантона, и често пъти се обръщаше да види какво прави магаренцето, скача ли подир майка си. А то, миличкото, от дълго ходене по селата беше слънчасало, спряло насред пътеката и не можеше да ходи. Тогава Ибрахим се завтече с ножа към магаренцето, но аз му хванах ръката и го укротих. Купих го за нашето звено, отгледах си го и щом порасна, назначих го главен колар на цялото звено и возач на чича си Георги, защото годинките на звеновода вече натежаха, а краката не искат да го носят до нивите тъй леко, както го носеха на младини. Че таквиз ми ти работи.

Днес пионерите, щом свършиха последния учебен час, хапнаха на бърза ръка каквото намериха край огнището в къщи, грабнаха си вехтите дрешки и поеха към лозята, където дозряваха най-късните кайсии, руменееха първите гроздови зърна и нощесната буря беше обрулила най-жълтите круши. Завариха кооператорите на голямата нива над лозята — пълнят кошове и чували с едри като два юмрука току-що откопани картофи.

— И ние ще събираме картофи! — поздравиха децата и се разтичаха да помагат, но стрина Рада, дето беше дясна ръка на чичо Георги, им каза:

— Оставете картофите. Ние ще ги извадим, додето слезе слънцето над бабините Генини тополи. А вие, чеда, ако искате да ни помогнете, слезте с Рилча до голямата чешма. Там, на кооперативната градина, поискайте голямото буре, напълнете го

с ледена водица от чучурите, натоварете го на Рилчовата каручка и докарайте тук водата, защото днес слънцето силно пече. Ние изпихме водата от бъклетата и изгаряме от жажда. Ядохме круши, зобнахме гроздови зърна, но те са още кисели и не утоляват жаждата. Като докарате вода за нас, ще ви дадем всичките круши по тоя кър — да си наберете, колкото искате и най-отгоре в кошниците ще ви позволим да сложите жълти зарзали от най-късното дърво и зачервени грозденца от лозята.

— А чичо Георги позволява ли да му вземем магаренцето?

— Всичко позволява чичо ви Георги, защото му ожадня душицата за ледена водица — викна звеноводът и понесе най-големия, пълен с картофи чувал към голямата купчина.

Додето звеноводът натъкми Рилча, додето му настани хамута на шията и стегне през устата му юздата — децата, десетина на брой, се накачиха по каручката и почнаха да се блъскат кое да поеме Рилчовата юзда. Но чичо Георги ги изгледа под вежди, намръщи се и викна:

— Слизайте долу от каручката! Ще ми утрепете магаренцето. Къде може то да мъкне цяла дружинка? А каручката почна да пращи. Ще й строшите пружините. Хайде скачайте долу!

Пионерите неохотно наскачаха. Останаха само двама малчугани, хванаха Рилчовата юзда, подгониха го надолу, а другарите им затичаха подир петлето с разперените крила. Завчас слязоха на голямата чешма. Надникнаха в колибата на градинарите, предадоха молбата на звеновода и помъкнаха бурето към чучурите на чешмата. Градинарят Стойо им откъсна по един зрял като кръв домат — да си го измият на чешмата и да хапнат, защото червените домати са много полезни и засилват човека. А на тръгване от чешмата им поръча да тикат каручката и да помагат на Рилча, защото бурето тежи сто литра и силите на магаренцето не стигат. Тъкмо когато кривнаха по широкия асеновски път и стигнаха до Дрянов дол, един от пионерите се развика:

— Другари, чакайте! Хайде да се отбием направо и да минем по пътеката, която извежда през дола до картофената

нива! Защо да заобикаляме чак покрай дядовото Ангелово кладенче?

— Дадено! — съгласиха се пионерите, без да се замислят.

Един от пионерите хвана юздата на Рилча и го поведе през дола, нагоре по утъпканата пътека от босите пети на хиляди кооператори.

Каручката заскърца мудно нагоре. Рилчо напрегна всичките свои сили и затропа напред, но пълното буре се изхлузи до самото дъно и нарисуваното разперено петле сякаш захвана да бие силно крила и да кукурига още по-силно и тревожно. По едно време, когато стигнаха до камъка, където всичките пътници спряха запъхтени да си поемат дъх и да се заловят за някое клонче или камъче, додето излязат по равния гръб на хълма, Рилчо спря.

— Хайде да се върнем и заобиколим по широкия път! — обади се оня същият, който поведе звеното и отби Рилчо от лекия път.

— Няма връщане! Ще ни се смеят довечера и кокошките. Ами хващайте се за стръките на каручката и тикайте! Трябва да помогнем на магаренцето. Дръж се, Рилчо! — Всички се наловиха. Рилчо сякаш разбра какво искат от него децата и напрегна още повече мускулите си. Тласъкът, който децата дадоха на каручката, му помогна да подвие колене и да се изкачи с големи усилия на камъка. Предните колелета се дигнаха нагоре и стъпиха върху равното. С големи усилия Рилчо почна да изтегля каручката с пълното тежко буре. Всички тикаха. Най-много крещеше нарисуваното петле. През един опасен миг каручката натегна надолу и бурето захвана да се бълника. Но децата не я оставиха да мине през тях и да се строполи в Дрянов дол с целия си товар. Те подложиха крехките си рамене, засилиха се и тласнаха с последни сили каручката. Рилчо бързо се изправи на крака и я дръпна юнашки. Вода от бурето се плисна върху големия камък и намокри пътеката.

— Юнак Рилчо! — извика едно от децата.

— Той заслужава първа награда за своя героизъм.

Когато стигнаха картофената нива и кооператорите направиха опашка, додето източат от чепа ледена чешмяна вода, ушите на Рилчо бяха кльопнали надолу от умора, но той стоеше изправен и щастлив, защото всички го хвалеха, милваха го по челото и го потупваха по шията.

Тая вечер магаренцето на чичо Георги докара в село две големи кошници с жълточервени, омекнали вече зарзали, цял чувал обрулени круши и първите чепки грозде с узрели зърна. Додето чичо Георги напои магаренцето си с бистра водица, Рилчо получи първата награда от децата пионери. Те му окачиха на шията едно звънче, купено от Лясковския панаир — цялото бляскаво и жълто, сякаш беше цялото от злато. Не само Рилчо се радваше на наградата, но и зайчетата до полунощ не можеха да заспят, защото Рилчо им дрънколеше, като че беше подхванал безконечна радостна песен.

---

info

Информация за текста

$id = 3415
$book_id = 549
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3415
Сканиране и разпознаване: unicode, 2007
Корекция: BHorse, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Най-тежкото имане. Приказки и разкази
Съставител: Георги Струмски
Библиотечно оформление: Стефан Груев
Редакционна колегия ЕФРЕМ КАРАНФИЛОВ, ИВАН ЦВЕТКОВ, ЙОРДАН МИЛЕВ, КАМЕН КАЛЧЕВ
Отговорен редактор НИКОЛАЙ ЯНКОВ. Редактор на издателството АННА ПАНЧЕВА
Илюстрации АЛЕКСИ НАЧЕВ. Художник на корицата РАДОЙ БОЯДЖИЕВ. Художествен редактор ИВАН МАРКОВ
Технически редактор ЕЛЕНА МЛЕЧЕВСКА. Коректор ТАНЯ СИМЕОНОВА
Първо издание. ЛГ. V. Тематичен № 13/9537172431/6006-2-79
Дадена за набор на 23. IV. 1979 г. Подписана за печат на 27. IX. 1979 г. Излязла от печат на 10. X. 1979 г.
Поръчка № 118. Формат 1/16 60×90. Тираж 60 000. Печатни коли 16. Издателски коли 16. Цена 2 лв.
„НАРОДНА МЛАДЕЖ“ — ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС. МОНОФОТО, ПЕЧАТ И ПОДВЪРЗИЯ ДПК „Д. БЛАГОЕВ“. СОФИЯ — 1979

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Магарешки съвет

Двата работни вола влезли в обора капнали от дневния труд. Заварили магарето: хрупа прясно накосено сено в яслата и маха доволно опашка.

— Добър вечер, братко! — рекъл единият вол. — Как си?

— Отлично! — отвърнало магарето.

— Ти си едно щастливо магаре — със завист добавил волът и въздъхнал, — а пък аз съм един нещастен вол.

— Защо? — попитало магарето.

— Защото съм роден без късмет, цял ден тегля ралото, а вечер мъкна към село и колата, и ралото, и стопанина.

— Ако не искаш да се трепеш — рекло магарето, — престори се на болен. Легни на земята и почни да пъшкаш — и утре стопанинът няма да те впрегне.

Стопанинът бил до вратата и чул разговора между вола и магарето. Той нищо не казал, само се усмихнал и поклатил глава. На другия ден волът постъпил, както го било научило магарето. Тръшнал се на земята и захванал да пъшка. В обора влязъл стопанинът, поклатил глава и рекъл:

— Разболял се е добрият ми вол. Няма що. Ще впрегна на негово място магарето.

И си подостril остена.

Цял ден хитрото магаре теглило ралото и се спъвало в браздите. Вечерта се върнало в обора с увиснали уши. Болният вол лежал и преживял.

— Благодаря ти, братко! — рекъл той на магарето. — Ти си моят спасител. Обещавам ти цял живот да се преструвам на болен!

— Не ще можеш дълго време да се преструваш на болен! — викнало ядосано магарето.

— Защо?

— Защото днес чух как стопанинът рече на съседа: „Волът ми се разболя тежко. Ако не стане до утре, ще го закарам на месаря да му тегли ножа!“

Волът се разтреперил. Цяла нощ не мигнал. А на другия ден се дигнал, преди да пропеят първи петли.

---

info

Информация за текста

$id = 21665
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21665
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Магарето и смъртта

Тарлю циганинът отиваше на пазар. Напреде му пристъпваше неговото старо магаре, натоварено с две кошници. В кошниците имаше пресни яйца. Тарлю беше весел човек и винаги на път пееше, а магарето с наострени уши жадно поглъщаше песента му.

— Попей някоя песен, да екне гората! — подкани магарето Тарля.

Тарлю засука черните си мустаци и викна с цяло гърло. Песента беше толкова хубава, че дърветата млъкнаха.

Никой клон не смееше да шавне с лист, а клепоухото се забрави. И както вървеше унесено, с полузатворени очи, потънало в мечти, то се препъна върху един камък, строполи се насред пътя и изпотроши яйцата. Тарлю изведнъж позеленя, песента замря на устните му. Без да каже нещо, той се пресегна, отсече една чепата крушова тояга и почна да налага своя стар ратай.

Стовари му толкова удара, колкото яйца имаше в двете кошници, и като си насити душата с бой, бърже събра сухи дърва, привърза ги върху гърба на магарето и му рече:

— Хайде сега назад в катуна! Носи тия дърва на жена ми, да накладе огън!

— А ти къде ще идеш? — попита магарето.

— Отивам в гората за гъби. Като се върна довечера, ще ядем печени гъби.

— А защо сложи най-отгоре на товара чепатата тояга?

— Защото, кога се върна у дома, пак ще те бия с нея.

Магарето въздъхна и тръгна. Вървеше и потичваше.

„Не — каза си то на ума, — този магарешки живот вече ми дотегна. Всеки ден бой, а понякога по два пъти на ден. Аз да не

съм сватбарски тъпан? Не искам повече да живея. Ще се хвърля в реката и ще се удавя!"

Щом рече „ще се удавя", от гората изскочи смъртта и тръгна подире му.

— Тъкмо — зарадва се тя, — намерих една душа, която иска доброволно да иде на оня свят.

Магарето се спусна към реката и когато наближи, наместо да мине по моста, засили се към дълбоката вода. Но щом натопи предния си крак във водата, бърже го дръпна назад като ужилено от оса.

— Не съм лудо — каза си то — да се давя в толкова студена вода. Ще чакам най-добре да изгрее лятното слънце, да напече реката, да се затопли водата, че тогава ще дойда да се давя.

Излезе нагоре, мина моста и потегли към катуна. Не щеш ли, край пътя, на криво клонче кацнало, запя ситно-ситно едно славейче. Дългоухият любител на песни изведнъж потъна в радост. Насълзи се от умиление.

„Колко е хубав животът! — мина му през ума. — Като вървя по пътя, славеи ми пеят. Радостни сълзи текат от очите ми, пък аз с всичкия си магарешки ум бях решил да се давя."

Но както пристъпваше занесено, повторно се препъна върху един камък и повторно се строполи на земята. Натърти си хубаво кълките, нарани си коляното. Понечи да се дигне, ала не можа: дърветата тежаха отгоре му. Изпъшка. Налегна го изведнъж люта мъка.

— Не мога повече да влача този магарешки живот! Къде е, къде е смъртта да ми прибере клетата душа!

— Тук съм — изскочи смъртта напреде му черна и грозна, с коса на рамото, — защо ме викаш?

Магарето почна да мига и веднага забрави болките от падането и чепатата крушова тояга.

— Виках те — продума то, като наведе свенливо очи — да ми повдигнеш дървата, че да стана да си ходя, защото закъснях.

Смъртта се усмихна, наведе се и му повдигна товара.

info

Информация за текста

$id = 18695
$book_id = 437
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/18695
Сканиране, разпознаване и корекция: ckitnik, 2010 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки и разкази

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Магьосникът и птиците

Старият магьосник излезе на полето. Захвана да маха с ръце. Докато махаше, от ръкавите му почнаха да излизат птици. Те излитаха заедно по три. Всяка птица има свое име. Когато излязоха първите три птици, почна да вали сняг. Той затрупа нивята, селата и градовете. Когато из ръкавите на магьосника излезе втората тройка, снегът се стопи, орачите излязоха да орат, а ябълките цъфнаха. Когато и тия птици изчезнаха, от ръкавите излязоха нови три. Тогава ябълките и житните класове узряха. Най-сетне магьосникът пусна от ръкавите си последните три птици. Заваля дребен дъжд, листата бързо окапаха.

Тия птици не са като другите птици. Всяка птица има по четири крила, а на всяко крило има по седем пера. Перата имат различни имена. Всяко перо до половината е бяло, а оттам нататък е черно.

Кажете имената на магьосника, птиците, крилата и перата!

---

info

Информация за текста

$id = 21701
$book_id = 3889
$book_id = 8471
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21701
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Майчина клетва
Стара тракийска легенда

— Не забравяй никога родината си! — прошепна с немощен глас умиращият.

— Какво каза, господарю? — наведе се над леглото неговият верен прислужник.

— Помни — раздвижи засъхналите си устни болният, — че на този свят имаш майка родина! Тежко оня, който не се отзове на майчиния глас.

Полека се наляха хлътналите очи на стария владетел. Две големи сълзи блеснаха и потекоха по странните му. Умираше господарят на Вавилония, отиваше си управителят на приказния град Вавилон и душата му се бъхтеше от мъка. В най-последния час пред очите му трепна едно равно, тихо, зелено поле. Люшнаха се звънци на бели стада. Полека започна да плакне бреговете си една широка река, в чиито води се оглеждаха стари върби с набръчкана кора и безпомощно увиснали надолу клони. Пъргави малки рибки с червени опашки подхвръкваха като крилати плета нагоре и вълнуваха успокоената вода. Ах, това тихо, зелено поле, над което с проточени шии летят бели щъркели, е равна Тракия! Реката, която плакне бреговете, които свирят тъй хубаво,че сякаш кавалите им говорят, са родните братя на вавилонския цар.

— Къде сте, мои братя? Къде си и ти, майко?

Болният се унесе. Заниза се в душата му керванът на младите години. Явиха се родни, мили лица, близки до сърцето му.Те стояха напреде му и го гледаха с укор, загдето ги беше забравил в ония години, когато седеше на царски трон и милиони хора му се покланяха. Той си спомни как едно време напусна родното си село, за да тръгне с войниците на Александър Македонски към Азия. Спомни си кроткия есенен

ден, когато яхна младия си кон и потегли. Тракийско поле беше жълто, шумата на дърветата капеше, а слънцето като око напълнено със сълзи, едвам припичаше. Една стара жена, прехапала устни от мъка, държеше юздата на коня и се молеше:

— Постой, чедо, още малко да те погледам ида ти се порадвам! Сърцето ми казва, че вече никога няма да те видя.

Тази стара жена беше майка му.

Владетелят на Вавилония въздъхна. Изведнъж нова картина оживя пред очите му. Чу се тежък тропот на копита, зацвилиха уморените коне, светнаха шлемове. От горещия пясък на пустинята се зададоха войниците на македонския цар и се втурнаха към стените на библейския град Вавилон. Чудна светлина заливаше тогава града. Морно течеше една река сред цветущи градини и бели къщи, накацали на земята като едри лебеди. С гръмовит глас се обърна Александър Македонски към войниците си:

— Този град, който прилича на вълшебна съкровищница, защото е пълен с имане, този град, където изкусни ковачи коват тънки саби, що се вият като змии, и дръжките им са украсени с драгоценни камъни, този град ще подаря на оня мой войник, който пръв се промъкне между вражите стрели и се покатери върху крепостната стена!

Легионите се залюляха като море. Настана страшен бой. Обсадните машини забучаха. Боеви колесници почнаха да бълват огън, а каменометниците удариха с едри камъни крепостните кули. Облаци дим удавиха града. Пръв се покачи върху високата стена младият тракиец от малкото село край бреговете на Марица. Подир три дни получи от ръцете на щедрия си господар владетелския меч на Вавилония. Седна тракиецът престола и господарува девет години време. Стегна порутените стени на града, събра силна войска, разшири границите на държавата, потъна в злато.

Веднъж в двореца му влезе странен човек — с овчи калпак, с цървули на краката, червен пояс и лице, почерняло от горещия пустинен вятър. Той беше дошъл от далечна земя.

— Бате — каза бедният гост на вавилонския владетел, — аз съм твоят по-малък брат. Не ме ли познаваш? Дойдох от Тракия. Научихме се, че ти си станал голям човек и имаш толкова войници, колкото зърна пясък има в пустинята. Чухме, че твоите войници били храбри като лъвове. Проводиха ме да искам помощ. Варвари от север, облечени в кожи на зверове, въоръжени с брадви и мечове, нахлуха в родината ни. Грабят стадата ни, горят нивите ни, отвличат в робство невестите ни. Ела да ни помогнеш!

— Не мога дойда — отвърна владетелят на Вавилония. — Моите войници са научени да се бият само когато са настанени върху гърбовете на големите слонове. Пустини и морета делят Вавилон от Тракия. Как ще прекарам слоновете си през моретата?

С наведена глава си тръгна тракийският овчар.

Минаха още девет години. Отново във Вавилон пристигна същият овчар и падна на колене пред владетеля.

— Бате — замоли се той, — нашата майка е на смъртно легло. Ела си да те види! Тя иска на смъртния си час да прегърне своя най-голям син — господаря на Вавилония.

— Не мога да дойда — отказа повторно господарят, — защото Вавилон е пълен с боляри, които искат да сложат на главите си царски корони. Щом стана от престола, други ще седне на него.

Пак наведе глава малкият брат, тръгна си и се закле никога вече да не стъпи в столицата на своя брат.

А когато се върна в Тракия и майката чу какво е казал нейният син, надигна се, погледна към далечината и тъй го прокле:

— Ако някога, синко, ти стане свидно за родния край и се върнеш в Тракия, дано се вкамениш!

Цял живот господарува тракиецът във Вавилония. Води войни, посреща и изпраща царе от всичките краища на земята, трупа злато и най-подир легна да мре.

— Чувай — обърна се той към своя верен прислужник, — чувай какво ще ти заръчам… още тази нощ, като издъхна, тайно

от другите да натовариш шест камили с имане. На седмата привържи моя ковчег и карай към Тракия! Искам да бъда погребан в родната си земя…

— Слушам, господарю, последната ти поръка ще бъде изпълнена! Същата нощ, когато месечината угасна зад един облак, седем камили, натоварени с тежък товар, излязоха от Вавилон и се упътиха през пустинята към морския бряг. Върху един голям кораб камилите и техният водач плувнаха по моретата, минаха покрай чужди и непознати страни и подир два месеца път слязоха на тракийския бряг. Беше пак тиха есен, когато седемте камили от Вавилония нагазиха потъмнялата трева на Тракийското поле. Марица носеше опадала шума към брегoвете На Бяло море. Цял ден пътува керванът през полето и вечерта керванджията спря камилите да нощуват. Наведоха се ожаднелите добичета, пиха вода от Марица и се пръснаха наоколо.

Бърже настана нощ и в далечината затрептяха огньове.

Керванджията се обърна към ковчега с мъртвия и рече:

— Господарю, стигнахме вече. Тука е твоята родна земя И посегна да снеме ковчега. Но щом ковчегът с мъртвия вавилонски владател опря до земята, изведнъж се вкамени. Превърнаха се на камък и седемте камили с имането на гърбовете. Майчината клетва се сбъдна.

Минаха оттогава много векове. Времето неуморно трупа с две шъпи пръст върху вкаменените седем камили, догдето сред равното поле израснаха седем високи хълма. Върху тези хълмове лежи днешният град Пловдив.

---

info

Информация за текста

$id = 9089
$book_id = 670
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/9089
Сканиране: sir_Ivanhoe, август 2007 г.
Разпознаване и корекция: NomaD, август 2008 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982
Издателство „Български писател“, 1982

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Майчина сълза

Заромоля дребен есенен дъждец. Жълтият листак в градината светна. Големите гроздови зърна под лозницата набъбнаха и кожицата им взе да се пука. Наведе моравото димитровче цветове над търкулнатото в шумата пукнато гърне. Сви се малкото птиче-лястовиче в дъното на гърнето и затрепера от студ и мъка. Всички си отидоха. Отлетяха на юг неговите две сестричета. Изгуби се майчицата му в топлите страни. Кой ще го стопли в тая дъждовна нощ? Оставиха го само в дъното на гърнето, защото беше сакато и не можеше да лети. През лятото избухна пожар в къщата, под чиято стряха майка му беше свила гнездо. Докато старата лястовичка смогна да грабне рожбата си от огъня, един въглен падна в гнездото и парна лястовичето по дясното крило. Голото пиле примря от болка. Когато се свести, то видя, че се намира в ново гнездо, а над него седи майка му с клюмнала глава. Най-напред се опита да раздвижи крилца, но не можа, защото дясното, изгореното крило беше изсъхнало.

Търкулна се лятото. Потъмняха гроздовите зърна. Пукнаха се пъпките на димитровчетата в градината. Почнаха да се събират лястовичките по телеграфните жици. Те се готвеха за път. Жиците заприличаха на броеници.

Една сутрин старата лястовичка смъкна своята саката рожба в градината и рече:

— Мило дете, ние днес ще заминем на юг. Ти не можеш да летиш. Затуй ще останеш тука, ето в онуй гърне съм ти нагласила мека перушина. Там ще лежиш. А когато огладнееш, излез навън и си клъвни нещо. Цялата градина е зарината с плод. Виж какво хубаво димитровче е склонило чело над входа на гърнето. Ти не тъгувай. Напролет ние пак ще се върнем.

— Благодаря, майчице, дето си се погрижила за мене! — промълви сакатото и за да скрие сълзите си, навря главица под крилото на майка си и притихна.

Всички си отидоха. Занизаха се мрачни дни. Заваля дребен дъждец. Наквасеното димитровче тежко отпусна цвят над гърнето. Една дъждовна капка се търкулна по най-долния листец на цвета и се нагласи да падне.

— Ах, колко съм уморена! — въздъхна тя.

— Откъде идеш? — попита любопитно лястовичето.

— Остави се. Голям път изминах. Ида от Великия океан. Там се родих. Аз не съм дъждовна капка: Аз съм сълза.

— Сълза ли? Каква сълза? — надигна се тревожно лястовичето.

— Майчина. Историята на моя живот е къса. Преди девет дена уморена и насълзена лястовичка кацна върху мачтата на един голям океански параход. Аз стоях в дясното око на кахърната птичка. Океанът ревеше. Духаше силен вятър. С немощен глас продума лястовичката на вятъра:

— Братко ветре, когато ходиш над света, ако минеш през България, отбий се при моето сиротно пиле и му кажи да се пази от черния котак, който се върти в градината. Забравих да поръчам на рожбата си, когато тръгвах. Кажи му още, че моето сърце изсъхна от мъка.

— Къде е твоето лястовиче? — попита вятърът.

— Оставих го в едно пукнато гърне, търкулнато, в градината, където цъфтят морави димитровчета.

Додето изрече тия думи старата лястовичка, аз се отроних от окото й. Вятърът ме грабна и ме понесе над света. Девет дена летях. Ето сега паднах на туй цвете. Колко съм уморена! Искам да капна и заспя.

Сърцето на сакатото, лястовиче се обърна. Стана бърже, отвори човка и пое отмалялата майчина сълза.

— Благодаря ти, майчице! — прошепна то, легна си в перушината и заспа, затоплено от сълзата, сякаш беше под майчините си криле.

info

Информация за текста

$id = 3383
$book_id = 248
$book_id = 549
$book_id = 437
$book_id = 62
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3383
Сканиране и разпознаване: unicode, 2007
Корекция: BHorse, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Най-тежкото имане. Приказки и разкази
Съставител: Георги Струмски
Библиотечно оформление: Стефан Груев
Редакционна колегия ЕФРЕМ КАРАНФИЛОВ, ИВАН ЦВЕТКОВ, ЙОРДАН МИЛЕВ, КАМЕН КАЛЧЕВ
Отговорен редактор НИКОЛАЙ ЯНКОВ. Редактор на издателството АННА ПАНЧЕВА
Илюстрации АЛЕКСИ НАЧЕВ. Художник на корицата РАДОЙ БОЯДЖИЕВ. Художествен редактор ИВАН МАРКОВ
Технически редактор ЕЛЕНА МЛЕЧЕВСКА. Коректор ТАНЯ СИМЕОНОВА
Първо издание. ЛГ. V. Тематичен № 13/9537172431/6006-2-79
Дадена за набор на 23. IV. 1979 г. Подписана за печат на 27. IX. 1979 г. Излязла от печат на 10. X. 1979 г.
Поръчка № 118. Формат 1/16 60×90. Тираж 60 000. Печатни коли 16. Издателски коли 16. Цена 2 лв.
„НАРОДНА МЛАДЕЖ“ — ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС. МОНОФОТО, ПЕЧАТ И ПОДВЪРЗИЯ ДПК „Д. БЛАГОЕВ“. СОФИЯ — 1979

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Майка

Това се случи много отдавна, през ония години, когато стогодишната топола, дето е над чешмата, беше фиданка. Вятърът засвири в комина като гайдар. Запращяха клоните на дърветата в старата гора. Огъна се сламеният покрив на самотната горска къщурка, сгушена под дъба с орловото гняздо. Хлопна вратата. Пробудиха се децата от сън. Навряха русите си главици като агънца до топлата гръд на майка си и почнаха да шепнат:

— Ах, мамо, колко сме гладни!

— Дай ни хляб, майчице!

— Ние ще измрем тази нощ от глад!

От три дена малките не бяха слагали троха в гърлата си.

— Няма да умрете, пиленца, защото тая нощ мама ще ви намери храна. Само потрайте! — рече майката и стана от леглото. Загъна хубаво с чергата трите си дечица. Останаха вън само русите им главици, една до друга на една възглавница, под пръстеното кандило, което мъждукаше и галеше със светлина челата им.

Майката наметна на раменете си един вехт вълнен шал, целуна русите глави на децата една след друга и промълви:

— Почакайте ме, мамини мили дечица!

Излезе навън и тръгна в нощта. Вятърът я посрещна като разбойник. Разроши косата й. Опита се да грабне шала от раменете й, почна да я блъска в тъмнината със своите студени юмруци. Жената се обърна изведнъж и викна:

— Проклет вятър, пак ли тръгна подире ми? Ти потопи лодката, в която седеше най-милият човек на сърцето ми. Ти погуби в морето бащата на моите гладни дечица. Бащата на моите гладни дечица имаше един зъл господар, който го пращаше всеки ден в морето да лови риба с мрежа. Много се

трепеше, горкият, за да изкара хляб за нашите пиленца. Веднъж той замина с лодката в бурното море и вече не се върна. Оня злодей — господарят му — го натика в морето, а то го погуби. Няма го вече нашия закрилник! Какво искаш още? Махни се, злосторнико! — викна отчаяна майката и очите й светнаха като очи на вълчица.

Нощният вятър се стъписа назад, писна в шубраките на клоните, почна да се киска и се провали в една глуха долчина.

Най-напред клетата майка спря под една дива горска ябълка и се помоли:

— Ако по твоите голи клони е останало едно зърно плод — дай ми го за моите гладни дечица!

— Плодовете ми — отвърна ябълката — отколе окапаха на земята и изгниха. Аз не мога да ти помогна, но там в съседната хралупа спи една мечка. Тя знае къде има скътан пчелен мед. Иди я събуди и попитай къде е медът.

Отиде майката и надникна в хралупата. Вътре беше мрак. Напипа с ръка заспалата мечка:

— Кажи ми, сестро, къде е медът?

Мечката нищо не отвърна. Майката повтори и потрети, но мечката пак не се обади.

— Навярно е умряла от студ! — въздъхна гостенката и тръгна към горската полянка, където имаше една кошара.

— Ще се помоля на овцете, които имат малки агнета, да ми дадат една паничка топло мляко. Ще издоя млякото и ще го отнеса на рожбите си.

Стигна до оградата на кошарата и надникна. В тоя миг едно зло куче връхлетя стръвно отгоре й. Почна да я дави. Разкъса вълнения шал. Майката едвам се отърва. Побягна запъхтяна надолу към реката, която се виеше под столетните дървета. Реката беше покрита с ледена броня. Майката се наведе и рече:

— В твоите подмоли щъкат рибки с червени опашки. Позволи ми да хвана само три — за моите гладни дечица.

— Хвани си три рибки — отвърна реката, — ала най-напред трябва да разбиеш дебелия лед.

Майката се наведе и почна да удря леда с юмрук, застърга го с нокти. Ръката й премръзна, червени капки се зароиха от пръстите й, но речната броня не се пропука, нито се разтроши. Капнала от студ и умора, нощната скитница почна да чупи отчаяно ръце и да плаче.

— Кой плаче? — обади се от една крушова дупка сънен глас на катеричка.

— Една злочеста майка плаче. Моите дечица умират от глад. Нямаш ли нещо за ядене?

— Имам цял куп жълъди и три лешника.

— Дай ми лешниците, сестро! С тях ще залъжа гладните си дечица.

Катеричката пусна три лешника. Майката ги грабна и дигна очи:

— Благодаря ти, катеричке! Всяка вечер, преди да си легнат, моите дечица ще ти казват лека нощ. Няма с какво друго да ти се отплатим.

Цяла нощ клетницата се лута в тъмнината и търси къщата си. Когато се съмна и стана видело, тя стигна стария дъб с орловото гнездо и изтръпна: къщурката я нямаше.

— Къде ми е къщата? Къде ми са дечицата? — викна майката.

Дъбът отговори:

— Затрупа ги нощната буря. Твоите дечица спят под снега.

Сиротната майка коленичи на снега и главата й клюмна. Почнаха да капят сълзи от очите й. Капаха, капаха, капаха. Разтопиха всичкия сняг. Потекоха буйни ручеи, събудиха птиците. Бликна младата трева. А там, където майката остави гладните си дечица, подадоха руси главици три хубави ранни кокичета.

---

info

Информация за текста

$id = 18684
$book_id = 437
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/18684
Сканиране, разпознаване и корекция: ckitnik, 2010 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки и разкази

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Малкият беломорец

В Тракия върху брега на тихата Марица се намира живописното село Войводене. То се гуши, потънало в зелената шума на овощните дървета, а край него се ширят просторни житни ниви и ниски хълмове, засадени с лозя. В туй село подир войните се настани бежанецът Костадин Вълков с жена си и малкото си момче Влади. Костадин Вълков пристигна от беломорския бряг. В своя роден край той ловеше риба с мрежа, караше я на пазара в близкия град и със спечелените пари хранеше семейството си. Когато лоши хора потопиха лодката му и отнеха дървената му вехта къща край брега, злоческия рибар натовари покъщнината си на една каруца, впрегна единствения си кон, прости се със земята, гдето се беше родил, и потегли на север. Сгушени в каруцата, под чергилото стояха Влади и майка му. Майката хълцаше, а Влади гълташе сълзите си. Беше есен, когато минаха границата. Тракийци тъкмо бяха привършили вършитбата. Гроздето зрееше по хълмовете, а над жълтите просени ниви врабчетата налитаха на орляци.

Бежанецът спря каруцата пред старата запустяла воденица край Войводене, разпрегна коня и стовари покъщнината си на полянката. Запретнаха се и тримата, преградиха една стаичка под стряхата на воденицата, измазаха я и се наредиха. Тръгна рибарят Костадин отново да лови риба по Марица. Влади се записа в селското училище, запозна се с новите си другарчета и те го обикнаха, защото беше весело и смело момче. Владевата майка шъташе в къщи, събираше зимнина, кърпеше рибарската мрежа.

— Мамо — думаше й Влади, — и днес видях една девойка, че носи на кобилица две кошници с жълто грозде. Много ми се яде грозде, ние кога ще имаме?

— Потрай, чедо — отвръщаше майката. — Тези дни, когато баща ти тръгне на пазар да продава риба, ти му заръчай да ти купи едно гроздче.

Заваляха поройни есенни дъждове. Марица препълни бреговете си и нейните мътни води повлякоха надоле дървета, жълти тикви, цели купи със сено. Забуча като градоносен облак.

Един ден, когато удари училищният звънец на обед и децата като шумен поток се втурнаха навън, Влади се промъкна между навалицата. Той бързаше да се прибере в къщи и да помогне на майка си, която плетеше нова мрежа. Като наближи реката, малкият беломорец забеляза голямо вълнение по крайбрежната селска улица. Цяла тълпа от хора се трупаше на едно място и викове, пълни с ужас, цепеха въздуха. Какво има, какво се е случило?

Влади се втурна. И щом надникна през навалицата, страшна картина се разкри пред очите му: след широката река, повлечено от бурното течение, се давеше едно малко дете. Никой не смееше да се хвърли в мътната дълбока вода, за да го спаси. Нещастното паднало дете ту потъваше, ту се показваше отново, а край него плаваше калпачето му.

Без да мисли много, Влади смъкна от гърба си торбата с книгите, разбута тълпата и се хвърли във водата.

Всички хора наоколо ахнаха. Не се мина дори една минута, и малкият рибарски син, който беше пораснал на беломорския бряг и знаеше да плува като риба, наближи мястото, гдето се мяташе удавничето. То се беше загубило под водата и само по едрите мехури, които излизаха един сед друг, Влади разбра къде е. Почна да го търси. И защото се страхуваше да не би удавничето да го хване за крака и да го повлече надолу, смелият плувец се гмурна под водата. Приповдигна с гръб потъналото момче, извърна се ловко, хвана го за дрехата с една ръка, а с другата заплува към брега. Със затаен дъх всички следяха как едно дете се бори с водната стихия, за да спаси живота на друго дете, и никой не им се притичаше на помощ. Най-сетне подир няколко мъчителни минути Влади стигна до брега, подаде спасеното момче и сам излезе от водата.

Когато — измокрен до костите — той се изправи на брега, радостта на селяните избухна. Всички почнаха да викат. Мъжете го тупаха по рамото, жените го прегръщаха и целуваха по челото. Старците му думаха „юначина". Няколко опитни стари жени се заеха с удавничето, почнаха да го разтриват чевръсто, раздвижиха ръцете и нозете му. Детето повърна погълната вода и отвори очи.

Влади, като видя, че момчето е живо, грабна торбичката си, измъкна се от навалицата и се затече към къщи. От крачолите му шуртеше вода…

На другия ден във воденицата, гдето се беше настанило сиромашкото семейство на рибаря, пристигнаха двама души: мъж и жена — бащата и майката на спасеното дете.

Бащата дълго милва Влади по главата и рече на Владевата майка:

— Цяла нощ мислихме с жената как да ви се отплатиме. Ние имаме на тоя свят само една радост — нашето дете. То е вече в първо отделение. Ако бяхме го загубили, животът ни щеше да стане страшен. Не сме богати хора, за да наградим Владя, както трябва, ала имаме три декара хубаво лозе на Белия бряг. Решихме да дадем единия декар за спасителя на нашия син. Гледайте лозето, грижете се за него, копайте го, пръскайте го, берете му гроздето — то е вече ваше.

Владевата майка заплака от радост.

Същата вечер след училище Влади и майка му заминаха към Белия бряг, който е на юг от Войводене. Майката носеше една празна кошница за грозде.

---

info

Информация за текста

$id = 3615
$book_id = 437
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3615
Оригинален източник: http://biblioteka.biberonbg.com/klasika/index.php?section=4&page=35

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Малкият орач

Живяло някога едно момче — сиромашко чедо. То си нямало баща, имало само майка, която с голям труд и пот на челото изкарвала пари колкото за хляб. Момчето ходело на училище. В торбичката си носело една пукната плоча, а буквар нямало. Когато се родило туй сиромашко дете, неговата заможна кръстница му подарила едно женско теле. Минали седем години, телето пораснало, станало крава, но излязла безплодна.

Веднъж момчето се върнало от училище насълзено.

— Защо плачеш, маминото? — попитала майката.

— Мъчно ми е — отвърнало момчето, — моите другари си имат буквари, знаят вече да четат, а пък аз нямам. Дай ми пари да си купя!

— Нямам, чедо — отвърнала майката, — всичката ми надежда беше в тази пуста крава. Аз се надявах, че когато кравата порасне и се отели, ще доя всяка заран и вечер по едно менче мляко, ще продавам млякото и ще вземам добри пари. А то какво стана: кравата излезе яловица! Няма откъде да взема пукната парà. Не ми стига умът къде ще се денем утре, когато падне дълбокият сняг. Ами кравата какво ще яде? Нито сено имаме, нито слама. Я, чедо, закарай кравата в гората! Намери едно по-дебело дърво и я вържи под него. Дано мине някой вълк и я изяде, че да ни отърве от нея.

Момчето било послушно и не прекършило майчината си воля.

Подкарало кравата, закарало я вдън гората, вързало я под едно дърво и се върнало. Щом слязло в селото, край дървото минала една бабичка — знахарка, която ходела по гората и се грижела за птичките и за другите горски гадини. Тя отвързала кравата и си я прибрала в колибата.

Момчето, както вървяло по пътя към село, видяло на земята едно врабче със счупено краче. Малкото птиче се влачело в коловоза, потрепвало с крилца, но не можело да литне.

„Какво ще стане с туй клето пиленце, помислило си момчето, ако мине някоя кола? Колелата ще го смажат".

Навело се момчето, взело врабчето внимателно и го мушнало в пазвата си. Като се върнало вкъщи, разказало на майка си какво е направило с кравата, и показало врабчето.

— Хвърли го на котката! — викнала майка му.

— Не, мамо, ще го храня с трошици, додето му оздравее крачето и додето му пораснат перца на оскубаното крило. Тогава ще го пусна.

Взело една вехта кошница, постлало я със суха тревица и сложило вътре врабчето. Всеки ден му давало шепа трохи и водичка в паничка. А когато вкъщи нямало хляб за майката и детето — и врабчето гладувало.

Тъй минала зимата. Врабчето оздравяло. Почнало да подскача. През един топъл пролетен ден то излетяло навън през отворения прозорец и отишло в гората право при знахарката. Кацнало на рамото й. Бабичката тъкмо решела със златен гребен две малки пъргави теленца.

— Къде беше през зимата, бабина душице? — попитала старицата.

Врабчето почнало да чирика: еди-къде си бях.

— Ами — попитало то накрая — тези теленца на кого са?

— Те са на оная крава, дето лежи пред колибата.

— Откъде е дошла?

— Найдох я вързана под едно дърво. Дойде ми на ум, че може някой вълк да я изяде, затуй я прибрах тук, додето я подири стопанинът й. Но до ден-днешен никой не дойде да я прибере. През зимата я храних с горски треви и шума. На Връбница тя отели тези две чудни телета.

Врабчето пръпнало над теленцата и почнало да ги гъделичка с крилцата си, а те навирили опашки и заподскачали. Кравата гледала и теленцата, и врабчето с овлажнели очи. Не можела да им се нарадва.

В туй време момчето рекло на майка си:

— Мамо, ще ида в гората да видя какво е станало с кравата. Мъчно ми е за нея.

— Иди, щом като ти е толкова домъчняло! — склонила майката.

Отишло момчето в гората. Цял ден дирило кравата, но не я намерило. Замръкнало в горските дебри. Уплашило се от тъмнината и се загубило. По едно време видяло, че някъде между дърветата мъждука светлина. Затекло се към нея. Стигнало и що да види — колиба, пред колибата двор, в двора лежи неговата крава, а до нея две теленца.

— Бабо, излез бърже — зачирикало врабчето, — пристигнал е моят спасител.

— Какъв спасител? — попитала бабата.

— Абе момчето, дето ме намери в коловоза.

Бабата посрещнала момчето, нагостила го с попара, постлала му да спи в колибата и заранта го събудила рано.

— Иди — рекла му тя — на пазара! Откарай кравата и теленцата. Кравата продай, а теленцата не давай. С парите си купи желязна кола и желязно рало. Впрегни теленцата, те са малки, но са много яки и ще теглят колата.

Както поръчала бабичката, тъй направило момчето. Върнало се вкъщи с желязната кола и ралото на колата. А теленцата вървели безгрижно по пътя, сякаш на колата нямало желязно рало, а била кацнала муха.

Тъкмо когато влязло в двора и разпрегнало теленцата, чуло селския глашатай:

— Слушайте, хора селяни — викал глашатаят, — царят има една нива, която ражда просо, зърното му чисто злато. Ако се наеме някой да изоре царската нива за един ден, додето залезе слънцето, царят ще му даде каквото поиска, ако не смогне до залез да я изоре — царският палач ще му вземе главата!

На другата сутрин момчето впрегнало теленцата си и потеглило.

— Къде? — попитала го майка му.

— Отивам да изора царската нива.

— Не ходи, чедо, теленцата са малки, не можеш изора нивата, царската земя е корава като камък. А царят е зъл човек. Той нарочно мами хората, за да ги погубва.

— Не бой се, мамо, на мене пък ралото ми е желязно — рекло момчето и заминало.

Щом стигнало на нивата, то смъкнало от колата желязното рало и впрегнало телетата. Почнало да оре. Заредили се бразда подир бразда. По едно време се задал и самият цар.

— Какво правиш тука, момче? — викнал той отдалеч.

— Нивата ора! — отговорило момчето.

— Я да се махаш от тук. Тая работа не е нито за тебе, нито за твоите слаби теленца!

— Ще видиш — отвърнало момчето и подкарало теленцата.

А желязното рало пращяло и цепело коравата земя. Теленцата вървели леко и весело махали опашки. Момчето си свирукало. По-голямата част от нивата изорало. Останала само една леха. Царят си прехапал устните — видял, че момчето ще изоре нивата. Веднага изпратил една магьосница да омагьоса момчето. Магьосницата отишла на нивата и спряла малкия орач.

— Постой, бабиното момче, хайде почини си малко! Я виж колко високо е слънцето, останала ти е само една леха, има време да я изореш. Седни да ти разкажа една приказка.

Момчето спряло теленцата и седнало в браздата. То много обичало приказките. Магьосницата почнала да разказва. Додето разправяла, неусетно поръсила със сънен прах очите на момчето и то заспало. Като го приспала, си отишла.

А слънцето слизало все по-надолу. Дошло време да залезе. Тогава едното теленце рекло на другарчето си:

— Слънцето вече захожда, а ние още не сме довършили нивата. Ще загине нашият стопанин. Какво да правим?

— Какво ли? — отговорило другото теленце. — Аз ще ида на оная планина, ще замахна с рог, ще ударя слънцето, ще го върна на пладне, а ти събуди момчето.

Счупили жеглите малките теленца и първото поело към планината, а второто почнало да ближе ръката на заспалото момче. Момчето се пробудило и погледнало към слънцето.

Изтръпнало от страх, като видяло, че слънцето клони на залез. Но тъкмо в туй време теленцето, което се било изкачило на планината, ударило с малкия си рог слънцето и то се върнало пак на пладне. След туй юначното теленце слязло долу на нивата.

Момчето скочило, впрегнало отново теленцата, изорало последната леха и отишло в царския дворец. Попитало злия цар:

— Царю, държиш ли на думата си?

— Искай — отвърнал разтреперан от яд царят, — каквото поискаш, ще ти го дам!

— Искам — отговорило хитрото момче — да напуснеш своя трон и да се махнеш, а каквото роди нивата — то ще бъде за целия народ, защото земята не е твоя, тя е народна земя.

Царят пожълтял от гняв, но нямало що да прави, слязъл от трона и заминал към пустата гора Тилилейска, а момчето отишло при най-добрия ковач и му поръчало да изкове стоманен сърп, за да бъде пожъната народната нива със златните класове.

---

info

Информация за текста

$id = 21722
$book_id = 3889
$book_id = 8471
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21722
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Малкият освободител

Чавдар попита майка си:

— Защо, майко, ходиш по двора, кършиш ръце и плачеш? Какво ти е толкова докривяло?

— Ще ти кажа, сине Чавдаре. Мъчно ми е за твоя баща и за твоите осем братя юнаци, а най ми е мъчно за сестричката, робинката.

— Къде са — попита мъничкият Чавдар — баща ми, братята ми и сестрицата ми?

— Потънаха, чедо, в царството на Черния змей. Най-напред Змеят отнесе сестрицата ти. Като се появи на небето и разпери криле, падна мрак над цялата земя. Само очите на чудовището светеха в тъмнината като запалени пещи. Знаеш ли колко са очите на Змея? Осемнадесет, Чавдаре. Направи сметка. Черният змей има девет глави. На всяка глава се падат по две страшни очи. Като зароби сестрицата ти, Змеят я отнесе в Черния град. Там, казват, всичко било черно: къщите, улиците, хората, слънцето и дърветата. Там ябълките раждали чер плод и зимно време валял чер сняг. В един великански дворец, изграден от чер мрамор, е затворена твоята хубава сестрица. А доле в тъмнината лежат, с вериги оковани, баща ти — войводата — и твоите осем братя соколи.

— Защо са затворени в тъмницата, майко? — попита Чавдар.

— Защото, сине малък, те запалиха по една главня и отидоха в Черния град да отърват от ръцете на чудовището заробената ти сестрица. Наместо тя да види бял свят — твоите свободни братя влязоха в тъмницата, твоят юначен баща падна в плен. Заключи ги Змеят в подземието. Отникъде не стига до тях светлинка.

Чавдар се замисли, дълбоко въздъхна и рече:

— Майко, аз ще ида да погубя Змея. Ще му отсека главите и ще отключа тъмницата!

Майката се усмихна горчиво:

— С какво ще отсечеш главите на грозния мъчител, чедо мое?

— С оная дядова сабя, която виси окачена на стената. Опечи ми една житена питка, защото утре рано заминавам.

Чавдаровата майка замеси брашно и метна в пещта една питка, а малкият юнак си стегна дървената колца. Колцата му беше мъничка, но яка и хубава. Рано сутринта Чавдар преметна през рамо торбичката с питката, натовари на колцата дядовата си сабя, впрегна котето и патето, целуна ръка на майка си и потегли.

— Дий, коте! Дий, пате!

Колцата задрънколя по пътя и потъна в дълбоките жита. Цял ден вървя колцата сред нивите. Вечерта нашите пътници спряха пред едно дървено мостче. Под мостчето шуртеше бърза речица.

Чавдар извади питката от торбичката, сложи я на моравата върху една кърпа и рече:

— Елате сега да вечеряме.

— Почакайте! — извика патето. — Аз ще наловя риба. Вие накладете огъня, докато претършувам рекичката.

Чавдар събра сухи клонки, а котето хвана една светулка. Чавдар натрупа клонките на купчина, а котето полека мушна светулката в купчината и почна да духа. Изведнъж огънят пламна. Мина половин час. Пристигна патето — цялото мокро.

— Къде ти е рибата? — попита Чавдар.

— Изядох я, без да ща.

Чавдар и котето се спогледаха мълчаливо и многозначително. Изядоха по една порязаничка от питката и легнаха да спят.

На сутринта пак потеглиха.

— Дий, коте! Дий, пате! — подканяше Чавдар своите другари.

Цял ден дрънколя каручката по безконечния път. Вечерта спряха да нощуват под едно старо дърво накрай село. Чавдар извади останалата част от питката и я сложи върху кърпата.

— Сега ще вечеряме! — рече той.

— Не бързайте! — извика котето. — Мирише ми на наденици. Тук наблизо има месарница. Ще ида да купя една наденичка, а вие накладете огън — да си я изпечем.

Чавдар събра сухи клонки, а патето хвана една светулка. Сложи я върху Чавдаровото калпаче и тя заблещука като мъничко фенерче. Накладоха огън. Подир малко се зададе котето. Едвам върви с подут корем.

— Къде ти е наденицата? — попита Чавдар.

— Изядох я, без да ща — отвърна котето.

Чавдар и патето се спогледаха многозначително, но нищо не казаха. Изядоха по една порязаничка от питката и сладко заспаха, защото бяха много уморени.

Рано в зори продължиха пътя си. Вечерта спряха пред някаква вехта воденица с един камък. Чавдар разпрегна колцата си и надникна във воденицата: няма никой. Само едно празно пукнато гърне край огнището. Нищо друго.

— Бате, гладни сме! — обадиха се патето и котето.

Чавдар бръкна в торбичката и рече:

— Я, аз съм изял краищника на питката, без да ща.

Патето и котето се спогледаха жаловито и преглътнаха. В туй време пристигна стопанинът на воденицата.

— Добре дошли, скъпи гости! — извика воденичарят зарадван. — Носите ли нещо за ядене? От три дена не съм слагал нищо в устата си. Реката пресъхна от жегата, воденичката ми спря и сега не мога да си смеля брашното.

— Нищо нямаме, дядо. Имахме една питка, но я изядохме.

— Брей, лошо време. Поне да ми беше тука лулицата — щях да запуша малко тютюн и да си залъжа глада.

— Къде ти е лулицата?

— Падна в кладенеца. Изтървах я, като вадех вода да си полея тиквата. Щом тупна доле — една голяма риба я глътна.

— Къде е кладенецът? — попита патето и очите му светнаха. — Аз ще хвана рибата. Само че сложете на шията ми един пръстен, защото може да я глътна, без да искам.

Воденичарят извади пръстена си от големия си пръст и го наниза на патешката шия. След това всички отидоха при кладенеца. Старецът сложи патето в кофата и я спусна в кладенеца. Пъргавото пате претършува завчас кладенеца, намери рибата и я захапа. Опита се да я глътне, но не можа, защото му пречеше пръстенът.

— Хванах рибата — обади се то от дълбочината, — но не мога да изляза.

Тогава се обади котето:

— Аз ще му помогна.

И като подскочи, то се спусна ловко по веригата на кофата. Слезе на дъното и викна на патето:

— Качвай се на гърба ми и се дръж здраво!

Патето се качи на котешкия гръб. Котето изпълзя нагоре пак по веригата. Воденичарят грабна голямата риба, изкара ножа си и като я разпра, намери вътре пръстената си лулица. След това очисти рибата, спусна я в гърнето и свари чудесна рибена чорбица. Опашката на рибата получи котето, главата — патето, а Чавдар и воденичарят изядоха бялото месо и изсърбаха чорбицата. Когато легнаха да спят, старецът попита Чавдар къде е тръгнал с чудната колца и с дядовската сабя. Чавдар разказа всичко на воденичаря и заспа. На сутринта, когато се събудиха всички, Чавдар отново впрегна котето и патето. Воденичарят влезе в градинката, откъсна едничката тиква, която си беше отвъдил, намести я до сабята на колцата и рече:

— Подарявам ти, Чавдаре, тая тиква от сърце. Вози я към Черния град. Може да ти потрябва. На добър час!

По една тясна заешка пътека Чавдар подкара своята натоварена колца към града на чудовището.

— Дий, коте! Дий, пате!

Сто дена вървяха по тая заешка пътека малките пътешественици, докато стигнат Черния град. Ядяха каквото

намерят. Чавдар бере ягоди, къпини и печурки, патето кълвеше жабчета, а котето ловеше полски мишлета. Никога не лягаха гладни. На сто и първия ден те спряха пред една висока стена, направена от желязо.

— Погледни какво има вътре! — заповяда Чавдар на котето.

Котето се покатери пъргаво върху желязната стена, дълго се блещи и най-сетне измяука:

— Нищо не се вижда. Страшен мрак. Само чувам гласове на хора, които охкат и пъшкат.

— Това са гласовете на моя баща и на братята ми! — рече мрачно Чавдар. — Слез долу. Най-напред ще опечем тиквата да се нахраним хубаво, а сетне ще нападнем Змея.

И като измъкна дядовата си сабя от ножницата, Чавдар посегна да разцепи тиквата надве. Но щом дигна сабята, стана чудо нечувано. Върху тиквата се очерта една врата. Сетне тая врата се отвори сама и от вратата излязоха мигом хиляда самолета. След самолетите с трясък излязоха хиляда танка, а след танковете се измъкнаха хиляда конници — до зъби въоръжени. Само за един миг самолетите се извиха над Черния град, а танковете и конниците го обкръжиха от всички страни. Засвири боен рог. От всички страни пристигнаха генералите на тая необикновена войска, строиха се пред Чавдара и извикаха в един глас:

— Какво ще заповядаш, Чавдаре?

— Заповядвам да нападнете града и да хванете чудовището! — провикна се Чавдар.

Забучаха самолетите, затрещяха танковете, препуснаха конниците. Събориха желязната стена и влязоха в Черния град. След половин час генералите докараха Черния змей вързан.

— Отсечи му главата с твоята сабя, Чавдаре! — рекоха генералите.

— Не, няма да му вземам живота — отвърна Чавдар. — Ще го пощадя.

— Защо ти е?

— Ще го откарам с колцата си в нашия град и ще го настаня в зоологическата градина — да го гледат децата. Те не са

виждали змей. Сега водете ме в двореца!

Поведоха го към двореца на Черния змей. Чавдар вървеше гордо, понесъл на рамо дядовата си сабя. Щом стигна черния мраморен дворец, юначното момче ритна вратата и влезе вътре. И що да види — милата му сестричка висеше на тавана, заключена в златна клетка.

Генералите разбиха клетката и освободиха робинката. Тя се хвърли на Чавдаровата шия и почна да го целува. След като спаси сестрицата си, Чавдар слезе в подземието на двореца. Там намери баща си и своите осем братя — лежат и пъшкат в тъмнината — оковани. Смъкна от ръцете и краката им железните вериги, извади ги вън от града на светлина и плесна с ръце от учудване: на всички бяха порасли бради — три метра дълги.

— Свършихме си работата! — провикна се Чавдар и почна да пъха сабята в ножницата.

Докато сабята се намъкваше, през отворената врата в тиквата се прибраха всички самолети, танкове и конници. Последни влязоха генералите. Тогава тиквената врата се затвори и тиквата, без да ще, се търкулна надолу по заешката пътека. Загуби се в гората.

Чавдар натовари на колата своята прекрасна сестрица и своите брадати братя, и своя брадат баща, спусна в торбичката вързания Змей, впрегна котето и патето. Потегли весело към къщи.

— Дий, коте! Дий, пате!

---

info

Информация за текста

$id = 18689
$book_id = 437
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/18689
Сканиране, разпознаване и корекция: ckitnik, 2010 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки и разкази

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Малкият скъперник

Една вечер дядо Подю, дето ходеше по околните села да събира в две големи кошници яйца, разправи на Петърча, че като отивал в едно село и минавал по един голям камен мост, навлязъл в една чудна гора. Сред гората имало една къщичка, цялата направена от шоколадени тухлички. По околните дървета весело чуруликали птички от шоколад, между храстите се гонели шоколадени зайци, а по тревата пълзели рогати шоколадени буболечки.

— Отивам там още утре! — каза Петърчо.

— Защо? — попита го дядо Подю.

— Омръзна ми всеки ден да ходя на училище, да уча букви и да решавам задачи. Ще побягна в оная гора. Искам да си поживея безгрижно. Цял ден ще събирам и ще ям шоколадени буболечки, а нощно време ще се прибирам в шоколадената къщурка да спя. Когато нощем се пробудя, ще си изядам по една тухла от къщичката. В шоколадената гора ще живея, додето изям цялата къщичка и всичките буболечки. Най-сетне ще си хвана един шоколаден заек, ще си го донеса тук.

— Хубаво — рече дядо Подю, — но знаеш ли, че сега на дълбоката река наместо мост има само един косъм?

— А къде е мостът?

— Събориха го ония, дето подпалиха войната и хвърлят бомби върху главите на мирните хора.

— Нищо — рече Петърчо, — аз ще мина по косъма.

— Ако си добро момче, ще минеш. Ще те удържи косъмът. Ако не си добро, ще се скъса.

На другия ден, щом се зазори, Петърчо преметна през рамо торбичката, в която спусна буквара си и една топла пита, и наместо към училището упъти се към чудната гора.

Вървя, вървя, много вървя. Най-сетне стигна до едно село. Туй село беше цялото съборено. Здрава къща нямаше. Тъжно грееше пролетното слънце над развалините. На един камък под една цъфнала круша беше седнало мъничко рошаво момиченце и плачеше.

— Защо плачеш? — попита го Петърчо.

— Как да не плача, като не съм хапвало хлебец от два дни насам. Събориха ни къщата и тя затрупа брашното. Нищичко нямаме за ядене. Ти какво носиш в торбичката?

— Буквarът ми е вътре.

— Друго няма ли?

— Има един камък. Взех го да замерям с него кучетата.

— Ами къде отиваш? — попита момиченцето.

— Отивам в една гора. Ти не я знаеш. Почакай ме! Когато се наживея там, ще се върна пак и ще ти донеса шоколад.

Петърчо отмина и надвечер, когато слънцето капна от ходене и се търкулна зад хълмовете, той извървя целия път и стигна до голямата река, над която видя опънат тънък косъм, и се позамисли дали да мине по него. Но като му дойде на ум за шоколадените буболечки, устата му се наля и тогава реши. Тръгна полека като цирков артист по косъма. Стигна до средата на реката и усети как косъмът се обтяга, а ха-ха — ще се скъса.

— Да бях дал на онуй гладно момиченце питката, сега щях да съм по-лек и от косъма…

Но доде довърши мисълта си, косъмът се скъса и Петърчо цамбукна в дълбоката вода. На дъното чакаше един сом със зинало гърло. Щом Петърчо падна долу, сомът го лапна и се упъти към морето. Отнесе го в един подводен град, където царуваше цар Кит. Цар Кит, като видя Петърча, разлюти се и удари с опашката си тъй силно, че цялото море раздели надве.

— Този ли е Петърчо, дето не отчупи къшей хляб на онова гладно момиченце от събореното село?

— Това е лошото момче — отвърна сомът.

— Той е много лекичък, как можа да скъса косъма?

— Скъса го, защото, когато излъга момиченцето, че носи камък в торбичката си, питката му се превърна на камък и този

камък натегна.

— По-скоро да го заключите в една тъмница! Такова лошо момче, дето си е оставило училището и дето лъже гладните деца, трябва да бъде наказано.

Заключиха Петърча в тъмницата на подводния град и го държаха сто години.

Като минаха сто години, пак същият сом го изведе на горния свят. Но той не беше вече оня мъничък Петърчо от първо отделение, а дядо Петър, с дълга бяла брада. Тръгна дядо Петър да търси своето родно село, ала не можа да го намери, защото то се беше преместило на друго място.

---

info

Информация за текста

$id = 18688
$book_id = 437
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/18688
Сканиране, разпознаване и корекция: ckitnik, 2010 г.
Допълнителна корекция: zelenkroki, 2017

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки и разкази

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Малкото петле и турският султан
Унгарска народна приказка

Живяла някога една сиромахкиня. Тя си имала малко петленце с червено гребенче. Петленцето било много работливо и само си изкарвало прехраната. Ровело с крачката си по двора, намирало си зрънца, буболечки, червейчета и ги кълвяло. Веднъж, като търсело какво да хапне на бунището, петленцето намерило една сребърна паричка. Тъкмо в туй време покрай двора на сиромахкинята минал турският султан. Той видял сребърната паричка и казал на петлето:

— Хей, петле, дай ми твоята сребърна паричка! Но петлето се накокошинило:

— Не си я давам! Тя си е за моята стопанка!

Тогава турският султан влязъл в двора на сиромахкиня, подгонил петлето, хванал го и насила отнел паричката от човката му. Отишъл в двореца си и я скрил в султанската съкровищница.

Че като се разсърдило онова ми ти петле, че като хвръкнало на плета, че като се развикало:

— Кукуригууу! Султане, султане, дай ми сребърната паричка!

Турският султан се намерил натясно. За да не слуша петлето, той се скрил в двореца си и накарал слугите да затворят всичките прозорци и да заключат вратите.

Но петлето подхвръкнало към двореца, кацнало на един прозорец, захванало да кълве с човка стъклото, да пляска криле и да вика, колкото му глас държи:

— Кукуригууу! Султане, султане, ти ми открадна сребърната паричка! Дай ми я!

Султанът потънал в земята от срам. Разлютил се и заповядал на слугата си:

— По-скоро иди да хванеш петлето и го хвърли в кладенеца, да млъкне най-сетне!

Султанският прислужник издебнал петлето, стиснал го за крачката и го бухнал в кладенеца надолу с главата.

Но петлето, щом паднало на дъното, отворило човката си рекло:

— Водичке, водичке, влизай в моята гушка!

И всичката вода от кладенеца се вляла в човката на петлето. Напълнила го — от краката до гребенчето.

Тогава петлето се измъкнало от кладенеца, тежко-тежко подхвръкнало и пак запърхало на султанския прозорец и високо се развикало:

— Кукуригууу! Султане, султане, върни ми сребърната паричка!

Турският султан пламнал от яд и високо заповядал на прислужника си:

— Веднага да го хванеш и да го хвърлиш в напалената пещ.

Прислужникът пак издебнал петлето, отнесъл го в кухнята и го запокитил в пламъците на разгоряната пещ.

— Водичке, водичке — мигом заговорило петлето, — излей се от мене и угаси огъня!

Водата изведнъж шурнала през човката му, заляла цялата пещ и угасила огъня.

Ето го петлето отново на султанския прозорец. Още по-силно бие стъклото с крилата си и още по-високо крещи:

— Кукуригууу! Султане, султане, върни ми сребърната паричка!

Турският султан излязъл от кожата си. Гневни искри захванали да изскачат от очите му.

— Тичай — заповядал той на прислужника си — да го хвърлиш в пчелина! Нека го изпожилят пчелите!

Прислужникът за трети път хванал петлето и го хвърлил в пчелина между кошерите, където бръмчели хиляди пчелички.

— Пчелички, пчелички — помолило се петлето на златните работливи душици, — скрийте се в моите перца, скрийте се в моите крилца!

Пчеличките го послушали и се наврели до една под крилцата му.

А петлето пак подскочило на прозореца:

— Кукуригууу! Султане, султане, върни ми сребърната паричка!

Турският султан се объркал като пате в кълчища.

— Тичай — заповядал той на прислужника си — да ми го донесеш тук!

— Какво ще правиш? — попитал прислужникът.

— Ще седна отгоре му, ще го смачкам и то ще млъкне завинаги!

Прислужникът за четвърти път хванал петлето и го хвърлил върху килима пред султана. Турският султан седнал отгоре му и го притиснал, но петлето занареждало, както си знае:

— Перца мои, перца, крилца мои, крилца, пуснете всичките пчелички, за да изпожилят турския султан!

Измъкнали се пчеличките изпод крилата на петлето, разбръмчали се, че като почнали да жилят султана! По челото, по ушите, по носа — навсякъде го изпожилили!

Султанът скочил, почнал да играе ръченица и да вика:

— Ой, ой, дявол да го вземе туй петле! Отнеси го в съкровищницата ми, да си намери паричката!

Прислужникът отнесъл петлето в султанската съкровищница, която била пълна догоре с пари. Петлето, без да се мае нито един миг, зинало с човката си и рекло:

— Влизайте, парички, до една в гушата ми!

И всички парички, които турският султан ограбил от сиромасите, до една се намъкнали в гушата на юначното петле. Цели три корита с пари набрала гушата му.

Отишло си петлето вкъщи и предало парите на своята стопанка. Очите на сиромахкинята светнали, като видяла какво е донесло нейното петле. По-голямата част от парите тя раздала на бедните, а по-малката скътала за себе си. И си заживяла, както му е редът.

info

Информация за текста

$id = 13219
$book_id = 215
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/13219
Сканиране, разпознаване и корекция: NomaD, 2009 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки от цял свят
Издателство „Пан“, 1998

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Мара Пепеляшка

Един мъж и една жена имали дъщеря на име Мара. Бащата ходел да оре по нивите, а майката и дъщерята седели вкъщи и предели край огнището. Веднъж Мара казала на майка си:

— Мамо, искам да ида на седянка при дружките си.

— Иди, дъще — рекла майката, — само че, додето свърши седянката, трябва да изпредеш девет къдели. Ако не ги изпредеш, аз ще се превърна на крава.

— Добре, мамо, дай къделите!

Взела Мара къделите, отишла на седянка и цяла нощ бързала, дано свърши преденето, но не смогнала. Станала да си ходи с осем вретена и една къделя недопредена. Като стигнала до къщната врата и почукала, наместо да се обади майка й, от вътре се чул кравешки глас:

— Мууу!

— Мамо, отключи! — почнало да чука момичето, но майката не могла да отключи, защото се била превърнала на крава.

В туй време се върнал бащата от пазар, разбил вратата и влязъл вкъщи. Той много се учудил, като видял кравата, но не разбрал каква е работата.

Подир някое и друго време се оженил повторно. Дошла мащеха вкъщи и като забелязала, че Мара от тъмно до тъмно все подир кравата тича и се грижи за нея, кипнала и рекла на мъжа си:

— Махни тази крава! Не я ща вкъщи!

— Къде да я дяна?

— Отведи я в гората и я остави да я изядат вълците!

А пред Мара мащехата натрупала цяла купчина къдели — да преде. Мара седнала край огнището и тъй като все ходела напрашена с пепел, нарекли я Мара Пепеляшка.

Мариният баща отвел кравата в гората и я оставил в най-затънтеното място, като прибрал въжето й. Вкъщи той предал въжето на Мара и тя го скътала в раклата, където някога майка й си държала премяната.

Веднъж задумкал барабан: всички да идат на сватба в двореца, че се е заженил царският син.

Дигнала се Маринata мащеха, пременила се, отишла на сватба, а Мара, нали нямала какво да облече, горчиво заплакала над раклата, където било въжето на майка й. Както плачела, чула глас над главата си:

— Не плачи, чедо, ами отвори раклата!

Мара се озърнала да види кой говори, но не видяла никого. Отворила раклата и останала слисана. В раклата наместо въже намерила позлатени дрехи, златошити чехли и нанизи от скъпоценни камъни. Пременила се Пепеляшка, нагиздила се, обула златните чехли и отишла на сватба. Като влязла в двореца — грейнала като слънце. Царският син оставил годеницата си, спрял сватбата и се хванал да играе хоро до Мара. Играл до вечерта и все Мара гледал. Като се мръкнало, Мара се пуснала от хорото и побягнала към къщи. Както бягала по моста, единият й чехъл се изхлул от крака и паднал в реката. Мара прехапала устни и си отишла. Съблякла златните дрехи, облякла сиромашките и седнала пак край огнището.

Мащехата й, като се върнала от сватбата, почнала да й разказва:

— Да видиш, Маро, какво чудно момиче видяхме днес в царевия дворец! Цялото в злато. Царският син се хвана до него, започна да играе на хорото и не се пусна до вечерта. Годеницата си изостави.

На другия ден сутринта князът отишъл да си напои коня на реката. Случило се тъй, че конят му нагазил тъкмо на онуй място, където бил паднал златният чехъл. Навел се да пие вода, но светлината на чехъла блеснала в очите му и той се стъписал. Погледнал князът надолу, видял чехъла, навел се, извадил го и се досетил, че този чехъл е на златното момиче. Върнал се в двореца и казал на баща си:

— Искам да се оженя за момичето, което вчера носеше на крака си този златен чехъл.

— Ожени се — отвърнал царят, — но как ще го намерим?

Ще повикаме в двореца всичките момичета от държавата и ще им премерим чехъла, дето го намерих в реката. На чийто крак прилегне — то е златното момиче…

Събрали се всички момичета. Мерили чехъла, мерили го, на ничий крак не прилягал.

— Всички ли момичета дойдоха? — попитал царят.

— Всички, господарю, само Мара Пепеляшка не е дошла, защото няма какво да облече — отговорили царедворците.

— Доведете и нея! — заповядал царят.

Довели и Мара. Премерили чехъла. Той прилепнал на крака й.

— Тази е! — извикал зарадван царският син. — Най-сетне я намерих.

— Намерил си я, но тя никога няма да стане твоя жена.

— Защо? — попитал князът.

— Защото е Мара Пепеляшка. Не може едно сиромашко момиче да стане наследница на моя трон. Такава е волята ми! — отсякъл старият цар.

Очите на Мара Пепеляшка се напълнили със сълзи. Князът я помилвал по главата и казал:

— Не бой се, пиле, аз няма да те оставя.

— Какво мислиш да правиш? — попитал царят.

— Ще напусна двореца ти. Отказвам се от твоя трон.

— Но вие ще умрете от глад! — извикал царят.

— Няма да умрем. Моите ръце са здрави, а Мара е сръчна предачка.

И като хванал годеницата си под ръка, князът напуснал двореца и двамата с Мара си заживели хубав живот.

---

info

Информация за текста

$id = 21658
$book_id = 3889
$book_id = 8471
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21658
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Марко, старото магаре

Щъркелът пристигна от Египет. Каца на хармана и тръгва към кладенеца да види няма ли някоя българска жаба в голямото корито, от което пие вода добитъкът.

Марко, старото магаре, стои над коритото с увиснали уши и влажни очи.

Щъркелът. Добър ден, бай Марко!

Марко. Добре дошел, братко! Сега ли идеш? Какво има ново-вехто в Египет?

Щъркелът. В Египет все старото. Пясъци, пирамиди, крокодили. Нил разлива своите жълти води, а великият сфинкс продължава да мълчи. Много здраве имаш от една камила. Разправих й за тебе. И тя като се засмя: нарочно — каза — да носиш много здраве на Марка!

Марко. Мене в чужбина всички ме почитат, но тука животът ми е ад. Нали знаеш, никой не е пророк в отечеството си.

Щъркелът. Защо ти висят ушите?

Марко. От мъка, щъркеле. Днес пак ядох бой. Натупа ме старата вещица — баба Теменужка.

Щъркелът. Че защо те натупа?

Марко. Че защо я — ще ти кажа защо. Хей там в градинката има едно счупено гърне. Малката Теменужка, внучката на вещицата, си посадила стрък цвете в гърнето. Синьо, като оче на дете. Преди малко влязох в градината да се понарадвам на тази пролетна рожбица и без да ща, я схрусках. Тогава от къщи изскочи старата вещица с железния ръжен и ме подгони по хармана. Срам ме е да повторя какви обидни думи изсипа подире ми. Настигна ме под сайвана и стана тя каквато стана.

Щъркелът. Много ли те би?

Марко. Счупи ми три ребра.

Щъркелът. При доктора ходи ли?

Марко. Ходих.

Щъркелът. Той какво ти каза?

Марко. Каза ми: бай Марко, защо да ти вземам парите на вятъра. От болести и за разбирам толкова, колкото тебе. Разликата между мене и тебе е в образованието. Аз имам образование, а пък ти имаш самар. Слушай, щъркеле, искам да напусна тая земя. И аз имам магарешко достойнство. Много ме бият бе, братко!

Щъркелът. Къде ще идеш?

Марко. Ще ида в Танганайка, в Соломоновите острови, при човекоядците ще ида!

Щъркелът. Добре си избрал къде да идеш. Щом пристигнеш, диваците ще ти одерат кожата и ще направят от нея тъпан.

Марко. А бе аз като съм рекъл, не съм тръгнал я. Па и няма защо да бързам. Чувам, че тука скоро щели да правят избори. Може пък да ме изберат за кмет. Толкова магарета се настаниха на големи служби. Аз не съм ли магаре като другите? Не съм ли заслужил на този народ? Когато бях младо магаре, назначиха ме на служба в една керемидарница. Метнаха на гърба ми две бурета и цели седем години мъкнах вода от реката — за керемиди и тухли. По всичките покриви на старите къщи и кочини са наредени моите керемиди. Сетне ме преместиха в интереса на службата в една казарма — носех топъл хляб за войниците с два коша. Веднаж, както вървях по улицата, единият кош се откъсна и падна на земята. Пет хляба се търкулнаха долу. Чакай — рекох си, — наместо да ги ядат кучетата, аз да ги прибера. Наведох се и ги изядох.

Щъркелът. Магарешка работа. Само ти можеш да излапаш хляба на войниците.

Марко. Много бях гладен. Сетне наврях главата си в коша. Тъкмо в туй време дойде войникът и разпаса колана си. Тогава разбрах, че нямам право да ям онова, което нося на гърба си, и напуснах казармата. Постъпих на служба в един циганин катун.

Циганинът ме товареше с гаванки, захлупци и лъжици. Двамата с него обикаляхме пазарите. На белослатинския пазар се запознах с една хубава магарица, като картинка. Тъкмо когато почнах да й шепна на ухото медени приказки — някой ме бодна с остен и аз хукнах през пазара, надолу към върбалака. За тая моя постъпка циганинът ме уволни и ме продаде на дяда Обрешка — за да ме тупа ската ден с ръжена неговата стара жаба.

Щъркелът. Тъкмо спомена на жаба, кажи ми, къде има тлъсти жаби и гущери?

Марко. Аз ще те заведа, ако ми дадеш най-напред адреса на египетската камила.

Щъркелът. Защо ти е?

Марко. Ще я викам тука да я направим кметица.

---

info

Информация за текста

$id = 9072
$book_id = 670
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/9072
Сканиране: sir_Ivanhoe, август 2007 г.
Разпознаване и корекция: NomaD, август 2008 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982
Издателство „Български писател“, 1982

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Мъдри думи

Един сиромах човек се хванал на работа в една ковачница и се трудил цели двайсет години. Най-сетне решил да си ходи и рекъл на ковача:

— Дай да си оправим сметките, защото трябва да си ида у дома и да видя какво е станало.

Ковачът го помолил:

— Аз свикнах с теб, както бащата свиква с чедото си. Постой още някоя и друга година! Ти ми беше дясната ръка в ковачницата.

— Не мога — отвърнал работникът, — когато тръгнах от село, оставих младата си невеста. Тя ми се закле да ме чака двайсет години. Ще си ходя вече, защото, ако и тая година не се върна, невестата ми ще напусне къщата ми.

— Тръгвай, щом като е тъй — рекъл ковачът, — но ела по-напред да ти броя парите.

Отвел ковачът работника в една потайна стая, отключил едно сандъче и изкарал от вътре три жълтици.

— Ти ми беше верен човек, затуй искам да ти платя добре. Но аз не съм богат. С чука и наковалнята човек не може да спечели много пари. Тук съм скътал три жълтици. Вземи ги и трите. Не са много, но знай, че ти ги давам от сърце. Ако някога ти потрябвам, пак ела. Готов съм да ти отстъпя и ковачницата си.

Работникът се навел и прибрал трите жълтици. Простил се с ковача и тръгнал към село. Както вървял по пътя, настигнали го трима пътници — двама по-млади, с цървули, а третият, старец с побеляла глава, щъпукал по чехли. Младите попитали работника откъде иде, каква работа е вършил и колко е спечелил. Работникът се разговорил с тях, а старецът мълчал, нищичко не продумвал, само от време на време, като слушал

какво си приказват птичките по крайпътните клончета, се усмихвал под мустак.

— Какъв е този мълчалив старец? — попитал ковашкият работник.

— Баща ни е — отвърнали двамата млади мъже.

— Ами защо се усмихва под мустак?

— Той разбира езика на птиците и навярно слуша какви смешни работи си хортуват ония пилци, дето са кацнали по клоните над пътя.

— Ами защо мълчи? — повторно попитал работникът.

— Защото за всяко отваряне на устата трябва да му се плаща.

— Колко взема?

— За две-три думи иска жълтица.

Работникът с трите жълтици в джоба си помислил: „Аз съм беден човек, няма да осиромашея повече, ако дам на този брадат човек една жълтица. Поне ще го чуя какво приказва".

Извадил от джоба си една от трите жълтици и я подал на стареца.

Тогава старецът си отворил устата и продумал:

— Мътна вода да не газиш!

И пак млъкнал.

Продължили пътя си. Работникът вървял подир стареца, гледал как се подпира на една чепата тояга, и си мислел: „Чуден старец! Гласовете на птиците разбира и за всяко отваряне на устата взема жълтица. Какво ли ще каже, ако му дам и втората жълтица?"

И пак бръкнал в джоба си.

Старецът поел втората жълтица и проговорил:

— Видиш ли някъде да се вият орли, иди да разбереш какво има!

И пак млъкнал. Работникът се почесал по врата и си рекъл наум: „Гледай какви думи казва! Колко пъти съм гледал орли да се вият, но никога не съм се отбивал от път да видя какво има. Я да дам и третата жълтица — каквото с една жълтица, такова и без нея".

За трети път бръкнал в джоба си и подал последната златна пара.

Старецът я поел и продумал:

— Преди да сториш нещо, брой до двайсет и пет.

Повървели още малко четиримата заедно, спрели на един кръстопът и се разделили. Бащата и синовете поели нагоре, а ковашкият работник — надолу, към своето село. Стигнал до една река. Тя била дълбока и мътна. Влачела горска шума, дървета и грозно бучала. Работникът си спомнил първите думи на мълчаливия старец и не посмял да нагази мътната вода. Седнал на брега, измъкнал от торбата си хляб да похапне.

— Сетне — рекъл си — ще диря мост или брод.

По едно време по пътя затрополил конник. Пристигнал един търговец на бял кон.

— Хей, побратиме — викнал търговецът, — защо не минаваш отвъд?

— Не смея да газя мътна вода.

„Ей че дивак!", помислил си търговецът и смушкал коня.

Конят се хвърлил в дълбоката вода. Силното течение повлякло и добичето, и търговеца надолу. В един вртоп търговецът изведнъж потънал и се удавил. Конят, като усетил, че му олекнало, се обърнал назад и се измъкнал на брега мокър вир-вода. Работникът отишъл, хванал коня, яхнал го, слязъл надолу край реката, намерил мост, минал отвъд и препуснал към село. Като минавал край една зашумена долчинка, видял, че над нея се вият три големи орела.

„Чакай да видя какво има в тая долчинка", рекъл си конникът, слязъл от коня и се мушнал в шумака. На едно потулно място намерил двама мустакати хора — мъртви. До тях видял кожена торба с жълтици. Мъртвите били разбойници. През нощта били обрали някого, дошли в долчинката, да си поделят плячката, но не могли да се спогодят, измъкнали пищовите и се изпотрепали.

Нашият пътник прибрал торбата, мушнал в пояса си един от пищовите и продължил пътя си. Надвечер стигнал пред своята къща. Бутнал пътната врата, влязъл, скочил от коня, вързал го

под стряхата и тръгнал към къщи. Преди да пристъпи вътре, рекъл си:

— Я да зърна през прозореца какво прави жена ми.

Прозорецът бил отворен. Вътре било светло. Насред къщи имало наредена трапеза. На трапезата седели двама души: жена му и един мъж — гърбом към прозореца. Като видял мъжа, ковашкият работник изтръпнал. Помислил си: „Каква невярна жена! Клетва даде да не се жени, додето се върна, а е прибрала чужд мъж в къщата ми!"

Измъкнал пищова и го насочил да гръмне и двамата. Но тъкмо в туй време му минали през ума думите на стареца, купени с последната жълтица: „Преди да сториш нещо, брой до двайсет и пет".

— Ще броя до двайсет и пет — рекъл си, — сетне ще гръмна, те няма да побегнат.

Почнал да брои. Докато броял, мъжът, дето бил вътре, се обърнал към жената и рекъл:

— Мале, утре тръгвам да диря татя по света. Домъчня ми за него. Колко години минаха, откак е излязъл?

— Станаха вече двайсет години, сине. Когато баща ти замина, ти беше детенце на три месеца.

„Брей, какво щях да направя, ако не бях преброил до двайсет и пет!", прехапал устни гостенинът и викнал през прозореца:

— Сине, жено, ставайте да ме посрещнете!

---

info

Информация за текста

$id = 21683
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21683
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Мечето

На една полянка имало ябълка с бели клони. Под ябълката имало колиба. В колибата живеел един дядо. Когато минало лятото, тревата по полянката взела да жълтее и ябълките се зачервили. Един ден старецът закърпил овехтялата си торба, набрал узрели ябълки и я напълнил. Стегнал си цървулите, засукал си мустаците, метнал торбата на рамо и тръгнал. Ще върви на пазар да продаде ябълките и да скъта под възглавницата някоя и друга бяла пара за черни дни. Било надвечер. От гората излязло едно мече.

Приказката почна вече.

— Дай ми, дядо, две ябълки — едната за мене, а другата за болното ми братче. Ние сме две сирачета и живеем сами в тая тъмна гора между зверовете. През пролетта ловци утрепаха нашата майка. Тежко живеем без майка между зверовете. Дай бе, дядо! Ако не ти се дават две ябълки, дай ми само едничка за болното ми братче!

Старецът грабнал една вършина и подгонил рунтавото мече. Но като се обърнал и поел пътя към пазара, то пак тръгнало подире му с молещи очи.

— Само едничка бе, дядо! — протягало лапичката си мечето, жално скимтяло и се облизвало.

Не му дал проклетият старец. Вървял надолеко към пазара, свирукал си, правел се на глух и дори не се обръщал назад. Но не щеш ли, край пътя един глог, като разбрал каква е работата, навел се и закачил торбичката с ябълките. Старецът силно я дръпнал и вехтата торба се скъсала. Всичките ябълки рукнали и се търкулнали по пътя в коловоза. Навел се старецът да ги събира, а сърцето му се пръскало от яд, гдето са натъртени и може да почернеят, догдето стигне в града.

Мечето го гледало, гледало, па грабнало една и хукнало към гората. Свидливият дядо го забелязал, оставил торбата със събраните ябълки и — беж подире му. Настигнал го вдън гората, тъкмо когато влизало в дупката. Хванал го за опашката, изтеглил го навън, взел си ябълката и му дръпнал ушите. Добре, ама като се върнал при глога, не намерил нито скъсаната торба, нито ябълките. Додето той гонел мечето, минали уморени пътници, събрали ябълките, изяли ги, хвърлили скъсаната торба и си отишли.

Ядосал се старецът, върнал се в колибата, взел един търнокоп и отишъл да изкорени виновния глог. Разкопчал си ризата, запретнал си ръкавите, плюл си на ръцете и почнал. Додето притъмнее — изкоренил глога. Като го съборил на земята и погледнал в корените му — що да види — пари! Цяло гърне жълтици! Някой си ги бил заровил. Зарадвал се нашият старец — не ти е работа. Грабнал парите, озърнал се наоколо и търтил към колибата. Цяла нощ той чел жълтиците на месечината, а на другия ден отишъл право на пазара, купил си два вола и едно кринче жито и му останали още пари. Върнал се, впрегнал воловете в старото крушево рало, което било останало от дяда му, и посял житото на поляната.

Настъпила втората година. Минало лятото. Облъхнало земята с горещия си дъх. Пожълтяло дядовото жито, а ябълката не се зачервила, защото не родила нея година нито една ябълка. Старецът гледал високото жито, радвал му се и когато класовете узрели хубаво, решил да го пожъне.

Наточил една вечер сърпа си, нагласил паламарката си и легнал да спи в колибата. На другия ден ще жъне.

Настъпила нощта. Една звезда паднала долу право в узрялото жито. Пламнала нивата и изгоряла до стрък.

На утрото старецът станал и грабнал сърпа. Излязъл навън и изтръпнал: няма го златното жито. Напреде му само черна изгоряла земя.

Седнал старецът на един камък под безплодната ябълка и заплакал. Неочаквано доловил зад гърба си смях. Обърнал се: онуй същото мече.

И приказката свърши вече.

---

info

Информация за текста

$id = 18696
$book_id = 437
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/18696
Сканиране, разпознаване и корекция: ckitnik, 2010 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки и разкази

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Мечката и дърварят

Един дървар, като минавал край някакъв голям трънлив храст, чул шумолене. Надникнал в клонака и що да види — едно малко рунтаво мече се заплело в трънете, напряга сили, скимти, ръмжи, но не може да се измъкне. Дърварят посегнал, откачил тръните, освободил уплашеното мече, помилвал го по главата и го пуснал да си ходи. А мечката била наблизо върху съседната канара. Тя видяла всичко, свлякла се от канарата — и право при дърваря. Като я видял, оня си глътнал езика от страх, но Мецана дигнала нагоре предната си лапа, успокоила го и проговорила с човешки глас:

— Не се бой, нищо лошо няма да ти сторя. Аз видях как помогна на мечето ми, разбрах, че си добър човек, и реших да се побратимя с тебе. Искаш ли?

— Как да не искам — отвърнал дърварят, — кой бяга от посестрима като тебе!

Тогава мечката се изправила на задните си крака, разтворила предните си лапи и братски прегърнала дърваря. Според обичая дърварят трябвало да я целуне по муцуната, ала щом си доближил устата, лъхнала го тежка миризма и той се стъписал.

— Какво? Защо се дърпаш? — учудено го попитала мечката.

— Много на лошаво ти миришат устата, на мечовина — отвърнал дърварят.

Мечката се докачила от тези думи, отпуснала се на земята, помълчала малко и викнала:

— Удари ме, побратиме, по врата с острието на секирата си!

Дърварят се слисал:

— Що думаш — рекъл, — де се е чуло и видяло побратим да дига секира срещу посестримата си!

— Удряй! — грозно изръмжала мечката. — Или ще те одера!

Дърварят нямало що да прави. Дигнал секирата и ударил мечката. Рукнала кръв от раната. Без да погледне човека в очите, мечката се обърнала назад и се мушнала в гъсталака. Изчезнала.

Минали години. Дърварят много пъти ходил из гората, но никъде не срещнал посестримата си. Веднъж, като се въртял под дърветата, изведнъж отнякъде изскочила мечката. Познали се двамата, поздравили се и заприказвали. От дума на дума стигнали до удара със секирата.

— Разгеле, побратиме — рекла мечката, — я виж какво е останало от раната, дето ми отвори.

Дърварят поразровил козината на врата й, но не намерил дори белег.

— Нищо не е останало! — рекъл той.

— Видиш ли, побратиме, раната отколе заздравя и я забравих, но лошата дума, дето ми я каза тогава, няма да я забравя, докле съм жива.

И като поклатила тъжно глава, мечката си тръгнала.

---

info

Информация за текста

$id = 21714
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21714
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Мечката и мравките

Напи се мечката със студена вода от мъхнатото кладенче и тръгна надолу по пътеката към стария дъб с дебелата напукана кора. Под тоя дъб беше мецината дупка.

— Кого ли да изям? Кого ли да изям? — си думаше старата мецундра. — Тебе ще изям, мравчице!

Ситната черна мравка, която отиваше с една кратунка за вода на кладенчето, като чу тия думи, пожълтя от страх, озърна се наоколо и се мушна под един сух листец, паднал от близката леска. Мечката се наведе, духна с нос листеца и откри разтреперената животинка.

— Защо искаш да ме изядеш? — попита мравката.

— Защото съм решила да изям целия мравешки род. Вие, мравките, се печете на слънце по нивите; ожъднявате и тичате час по час към кладенчето. Ще ми изпиете водата. Затуй съм решила да ви изтребя и ще почна от тебе.

— Не ме яж! — замоли се мравката. — Пусни ме да си напълня за последен път кратунката и да занеса вода на другите мравки. Те чакат морни и жадни. Като им дам да се напият, ще дойда да ме изядеш. Почакай тук.

— Не мога да клекна и да чакам за такова дребно нещо като тебе — изръмжала мечката.

— Ох, боже! — въздъхна мравката. — Чувай, бабо мецано, ако ми подариш живота, ще ти дам един съвет.

— Кажи го!

— Една изяж, две скътай за зимата.

— Добре — отвърна мечката. — Ще ти послушам съвета. Тебе ще изям, а другите две мравки, които срещна по-надоле, ще ги скътам за зимата.

И като изрече тия думи, мечката близна мравчицата. Остана на пътеката само сухата жълта кратунка.

Жадните мравки дълго чакаха в мравуняка. Най-сетне се дигнаха и потеглиха една подир друга по пътеката нагоре.

— Къде е сестрицата ни? — попитаха те славейчето, което си чуруликаше весело на леската, като че нищо не беше видяло. — Да не е паднала в кладенчето?

— Не е паднала в кладенчето, ами я изяде мечката — отговори песнопоецът и продължи песента си.

Първата мравка се обърна и каза нещо на втората. Втората — на третата, а третата предаде на другите. Наместо да се върнат към мравуняка, разгневените черни работници се навърviха към дупката на мечката. Цял ден вървяха, додето стигнат под големия дъб. Като стигнаха пред вратата прегледаха добре коравата земя, видяха една пукнатина, спуснаха се в нея и почнаха да копаят.

— Какво ровите тука? — попита ги старата къртица.

— Яма за мечката.

— И аз ще ви помогна. Имам зъб на тая мечка: лани ми зяде две къртичета.

Копаха ден, два, три, десет дни. Изровиха голяма яма под дъба. Мечката нищо не знаеше, защото мравките и къртицата копаеха отдолу, а над тях имаше два пръста земя.

На десетия ден надвечер, когато грейна месечината, мечката стръвница се върна от кошарата на един овчар, където беше изяла две агнета, изправи се пред дупката и рече:

— Всичко съм правила на този свят: хора съм яла, киселици съм дъвкала, мед съм близала, само хоро на месечина не съм играла. Я да си поиграя!

Затропа тежката мецундра. Тогава тънката земна кора над ямата се пропука и мечката се строполи долу.

На другия ден селяните, които беше разплаквала не един път, й одраха кожата.

---

info

Информация за текста

$id = 18692
$book_id = 437
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/18692
Сканиране, разпознаване и корекция: ckitnik, 2010 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказки и разкази

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Мечо

Имало едно време един юнак. Името му било Мечо. Той бил син на оня Патаран, дето изловил рогатите и ги проводил на другия свят. Раснал Мечо и пораснал. Когато станал голям, тръгнал да се жени. Отишъл на дядовата Пейова воденица. Воденичарят по туй време не бил самичък, а живеел с внучката си. Ударил Мечо вратата с дряновата тояга. Подал се белоглавият воденичар и попитал:

— Хей, кой хлопа?

— Аз.

— Че кой си ти?

— Мечо Патаранов.

— Защо си дошъл?

— Реших — казал Мечо — да се оженя, дядо. Дошъл съм за твоята внучка с черните очи и червеното герданче. Тука ли е да я видя? Снощи минах край Орловото кладенче. Попитах го: „Кажи ми, кладенче, като оглеждаш вечерно време всичките моми от селото, коя е най-хубавата?" „Най-хубавата и най-работната — отвърна кладенчето, като си помисли малко — е дядовата Пейова внучка. От нея по-харна мома надали има." „Ами каква е?" — попитах го повторно аз. „С черни очи и червено герданче" — отговори кладенчето. Дойдох да я взема. Искам я.

— Не може — поклатил глава дядо Пейо, — не си давам момичето, додето не ми покажеш какво можеш да правиш.

Изправил се Мечо черният.

— Какво мога ли? — Всичко мога.

— Да видим!

— Силен съм като хала. Мога да надвивам хората. Никой не смее да се побори с мене. Лани тръгнах по селата да търся истински борец. Бях решил: ако намеря човек, който, да ме

надвие в борба, ще му стана ратай, а той да ми бъде господар. Обиколих де що село имаше, по всички панаири биха барабани за мене — никой не излезе насреща ми. И като видях, че няма между хората юнак, по-голям от Меча Патаранов, тръгнах по горите между зверовете. Гоних вълци, гоних мечки, гоних бързоноги елени. Дотегна ми. Бягат от мене лютите зверове като от чумата. Вчера, като минувах край една меча дупка, забелязах две черни мечета. Мина ми през ума: защо да не ги взема? Ще ги вържа със синджири. Додето пораснат, ще ги науча да се изправят на задните си крака и да играят. Ще стана мечкар, ще ходя по мегданите, ще разигравам мечетата и ще печеля. Влязох в мечата дупка, взех ги и си тръгнах. По едно време чух подире си стъпки. Пращят сухите вършини подире ми. Обърнах се — що да видя: мечката. Дебне ме и размахва предната си лапа да ме халоса по гърба. Тъй ли? Оставих аз настрана двете менчета и викнах:

— Я ела мари, мецано, да си премериме силите.

— Пипнахме се и до вечерта борба се борихме. Мечетата ни гледаха и скимтяха жално-милно. Уморихме се, отмаляхме, а борбата ни край няма: нито мечката пада, нито аз. Тогава едното от мечетата подучи старата мечка:

— Мале, защо не го ухапеш?

Послуша старата мечка глупавото мече и ми захапа ръката. Брей, дядо Пейо, като ме заболя ухапаната ръка, че като ми причерня пред очите, че като я сграбих, издигнах я над главата си, но преди да я тръшна на земята, домиля ми за малките мечета и я пуснах полекичка долу.

— Хайде — рекох й, — махвай се от главата ми! Не ми дава сърце да оставя децата ти сираци!

Мечката разбра, че й простих живота, и подви опашка.

— Гледай го ти него! — учудил се дядо Пейо.

— Прибрах си мечетата — ей ги там в чувала. Намислих по-напред да се оженя, та тогава да стана мечкар.

— А друго какво можеш? — попитал дядо Пейо.

— Мога да ловя змии.

— Друго?

— Мога да повдигна воденичен камък.

Дядо Пейо поклатил повторно глава:

— Не ще да яде Мечо баница. Не си давам внучката, момче. Тя е родена за болярин. Ти нито си болярин, нито можеш да работиш нещо умно. Хай върви си по пътя!

Навел Мечо глава, вдигнал чувала с мечетата и се запътил. Заболяло го сърцето. Поел нагоре по бялата пътека към Орловото кладенче. Стигнал на поляната. Пуснал чувала на земята, седнал и заплакал. А двете мечета подали глави от чувала и започнали да му се смеят. По едно време някой го бутнал кротко по рамото. Трепнал нашият юнак и се обърнал назад: старата мечка. Стояла клекнала до гърба му. И нейните очи били налени със сълзи.

Попитала го мечката:

— Защо плачеш, юнако?

Разправил й Мечо от игла до конец как била работата. Мечката го изслушала внимателно, па му рекла:

— Чувай, аз ще те науча какво да правиш. Ама по-напред искам да ми се вречеш, че ако сполучиш, ще ми върнеш двете мечета.

— Хубаво — рекъл Мечо, — ще ти ги върна!

Навела се мецата на ухото му и зашушнала. Нашият юнак се усмихнал и обърсал с длан очите си. Разбрал.

През нощта, когато целият свят заспал, Мечо се дигнал, оставил мечетата и мечката при кладенчето и слязъл към воденицата. Тихо се покатерил на бялата топола. От тополата скочил върху плочения покрив на воденицата и през комина влязъл вътре. Набутал в тъмнината вратата, отключил я. Нахлула светлината от месеца в тъмната воденица. Грабнал Мечо на гръб единия воденичен камък, понесъл го през нивята нагоре, отнесъл го в планината — на най-високия връх. Върнал се, нарамил втория камък — и него замъкнал там.

Сутринта дядо Пейо воденичаринът станал, измил си очите и отишъл да пусне воденицата.

— Яа-а-а! — водата нахлула, колелото се завъртяло, воденицата тръгнала, а шум няма никакъв. Влязъл дядо Пейо да

разбере каква е работата. И що да види: няма ги и двата воденични камъка. Тръгнал старецът да ги търси. Ходил тук, ходил там, питал де когото срещнал. Най-после един овчар му обадил, че видял два воденични камъни горе на най-високия планински връх. Покачил се дядо Пейо, намерил си камъните, но как да ги снеме? Слязъл в селото, помолил се на тогова, помолил се на оногова, никой не се нает да снеме воденичните камъни от планината. Тръгнал дядо Пейо към воденицата. Върви по пътя и си бърше с ръкав очите.

Настигнал го Мечо:

— Защо плачеш, дядо?

— Плача зер. Нощес дяволът си нямал работа, издебнал ме, като спя, вдигнал воденичните ми камъни и ги покачил горе на планината. Няма кой да ми ги снеме. Как ще меля брашно без камъните.

— Лесна работа — спрял го Мечо, — аз ще ти снема камъните. Ако щеш, и планината ще ти снема, но ми дай внучката си!

— Давам ти я!

Подскокнал Мечо от радост. Затекъл се нагоре към върха. Грабнал камъните. През нощта един по един ги изнасял, а сега ги смъкнал и двата наведнъж.

---

info

Информация за текста

$id = 3367
$book_id = 549
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3367
Сканиране и разпознаване: unicode, 2007
Корекция: BHorse, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Най-тежкото имане. Приказки и разкази
Съставител: Георги Струмски
Библиотечно оформление: Стефан Груев
Редакционна колегия ЕФРЕМ КАРАНФИЛОВ, ИВАН ЦВЕТКОВ, ЙОРДАН МИЛЕВ, КАМЕН КАЛЧЕВ
Отговорен редактор НИКОЛАЙ ЯНКОВ. Редактор на издателството АННА ПАНЧЕВА
Илюстрации АЛЕКСИ НАЧЕВ. Художник на корицата РАДОЙ БОЯДЖИЕВ. Художествен редактор ИВАН МАРКОВ
Технически редактор ЕЛЕНА МЛЕЧЕВСКА. Коректор ТАНЯ СИМЕОНОВА
Първо издание. ЛГ. V. Тематичен № 13/9537172431/6006-2-79
Дадена за набор на 23. IV. 1979 г. Подписана за печат на 27. IX. 1979 г. Излязла от печат на 10. X. 1979 г.
Поръчка № 118. Формат 1/16 60×90. Тираж 60 000. Печатни коли 16. Издателски коли 16. Цена 2 лв.
„НАРОДНА МЛАДЕЖ“ — ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС. МОНОФОТО, ПЕЧАТ И ПОДВЪРЗИЯ ДПК „Д. БЛАГОЕВ“. СОФИЯ — 1979

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Мелница за змии и гущери

В къщата на една богата жена живеели две момичета. По-голямото било нейно, а по-малкото — ратайкинче. Майката гледала своето като писано яйце: хранела го с бял като сняг хляб, обличала го в най-хубави дрехи, купувала му от пазара мънистени герданчета, жълти чехли и гривни. А ратайкинчето само си въздишало. То, клетото, ходело босо, бодяло краката си в трънките, ядяло чер ръжен хляб и наместо герданче от мъниста носело наниз от ситни охлювчета. Само си ги било събрало по трънките и само си ги нанизало. Голямото момиче спяло до права пладня и щом се пробудело — почвало да бръмчи като зла оса. Малкото пък ставало в зори, грабвало метлата, премитало вкъщи и отивало с менците за вода от кладенеца под старите тополи. Този кладенец бил дълбок и бистър. В потайна доба там пристигали дванайсетте месеца. Те се нареждали, един след друг гребели с шепа вода, измивали си очите, сядали на тревата под тополите и почвали да си хортуват, додето пропеят първи петли. Щом се обадели първи петли, месеците ставали и поемали пътеката нагоре към Тилилейските гори.

Веднъж господарката събудила ратайкинчето посред нощ, подала му стомната и викнала:

— Тичай за вода на кладенеца, защото умирам от жажда!

Момичето изскочило навън. Улиците на селото били глухи. Под тополите то видяло хора. Насядали на колело — единайсет мъже и една жена, седят и нещо си хортуват. Гласовете им били тихи като шумоленето на листата. Момичето загребало вода от кладенеца и тръгнало да си ходи. Тогава се дигнала жената — стара, понабръчкана — и го попитала:

— Кое си ти, бабиното?

— Ратайкинче съм.

— Ами защо си дошло толкова късно за вода?

— Господарката ме проводи.

— Сухи дренки ядеш ли?

— Всичко ям, бабичко.

— Вземи, бабиното! — старата жена извадила от торбата си кривачка сухи дренки и ги подала на момичето.

— Благодаря — рекло момичето, — ами вие кои сте?

— Ние сме месеците, чедо. Аз съм Баба Марта, а тези са братята ми. Всяка нощ си мием очите в кладенеца. Ако някой мине насам — благославяме го. И тебе ще благословим, но първом ще те питам нещо.

— Питай — рекло момичето.

— Ще ми кажеш право кой месец е най-добър и кой най-зъл?

Замислило се момичето и отвърнало:

— Всичките вие сте добри. През зимните месеци има дълбок сняг. Той пази житните стръкчета да не помръзнат. Тогава немирните врабчета влизат вкъщи през отворените врати и прозорци. През твоя месец, бабо, цъфтят кокичета, през пролетните месеци пеят птички, житото расте, през летните месеци жънем, а настане ли есен, почват да зреят крушите, ябълките и гроздето.

Тогава Баба Марта дигнала ръка и тъй благословила момичето с доброто сърце:

— Да си ми живо, бабиното! Когато продумаш, жълтици да капят от устата ти, а когато се засмееш — трендафил да цъфти.

Момичето целунало ръката на Баба Марта и се затекло към къщи. Още не било влязло вътре — и господарката се разфучала:

— Защо се забави толкова мари, проклетнице?

Момичето отворило уста и рекло:

— Приказвах с месеците — и додето изрече тия думи, на земята се търкулнала една жълтица.

Господарката се навела, взела жълтицата и замръзнала на мястото си от учудване. Разпитала ратайкинчето какво се е случило, и то й разказало за чудната благословия на Баба

Марта. Додето приказвало, жълтиците капели една подир друга от устата му. Цяла паница събрала господарката.

На другата нощ господарката решила да проводи своето дете — и него да благослови Баба Марта. Събудила го в потайна доба, измила му косата, гладко го вчесала, сложила му мънистено герданче, дала му да обуе жълтите чехли, изпроводила го със стомната. Стигнало момичето под тополите при кладенеца и заварило пак дванайсетте месеца — приказват си тихо, сякаш бръмчат пчели. Навело се да гребне вода и додето гребяло, се обърнало към месеците:

— Какво сте си събрали носовете и шушнете като стари клюкари — шушу-мушу къща разваля. Приказвайте високо. И аз искам да чуя какво си приказвате.

Баба Марта се навъсила и рекла:

— Ние тъй си приказваме, ами ти кое си, бабиното?

— Не е твоя работа.

— Защо си дошло в потайна доба за вода?

— Проводи ме майка ми.

— Ами сухи дренки ядеш ли? — попитала старата жена.

— Дай ги! — отговорило момичето.

Бабата нагребала шепа сухи дренки от торбата и му ги подала. Момичето грабнало дренките, хвърлило ги в очите й и почнало да се кикоти високо. Едно заспало врабче се стреснало и паднало от гнездото си. Старата жена прехапала устни, но нищо не казала. Помълчала малко и попитала:

— Нещо ще те питам, баби, право ще ми кажеш!

— Питай — отвърнало момичето.

— Кой месец е най-добър и кой е най-лош?

— Всичките са лоши. През зимните месеци — мраз и студ, носа си не можеш да покажеш навън, през лудата Баба Марта пада лапавица, през лятото е горещо и мухите хапят, а през есента пада шумата на дърветата и замърсява градините.

— Тъй ли? — продумала Баба Марта. — Слушай сега благословията ми: щом проговориш — отсега нататък змии и гущери да капят от устата ти, а когато се смееш — коприва да цъфти на устните ти!

Момичето грабнало стомната и побягнало към къщи. На вратата го посрещнала майката, прегърнала го и му рекла:

— Приказвай, маминото, приказвай, капчице, пък аз ще събирам в полата си жълтиците.

— Какво да ти приказвам? — нацупило се момичето и щом отворило уста, почнали да падат змии и гущери в майчината му пола.

Майката се разтреперила от яд, грабнала една тояга и почнала да бие ратайкинчето.

— Защо, проклетнице, не обади на момичето ми какво да приказва на месеците, че да я благословят като тебе?

Ратайкинчето побягнало от къщи. Седнало на един камък и заплакало. На сутринта минал един хубав момък, видял го, почнал да го разпитва и като разбрал каква чудна дарба има — взел си го за невеста. А господарското момиче се превърнало в мелница за змии, гущери и коприва. Дотогава на земята нямало люти гадини — всичките змии и гущери по света са излезли от неговата уста. Затуй хората го нарекли мелница за змии и гущери.

---

info

Информация за текста

$id = 21721
$book_id = 3889
$book_id = 8471
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21721
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Милост

Наближи Коледа. Падна дълбокият сняг в черковния двор. Дигна се една сутрин старият камбанар дядо Митрофан. Грабна лопатата и разрина една пътека — от дъбовата врата на стаята си до камбанарията. Като се прибра вътре на топло, старецът сне ръкавиците, които му беше изплела баба Митрофанка, и рече:

— Знаеш ли какво реших, докато метех снега?

— Какво?

— Реших да заколя петела за Коледа.

— Стой, не думай! Как ще го прежалим?

— Няма какво да сториме. На Коледа може да ни дойде някой гостенин. Как ще го посрещнем, като нямаме нито прасе, нито кокошчица, нито една лъжичка блажинка?

— Прав си — клюмна глава баба Митрофанка и дигна престилката си — да обърше сълзите си.

В туй време крушовата главня на огъня изпращя. Една червена искра се завъртя покрай веригата нагоре и хвръкна през комина. Върху най-горната затоплена тухла на комина се беше наместило едно врабче, да си топли измръзналите крачета.

— Дядо Митрофан осъди петела на погубване! — извика искрата и угасна.

Врабчето трепна и подскочи. Отлетя към курника. Влезе при петела.

— Какво дириш тука? — попита петелът.

— Дойдох да се простиме с тебе, защото днес дядо Митрофан ще ти вземе главата.

— Затуй съм сънувал нощес един червен гердан — продума петелът и отпусна жално криле надолу. — Какво да правя сега?

— Бягай — посъветва го врабчето. — Нали знаеш, че Стоянова майка плаче, а Бежанова майка не плаче.

Дядо Митрофан тръгна да си точи ножа и заръча на баба Митрофанка да хване петела. Баба Митрофанка натроши царевични зърна в полата си и ги изсипа пред курника. След туй отнесе голямото корито и го подпря полуизправено с една тояжка. Долния край на тояжката завърза с дълго въже, проточено до нейния прозорец. След като свърши тая работа, хитрата бабичка отвори вратичката на курника и отиде към прозореца. Хвана другия край на въжето. Щом петелът се навре да кълве зърната, тя ще дръпне въжето, тояжката ще падне и коритото ще похлупи петела.

Но петелът разбра измамата. Той беше по-хитър от баба Митрофанка. Показа си главата, разпери криле и се дигна към високата топола, която се беше възправила като огромна бяла свещ над черквата. Кацна на самия връх и там се сгуши.

Тогава баба Митрофанка плесна ръце, разлюти се, грабна секирата и нагази в снега между каменните кръстове. Отиде да сече тополата.

— Скоро да слизаш — викна тя на петела — или ще отсека тополата!

— Отсечи я де! — отвърна петелът. — Ако я отсечеш, тя ще падне върху черквата, черквата ще затисне попа, а тебе ще те изпратят в тъмницата.

Баба Митрофанка не разбра какво й говори петелът, удари два-три пъти със секирата и се замисли, Постоя малко под дървото и като й помръзнаха ръцете, бързо се прибра в къщи и подгони котката с ръжена.

Върна се дядо Митрофан, закани се с юмрук на петела и слезе към кръчмата да си подслади с винце огорчената душа. Прибра се късно. И нали беше посръбнал — сънят му нямаше край. На сутринта някой похлопа на вратата. Чу се гласът на попа:

— Хей, дядо Митрофане? Жив ли си? Пладне стана, а ти още не си бил камбаната.

— Прощавай, дядо попе, ама будилникът ми побягна и тази нощ не му чух гласа.

На другия ден дядо поп се закани:

— По празниците ще ида да намеря друг камбанар. Ще подиря някой по-ранобуден старец. Ти ми объркваш черковната служба.

Седна дядо Митрофан до огъня и заклати отчаян глава Намести се баба Митрофанка и заронили два реда сълзи.

— Какво ще правиме сега, посред зима, ако дойде друг камбанар? Къде ще си денеме главите в този сняг? Ама ти си виновен — прокуди си будилника, като рече: ще го заколя.

— Сбърках. Искам да му обадя, че няма да го коля, ама как да му кажа, като не му разбирам кокошия език?

В туй време крушовият пън изпращя и една червена искра се дигна нагоре. Тя изскочи през комина и викна:

— Дядо Митрофан реши да не коли петела за Коледа.

Врабчето, щом чу тия думи, подхвръкна към тополата.

— Хей, петльо! Как си?

— Умирам от глад и студ.

— Слизай долу!

— Страх ме е от ножа.

— Не бой се. Аз ти нося коледна милост. Утре е Коледа, а дядо Митрофан да те помилва за празниците.

Петелът радостно подхвръкна надолу, изправи се пред дъбовата врата на старците и закукурига. Старците го чуха, отвориха вратата, поканиха го да влезе и го нагостиха като драг гостенин.

Към полунощ курникът гръмна от петльовата песен, а камбаната заехтя и обади на хората, че е настъпил големият празник. Богомолците със запалени свещи задръстиха черквата. Дядо поп остана много доволен и на сутринта занесе на старците пълно менче с кървавица.

---

info

Информация за текста

$id = 9073
$book_id = 670
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/9073
Сканиране: sir_Ivanhoe, август 2007 г.
Разпознаване и корекция: NomaD, август 2008 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982
Издателство „Български писател“, 1982

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Момчето, което искало всичко да знае

Имало едно момче, което искало всичко да знае. За всяко нещо питало дяда си:

— Кажи, дядо, кой клати дърветата?

— Вятърът — отвръщал дядо му.

— А кой духа вятъра?

— Де да знам — аз вятъра съм го чувал, като свири през комина, но не съм го виждал. Щом го срещна — ще го попитам.

— Ами можеш ли ми каза кой пали нощем звездите? — упорито питало момчето.

— Как да ти кажа, като не съм бил на небето. Питай орлите я щъркелите, които летят над облаците.

— Тъкмо стана дума за щъркелите. Тази сутрин ги, видях: събрали се заедно, заминават. Къде отиват?

— Всяко пеленаче знае къде: в топлите страни, където не пада сняг.

— А вярно ли е, че щъркелите можели да се превръщат на хора?

— Не зная дали е вярно, но съм чувал, че отвъд планината със зъбатите върхове имало голямо море. Зад морето — пустиня. По-нататък се ширела гъста гора. Сред гората на потайно място блещукало едно малко езеро колкото харман. То било къпалнята на щъркелите. Щом се натопели в неговата вода, крилатите птици се превръщали изведнъж на хора.

— Сетне?

— Сетне си отивали у дома си.

— Ще я разбера аз тази работа — си рекло момчето и рано на другата сутрин яхнало своето дървено конче. А кончето му било една гладко издялана дрянова тояжка, каквито са кончетата и на другите селски деца.

— Де, кончее! — викнало момчето и запрашило към планината със зъбатите върхове.

Тичало, тичало, спряло за малко да си поеме дъх, закрилило с ръка очите си, погледнало към далечните планински върхове и рекло:

— Хайде, конче, ако прехвърлиш ония зъбати върхове, ще те назобя с един калпак златен ечемик от дядовата житница.

Кончето, като чуло тези думи, мигом оживяло, изцвилило, подскочило и хвръкнало. Зареяло се към вишното небе.

— Бре, че хвърковато нещо! — зарадвало се момчето и размахало калпака си на прощаване.

До пладне хвърковатото конче стигнало зъбатите върхове, а надвечер се понесло над синята морска шир. От време на време момчето поглеждало надолу и търсело с очи пясъците, но водата сякаш нямала край. Тук-таме над вълните пляскали риби като лодки. Уплашило се момчето и тъкмо когато се наканило да обърне кончето си назад — забелязало наблизо висок каменист бряг. По канарите накацали ято бели птици.

— Нашите щъркели! Настигнах ги! — рекло си момчето и се спуснало към тях.

Кацнало. Щъркелите мълчаливо го изгледали, поседели малко, отпочинали си и пак се дигнали.

— Къде без мене? — зинало момчето и отново смахмузило тояжката си.

Понесло се с птиците над жълтата пустиня. Цели седем дни щъркелите и момчето, което искало всичко да знае, летели над пустинята. Нощем птиците кацали в дълбеите на горещия пясък, отпускали от-малнелите си крила и заспивали дълбоко, а момчето стояло право и ги вардело с тояжката си от пустинните зверове.

На осмия ден пустинята се свършила. Появила се гората. Насред гората блеснала водата на потайното езеро. Ожъднелите птици накацали край брега, проточили шии; напили се хубаво, сетне плувнали в езерото, запляскали с криле, и се потопили във водата. Щом крилете им се намокрили — всичките щъркели

до един се превърнали на мъже с дънести гащи, червени пояси, бели калцуни и овчи калпаци.

— Ти защо си тръгнало подире ни? — обърнал се единият от щъркелите към момчето.

Той бил водачът на ятото. Бялата му брада стигала до пояса.

— Искам да видя къде прекарвате през зимата — отговорило момчето.

— Тръгвай с нас! — дружно викнали щъркелите и се навървили един след друг по една горска пътечка.

Като излезли от гората, пътниците кривнали надясно и влезли в един, многолюден град; където имало стотици малки дюкянчета. Щъркелите накупили герданчета, захарни петлета, пищялки, кравайчета, напълнили си торбите и напуснали града. Сега пък кривнали наляво и преди: залез слънце стигнали до едно нищо и никакво селце с къщурки, изградени от тръстика. То било щъркелското село. Всичките къщурки били наредени една до друга и се оглеждали в бързотечно пенливо поточе. Накрай село гостите били посрещнати от цял орляк жени, баби и малки деца. Те били пък домашните на щъркелите. Оня с дългата брада рекъл на момчето:

— Мене никой не ме посреща, защото бабичката ми се помина, а дечицата ми веднъж отлетяха на небето и не се върнаха. Я ела у дома — да живеем двамата.

И го отвел в своята колиба. Момчето, преди да пристъпи прага, си изправило тоягата вън до вратата, сетне влязло в колибата. Навечеряли се двамата и легнали да спят. Рано на другата сутрин, когато всички спели — покрай колибата минал един камилар. Той водел двугърба камила, натоварена с два коша. Кошовете — пълни с портокали. Камиларят се подпирал на една чепата вършина. Щом видял дряновата тояжка, той хвърлил своята вършина, взел тая тояжка и си отминал.

По едно време момчето, което искало всичко да знае, се събудило, потърсило си тояжката, че като ревнало:

— Дядо щъркеле, някой ми е откраднал тояжката!

— Друга ще ти отсека — захванал да го теши брадатият.

— Ти не знаеш каква крилата беше тя! — бършело си очите момчето. — Сега как ще се върна при мама?

— Лесна работа. Напролет, като тръгнем към вашето село, няма да те оставим тука. Хайде сега да идем за риба. Ние с тебе ще ловиме рибки от поточето, а другите щъркели ще идат за портокали и банани в гората. Довечера ще си направим угощение.

Отвел старият щъркел момчето до брега на поточето, отсякъл две тръстикови пръчки, вързал им въдички и захванали да вадят рибки със златни опашки и червени очета. Додето мръкне, напълнили едно кошче. Прибрали се в колибата, насекли дърва, наклали огъня и сварили цяло казанче рибена чорба. Подправили я с мащерка. Вечерта, като се върнали другите щъркели, щели да си изядат пръстите. Толкова сладка била чорбицата. А момчето изяло три портокала и четири банана.

Тъй минали шест месеца. Когато се пукнала пролетта, щъркелите от тръстиковото село се простили с домашните си и тръгнали към потайното езеро в гората. Щом се окъпали — всичките до един пак се превърнали на щъркели. Момчето гледало, гледало, па се гмурнало й то в езерото. Във водата влязло като момче, а на брега излязло като щъркелче. И краката му щъркелски, и крилата му — на раменете, а наместо нос между очите му се провесил дълъг клюн.

Щъркеловото ято прехвърлило пустинята, морето, планината със зъбатите върхове и един ден стигнало в селото на момчето. Щъркелчето отдалеч познало дядовата си къща. Върху нейния комин имало вехто гняздо, направено от клечетак. Водачът на ятото кацнал върху дядовата му черница, другите щъркели се пръснали По ливадите, а малкото щъркелче се спуснало на двора и закрачило към прага на отворената врата. Отвътре се показала майка му със запретната престилка. Щом го съзряла, тя размахала ръце и захванала да го пъди:

— Ишу! Ишу! Отивай горе в гняздото! Защо се навираш в къщи? На щъркелчето домъчняло много, литнало нагоре, кацнало в гняздото и жално захванало да трака. По едно време

майка му излязла от къщи, нарамила дървеното корито с непраните дрехи и се упътила към, речния брод да пере. Щъркелчето се спуснало подире й, но не посмяло да се приближи до нея, а кацнало на една крайбрежна върба. Най-напред майката снела пендарата от шията си, оставила я на един камък, сетне натопила дрехите в коритото, запретнала си ръкавите и се заловила да пере. Като изпрала дядовите му потури, тя мръднала към близкия градински плет — да ги простре на слънце. Тъкмо в туй време щъркелчето прошумяло към коритото, захапало връвта с пендарата и отлетяло в гняздото. Потулило пендарата в перушината, с която било постлано гняздото, и всяка нощ, преди да заспи, казвало на златната пара „лека нощ", тъй както думало на майка си по-рано.

Търкулнало се лятото. Щъркелите пак се нагласили за път. Малкото щъркелче с голяма мъка се откъснало от родния си дом. Додето прехвърлят планината със зъбатите върхове, все се обръщало назад. Щом стигнали до потайното езеро, отвъд пустинята, щъркелите се нахвърляли във водата и пак станали хора. И окъпаното щъркелче станало човек.

Брадатият водач на щъркелите го отвел в своята колиба и рано на другата сутрин го завел на риболов. Омърлушено седяло момчето над водата, мислело за майка си и от очите му течели сълзи. По едно време една рибка дръпнала силно конеца. Момчето дигнало пръчката и пред очите му запърхала пъргава златоперка.

— Защо плачеш, бате? — попитала рибката насълзеното рибарче.

— Мъчно ми е за нашето село.

— Че защо не си идеш, щом като ти е мъчно?

— Няма как. Откраднаха ми хвърковатата тояжка.

— Слушай — рекла рибката, — ако ме пуснеш във водата, ще ти кажа къде можеш да намериш тояжката си.

Момчето откачило рибката от кукичката и я хвърлило в поточето. Тя плеснала, гмурнала се в дълбочината, но подир малко си подала главичката и рекла:

— Лани, додето ти спеше, покрай колибата на дядо Щъркел мина един камилар. Той ти взе тояжката, да се подпира с нея, но когато поведе камилата си по дървеното мостче, без да ще, изтърва тояжката си. Поточето я понесе надолу и я отнесе пред воденичния яз. Там тояжката се заплете в ракитака и сега се плакне до самия бряг.

Като чуло тия думи, момчето ее затекло към воденичката на щъркелите, стигнало до големия яз и тършувало, тършувало, додето си намерило тояжката.

Обкрачило я и викнало:

— Де, кончеее!

Дряновицата хвръкнала нагоре и се понесла над тръстиковото село. Момчето снело калпака си, размахнало го на прощаване и хвръкнало към своя роден край. Подир седем дни кацнало в бащиния си двор и се затекло към отворената врата, но майка му не го познала, защото било пораснало, две педи по-високо станало.

— Аз съм твоят син! — извикало момчето.

— Моят син — тъжно поклатила глава майката — беше по-малък. Той се изгуби преди две години. Сякаш потъна в земята.

Тогава момчето й разказало къде е било и що е видяло.

— С какво ще ме накараш да повярвам, че си мое момче, а не чуждо? — попитала майката.

Момчето помислило малко и заприказвало за пендарата, как я взело от камъка и как я укрило в перушината на щърковото гняздо.

И като изправило една стълба върху стряхата, то се изкачило на покрива, разровило перушината на гняздото и изкарало златната пендара. Майката разбрала, че тука няма лъжа, познала си момчето и го прегърнала сърдечно.

— Обещай ми — рекла тя, — че никога вече няма да бягаш от къщи и да се превръщаш на щъркел.

— Обещавам, мамо — врекло се момчето и прибрало хвърковатата си дряновица на тавана.

info

Информация за текста

$id = 3559
$book_id = 652
$book_id = 3889
$book_id = 8471
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3559
Сканиране, разпознаване и корекция: unicode, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Български народни приказки
Издателство „Народна младеж“

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Момчето, кученцето, котенцето и жабчето

Една жена си имала момченце, което ходело на училище. Всяка заран, когато момченцето тръгвало на учение, майката му давала по една парица и му думала:

— Вземи, чедо, тая парица, за да си купиш кравайче от хлебарницата.

Веднъж, като вървяло по пътя, момчето видяло три лоши деца, които биели жестоко с пръчки едно малко кученце.

— Хей — извикало момчето, — защо биете кученцето?

— То не е твоя работа. Върви си по пътя или ще натупаме и тебе! Кученцето жално квичало. Момченцето пак викнало на побойниците:

— Слушайте, ако ми дадете кученцето, ще ви дам една паричка, с която можете да си купите кравайче. Съгласни ли сте?

— Може — отвърнало едно от лошите деца, — дай паричката! Дало момчето паричката си и прибрало кученцето. През тоя ден то не яло кравайче. Като се върнало в къщи, майката видяла кученцето, намръщила се, но нищо не казала на сина си.

На другия ден тя пак му дала паричка и го изпроводила на училище. Като минавало по моста, то видяло същите лоши момчета. Сега те мъкнели едно котенце. На шията му вързали тежък камък и се гласели да хвърлят нещастното животинче в реката. Котенцето мяукало като разплакано дете. Момчето съжалило животинката и се провикнало към злите деца:

— Стойте, не го хвърляйте в реката! Продайте ми го за една парица.

— Дай парицата! — рекло най-голямото лошо дете и му подало котенцето.

Момчето отвързало камъка от шията на котенцето, прибрало животинчето в торбичката си, отишло на училище и пак гладувало до вечерта. Като се прибрало в къщи и майка му видяла котенцето, намръщила се още повече, но и този път нищо не му рекла.

На третия ден момчето дало паричката си, за да отърве от ръцете на лошите деца едно жабче, което било изскочило от дълбокия вир, без да го види майка му. Като се прибрало вечерта в къщи и пуснало жабчето на рогозката при кученцето и котенцето, майката избухнала:

— Защо ми носиш тези гадини в къщи? Кой ще ги храни? Не виждаш ли какви сме сиромаси!

— Не се люти, майко — отвърнало момчето, — всяка гадинка иде с късмета си.

— Да ги махаш от къщи, не ги искам! — развикала се майката.

— Добре, майко, ще ги махна, но и аз ще отида с тях.

— Върви, където щеш! — провикнала се ядосаната майка и заключила вратата след момчето си.

Тръгнало момчето по големия път, а кученцето, котенцето и жабчето се навървили подире му. Вървели, вървели, наближили един голям град. Седнали да си починат. Момчето започнало тежко да въздиша.

— Какво ти е, бате? — попитало жабчето. — Защо въздишаш?

— Мъчно ми е, защото нямаме хляб. Какво ще правим?

— Ще печелим — отвърнало жабчето.

— Как ще печелим?

— Ще ти кажа как. Аз имам хубав глас и ще пея, а пък кученцето и котенцето ще играят. Ще веселим децата и те ще ни дават по някоя паричка, за да си купуваме хляб. Хайде да опитаме!

Станали и пак тръгнали. Влезли в града и спрели в училищния двор. Жабчето почнало да пее, а кученцето и котенцето захванали да подскачат толкова чевръсто, че децата се захласнали и напълнили калпака на момчето с парички.

Момчето много се зарадвало, като видяло парите. За себе си то купило едно кравайче, за жабчето — цяла кибритена кутийка с мухи, за кученцето — парче месо, а за котенцето — една рибка. Нахранили се хубавичко, излезли вън от града и пренощували в една купа сено. На втория ден отишли в друг град. И там си изкарали хляба с песни и игри. Продължили пътя си по-нататък, много села и градове обходили. И много дни и години изтекли. Гласът на жабчето станал още по-хубав, вратът на кученцето надебелял, на котенцето пораснала опашката, а под носа на момчето наболи мустаци.

Веднъж жабчето рекло:

— Бате, омръзна ми да ходя по света и да пея.

— Ами какво искаш? — попитало момчето.

— Искам да се върна в дълбокия вир при мама. Дожаля ми за нея.

— И на мене ми дожаля за моята майка — рекло момчето. — Хайде да си идем у дома.

— Като ме заведеш при мама — продължило жабчето, — тя ще се зарадва много и ще посегне да те награди с пари. Ти, батенце, пари не вземай, ами поискай сребърната кутийка, която мама държи под езика си.

Върнали се нашите пътници по същия път, по който минали на отиване. Когато стигнали до дълбокия вир, жабчето се провикнало:

— Майко, връщам се, излез да ме посрещнеш!

Старата жаба подскочила от радост толкова високо, че прескочила воденицата.

— Къде се губиш, мамина рожбо? — попитала тя жабчето си. Жабчето й разказало всичко.

— С какво да те наградя? — обърнала се благодарната жаба към момчето.

— Нищо друго не ща, искам само кутийката, която носиш под езика си! — рекло момчето.

— Знаеш ти какво да искаш — изквакала жабата. — Не си вчерашен. Вземи я. Когато ти потрябва нещо, отвори й капачето. Тогава ще видиш какво ще стане.

Оставило момчето жабчето при старата жаба и се упътило към къщата, гдето живеела майка му. Кученцето и котенцето затепкали подире му. Като застанало на прага, майката плеснала с ръце:

— Ех, сине, колко си пораснал! Вече имаш мустачки. Ти си станал момък за женене.

— Да, майко, решил съм вече да се оженя. Като се връщах към нашето село, в съседния град видях едно момиче — налива вода на чешмата със златна стомна. За него искам да се оженя. Иди да ми го поискаш.

— Как ще ти го поискам, бре сине? Че ти знаеш ли кое е туй момиче? Ами че то е царската дъщеря, чедо.

— Че какво като е царската дъщеря? Ние не сме ли хора?

— Хора сме, ала сме сиромаси.

— Ти иди ми го поискай, че после ще видим какво ще правим. Дигнала се майката и отишла в царския дворец. Старият цар я изгледал от главата до петите и тропнал с крак.

— Защо си дошла? — попитал той строго. Сиромахкинята разказала защо е дошла.

— Аз ще дам дъщеря си — викнал царят — на оня, който издигне дворец, по-голям и по-хубав от моя. Тъй да кажеш на твоя син. А сега си върви.

Отишла си сиромахкинята в къщи и разказала на момчето си какво иска старият цар.

Като изслушало майка си, момчето си спомнило за кутийката на жабата, извадило я от джоба си и отворило капачето й, което било голямо колкото нокът. Изведнъж от кутийката започнала да излиза тънка струя бял дим, сетне този дим се превърнал нае дин великан, като топола висок.

— Какво ще заповядаш, господарю? — обърнал се великанът към момчето.

— Искам да ми построиш дворец — по-голям и по-хубав от царския.

— Дадено — рекъл великанът и завчас издигнал невиждан дворец, висок до небесата.

Като видял този дворец, старият цар прехапал устните си, но нямало какво да стори и дал дъщеря си за невеста на момчето. Заживели си младоженците в двореца. Веднъж момчето рекло на жена си:

— Ще ида да видя какво става по света, а ти стой в къщи и ме чакай, докато се върна.

Тръгнало момчето по големия път, потеглили подире му кученцето и котенцето. Цял ден вървели. Надвечер приближили един град. Котенцето почнало да мяучи:

— Бате, гладно съм.

— Ей сега ще получим храна! — рекло момчето и бръкнало в джоба за кутийката си.

— Къде ми е кутийката? — извикало уплашено момчето. — Аз съм я забравил в къщи на полицата под паницата. Хайде да се върнем за вълшебната кутийка. Сетне ще продължим пътя си.

И тръгнали назад. Но да видите какво се случило с кутийката! Невестата на момчето, като разтребвала, намерила кутийката на полицата под паницата. Тя не знаела каква е тая кутийка и я изхвърлила през прозореца. Кутийката паднала насред улицата и някой извикал вътре в нея:

— Ох!

Тъкмо по туй време по улицата минавал един вехтошар. Той чул охкането, навел се, взел кутийката и отворил капачето й. Изведнъж се появил великанът.

— Какво ще заповядаш, господарю? — обърнал се той към купувача на старите вещи.

— Заповядвам ти да вземеш тоя дворец и да го пренесеш заедно с мене и с момичето, дето наднича през прозореца, на най-пустия остров сред морето!

— Дадено! — рекъл великанът и грабнал двореца.

Късно вечерта момчето, кученцето и котенцето стигнали до мястото, където бил техният дворец, но двореца го нямало. Момчето седнало на един камък и горчиво заплакало.

— Бате, защо плачеш? — попитало го кученцето.

— За невестата си плача, за двореца плача. Ех, защо я няма сега кутийката ми!

— Не плачи, бате, ние ще ти я донесем — рекло котенцето и двенките тръгнали към морето.

Като стигнали на брега, те се втренчили и видели самотния остров с двореца. Тогава котенцето се качило върху гърба на кученцето и тъй преплували до острова. Щом влезли в двореца, котенцето се изкачило на тавана и подгонило мишките. Един стар плъх се изправил пред котенцето и го попитал:

— Защо си подгонило мишките ми?

— Защото ме е яд на господаря ти. — Какво ти е направил?

— Взе кутийката на бате. Къде е сега твоят господар?

— Спи.

— А кутийката?

— Тя е скрита в носа му. Ако ти трябва тая кутийка, аз ще ти я донеса, но обещай, че ще оставиш на мира мишките ми.

— Обещавам! — рекло котенцето.

Тогава плъхът отишъл в готварницата, натопил опашката си в червения пипер и се намъкнал в спалнята. Тихичко запълзял по юргана и наврял опашката си в носа на заспалия вехтошар. Щом червеният пипер влязъл в носа му, вехтошарят се напънал и кихнал силно. Кутийката изхвръкнала от носа му. Плъхът я захапал и отнесъл на котенцето.

— На — рекъл той, — носи я на батя си, да не плаче. Котенцето рекло:

— Благодаря! — размахало лапичката си и изскочило на двора, където го чакало кученцето.

И двете си тръгнали.

Отново котенцето стъпило върху гърба на кученцето и двете плувнали през морето. Но щом стигнали сред морето, кученцето рекло: — Дай кутийката на мене, аз искам да я нося!

— Не може! — отвърнало котенцето.

— Защо?

— Защото плъхът я даде на мене.

От дума на дума двете другарчета се скарали. Сборичкали се във водата и котенцето изтървало кутийката. Запляскало с лапичките си и викнало:

— Стой!

— Какво има? — попитало кученцето.

— Изтървах кутийката в морето!

— Сега я свърши като кучето на нивата.

Измъкнали се двете другарчета на брега, клекнали до един камък и загледали с голяма мъка морето…

Тъкмо в туй време пристигнал един рибар. Той натъкмил мрежата си, метнал я в морето, изкарал я на пясъка и ахнал: в мрежата се била заплела една голяма риба.

Рибарят изкормил рибата, хвърлил червата на пясъка, мушнал рибата в торбичката и си отминал.

Котенцето се облизало.

— Ела поне да хапнем рибешко ядене. Навели се двете другарчета и почнали да ядат.

Кученцето налапало половината черва, но се задавило и почнало да квичи.

— Олеле, нещо заседна на гърлото ми!

— Отвори устата си! — рекло котенцето.

Кученцето си отворило устата. Тогава котенцето бръкнало с лапичката си в кучешкото гърло и какво мислите извадило? Извадило вълшебната кутийка. Голямата риба, която хванал рибарят, я била глътнала.

Много се зарадвали двете другарчета, като намерили кутийката, и търтили да я отнесат на батя си. Заварили го, че още седи на камъка и плаче.

— Бате, чакай, не плачи, аз ти нося кутийката! — викнало котенцето и подало кутийката на разплаканото момче.

Момчето си избърсало очите и отворило капачето на кутийката. Мигом се появил великанът.

— Какво ще заповядаш, господарю? — попитал той.

— Заповядвам ти да ми донесеш двореца, невестата и крадеца!

И ето че дворецът пак си дошъл на мястото. Момчето влязло вътре, почнало да тропа, разбудило крадеца, който още спял дълбоко, ударило му една плесница и викнало:

— Друг път да не крадеш чуждите, дворци, защото ще заповядам на великана да ти намести кокалите. Сега да те няма!

Вехтошарят си грабнал шапката и побягнал. А в двореца останали: момчето с невестата си в двореца, котенцето на тавана, а кученцето на двора. Всяка вечер жабчето излизало от дълбокия вир и им пеело песни, докато другите заспят.

---

info

Информация за текста

$id = 3556
$book_id = 652
$book_id = 3889
$book_id = 8471
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3556
Сканиране, разпознаване и корекция: unicode, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Български народни приказки
Издателство „Народна младеж“

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Момичето, което било направено от вар

Живели някога двама стари хора, които си нямали рожби и много тъгували. Веднъж бабичката рекла:

— Дядо, щом настане зима, ще си направим едно момиче от сняг. Не мога повече да трая без рожба.

— Да си направим, но снежното девойче ще се разтопи, когато времето се затопли.

— Тогава вземи теслата и издялай едно момиченце от дърво!

— Може — съгласил се старецът, — но трябва да ти кажа, че сложим ли го край огъня и падне ли някоя искра върху него, то ще се запали и ще изгори.

Бабичката, като чула тия думи, се натъжила много и очите й се напълнили със сълзи.

— Не плачи — утешил я старецът, — аз съм човек варджия. Утре ще угася вар и ще направя едно момиченце от вар.

Бабичката се зарадвала, като чула тия думи, и легнала да спи успокоена. Заспала дълбоко и през сън чула един глас, който й рекъл:

— Момиченцето ще бъде много бяло и много хубаво, но ако искате да остане живо, щом проговори, трябва да го изведете на пътната врата и да го дадете на оня, който мине първи покрай вас. Ще му поръчате, като си намери годеник, да не му продумва дума, докато той не познае от какво е направено, защото, ако проговори, ще се превърне на бял прах.

На другия ден старецът се запретнал, угасил вар в един трап, измайсторил едно момиченце — по-бяло от сняг — и щом рязнал с една пръчица мястото под носа му и му направил уста, то проговорило:

— Добро утро, тате! Как си, мамо?

На старците им било много мъчно да се разделят с бялата си дъщеричка, но нямало какво да правят — трябвало да изпълнят поръчката на оня, който се обадил през нощта. Излезли на пътя, за да видят кой ще мине първи, че да му я предадат. Не щеш ли, най-напред се задал един крантав кон. Старците се спогледали, отворили портата, вкарали коня в двора, вчесали го с един гребен, поставили му юзда, оседлали го с меко седло, наместили бялото момиче на коня и му поръчали да мълчи пред годеника си, додето той не изговори думите „от вар момиче".

Трябва да ви кажа, деца, че крантавият кон идел направо от яхърите на тогавашния войвода. Докато конят бил млад и буен, го хранели с ориз и го решели със златен гребен, но когато остарял и краката му почнали да се преплитат, войводските прислужници го изкарали от къщи и го натирили в гората, да го ядат вълците. Ала конят бил прекарал целия си живот при хората, затуй не останал в гората, а се върнал пак в града и минал покрай къщата на двамата старци. Щом усетил момичето на гърба си, той се посъживил и тръгнал право към войводския дом. Синът на войводата, като видял момичето, много се зарадвал.

— Кое си ти и откъде идеш? — попитал той.

Момичето мълчало.

— Защо не отговаряш, да не си няма?

Момичето пак нищо не казало. Войводският син му помогнал да слезе от коня, хванал го за ръчицата и го отвел вкъщи при майка си и баща си.

— Вижте — рекъл той — какво бяло момиче ми донесе крантавият кон.

Старият войвода и жена му ахнали, като видели колко хубаво е момичето, и почнали да го разпитват защо е толкова бяло, но момичето не отворило уста.

Синът на войводата отишъл през деня на лов и се върнал с празни ръце, защото пред очите му се мержелеело все бялото момиче. Като се прибрал вкъщи, рекъл на майка си:

— Майко, решил съм да върна пръстена на царската дъщеря.

— Как тъй ще го върнеш, нали ти е годеница?

— Не искам да се женя за нея. Ще се оженя за момичето, което ми донесе крантавият кон.

— Какво приказваш? — извикала тя. — Не разбра ли, че момичето е нямо?

— Нищо, че е нямо. Искам си го — и туйто.

— Прави каквото щеш — рекла майката.

Върнал войводският син пръстена на царската дъщеря и се сгодил за бялото момиче. Но нали никога не се сещал да му каже, че е направено от вар, момичето упорито мълчало. Три месеца време войводският син водил годеницата си, разхождал я с една позлатена кочия, облякъл я в сърма и злато, молил я да му продума, но тя не си отваряла устата.

— Тая девойка е наистина няма — рекъл той и решил да я напусне. Заключил я в една малка стаичка на тавана и пратил за царската дъщеря.

Като се настанила във войводския дом, царската дъщеря най-напред попитала къде е бялото момиче. Прислужничките й съобщили, че е заключено в една стаичка на тавана.

— Идете да видите през ключалката какво прави — заповядала царската дъщеря.

Прислужничките тихо, на пръсти, се приближили до вратата, погледнали през ключалката и видели бялото момиче — седи на едно столче до прозореца, а на коленете му жълта копринена риза.

— Тая риза ще бъде за моя годеник — войводския син. Вдени се, игличке! — рекло момичето.

Изведнъж иглата, която била забодена на игленика, скочила на масата, отишла при златния конец, подала си ухото и конецът се надянал. Момичето взело иглата и почнало да шие копчетата на ръкавите. Както шиело, без да ще, си боднало големия пръст и викнало гневно на иглата:

— Ох! Защо ми убоде големия пръст? Ти си лоша игла! — и я захвърлило на пода.

Когато преминала болката, бялото момиче се обърнало кротко към иглата:

— Прощавай, игличке. Ела да си продължим работата.

Но иглата била много сърдита и не рачила да иде при момичето. Тогава то грабнало ножиците, отрязало си носа и му заповядало:

— Иди да ми донесеш тая непослушна игла!

Отрязаният нос скочил върху масата, от масата тупнал на пода, грабнал иглата и я подал на бялото момиче. Момичето поело иглата с лявата ръка, а с дясната хванало отрязания нос и го сложило пак там, дето му е мястото.

Прислужничките на царската дъщеря се втурнали надолу и си изпотрошили краката по стълбите. Задъхани, разказали на господарката си какво са видели.

— Голяма работа — рекла царската дъщеря, — и аз мога тъй. Донесете ми платно за риза, игла, златен конец и ножици — като й донесли всичко, тя се обърнала към иглата и рекла: — Заповядвам ти, иглице, да отидеш при конеца и да му подадеш ухото си, за да се вдене! Хайде!

Но иглата не мръднала.

Княгинята тропнала с крак.

— Знаеш ли коя съм? Ако не изпълниш веднага заповедта ми, ще повикам един ковач и ще го накарам да те натроши с чука си върху наковалнята.

Но иглата пак не мръднала.

Тогава княгинята я грабнала, захвърлила я на пода и креснала:

— Ти си ръждива игла! Ела сега при мен!

Но иглата не я послушала и този път.

Пламнала от яд, княгинята грабнала ножиците, отрязала си носа и изпищяла:

— Олеле, страшно боли! Хей, нос, по-скоро ми донеси иглата, защото умирам от болка!

Носът паднал на земята и не мръднал. Княгинята се навела, взела го, поставила го там, където бил по-рано, натиснала го, но щом си махнала ръката, отрязаният нос пак тупнал на земята.

— Ами сега какво ще правя, мамичко? — викнала княгинята и се мушнала в леглото.

Като се върнал войводският син и видял, че жена му няма нос, поклатил глава:

— Не мога да живея с жена, която няма нос! — рекъл той. — Заведете я в двореца и ми доведете втората дъщеря на царя. Тя поне има дълъг нос.

Довели му дългоносата княгиня. Направили сватбата. И заживял войводският син с новата си жена. Дългоносата княгиня още на другия ден след сватбата проводила своите прислужнички да видят какво прави на тавана заключеното момиче. Прислужничките пак надникнали през ключалката и ето що видели:

Бялото момиче стояло насред стаята и гледало към пещта, която зеела под камината.

— Опали се, пещ! — викнало то.

Пещта мигом пламнала.

След това девойчето се обърнало към нощвите, в които имало бяло брашно:

— Отсей се, брашно!

Брашното влязло само в едно сито и се отсяло.

— Замеси се, хляб! — извикало момичето.

Хлябът се замесил и бързо втасал. След това момичето разплело дългите си коси и измело въглените от пещта. Суровите хлябове сами се наместили в пещта, изпекли се, излезли навън и се наредили на полицата. Сетне момичето подигнало тигана и му поръчало да се настани върху железния триножник над въглените. Тиганът мигом изпълнил поръчката.

— Налей се, масло! — обърнало се момичето към шишето с дървеното масло. Шишето подскочило от полицата към огнището и се изляло в тигана. Щом маслото завряло, бялото момиче си потопило ръцете в тигана и като ги извадило, в тигана останали две големи риби и почнали да се пържат.

Прислужничките пак затрополили надолу по стълбата към дългоносата княгиня. Разказали й какво били видели.

— Голяма работа! — рекла княгинята. — И аз мога тъй.

Накарала прислужничките да напалят хубаво пещта, разплела си косата и си мушнала главата в огнената пещ, за да измете жарта. Косата ѝ пламнала, изгоряла и дългоносата княгиня заприличала на пърлено прасе.

— Налейте масло в тигана! — провикнала се княгинята.

Когато маслото завряло, тя си потопила ръцете и запищяла от болка:

— Олеле, майчице, изгоряха ми ръцете!

Никакви риби не се появили в тигана.

Войводският син се показал на прага.

— Какво става тука? — попитал той.

И като видял жена си, поклатил глава и рекъл:

— Не мога да живея с опърлена жена! Върнете я в двореца!

Минало, що минало, дошло време войводският син да замине на бой. Повел той войниците си, които били много весели, защото знаели, че ще победят и ще се върнат при своите невести и дечицата си. Копията им лъщели, сабите им звънтели, а конете цвилели. Само войводският син вървял замислен и натъжен. Вечерта войската спряла в едно равно поле. Войниците разпънали шатри, наклали огньове, навечеряли се и се хванали да играят хоро. Само войводският син седял на трапезата, подпрял главата си с длан, и гледал навън. По едно време две бъклици се чукнали и си заговорили тихичко. Войводският син чул разговора им. Едната попитала:

— Кой те напълни отзарана?

— Момичето, което е направено от вар. А тебе?

— И мене то ме напълни. Да ще войводският син да сръбне една глътка от мен, веднага ще му се развесели сърцето.

— Ако пък сръбне от мен, сърцето му ще стане лъвско — добавила втората бъклица.

Войводският син веднага повикал помощника си и го попитал кое момиче е направено от вар.

— Не го ли знаеш? — учудил се помощникът. — То е същото, дето стои заключено в таванската стаичка.

— Тъй ли? — рекъл войводският син и надигнал едната бъклица.

Сърцето му бързо се развеселило. Когато опитал втората, усетил пък, че сърцето му е лъвско. Няма нужда да ви казвам, че никой не може да надвие оня човек, който има лъвско сърце в гърдите си. Войводският син победил враговете си още в първия бой и обърнал войската си назад. Като се прибрал вкъщи, той изтичал по стълбите към таванската стаичка, отключил вратата и викнал:

— Благодаря ти, годеничке, дето направи сърцето ми лъвско. Не мога да разбера как можеш да вършиш такива чудеса, когато си направена от вар?

Щом чуло тия думи, девойчето навело очи и проговорило:

— Ах, колко съм щастлива! Сега вече мога да говоря.

Войводският син зяпнал от учудване.

— Я — рекъл той, — ти значи не си няма?

Девойката му разказала откъде е дошла и защо е била принудена да мълчи досега. Като изслушал разказа й, войводският син се зарадвал, хванал я за ръката, отвел я долу при родителите си и вдигнал голяма сватба. На сватбата поканили и двамата старци — варджията и неговата бабичка. Три дни и три нощи свирили цигуларите. Подир сватбата бедният варджия и бабичката му останали да живеят във войводския дом. Но вие ще попитате какво стана с крантавия кон? Конят, деца, до края на живота си получавал по едно кринче ориз на ден и го решели със златен гребен.

---

info

Информация за текста

$id = 21712
$book_id = 3889
$book_id = 8471
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21712
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Мраморното гущерче

Ние с именития съветски писател Константин Паустовски посетихме рушевините на някогашния римски град Никополис ад Иструм.

Дядо Иван, пазачът на хилядолетния град, заразказва:

— ...Римляните заробили нашите предходници, траките и се заловили да строят големи градове, където се събирали майстори каменоделци от цялата наша земя. Те са водили грозни войни, заробвали са покорените и най-големите им строежи са вършили робите, насметени по бойните поля и докарани с оковани ръце и крака.

През втория век от нашата ера е заселен този град, изграден от големи майстори, но той е разрушен само подир три столетият дивите хунски орди, които са прегазили Дунава и пристигнали тука за грабеж. Но животът в този разрушен град е мъждукал още много векове. Когато нахлули турците от Мала Азия в Тракия, тука още е имало хора и къщи. Дори когато рилските монаси прекарвали мощите на Иван Рилски в една ракла от Велико Търново до манастира през 1469 година, тъдява е живял боляринът Богдан, който е имал тука своя домашна църквица и в нея е положил свети Иван да пренощува. По-късно, не се знае кога, последните къщурки, в които са живели хора, са рухнали и настанала пустиня. Забрава покрила големия и шумен град. Пресъхнали кладенците. Пръст и шума затрупали някогашните улици. Нападали високите колони, дето са били наредени пред театъра и пред другите обществени сгради. Рухнали покривите, с трясък се съборили стените на каменните строителни работилници. Ветровете затрупали развалините с шума и пръст. Стотици години тука расла трева и дърветата пуснали корени. Преди Освобождението наблизо се заселили преселници, слезли от Балкана, и нарекли селото тъй, както се е

наричал някогашният римски град. Но от нашето село в този стар град вие ще намерите само дялани камъни, вградени в някои сгради, мраморни колони, които някога са украсявали дворците, или мраморни саркофази, които по-рано нашенци бяха наредили и обърнали надолу с покривите покрай голямата чешма, където служеха за корита, и там си пояха добитъка.

Аз съм тука пазач на старините от началото на сегашния век. Тука ми побеляха космите и ми изпопадаха зъбите. Цял живот прекарах в тези рушевини. Голямата ми надежда е да доживея ония години, когато новото поколение ще разкопае този съборен град и ще разрови изпод земята такива съкровища, пред които с голямо удивление стоят пътешествениците в разкопките на древния италиански град Помпей, загинал под лавата на избухналия вулкан Везувий. И там по-изнапреж е имало нахвърлени камъни, трева, гущерчета, а сега градът е отново съживен за хиляди посетители и поклонници от цял свят. Другарю Паустовски, погледнете горе върху напречния камък, който е подложен над колоните. Виждате ли нещо?

Старият руски писател засенчи очите си от слънцето. Втренчи поглед.

— Върху крайчеца на камъка не виждате ли нещо да пълзи?

— Виждам — отвърна Паустовски — едно гущерче, но то е неподвижно.

— Познахте — гущерче. Изглежда мъртво, но е по-живо от ония, които подскачат по камъните долу. Онова гущерче е вечно живо, защото е създадено от десницата на един забележителен майстор, дето се е трудил тука при изграждането на Никополис ад Иструм. Той е бил каменоделец и е издялал чудесните колони и статуите пред градския театър, в който са идвали стотици хиляди хора да гледат актьори, да слушат музикални инструменти и да наблюдават лични борци, дошли от всички краища на Балканския полуостров. А знаете ли защо майсторът е издялал от камък гущерчето? То седи отгоре, сякаш е залепено, а е изработено от същия мрамор, от който е издялана колоната. Затуй е непоклатимо.

— Защо, дядо Иване, според тебе е направено гущерчето? — попита другарят Паустовски.

— Това е подписът на каменоделеца. Той може би е бил неграмотен и по ония времена майсторите не са имали обичай да си издълбават имената върху паметниците, както правят сега. Те са оставяли белези, по които всеки от потомците може да ги познае. Такъв майстор е бил строителят на голямата театрална порта в градския театър. А сега, другари, ще ми позволите ли да разрежа една диня, донесена от моето родно село Никюп и замразена в кладенеца, от който са вадили вода преди две хиляди години. Аз спуснах в дървената кофа и пет-шест домата, които откъснах от моята тукашна градинка. Вижте ги — те са червени като кръв. Има и сол, нея пък държа в дървени захлупци. Ако искате, мога да ви донеса и ралица. Много е дъхава. Бера я по развалините. Заповядайте, другари! — дружелюбно ни покани домакинът.

Насядахме на едно одеяло, постлано върху пожълтялата трева, натопихме в захлупците нарязаните студени домати, а като посегнахме да срежем динята, тя изпращя и се раздвои.

— Видя ли как се пръсна? — тържествуващ ме запита дядо Иван. — Семенцата й са дребни като ония мушички, дето кацат по винените бъчви. А сладостта й няма равна на себе си. Заповядай, другарю Паустовски! За тебе най-големият резен, защото си голям писател и твоята баба е била наша туркиня от Казанлък.

Похапнахме и загледани насреща към разкопаните старини, уморени от обиколката, полегнахме да отдъхнем. Аз се загледах насреща и мисълта ми се върна през ония векове, когато тука са нахълтали, варвари от север. Ей тъдява е била изправена в целия си ръст бронзовата статуя на император Гордиан III. С невъзмутимо спокойствие бронзовият император посрещнал нашествениците. Те разрушили всичките олтари и жертвеници. Изклали воловете, които теглели тежки коли с дълбоки шиносани колела и возели товари към Дунава, съборили работилниците, подгонили населението, бутнали някогашната статуя на император Гордиана, неговият труп паднал в

издълбания път, а главата му се търкулнала и спряла в коловоза, където ветровете я затрупали с прахове и опазили през много векове. Там останал този бронзов император, додето преди петдесет години при първите разкопки археолозите са го намерили…

Загледах се насреща към изправените мраморни колони и потърсих с очи мраморното гущерче, което е надживяло хората, градовете и вековете, минали през тази равнина. И съм заспал хилядогодишен сън… Когато си отворих очите, видях, че се намирам в един хубав, многолюден град. Старите хора, които доживяваха последните си години в този град, ходеха с тоги, изтъкани от бял копринен плат, децата носеха дрешки, ушити от червени платове, а бащите им бяха стегнати в къси гащета и елеци без ръкави. В хлебарниците имаше четвъртити изпечени пшенични хлябове. Кривнах по една улица, където чух звънтеж на железарска работилница. Там видях ковачи на земеделски сечива, подкови за добитък и майстори на оръжия за хора. И тъкмо когато надникнах в градската библиотека, където зачетох окачени обявления за продажба на нови книги от Овидий и Сенека, към мене се втурнаха безшумно двамина души. Те пристъпваха като сенки, хванаха ме мълчаливо отляво и отдясно и ме отвлякоха в една засенчена уличка, където ехтяха удари на метални длета върху камък. Стана ми ясно, че тука се намират каменоделските работилници на този град.

Жителите на каменарската махала, които бяха мъж и жена, са ме повикали да ми покажат нещо много важно. Те ме отведоха през една мъничка врата в някакво тясно мъничко дворче, където между две зашумени смокинови дръвчета се издигаше стройно паметниче само от две колони и гредичка, пречната отгоре. В подножието на паметничето грижливо беше скътана урна, издялана от розов мрамор. В нея имаше прах на покойник, а отгоре върху напречната греда пълзеше едно мраморно гущерче, също като онова, което музейният пазач ни показа върху ръба на входната театрална порта. Мъжът и жената, които ме доведоха тука, бяха с неостригани коси и дълги нокти. Те тъгуваха дълбоко, че са изгубили съществото,

чийто прах са прибрали в урната. Потресен от сълзите и неясните им гласове, аз се събудих, потънал в студена пот.

Разказах на дяда Ивана чудния си сън. Той поклати глава и отсече: „При тебе са се явили бащата и майката на своята рано загубена рожба. Аз съм виждал насън много сенки от миналото на този град. И да ти кажа ли на тебе, детенцето е било мъничко и пъргаво като гущерче. Бащата е дялал камъни за украсата, а майката е ходела на Росица да пере дрехи. Там е паднало палавото детенце и се е удавило. За да остави бащата безсмъртен спомен за рожбицата си, най-напред е изрязал от бяло камъче гущерчето, което до ден днешен се намира под земята, заровено някъде. Аз смятам, че твоят сън е правилен. Ще дойде ден, когато археолозите ще разкопаят този град и ще намерят паметничето на малкото покойниче, където са те завели насън бащата и майката. А пък през по-късните години майсторът направил много гущерчета в памет на своята рожба и все с гущерчета слагал своя подпис. Едно от тях е онова, което одеве видяхме над колоните. По такива белези днешните археолози — отсъди старият пазач на никюпските развалини — познават ръцете, които са строили и оглаждали мраморите, изкарани от планинските каменоломни.“

---

info

Информация за текста

$id = 3413
$book_id = 549
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3413
Сканиране и разпознаване: unicode, 2007
Корекция: BHorse, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Най-тежкото имане. Приказки и разкази
Съставител: Георги Струмски
Библиотечно оформление: Стефан Груев
Редакционна колегия ЕФРЕМ КАРАНФИЛОВ, ИВАН ЦВЕТКОВ, ЙОРДАН МИЛЕВ, КАМЕН КАЛЧЕВ
Отговорен редактор НИКОЛАЙ ЯНКОВ. Редактор на издателството АННА ПАНЧЕВА
Илюстрации АЛЕКСИ НАЧЕВ. Художник на корицата РАДОЙ БОЯДЖИЕВ. Художествен редактор ИВАН МАРКОВ
Технически редактор ЕЛЕНА МЛЕЧЕВСКА. Коректор ТАНЯ СИМЕОНОВА
Първо издание. ЛГ. V. Тематичен № 13/9537172431/6006-2-79
Дадена за набор на 23. IV. 1979 г. Подписана за печат на 27. IX. 1979 г. Излязла от печат на 10. X. 1979 г.
Поръчка № 118. Формат 1/16 60×90. Тираж 60 000. Печатни коли 16. Издателски коли 16. Цена 2 лв.
„НАРОДНА МЛАДЕЖ“ — ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС. МОНОФОТО, ПЕЧАТ И ПОДВЪРЗИЯ ДПК „Д. БЛАГОЕВ“. СОФИЯ — 1979

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Мърморан и Мърморанка

В една къщурка с провалена стряха и кривнат комин живееха двамина стари хора — дядо Мърморан и баба Мърморанка. Те бяха клети сиромаси. Имаха само една козица с дълга брадица и едно криво пате, дето тъй се клати. Дядо Мърморан всеки ден изкарваше козичката от кошарата и тръгваше подире й. Козицата си мяташе брадицата под клоните на старите дървета, катереше се по скалите, търчеше нагоре-надоле по хълмовете. Дядо Мърморан тичаше от сутрин до вечер след нея и я молеше:

— Поспри малко, козице, и аз да си поема дъх. Много се уморих. Нали, знаеш, че съм много стар човек.

Ала козицата се преструваше на глуха.

Вечерно време дядо Мърморан се прибираше капнал от умора. Най-напред стъкваше огъня. Сетне почваше да дои козицата и подваряваше прясното мляко в менчето. В една голяма паница той дробеше сух хляб и го заливаше с топличко мляко. Тогава в къщи се прибираше баба Мърморанка. Тя по цял ден скитореше из село, надничаше през плетищата, събираше новини и ги развяваше от единия край на другия. Щом се дигнеше на попарата фанарата, дядо Мърморан викаше на баба Мърморанка:

— Скоро взимай лъжицата, бабо Мърморанке, че на попарата отиде фанарата!

— Дръж я, Мърморане! — се обаждаше гладната баба, грабваше от лъжичника една голяма лъжица и начеваше лакомо да сърба. Дядо Мърморан чакаше да го покани, ала наместо да го покани, баба Мърморанка почваше да му вика:

— Бре, Мърморане, ти пак забрави патето! Трябва да е пукнало от глад горкото пате! Никой не мисли за него.

Дядо Мърморан бързо снемаше от веслото една суха царевица, почваше да рони зърна в калпака си и ги-отнасяше на патето. В туй време баба. Мърморанка омиташе попарата.

Тъй живееха.

Една вечер дядо Мърморан надроби попарата и като се дигна фанарата, викна към баба Мърморанка, която лежеше сред двора на очите си и риташе нещо сърдита.

— Тичай, бабо Мърморанке, че отиде на попарата фанарата!

— Не ти ща аз тебе попарата!

— Защо?

— Мъчно ми е…

— Моля ти се кажи какво има! — разтревожи се дядо Мърморан и нежно почна да я глади по главата.

— Няма какво да ми се молиш. Аз съм решила тази вечер да не слагам хапка в устата си, пък утре отивам да се хвърля в дълбокия вир.

Дядо Мърморан изтръпна от страх.

— Не думай! — уплашено каза той. — Какво ти е толкоз докривяло?

— Как да не ми е криво, Мърморане? Нашата съседка Митра, тая квачка хитра, се е пременила с ново кожухче, а пък аз ходя цялата в дрипи! И аз искам кожухче!

— Искаш, ама няма. Нали знаеш, че Късия ни дърпа.

— Митриния мъж, и той си няма пари, ама е ловец. Тръгне ли на лов — в гората има-няма, за него все ще се намери една лисица.

— Имаш право. Само че аз какво мога да сторя?

— Убий една лисица!

— Нямам пушка.

— Ще купиш!

— С какво да я купя?

— Продай козицата!

— Ами сетне?

— Сетне е лесно. Като порасне патето, ще снесе девет яйца. От тях ще се измътят девет нови патета. Кога почнат да носят и

те, на ден ще събираме по една кошница пачи яйца. Тогава ще видиш какъв живот ще заживеем!

— Ела сега да ядеш, че изстина попарата.

— Няма да сложа къшей в устата си, додето не ми донесеш лисичка.

И баба Мърморанка легна пак на очи. Отново започна сърдита да рита.

На другия ден дядо Мърморан подкара козичката да я продаде. Като стигна на пазара, старецът рече на козицата:

— Прощавай, душице! Ти беше една млечна бъчвица без дъно. Много ще ми бъде мъка за твоето топло мляко, ала няма що да сторя. Да ти кажа истината: не ме е страх толкоз от баба Мърморанка, колкото ме е страх от сянката ѝ.

— Прощавай! — отвърна козицата тъжно и тръгна след новия си стопанин.

Дядо Мърморан с получените пари си купи една вехта пушка. Върна се в къщи. Изправи се на прага и се почеса по тила.

— Не зная как да помамя лисичката, че да я гръмна…

— И туй ще те науча! — викна баба Мърморанка. — Ти вземи патето и го вържи с конец за крака. Като идеш в гората, набий едно колче и вържи другия край на конеца за колчето. След това се скрий в някоя шубрака и чакай. Патето ще вземе да кряка, лисицата ще го чуе и ще пристигне. Щом посегне да го лапне, ти я гръмни! Хем да не я оставиш да го налапа!

Каквото го научи баба Мърморанка, това стори дядо Мърморан. Замина към гората. Като наближи и видя, че под дърветата е тъмно, рече си на ума:

— Не влиза дядо Мърморан навътре в гората да го изядат мечките. Не е дядо Мърморан вчерашен. Лисицата, ако е човек, ще ми влезе в положението и ще дойде тук на полянката да я гръмна.

Върза патето за едно колче и то, нали е глупаче — започна да граче. Чу го лисицата и пристигна. Дядо Мърморан нагласи пушката, прицели се и рече:

— Добре дошло, кожухче!

— Бум! — гръмва пушката.

Облак дим закри патето и лисицата от очите на добрия старец. Когато пушекът се дигна, дядо Мърморан отиде да прибере лисицата, но що да види — от лисицата няма следа, а до колчето лежи горкото пате — простреляно. Наместо лисицата дядо Мърморан улучил патето.

Зарони сълзи добрият старец и си тръгна с наведена глава.

Тъй останаха дядо Мърморан и баба Мърморанка без козица с брадица и без криво пате, дето тъй се клати. И наместо попара сега гълтат фанара.

---

info

Информация за текста

$id = 3398
$book_id = 549
$book_id = 437
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3398
Сканиране и разпознаване: unicode, 2007
Корекция: BHorse, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Най-тежкото имане. Приказки и разкази
Съставител: Георги Струмски
Библиотечно оформление: Стефан Груев
Редакционна колегия ЕФРЕМ КАРАНФИЛОВ, ИВАН ЦВЕТКОВ, ЙОРДАН МИЛЕВ, КАМЕН КАЛЧЕВ
Отговорен редактор НИКОЛАЙ ЯНКОВ. Редактор на издателството АННА ПАНЧЕВА
Илюстрации АЛЕКСИ НАЧЕВ. Художник на корицата РАДОЙ БОЯДЖИЕВ. Художествен редактор ИВАН МАРКОВ
Технически редактор ЕЛЕНА МЛЕЧЕВСКА. Коректор ТАНЯ СИМЕОНОВА
Първо издание. ЛГ. V. Тематичен № 13/9537172431/6006-2-79
Дадена за набор на 23. IV. 1979 г. Подписана за печат на 27. IX. 1979 г. Излязла от печат на 10. X. 1979 г.
Поръчка № 118. Формат 1/16 60×90. Тираж 60 000. Печатни коли 16. Издателски коли 16. Цена 2 лв.
„НАРОДНА МЛАДЕЖ“ — ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС. МОНОФОТО, ПЕЧАТ И ПОДВЪРЗИЯ ДПК „Д. БЛАГОЕВ“. СОФИЯ — 1979

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Мързеливият

Имало един човек — много мързелив. По цели дни лежал под сенките, а децата му гладували и ходели от къща на къща да просят милостиня. Селяните, като минавали край него, спирали и започвали да го хокат.

— Децата ти скитат немили-недраги, целият народ се труди, а ти лежиш. Не те ли е срам? Дигай се и тръгвай на работа!

— Работа ли е — не ми я хвалете! — отвръщал мързеливият и се обръщал на другата страна.

Веднъж мързеливият се надигнал и отишъл при селския поп.

— Дядо попе — рекъл, — опей ме и викай селяните да ме заровят жив.

— Защо? — попитал учуден попът.

— Защото ми додея да ме хокат хората. Мира ми не дават. Всеки ден ме ругаят, задето не съм работел. Ще ида на оня свят — да си полежа спокойно.

— Може — съгласил се попът, опял го и викнал двама души да го дигнат с носилото.

Понесли го към гробището. Попът върви напред и клати кадилницата, а носачите — подире му. По пътя ги срещнал един работлив човек.

— Къде сте го понесли? — попитал той.

— На гробището, ще го ровим.

— Стойте, тъй не бива. Жив човек заравя ли се в гроб! Но кажете защо сте го помъкнали.

Носачите му разправили как стои работата. Трудолюбивият се позамислил и рекъл на оня в носилото:

— Слушай, я стани и ела у дома да ти дам едно кринче жито, та да имаш хляб, додето припечелиш нещо.

Мързеливият се понадигнал и попитал:

— Ами мляно ли ще го дадеш?

— Хубава работа! Ще ти го дам немляно.

— Тогава ме носете — обърнал се той към двамата носачи — в гробището. Не е за мен такова жито.

Трябва да го карам на воденица, че да го меля, че да го връщам вкъщи, че да го меся, че да го пека, че да го ям — дълга и широка работа. По-добре в гробището!

Отнесли го в гробището. Изкопали един трап и спуснали живия човек вътре. Затрупали го с пръст, но му сложили една тръба от устата на вън — да диша. Попът прочел молитвата, раздрънкал кадилницата над купчината и си отишъл заедно с гробарите.

През нощта работният селянин си рекъл: „Я да ида да излекувам от мързела оня, дето лежи в гробището". Облякъл черни дрехи, нацапал си лицето със сажди, сложил си рога на главата, отишъл и разровил живозакопания с една мотика.

— Ставай! — сритал го той.

— Кой си ти? — стреснал се от сън закопаният и скочил.

— Аз съм дяволът — отвърнал рогатият. — Днес, като делихме душите на починалите, твоята се падна на мен. Аз съм ти господар. Каквото ти заповядам — ще го вършиш или ще те проводя да гориш в един нажежен казан, пълен с вряла смола. Свършено е вече с твоето лежане.

Мързеливият се разтреперил.

— Каква работа има за мене? — попитал той.

— Хе там, виждаш ли, на долния край на гробището, има една грамада камъни. Всичките да ги изнесеш на горния край на гробището. Тръгвай! Додето съмне, искам камъните да бъдат горе.

Мързеливият се запретнал и помъкнал тежките камъни. Носил, пъшкал, препъвал се, падал, ставал, целият потънал в пот. Като ги пренесъл, при него пак дошъл преоблеченият с камшик в ръка.

— Ела сега да ти платя! — рекъл му той и го вързал за едно дърво, плюл си на ръцете и започнал да го бие с камшика. Като го напердашил хубаво, рекъл: — Дяволът тъй плаща на слугите си! Влизай сега пак в гроба! — и го повлякъл към трапа.

Мързеливият влязъл. Мъчителят му хвърлил две-три лопати пръст отгоре му и си отишъл. Съмнало се. Погребаният, като дошъл на себе си, пошавнал и щом усетил, че отгоре му има малко пръст, скочил от гроба — и беж към село. Отишъл си вкъщи запъхтян, грабнал една секира и се втурнал към гората. Почнал да сече дърва. Минал край него един селянин и го поздравил:

— Добър ден, брате! Какво ново-вехто носиш от оня свят?

— Остави се — отвърнал мързеливият, — не е за разказване: товарят те с камъни цяла нощ, а за награда те бият, додето ти наместят кокалите!

— Довечера ще се върнеш ли пак в гробището?

— Дума да не става! Цялата гора ще изсека, само на дявола ратай не ставам.

И продължил да сече.

---

info

Информация за текста

$id = 21661
$book_id = 3889
$book_id = 5904
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/21661
Последна корекция: NomaD, 2011 г.

Източник: znam.bg

Издание:
Ангел Каралийчев
Български народни приказки

Издадена: 2006
Кн. 15 от поредица „Златни детски книги"
Размери: 12×21
Брой страници: 496
Корица: твърда
Националност: Българска
Цена: 14.99 лв.
ISBN: 9545286253

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Мързеливият дядо Слав

Накрай гората в една вехта къщурка с много светли прозорчета и покрив от зеленясали плочи живееха дядо Слав и баба Славка. Баба Славка денем и нощем се трудеше: шеташе в къщи, мъкнеше вода с менците от кладенеца, предеше вълна и плетеше топли ръкавици за дърварите. Пред къщурката имаше градинка, в която беше разперила клони една стара ябълка къснозрейка. Старата стопанка пазеше плодното дърво като очите си: копаеше земята край него, варосваше му дънера, чистеше гъсениците от клоните му. А когато ябълките узрееха, тя ги обираше с голяма предпазливост, нареждаше ги в зимника и чакаше да подухне пролетният развигор. Тогава от долните села пристигаха купувачи и разменяха ябълките с жито. А дядо Слав от сутрин до вечер се търкаляше по тревата под най-дебелите сенки и мислеше, че този свят е добре нареден: едни да работят, а други да ядат готовото.

Веднъж, когато хладният есенен вятър почна да рони зачервените листа на ябълката и да ги пръска по опустялото и посърнало поле, баба Славка каза на стареца си:

— Дядо Славе, иди да отсечеш от гората едно дърво, че да наръшкам огън в къщи. Помръзнаха ми ръцете, не мога да плета ръкавици за дърварите — куката пада от ръцете ми. Хайде, моля ти се!

Дядо Слав се дигна, почеса се по тила и рече:

— За мене ли е то работа — дърва да сека, че да ги нося на гръб… Не е ли по-добре да отсечем ябълката…

— Млък! — кресна бабичката. — Сега те чувам, друг път да не съм те чула да казваш такива приказки, защото ще те натиря в гората да те изядат вълците. Без ябълката ние сме загубени. Тръгвай! За пет пари работа не си ми свършил тая година!

Нарами секирата ленивият старец и тръгна между дърветата. Дълго се лута по опадалата шума, озърта се да види няма ли в старата гора някое по-тънко дръвце — лесно за сечене и леко за носене и най-сетне въздъхна:

— Брей, цялата гора обиколих, додето те намеря! — И спря пред една тънка, стройна ела с крехки клончета, права като свещ.

— Какво искаш от мене? — обърна се дръвчето към човека със секирата.

— Ще те отсека — проговори дядо Слав.

— Как тъй ще ме сечеш? — разтрепера се елата и от клонките й закапаха нежни жълти листа. — Какво съм ти сторила?

— Нищо не си ми сторила, но ми трябваш за огъня.

— Баща да си ми, дядо Славе, не ме сечи, гледай колко съм младичка! Само на две години съм. Не съм се още наситила на чудния сок, който смучат корените ми от земята, на утринната бистра роса, която ме къпе като, майка, на птичите песни, които ме будят от сън, на пъстрите цветя, които никнат под моята лека синя сенчица. — Защо ще ме сечеш? Ами че аз още не съм видяла слънцето! Когато порасна и се издигна над върховете на старите дървета, ще протегна клони към него, ще погълна неговата топлина и светлина и когато разгледам наоколо безкрайния хубав свят и наситя очите си и душата си, тогава ела ме отсечи.

— Хей, стара кратуно — обади се зад гърба на дядо Слав един пронизан от гръмотевица дъб, — не посягай на младото, а ела мене да отсечеш! Лятос ме улучи гръмотевицата с огнена стрела. От оня злочест ден, когато ме удари облакът, аз почнах да бера душа. Щом дойде зимата и стисне големият студ, аз ще издъхна… По-добре е да приберeш мене, отколкото да вземеш живота на елицата.

Дядо Слав се обърна и погледна разбитото дърво. То беше грамадно и черно. Поклати глава.

— Не си за мене — измърмори той, — първо, не ща да се залавям с тебе, защото си дебело и кораво, второ, нямам гръб

да те нося. Моят гръб е изнежен. Все под сянка съм го държал. Не е научен да мъкне дебели дънери.

Пощади какичката, а откъсни нас — обадиха се две малки червени гъби, пораснали до корена на елата. — Добрата баба Славка ще ни изпече на огъня. Ние сме много сладки, когато сме изпечени на въглен и посолени.

Дядо Слав ги погледна и махна с ръка пренебрежително:

— Кой ще се навежда сега чак до земята за две нищо и никакви гъбки.

И като замахна със секирата си, той удари младата еличка.

— Олеле, майчице! — изпищя дръвчето, олюля се и падна върху земята.

Дядо Слав се понаведе, стисна отсечената елица и я повлече към къщи. Но когато вървеше през шубраките, клончетата й се заплетоха между бодлите на една трънка. Старецът се ядоса. Размаха секирата и окастри всичките й вейки. В ръцете му остана само една гладка тояга — стъблото на младата ела. С тоягата и секирата дядо Слав влезе тържествено в своята къщурка.

На прага го посрещна баба Славка.

— Кам ти дървото? — попита тя.

— Ей го дървото — отвърна дядо Слав и подаде тоягата на старата си другарка.

Баба Славка пое тоягата, разтрепера се от гняв и викна:

— Тази ли тояга си ми донесъл да наклада с нея огъня и да затопля къщата? Аз се ТРУДЯ денем и нощем, за да те храня, а ти една моя молба не рачи да изпълниш. Не те ли е срам?

Причерня й пред очите. Дигна суровата тояга и почна да налага ленивия си съпруг по гърба.

Дядо Слав изскочи навън и търти да бяга между дърветата, където му видят очите.

„Брей — мислеше си той, — тежки времена настанаха за добрите хора като мене…“

---

info

Информация за текста

$id = 3392
$book_id = 549
$book_id = 437
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3392
Сканиране и разпознаване: unicode, 2007
Корекция: BHorse, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Най-тежкото имане. Приказки и разкази
Съставител: Георги Струмски
Библиотечно оформление: Стефан Груев
Редакционна колегия ЕФРЕМ КАРАНФИЛОВ, ИВАН ЦВЕТКОВ, ЙОРДАН МИЛЕВ, КАМЕН КАЛЧЕВ
Отговорен редактор НИКОЛАЙ ЯНКОВ. Редактор на издателството АННА ПАНЧЕВА
Илюстрации АЛЕКСИ НАЧЕВ. Художник на корицата РАДОЙ БОЯДЖИЕВ. Художествен редактор ИВАН МАРКОВ
Технически редактор ЕЛЕНА МЛЕЧЕВСКА. Коректор ТАНЯ СИМЕОНОВА
Първо издание. ЛГ. V. Тематичен № 13/9537172431/6006-2-79
Дадена за набор на 23. IV. 1979 г. Подписана за печат на 27. IX. 1979 г. Излязла от печат на 10. X. 1979 г.
Поръчка № 118. Формат 1/16 60×90. Тираж 60 000. Печатни коли 16. Издателски коли 16. Цена 2 лв.
„НАРОДНА МЛАДЕЖ“ — ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС. МОНОФОТО, ПЕЧАТ И ПОДВЪРЗИЯ ДПК „Д. БЛАГОЕВ“. СОФИЯ — 1979

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Мухата и биволът

Един едър, охранен бивол отиваше към реката да пие вода. Като минаваше покрай циганския катун накрай село, от катуна изскочи една зелена муха, забръмча пред очите на бивола и кацна на гърба му. Погъделичкан от дългите немирни крака на мухата, биволът изви глава назад и замахна с опашката си, но не можа да стигне мухата.

— Ако ти тежа — обади се мухата, — да сляза!

Биволът се усмихна:

— Хич нямаше да те усетя, ако не ме беше погъделичкала.

— Толкова ли съм лека! — въздъхна мухата и отлетя оскърбена.

Дигна се нагоре, спусна се надолу, стигна до стария дъб, където пладнуват свинете. В туй време двамина дървари сечаха грамадното дърво.Дъбът се беше силно наклонил и чакаше последния удар, за да рухне. Случи се тъй, че тъкмо когато мухата кацна на едно клонче, отсеченият гигант се строполяса на земята.

Уплашена, мухата се дигна нагоре и си рече:

— Брей, какво грамадно дърво съборих, щом кацнах отгоре му! Добре, че не стоях още върху гърба на бивола — щях да го смажа.

---

info

Информация за текста

$id = 9074
$book_id = 670
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/9074
Сканиране: sir_Ivanhoe, август 2007 г.
Разпознаване и корекция: NomaD, август 2008 г.

Издание:
Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982
Издателство „Български писател“, 1982

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
На лъжата краката са къси

Един старец на име Делю имал трима синове. Те били яки мъже, хубавичко си похапвали, но работа не пипали никаква. Излежавали се под дебелите сенки и очите им били все в самуните. Всяка сутрин, като тръгвал на нивата, дядо Делю им оставял по един самун и казвал:

— Яжте, момчета, додето съм жив!

Но когато старецът хвърлил топа, тримата братя объркали конците.

— Ами сега накъде? — рекъл най-големият.

— Хайде пък да идем на нивата! — обмълвил се най-малкият.

— Коя нива? — попитал средният.

— А че оная, дето я работеше баща ни.

— Какво ще правим там?

— Ще яизорем, ще посеем жито и ще чакаме да узрее.

— Сетне? — нетърпеливо го пресякъл най-големият.

— Ще пожънем нивата, ще вържем житото на снопи, ще го овър-шеем, ще откараме зърното на воденица, ще го смелим на брашно, а от брашното ще умесиме ей такива големи самуни.

— Ех, кутре недорасло — поклатил глава най-големият, — додето стигнем до самуните, ще изпукаме от глад.

— Ами как ще си изкарваме прехраната? — попитал най-малкият.

— С хитрина, момчето ми. Ние сме три умни глави, а светът е пълен с глупци. Тогова ще излъжем, оногова ще метнем, додето напълним коремите.

— А на другия ден?

— На другия ден ще намерим други глупци.

Напуснали дядовите Делюви синове бащината си къща, зарязали хлебородната нива и потеглили на път. Цял ден

вървели и замръкнали в едно село. Почукали на първата вратня. Излязъл стопанинът.

— Какво търсите? — попитал той.

— Ние сме хора пътници. Приемаш ли ни да пренощуваме в твоя дом? — рекъл най-големият.

— Влезте! — поканил ги стопанинът. — Моят дом е тесничък, но за вас ще намеря място, само че вечеря нямаме и не зная с какво да ви нагостя.

— Ние не сме от ония, дето много придирят — обадил се средният, брат, — по едно печено яйце ни стига.

Домакинята изпекла на бърза ръка три яйца и търколила пред гостите една погача. Братята обелили яйцата, налапали ги на един залък, облизали се и захванали да се озъртат.

— Какво има? — попитал ги домакинът.

— Много ти са дребни яйцата! — рекъл най-големият.

— Дребни са, защото ги снасят кокошки, а не биволи. А вашите?

— Нашите са като дини. Петима души не могат да изядат едно яйце — излъгал средният.

— А кокошките колчави са? — слисала се домакинята.

— Те са като крави.

— Свят широк — кокошки всякакви! — поклатил глава домакинът, като разбрал с какви хора има работа, и подканил жена си да постели на гостите, защото са уморени от път.

— Че сме уморени, уморени сме — казал вторият брат, — но как ще заспим гладни? Да бяхте ни изпекли по една наденица.

— Ех, да имаше наденици, и ние щяхме да похапнем! — въздъхнала домакинята и се заловила да постила чергата.

— Чудно нещо, у нас селяните заплитат плетищата си с наденици наместо с пръти — пак излъгал средният.

— Аз като станах отзарана — донадил най-малкият — и погледнах през прозореца, видях, едно куче яде и ръмжи — половината плет на градината беше излапало през нощта. Ако щеш, вярвай!

— Как да не вярвам — усмихнал се под мустак домакинът, — хайде сега лека ви нощ!

На заранта братята се дигнали рано и се измъкнали, без да се простят с домакина.

— Тука няма хляб за нас! — рекли те и ударили по нивите. Вървели, що вървели, наближили до един орач, който орял нивата си с два вола.

— Искате ли да му откраднем единия вол? — рекъл най-големият.

— Как? — попитал най-малкият.

— Много лесно. Аз ще се потуля в оная ливада и ще почна да викам: „Чудооо! Чудооо!" Орачът, като ме чуе, ще остави воловете си и ще дойде при мене да разбере какво е чудото, а в туй време вие вземете по-хубавия му вол и го отмъкнете в оня дълбок дол!

Подир малко гласът на най-големия брат се понесъл над ливадата:

— Чудооо! Чудооо!

Орачът спрял ралото, оставил воловете си и закрачил към ливадата.

— А бе, брате — попитал смаяният човек, — какво си се развикал и на що се чудиш?

— На тебе! — отвърнал най-големият брат.

— Че кое ми е чудното?

— Дето ореш само с един вол!

— Как тъй с един? Аз си ора с два вола!

— Не са два, ами един. Откак съм захванал да викам, ти ореш само с един вол. Иди да видиш, ако не вярваш!

Додето най-големият брат и орачът се разправяли, другите двама отмъкнали единия вол.

Тръгнал орачът към нивата си, а най-големият брат се смъкнал в дълбокия дол. На едно потулено място лъжците заклали вола и го одрали. Най-големият поръчал на най-малкия:

— Ти ще изпечеш вола, а ние с батя ти ще идем да намерим хляб и вино. Като се върнем, ще си направим богато угощение.

И двамата се упътили към близкия град. Средният се отбил в една хлебарница, където вадели хляб за войниците.

— Аз съм — рекъл — новият доставчик на войниците. Старият доставчик ме проводи да прибера хлябовете.

— Вземай ги! — отвърнал хлебарят. — Онзи чувал, пълният, е за войниците. Дигай го, защото ми пречи.

Лъжецът грабясал чувала и го отнесъл към дола. В туй време най-големият купил на пазара една стомна, която събирала десет оки, напълнил я до половината с вода и се вмъкнал в първата механа.

— Имаш ли хубаво винце? — попитал той механджията.

— Виното ми е незнайно — отвърнал оня.

— Налей ми, като е тъй, пет оки. Механджията отмерил пет оки и рекъл:

— Плащай!

— Сега не мога — заусуквал се най-големият брат, — но на връщане ще ти платя. Аз съм търговец. Нямаш ли ми доверие?

— Никакво доверие! — извикал механджията. — Щом нямаш пари, връщай виното!

— Да ти го върна — съгласил се лъжецът. И отлял половината от разводненото вино.

Сетне отишъл в други механи. Повторил същата история. Наливал и отливал, додето водата в стомната се превърнала на искрящо вино, и се върнал при братята си. Цяла неделя дядовите Делюви синове прекарали в дола, додето най-сетне изяли вола.

— Сега пък ми се прияде кокошчица! — прозял се най-големият и пак се обърнал към най-малкия: — Ти — рекъл — наклади огъня, батю ти ще иде за вино, а пък аз ще намина към пазара за кокошчици.

Най-малкият се заловил да събира сухи дърва, а двамата по-големи се упътили пак за града. Средният се отбил в една механа със стомната, а най-големият отишъл на пазара. Озърнал се и видял един селянин, който носел пет кокошки, вързани за краката.

— Тези кокошки са тъкмо за дядо владика! — рекъл най-големият. — Тръгвай подире ми!

— Къде? — попитал селянинът.

— В митрополията. Там дядо владика ще ти ги плати.

— Ти какъв си му на владиката? — попитал продавачът.

— Прислужник — отвърнал лъжецът.

Стигнали до митрополията. Пред вратата лъжецът рекъл на селянина:

— Почакай малко, додето кажа на — дядо владика, че си донесъл кокошките.

И влязъл вътре. Почукал на владишката врата.

— Какво има? — показала се една брадата глава.

— Дядо владико, довел съм ти един голям грешник да се изповяда. Може ли да влезе?

— Може! — отвърнал владиката.

Лъжецът изскочил навън и бутнал селянина:

— Влизай вътре — рекъл, — владиката да ти брои парите, а кокошките дай на мене, да ги заколя, защото на обед ще ни дойдат гости деветима попове.

Селянинът подал кокошките и тихо пристъпил към владишката стая. Почукал и влязъл.

Владиката го измерил строго с очи и попитал:

— Колко са?

— Пет — отвърнал селянинът.

— Само пет ли? Малко ми се виждат.

— Малко, дядо владико, но са големи и струват скъпичко.

— Не е хубаво да правиш големи грехове — почнал да нарежда владиката, но селянинът го пресякъл:

— За какви грехове ми опяваш, аз ти приказвам за кокошките.

Додето двамата се разберат — оня с кокошките офейкал. В дълбокия дол лесугерите изяли кокошките, изпили виното, но им се видяло малко, затуй най-малкият въздъхнал:

— Ех, да можем тази вечер да се вмъкнем в някоя изба, където има пълни бъчви!

— Защо да не можем — отвърнал най-големият. — Щом свечери, ще идем в най-голямата винарница. Ще кажем, че сме търговци на вино. Додето ние с батя ти залъгваме стопанина, ти ще се вмъкнеш в някоя празна каца и ще останеш там. Настане

ли нощта, стопанинът ще иде да спи, а ти ще ни отключиш вратата отвътре и ние ще се намърдаме. Цяла нощ ще смучим!

Както го скроили — тъй направили. През нощта, когато всичко живо заспало, нац-малкият, дето бил скрит в кацата, отключил вратата на винарницата и по-големите се вмъкнали. Всеки надигнал по един медник. Пили, пили, додето се натряскали. Като се нагласили хубаво, най-малкият изломотил: — Хайде сега пък да си попеем!

И почнали да реват, колкото им глас държи.

Но винаринът чул тупурдията, повикал съседите на помощ и заловил умните глави.

На другия ден тримата безделници били отведени с вързани ръце, където им е мястото.

---

info

Информация за текста

$id = 3561
$book_id = 652
$book_id = 3889
$book_id = 8471
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3561
Сканиране, разпознаване и корекция: unicode, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Български народни приказки
Издателство „Народна младеж“

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Най-хубавата земя

Навън духаше студен вятър. Калинка и Крум хвърлиха още две дървета в пламтящото гърло на печката и се наместиха до прозореца. Погледнаха снежния път, кривия дървен мост, но минувачите ги нямаше, дърветата в градината бяха побягнали някъде, а високият комин на Книжната фабрика се беше разтопил в зимния вечерен мрак. Бели снежинки лепнеха по стъклата и шумоляха като крилца на птичета. Калинка грабна чорапа и куките заиграха сръчно между пръстите й. Крум направи от пластилин още едно колело и рече:

— Станаха четири. Моят автомобил е готов. Не зная само да му сложа ли комин… Какво ще кажеш, Калинке? Да му сложа ли един висок комин?

— Я ме остави на мира, че бързам. Последните бримки заплитам. Комин щял да слага. Къде си видял автомобил с комин?

Някой похлопа на пътната врата.

— Кой хлопа? — попита Крум с продрания си глас. (Никак не се пази туй момче, все простива и гласът му е като на стар дядо!) — Ако си мечка, иди в гората, ако си зайче, покажи си ухото на прозореца, ако си птиче, влез през ключовата дупка.

— Ах, Круме — ядосана го погледна Калинка, — не разбра ли, че мама хлопа? Аз я познах по стъпките. Само тя може да ходи тъй леко и бързо. По-скоро отключи!

И като мушна недовършения чорап в чекмеджето на масата, Калинка скочи да посрещне майка си.

Майката влезе, цялата напрашена от новогодишния сняг.

Клепачите й приличаха на големи бели пеперуди.

— Добър вечер, мамини пиленца! Колко е топло у нас! Краката ми са вкочанясали. Цял ден съм стояла на циментовия под. Днес получих месечната си заплата. Разплатих се

навсякъде, където имах да давам. На връщане се отбих в магазина за играчки. За теб, Калинке, купих една червена панделка, а за Крум избрах едно автомобилче, но не можах да го купя, защото не ми стигнаха парите. Този месец се поохарчих, но когато получа заплатата си през другия месец, Крум ще има автомобил. Много ми домъчня, когато излязох с празни ръце, но ти, Крумчо, ще потърпиш, маминото.

— Майко, не бери грижа, аз си измайсторих чудесен автомобил от пластилин, само не зная трябва ли да му сложа комин.

Майката разгледа Крумчовия автомобил, усмихна се и рече:

— Ти имаш златни ръце, сине. Донякога ще построиш големи работи! Комин няма да му слагаш, защото е автомобил, не е фабрика. Трябва да знаеш, че автомобилът си има мотор, а моторът върви, когато шофьорът му налее бензин.

— Мамичко — обади се Калинка, — аз пък ти доплитам вълнените чорапи от вехтата Крумчова фланелка, дето я постилахме на котенцата. Изпрах я, разплетох я и намотах цяло кълбо мека вълна. Виж какви чорапи изплетох от кълбото. Те са моят новогодишен подарък за милата ми майчица.

Майката пое чорапите, разгледа ги внимателно, целуна с благодарност Калинка по челото и си избърса очите с длан. Почна да нарежда масата за вечеря. Донесе чиниите, които светеха от чистота, защото Калинка ги беше измила със сапун. Почна да сипва яденето от димящата тенджера. То се знае, на Крум сипа най-много, за да порасне, Калинка довърши недоплетения чорап, а Крум набърже направи едно мъничко човече с малка червена островърха шапчица и дълга брада и го сложи зад кормилото на автомобила.

— Този е Педя човек. Той ще ми кара автомобила. Здравей, Педя човек! Доволен ли си от брадата си, или искаш да ти я направя още по-дълга? — викна Крум и загледа възторжено малкото човече.

— Хайде сядайте да ядем. Ах, Калинке, колко хубаво ядене си приготвила тази вечер! — викна майката и подаде на Крум една кърпа, защото той много обича да си капе дрехите.

След вечерята Крум съблече дрехите си, нахлу нощничката си и се мушна пръв в леглото. Разгърна една книжка с картинки, но като разглеждаше картинките, изведнъж ръцете му изтърваха книжката и тя го тупна по носа. Много, е смешен този Крум: щом си сложи главата на възглавницата, мигом заспива, без да каже лека нощ… Сънят го прегърна другарски и го залюля в златната си люлка. Нощта почерни с мастило стъклата на прозореца. Целият свят затихна. Шумоляха само снежинките — невидими и неспокойни като детски пръстчета …

Кой хлопа на вратата в този ранен час? Кой буди заспалото момче? Крум скочи. Облече се набързо и щом отвори, видя на прага едно малко човече е островърхо калпаче.

— Хайде бе, Круме! — извика човечето. — Докога ще спиш? Целият свят се пробуди. Аз вече налях сто литра бензин в резервоара и запалих мотора на твоя автомобил. Влизай вътре!

— Кой си ти? — попита Крум и почна да търка с длан сънените си очи.

— Не ме ли позна бе, Круме? Аз съм Педя човек. В личната ми карта пише: Педя Пластилинов, роден на 31 декември 1948 година. Дошъл съм да те взема с автомобила.

— Къде ще вървим? — попита Крум.

— Ще ти покажа най-хубавата земя на света.

— Най-хубавата ли? Коя е тя? — попита Крум.

— Ще я видиш. Малко търпение. Сядай вътре на мекото седалище.

Крум се намести в автомобила и впи очи в мъничкото знаменце, което се ветреше, боднато върху челото на автомобила.

— Кой ти даде това знаменце? — попита Крум.

— Отрязах го от Калинкината панделка. Не вярвам да се разсърди, Калинка е добро момиче. Нали е много хубаво?

— Чудно! Но ако Калинка разбере, че си отрязал парче от новата к панделка, ще ти оскубе брадата. Тя умее да си пази вещите. Карай сега!

— Ако я оскубе, ще ми залепиш друга — рече Педя човек и включи мотора.

Моторът забуча, колелетата се завъртяха, тръбата свирна, автомобилът се търкулна леко, безшумно. Червеното знаменце заплющя. Родната къща остана назад. Най-напред моторната кола прехвърли един прекрасен мост, направен от желязо и бетон.

Педя човек се обърна назад, погледна Крума и рече:

— Този мост е направен за твоята кола. Някога тук имаше прогнил дървен мост, който се олюляваше, когато минеше натоварена кола, и пътниците трепереха от страх да не се провалят с моста в дълбоката вода.

Но защо го няма стария път под върбите, където през дъждовните дни колелетата затъваха до главините, а пътниците газеха кал до колене? Наместо него покрай реката се виеше чисто шосе, засмолено, гладко като стъкло, а покрай шосето — млади дръвчета, наредени като строени войници.

— И пътят е прокаран за твоята моторна кола — повторно се обърна Педя човек. — Този път е толкова равен и безопасен, че мога да дигна скоростта на сто километра в час. Искаш ли?

— Искам — отвърна Крум и стисна юмручетата си. Автомобилът литна стремително. Всичко наоколо изчезна. Дървета, ниви, градини — нищо не се вижда. Изведнъж Педя човек удари спирачката. Автомобилът мигом спря. Една огромна върлина му беше преградила пътя.

— Какво има? — попита Крум.

— Електрическият влак минава. Кантонерът е затворил пътя.

Електрическият влак безшумно се плъзна по релсите. Той нямаше нито комин, нито почернял от сажди огняр. Прозорците му блестяха като мълния. Отмина като вихър към равнината. Крум го изгледа с отворена уста.

— И този влак е твой! — рече Педя човек. — Държавната работилница го построи, за да се возиш с него, когато пожелаеш.

Дървената преграда се вдигна нагоре, автомобилът потегли и червеното знаменце пак заплющя. Сега пътят зави покрай бреговете на едно огромно тихо езеро.

— Стой! — извика Крум. — Тук имаше една вехта воденичка, покрита със зеленясали плочки. Зад воденичната имаше една градинка с пчелни кошери, плетени от слама. Ние се отбихме тук с мама и Калинка, когато ходихме в балкана на излет. Воденичарят, дядо Медарко, сипа на мене и на Калинка малко мед в една пръстена паничка. Дядо Медарко имаше дълга брада като твоята, а воденичката му беше такава една смешна, с прогнило дървено колело. Къде е сега воденичната? Какво е станало с добрия воденичар дядо Медарко?

— Ще ти кажа. Най-напред тука дойдоха хиляди работници. Те изградиха оная висока каменна стена и спряха речната вода. За три години тая котловина се напълни с вода и се превърна на огромно езеро, което погълна воденичната. Наместо нея селяните издигнаха електрическа мелница.

— А дядо Медарко?

— Той е пазач на голямата мелница.

— Ами кому е нужна тая вода? — попита Крум.

— Тая вода, Крумчо, пои равнината, която ражда хляба на хората. Тя пои още зеленчуковите градини, ливадите, оризищата и градините, в които зреят жълти праскови, круши-масловки и румени ябълки.

— Карай към равнината! — викна Крум. — Искам да я видя!

Бързият автомобил, който Крум беше направил от пластилин, мина през много градове и села, които грееха от хубост, прехвърли планината, промъкна се през дълги прохладни тунели и нагази узрелите ниви на равнината. Нивите бяха родили класове, едри като дренки. Една жътварска машина бавно размахваше огромните си криле и мяташе снопите в стърнището. Крум стана прав в автомобила и погледна машината. Тогава тракторът, който я теглеше, се обърна и рече като човек:

— Здравей бе, Крумчо! Бух-бух-бух!

— Какво правиш? — провикна се Крум.

— Жъна снопи за тебе, бух-бух! Зърното на тия класове ще отиде, в народната мелница. Там ще го смелят на брашно, а от

брашното електрическата хлебарница ще ти изпече хляб. По-бял от сняг, бух-бух!

— Ти си много добър трактор! — рече замислено Крум и погледна надоле.

Тихи водни канали кръстосваха равнината и пояха корените на овощните градини, които пращяха от плод. Една праскова изтърси своите дъхави мъхнати плодове в автомобила на Крум и проговори:

— Яж, Круме, тези плодове съм ги родила за тебе.

Крум напълни джобовете си с праскови, захапа най-румената и размаха шапката си, за да благодари на щедрото дърво.

— Кой е стопанинът на тая богата земя? — попита Крум.

— Народът! — отговори Педя човек. — Синорите, които разделяха брат от брата, изчезнаха. Тук няма твое и мое. Всичко е наше. Селяните задружно работят земята и събират храната в общите народни житници. Където и да идеш, ще срещнеш доволни и честити хора. Няма вече гладен човек в тая страна. А земята, братче, ражда три пъти повече, отколкото раждаше някога!

— Защо?

— Защото днес наместо старите воловци селяните впрегнаха трактора, който влачи по дванадесет плуга. Плуговете му порят дълбоко земната гръд. Освен това, Крумчо, има един град, където мощни заводи произвеждат хранителни торове за народната нива.

— Къде е този град?

— Далеко на юг. Разположен е върху двата бряга на река Марица.

— Моля ти се, откарай ме в този град. Искам да го видя.

Отново се търкулна Крумчовият автомобил по огледалното шосе с такава бързина, че крайпътните дървета хвърчаха назад. Някой зашепна на Крумовото ухо:

— Круме, искаш ли да се надбягваме?

— Кой си ти? — попита Крум и почна да се озърта и да мига. — Не те виждам.

— Аз съм крилатият вятър. Хайде да се надбягваме! Ако те надбягам, ще ми подариш знаменцето на автомобила. Много хубаво знаменце има твоят автомобил — червеничко. Очите ми останаха в него. Ако ме надбягаш, ще ти издигна хвърчилото по-високо от хвърчилата на другите момчета. Съгласен ли си?

— Добре! — отвърна Крум и бутна Педя човек по рамото. — Дай първа скорост!

Човечето с островърхото калпаче пусна автомобила стремглаво. Автомобилът сякаш се откъсна от земята и литна като стрела. Вятърът остана назад, потули се засрамен в една долчинка и там притихна. Крилатите птички, които бяха свидетели на надбягването, разнесоха вестта за Крумовата победа по четирите краища на земята.

— Крумовият автомобил надбяга вятъра! Де се е чуло и видяло такова нещо! — зачуруликаха лястовичките по телеграфните жици и жиците грабнаха думите им.

А Крум през това време се носеше покрай зелени поляни, където пасяха неброени стада и пееха трудови машини. Слизаше все по-надоле към чудния град, който произвежда храна за всяко земно коренче. Изведнъж гора от фабрични Комини израсна пред Крумовите очи.

— Пристигнахме! — обади се Педя човек.

На големия площад се издигаше огромен паметник от снежнобял мрамор. Педя човек сне островърхото си калпаче и посочи човека върху паметника…

— Този е великият водач на нашия народ!

Щом автомобилът спря, всички фабрични свирки засвириха. От фабриките излязоха хиляди работници и окръжиха автомобила. Почнаха ла викат ура и да си хвърлят шапките нагоре. Един беловлас работник се изправи пред Крума и произнесе такава реч:

— Круме, току-що узнахме от радиото, че ти си надбягал със своя автомобил вятъра. От името на всички работници аз ти казвам добре дошъл в нашия град и стискам десницата, която е изработила най-бързоходния автомобил на нашето време.

Работниците бурно заръкопляскаха, а хубавият мраморен мъж слезе от каменното стоило, закрачи бързо към автомобила, прегърна Крума и го целуна по челото. Крум се обърна и седна смутен на мястото си. Сърцето му се топеше от щастие. Педя човек затръби силно с автомобилната свирка, работниците сториха път на автомобила…

Някой почна да гъделичка сънливия Крум зад ухото:

— Ставай, сине! Фабриката свири. Честита Нова година! Крум потърка с юмрук сънените си очи и рече:

— Ах, мамо, да знаеш какъв чуден сън сънувах!

— Разкажи ми го, чедо!

Крум разказа съня си от началото до край. Майката го изслуша с вълнение и рече:

— Твоят сън е пророчески. Всичко, което си видял насън, започва да се сбъдва. Вие, мамини пиленца, ще живеете честит живот. А позна ли кой беше хубавият мраморен мъж, който те целуна по челото?

— Познах го, майко. Още гори на челото ми неговата целувка.

---

info

Информация за текста

$id = 3411
$book_id = 549
$book_id = 437
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3411
Сканиране и разпознаване: unicode, 2007
Корекция: BHorse, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Най-тежкото имане. Приказки и разкази
Съставител: Георги Струмски
Библиотечно оформление: Стефан Груев
Редакционна колегия ЕФРЕМ КАРАНФИЛОВ, ИВАН ЦВЕТКОВ, ЙОРДАН МИЛЕВ, КАМЕН КАЛЧЕВ
Отговорен редактор НИКОЛАЙ ЯНКОВ. Редактор на издателството АННА ПАНЧЕВА
Илюстрации АЛЕКСИ НАЧЕВ. Художник на корицата РАДОЙ БОЯДЖИЕВ. Художествен редактор ИВАН МАРКОВ
Технически редактор ЕЛЕНА МЛЕЧЕВСКА. Коректор ТАНЯ СИМЕОНОВА
Първо издание. ЛГ. V. Тематичен № 13/9537172431/6006-2-79
Дадена за набор на 23. IV. 1979 г. Подписана за печат на 27. IX. 1979 г. Излязла от печат на 10. X. 1979 г.
Поръчка № 118. Формат 1/16 60×90. Тираж 60 000. Печатни коли 16. Издателски коли 16. Цена 2 лв.
„НАРОДНА МЛАДЕЖ“ — ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС. МОНОФОТО, ПЕЧАТ И ПОДВЪРЗИЯ ДПК „Д. БЛАГОЕВ“. СОФИЯ — 1979

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Най-малкото пате

Тая година старата патка измѫти още три патенца. Първото кръстиха Пухена възглавничка, защото бѣше покрито съ мекъ пухъ; второто нарекоха Пати-клати, а третото, най-малкото, получи име Жълтиятъ разбойникъ. Ще попиташъ, мое малко момче, защо му сложиха такова оскърбително име. Ще ти кажа защо. Още презъ първия день, когато баба Тодора спусна тритѣ жълтурчета и почна да имъ рони трохички, най-мъничкото разтвори голѣмата си човка и излапа дажбата на Пухената възглавничка и на Клатенцето. Тогава баба Тодора се ядоса и го нарече Жълтъ разбойникъ. Глупавото патенце, намѣсто да се засрами, отиде че се похвали на брадатия пуякъ. Както знаешъ, пуякътъ е най-голѣмиятъ клюкарь въ птичия дворъ, защото постоянно вика: клю-клю-клю. Щомъ научи какъ сѫ кръстили патенцето, той тръгна между птицитѣ и разказа на всички.

Когато патенцата станаха на седемь дни, старата патка ги поведе къмъ рѣката.

— Кѫде отиваме, майко? — попита пухената възглавничка.

— На рѣката, чедо. Какво искате да похапнете. Сребърни рибки, или попови лъжички?

— Азъ искамъ себъна ибка, — проговори Пухената възглавничка.

— Азъ пъкъ искамъ попова лъжичка, — помоли се Клатенцето.

— А ти? — попита патката Жълтия разбойникъ.

— Азъ искамъ китъ, китъ! — провикна се Жълтиятъ разбойникъ.

— Искашъ китъ, но ще бѫдешъ битъ! — закани се патката. — Твоята лакомия ще те погуби.

Стигнаха на рѣчния брѣгъ. Майката порѫча на своитѣ патенца:

— Мои жълтурчета, вие сте още много мънички и не знаете да плувате, затуй ще останете тукъ подъ върбата, докато ви наловя сребърни рибки и попови лъжички. Ще ме чакате, нѣма да мърдате отъ тука.

И като натопи широкитѣ си лопати, старата патка плувна къмъ дълбокия виръ. Подгони една попова лъжичка и се загуби въ крайбрѣжния коренакъ.

Жълтиятъ разбойникъ постоя малко и се раздвижи неспокойно:

— Нѣма да чакамъ за една попова лъжичка до второ пришедствие. Не съмъ толкова глупаво пате.

И тръгна къмъ водата. Стѫпи върху една бучка, но бучката се отрони, и патето се търкулна. Цамбукна въ водата. Бързитѣ води го грабнаха и го понесоха надоле къмъ тъмната гора. Ти си чувало, мое малко момче, че въ гората живѣе хитрата лисица. Тъкмо въ туй време когато Жълтиятъ разбойникъ падна въ водата, хитрата лисица се измъкна отъ своята лисича дупка. Подире ѝ се затекоха две палави лисичета.

— Мамо, — заскимтѣха лисичетата, — довечера да ни донесешъ за ядене нѣщо живо. Не щеме жилаво кокоше месо.

— Добре, маминитѣ звѣрчета. Ще ви донеса нѣщо крѣхко и живо. Бѫдете ми само умни и не излизайте отъ дупката!

И като имъ прати една въздушна цѣлувка съ лапичката си, лисицата безшумно потъна въ горския гѫсталакъ.

Тамъ, кѫдето крайбрѣжнитѣ върби мокрятъ сребърнитѣ си листа въ водата, има една хралупа. Ти знаешъ какво е хралупа — кухо дърво.

Въ тая хралупа се потули хитрата лисица и тамъ дочака патенцето съ очи втренчени къмъ рѣката. Жълтиятъ разбойникъ се бѣше научилъ вече да плува свободно, когато наближи хралупата.

— Стой! — изскочи лисицата и размаха застрашително опашката си.

Патенцето спрѣ.

— Кой си ти? — попита лисицата.

— Азъ съмъ Жълтиятъ разбойникъ.

— Олеле, колко си страшенъ! — учуди се лисицата.

— Не съмъ страшенъ, а съмъ безстрашенъ.

— Бре! — усмихна се лисицата, — ами кѫде отивашъ?

— Отивамъ да си хвана единъ китъ.

— Какво ще го правишъ?

— Ще го изямъ, защото съмъ страшно гладенъ.

— Ти си едно глупаво пате. Китове въ рѣката нѣма. Китоветѣ живѣятъ въ гората. Ела съ мене да те заведа на едно мѣсто, кѫдето се въдятъ най-голѣмитѣ китове. Ще кълвешъ, докато си напълнишъ гушата.

— Коя си ти? — попита подозрително патенцето.

— Азъ съмъ горска милосърдна сестра. Помагамъ на загубенитѣ патенца. Най-напредъ имъ намирамъ храна, а сетне ги водя при майкитѣ имъ.

— Ти имашъ добро сърдце! — зарадва се Жълтиятъ разбойникъ и заплува къмъ брѣга.

Но щомъ наближи, лисицата протегна лапата си, пое го, захапа му едното краче и го метна на гърба си. Бързо се затече къмъ дупката си.

— Сиротното патенце! — въздъхна една жаба, ще го глътне като муха тая хищница!

— Милата душичка! — зашумѣха съ клони крайбрѣжнитѣ върби и пророниха росни капки като сълзи.

Хитрата лисица тичаше слѣпешката по заешката пѫтека. Сърдцето й силно тупкаше: колко ли ще се радватъ нейнитѣ лисичета, когато получатъ за вечеря това живо патенце! Хитрата лисица бѣше много възбудена и забрави, че дѣдо Тодоранъ е заложилъ капанъ за лисици насрѣдъ заешката пѫтека, подъ една шумка. Намѣсто да прескочи шумката, лисицата я блъсна съ предния си кракъ, но въ този мигъ скритиятъ капанъ рече:

— Щракъ! — и захапа за крака хитрата лисица.

Лисицата се препъна и изтърва патенцето.

Жълтиятъ разбойникъ се търкулна на тревата, и като видѣ, че за живота му вече нѣма никаква опасность, изгледа лисицата съ унищожителенъ погледъ и затепа назадъ по пѫтечката. Тича

до рѣката, безъ да се обърне. Плувна като ладийка нагоре срещу течението, опѫти се къмъ оная върба, кѫдето го чакаха разтревожени майка му, Пухената възглавничка и Клатенцето.

— А бре, разбойнико, — провикна се отдалечъ старата патка, — кѫде бѣше, умътъ ми изкара!

— Въ гората бѣхъ, майко. За китъ тръгнахъ, а хванахъ една лисица.

— Лисица ли? Какво ще я правишъ?

— Ще подаря на баба Тодора едно кожухче, за да ми дава повечко трохи и зрънца. Много съмъ гладенъ, майко.

И като отвори човката си Жълтиятъ разбойникъ налапа две попови лъжички наведнажъ и ги погълна съ наслада.

---

info

Информация за текста

$id = 38557
$book_id = 8299
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/38557
Сканиране: Dave, 2014 г.
Разпознаване и корекция: filthy, 2014 г.

Издание:
Автор: Ангел Каралийчев
Заглавие: Българчета
Издател: ИК „Хемусъ“
Град на издателя: София
Година на издаване: 1942
Тип: сборник разкази; приказки
Националност: Българска
Печатница: „Изгрѣвъ“
Художник: Вадим Лазаркевич
Адрес в Библиоман: https://biblioman.chitanka.info/books/2616

- Ангел Каралийчев
  -
- info
  -

Ангел Каралийчев
Най-милото му

Селяните на Айдуду имаха едри черни коне с буйни гриви и когато препускаха по равнината, вятърът пилееше конските гриви, а копитата им копаеха кладенчета. Дядо Минчо Крайния нямаше кон. На младини той свързваше криво-ляво двата края. Като дренки житено зърно насилваше в хамбара си. Но неволята го налегна и сега по запустелия двор пъплеха орляк чужди кокошки. А вечерно време махленските кози прескачаха полусрутения плет и гризяха крехките клончета на вишните в опустялата градина. Между шубраките омърлушено, с наведена глава сновеше Сивчо, сивото старо магаре, едничкото живо същество, което имаше дядо Минчо на тоя свят.

Най-подирната надежда на стареца беше неговият двайсетгодишен син. Той преди две години целуна набръчканата Дядова Минчова ръка и пое отвъд Родопите, а миналото лято през една Юлска вечер се върна от града куцият Лазар и спря каручката си пред дядовата Минчова вратня. Повика глухо:

— Тук ли си, Дядо Минчо?

— Тука съм, ами къде — обади се старецът.

— Ела да ти кажа за Бояна.

Трепна сърцето на стареца, сви се, обхванато от тъмно предчувствие.

— Да не ти е жално, хей, дядо, нося ти грозна новина: твоя Боян веч го няма. Загинал в боевете. Вестникът пише. Показал голямо юначество.

Старият се облегна на окъртената стена и се залюля. Сякаш се залюля и неговата стара смълчана къщурка. Той дълго стоя изтръпнал. Ушите му пищяха. Не знаеше какво да каже на куция. Гледаше го със загубени очи и едва реши да го попита:

— Загинал, казваш, ай, Лазаре, свършено е значи.

— Свършено — рече Лазар и наведе глава.

— Ами няма ли да го видя Бояна, моя?

Лазар нищо не отвърна. Не знаеше с какви думи да утеши раненото бащино сърце.

Старецът заплака и със свита ръка взе да трие очите си.

Куцият слезе надолу по улицата.

Върна се дядо Минчо по тревясалия двор, мина край плетения житен кош, дето от три години не е сипвано шъпа жито, бутна харманската вратня и се изправи сред хармана. Загубената му душа се давеше в мъка. Пред замрежените му очи тръгнаха дърветата. Търкулна се счупено колело, което от години стоеше опряно на плета, потънало в блян за дълбокия път между нивите, пътя, над който се люшкат класове и еньовчета. Кривна дядо Минчо и понечи да седне под натегналата кръстата круша. Крушите, зачервени от слънцето, тежаха като обици надоле и при най-кроткия полъх на вятъра тупаха на земята.

Дядо Минчо стоя до среднощ, навел бялата си глава, хванал я с две ръце. Мислеше какво му остава на тая грешна земя. Кой ще отчупи къшей хляб да му даде? Каква стана тя? Къде ще се дене? Не знаеше сиромахът. Когато месецът се вдигна много нависоко и повя хладен вятър, старецът утихна и по едно време усети до ухото си топъл дъх. Извърна глава и срещна две големи очи, които го гледаха любовно и натъжено. Беше Сивчо, спрял до гърба му с увиснали уши. Сивчо сякаш искаше да му каже: „Не бой се, докато ми е здрав гърбът!“

Дядо Минчо го прегърна през шията и двамата стари приятели се разбраха.

На другия ден по големия път към града се заклати тих, приведен дядо Минчо Крайния. Очите му бяха червени и дълбоки. Калпакът му тежеше много. С дясната си ръка стискаше юларчето на Сивча, който носеше на гръб два коша узрели круши.

— Какво караш, дядо? — настигнаха го две селянки, от които едната беше задяната с шарена люлка.

— Круши за продан.

И двете надникнаха в кошовете.

— Я, гледай мари сестро, то сякаш не е круши, ами злато.

Като продаде крушите, старецът си накупи туй-онуй и се постегна да посрещне зимата…

Туй лято крушата не роди.

Вартя се дядо Минчо, мисли, крои: как да я нареди? Как да припечели нещо за през зимата? Не ще много… Само хляб да има. Дръвца ще събере от къра с магарето. Дрехите му май са скъсани, ама ще ги позакърпи, дано изтраят още. Нищо не можа да измисли. А студеният вятър почна да рони жълтата шума на крушата. Засвириха голите клони. В един съботен ден рано сутринта дядо Минчо замина със Сивчо за града. Почудиха се селяните:

— Какво ли ще прави глухото старче на пазар? Няма какво да продаде, а и счупена пара няма, да купи нещо. Загубил си е ума дядо Минчо.

Късно вечерта дядо Минчо се върна в Айдуду. Дойде си сам. Нямаше Сивча. Той го беше продал и парите стояха в пазвата му — вързани в пешкирчето.

Влезе в къщи, завъртя се, изправи се, стоя дълго време умислен пред студеното огнище й пак излезе.

Навън духаше вятър — хладен, есенен.

Старецът мина в тъмното към хармана и отиде под стряхата, където снощи беше вързан Сивчо. Без да ще, той протегна ръце и взе да пипа яслите — има ли сено за цяла нощ. Изведнъж се сепна, усети страшна пустота в душата си и наоколо. Стана му ясно, че е сторил голям грях, като е продал най-милото, което имаше на света подир Бояна.

Погледна дядо Минчо безплодната тъмна круша, която трепереше, извади от пазвата пешкира с парите, развърза възела и взе да рови с пръсти книгите.

„Книги — помисли си той, — защо ми са тези книги, когато няма вече с кого да си хортувам вечерно време? Защо ми са тези пусти книги?“

Прихна силният вятър, грабна от ръцете му книжните пари и ги разнесе над заспалото село.

info

Информация за текста

$id = 3370
$book_id = 549
$book_id = 437
Източник: Моята библиотека / http://chitanka.info/text/3370
Сканиране и разпознаване: unicode, 2007
Корекция: BHorse, 2007

Издание:
Ангел Каралийчев. Най-тежкото имане. Приказки и разкази
Съставител: Георги Струмски
Библиотечно оформление: Стефан Груев
Редакционна колегия ЕФРЕМ КАРАНФИЛОВ, ИВАН ЦВЕТКОВ, ЙОРДАН МИЛЕВ, КАМЕН КАЛЧЕВ
Отговорен редактор НИКОЛАЙ ЯНКОВ. Редактор на издателството АННА ПАНЧЕВА
Илюстрации АЛЕКСИ НАЧЕВ. Художник на корицата РАДОЙ БОЯДЖИЕВ. Художествен редактор ИВАН МАРКОВ
Технически редактор ЕЛЕНА МЛЕЧЕВСКА. Коректор ТАНЯ СИМЕОНОВА
Първо издание. ЛГ. V. Тематичен № 13/9537172431/6006-2-79
Дадена за набор на 23. IV. 1979 г. Подписана за печат на 27. IX. 1979 г. Излязла от печат на 10. X. 1979 г.
Поръчка № 118. Формат 1/16 60×90. Тираж 60 000. Печатни коли 16. Издателски коли 16. Цена 2 лв.
„НАРОДНА МЛАДЕЖ“ — ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС. МОНОФОТО, ПЕЧАТ И ПОДВЪРЗИЯ ДПК „Д. БЛАГОЕВ“. СОФИЯ — 1979